

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพของนักศึกษาและบุคลากรทั้งภายในภายนอกสถาบัน
2. เพื่อนำเสนอและพัฒนาศักยภาพและผลงานทางวิชาการ การค้นคว้าและบทความทางวิชาการของคณาจารย์ และนักวิชาการภายนอก
3. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

ขอบเขตของวารสาร

1. ขอบเขตของวารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา จะครอบคลุมเนื้อหา ด้านการวิจัย ด้านบริหารธุรกิจ ด้านการจัดการอุตสาหกรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านนิเทศศาสตร์ ด้านบริหาร การศึกษา ด้านจิตวิทยาและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทางการวิจัยการบริหารการพัฒนา
2. เนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของบทความวิชาการหรือบทความวิจัยที่ส่งมาขอตีพิมพ์จะต้องไม่อยู่ในระหว่างการขอตีพิมพ์หรือเคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนในวารสารอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. การส่งบทความวิชาการและบทความวิจัยนั้น สามารถส่งโดยตรงไปที่กองบรรณาธิการวารสารผ่านระบบ online Submission ที่เว็บไซต์ บทความทั้ง 2 ประเภท ซึ่งบทความที่ส่งมานั้นจะถูกส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทำการประเมินแบบ Double-Blinded Review ก่อนที่จะพิจารณาจัดพิมพ์ในขั้นต่อไป
4. การรับบทความของวารสารการวิจัยการบริหารพัฒนาจะเป็นบทความที่มุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ๆ ช่วยขยายองค์ความรู้ในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ในทางวิชาการที่กว้าง และมีประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ฤเดช	เกิดวิชัย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร. สุดาวรรณ	สมใจ	ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

บรรณาธิการ

ดร.ณัฐณิภรณ์	เอกนราจินดาวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
--------------	-----------------	-----------------------------

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ชาญเดช	เจริญวิริยะกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
-----------	----------------	-----------------------------

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริวิทย์	กุลโรจนภัทร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์	ทับทิมธรรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา	เมฆขำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต	ผั่งนิรันดร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พล.ต.ท.ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองบรรณาธิการภายนอกมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ
ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร
ศาสตราจารย์ ดร.ติน ประชัยพฤทธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ราชบัณฑิตยสภา/ทางรัฐสภา
มหาวิทยาลัยชินวัตร
มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
มหาวิทยาลัยพะเยา
สถาบันรัชต์ภาคย์

ผู้ทรงคุณวุฒิ(Peer Reviewer)ประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ชินบุตร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุการต์พิชา ปิยะธรรมวรกุล
รองศาสตราจารย์ โกมล ปราชญ์กตัญญู.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคพันธ์ ศาลาทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา อนันตธนาชัย
ดร.เศรษฐวัสร์ พรหมสิทธิ์
ดร.ณัฐพัชร มณีโรจน์
ดร.ญาณกร ไท้ประยูร
ดร.รุ่งรัตนา เจริญจิตต์
ดร.กรเอก กาญจนะโมคิน
ดร.นิคม เจียรจินดา
ดร.ฉันทิพย์ จำเดิมแผ่ดึก

วิทยาลัยทองสุข
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถาบันรัชต์ภาคย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
สถาบันรัชต์ภาคย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สถาบันรัชต์ภาคย์
สถาบันรัชต์ภาคย์
สถาบันรัชต์ภาคย์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
กระทรวงการต่างประเทศ

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (PEER REVIEW COMMITTEE)

ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ
ศาสตราจารย์ ดร.ทินพันธ์ นาคะตะ
ศาสตราจารย์ ดร.ศรีเรือน แก้วกังวาน
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุเทพ เชาวลิต
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ไพบุลย์ ช่างเรียน

รองศาสตราจารย์ ดร.ฤาเดช เกิดวินัย
รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ หรดาล
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงดี
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี พิริยะกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตราภา กุณฑลบุตร
รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี พิจิตบันดาล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรรมการสภา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ข้าราชการบำนาญ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์พะยอม	วงศ์สารศรี	ข้าราชการบำนาญ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร	วิทย์อุดม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์	ณ.ตะกั่วทุ่ง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ.อยุธยา		มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิ	ธีรสรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์	ทับทิมธรรักษ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา	ชินบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา	อนันตธนาชัย	มหาวิทยาลัยทองสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา	ชัยรัตนาวรรณ	สถาบันรัชต์ภาคย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สารดา	จารุพันธ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณมา	ศิลปะอาษา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พร้อมศักดิ์	บึงบัว	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคพันธ์	ศาลาทอง	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์	ปวิทัศน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
		พระนครเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม		มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชรสร สมบุญมาก		สถาบันรัชต์ภาคย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พล.ต.ท.ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ		มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต	ผ่องนรินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวภา	บัวเวช	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทินา	หาสุนทรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พระมหา ดร.กฤษณ์ธินันต์	เดชจักรบดินทร์	วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร
พระมหา ดร.สรวิชัย	ดวงชัย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหา ดร.เผื่อน	เฉลิมจาน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหา เสรีชน	พันธ์ประโคน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.ญาณกร	ไท้ประยูร	สถาบันรัชต์ภาคย์
ดร.ปรารักษ์ทิพย์	ยุวานนท์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.สาธิต	ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ดร.ถาวร	ทิศทองคำ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.อ.ดร.จารุพล	พงษ์สุริยา	กองทัพไทย
ดร.สุศักดิ์	จิรวาสต์มงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ดร.วราภรณ์	ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ดร.กรเอก	กาญจนาโกศล	สถาบันรัชต์ภาคย์
ดร.นารา	กิตติเมธากุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ดร.สนชัย	ใจเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ดร.สุรมน	ไทยเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์
ดร.ณัฐพัชร	มณีโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร.กาญจน์	คุ้มทรัพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ดร.ธีรยุทธ์	อุดมพร	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ดร.เศรษฐวัตร	พรมสิทธิ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.สิทธิพงศ์	บุญผดุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.วินัย	ชุ่มชื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ดร.ศิริชัย	ศิริกุล	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
ดร.พลศักดิ์	โกสีย์วัฒน์	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

กำหนดการตีพิมพ์เผยแพร่: วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา พิมพ์เผยแพร่ 3 ฉบับต่อปี

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

การเผยแพร่

จัดส่งให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่

<http://www.phdindevadmin.com>, [http://journal.ssrุ.ac.th/index.php/JDAR](http://journal.ssrु.ac.th/index.php/JDAR)

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด มิน เซอร์วิส ซัพพลาย 29/97 ม.3 ถ.สุวินทวงศ์ แขวงลำผักชี เขตหนองจอก กทม. 10530

โทร 02-3264124, 092-2764177 Email: meancopier@gmail.com

ติดต่อกองบรรณาธิการ

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการบริหารการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อาคาร 31 ชั้น 3 ถนนอุททองนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์: 02-1601240, 097-9359356

โทรสาร: 02-1601240

Website: <http://www.phdindevadmin.com>, <http://journal.ssrุ.ac.th/index.php/JDAR>

E-mail: touch_life@outlook.co.th, journal.dar@gmail.com

บทความทุกเรื่องที่ตีพิมพ์ได้จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน
ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
ส่วนหน้า	ก-ง
สารบัญ	จ-ช
บทบรรณาธิการ	ช
การศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก	1-11
THE MARKETING MIX FACTORS OF PRODUCT AT WALKING STREET IN PHITSANULOK PROVINCE	
ณัฐวัฒน์ พระงาม	
ความพึงพอใจของประชาชนในการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	12-19
THAI PEOPLE'S SATISFACTION BEING A MEMBER OF ASIAN ECONOMICS COMMUNITY	
นพดล บุรณันธุ์, อนุกุล แพร่ไพศาล, ไพบุญย์ บุญยเกียรติ, วุฒิชัย จิตตานุ, เอื้อมพร ศิริรัตน์	
การส่งเสริมการตลาดในการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา	20-32
MARKETING PROMOTION OF CULTURAL TOURISM DEVELOPMENT IN NAKHON RATCHASIM PROVINCE	
วัลย์ลิกา เจริญศิลป์, เสรี วงษ์มณฑา, ชุชนะ เตชะคณา, ขวลิย์ ณ ถลาง	
กระบวนทัศน์ใหม่ด้านนโยบายทางการศึกษากับการพัฒนาครูเด็กปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21	33-40
A NEW PARADIGM OF EDUCATION POLICY TO THE DEVELOPMENT OF EARLY CHILDHOOD TEACHERS IN THE 21 CENTURIES	
กรจักร สุขลิม	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง	41-51
INFLUENCING FACTORS OF FITNESS BUSINESS MANAGEMENT IN LAT KRABANG AREA	
อรไท ขว้เจริญ, พรมนัส สิริธรรังศรี, กิตติ ชุณหทศรวงศ์	
สมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ	52-60
THE COMPETENCIES OF TEACHERS AT VOCATIONAL INSTITUTION AS BASED ON PROFESSIONAL SKILLS AND FRAMEWORK OF KNOWLEDGE STANDARDS	
สนุ่น มีเพชร	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย พ.ศ. 2510 - 2560 THE DEVELOPMENT OF POLITICAL EQUALITY FOR WOMEN IN THAI SOCIETY FROM 1967 TO 2017 สุจิตรา ทรงมัจฉา	61-78
ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย ปี2560 FACTORS THAT AFFECT PRICE OF PALM OIL IN THAILAND 2017 อุทิศ ฉัตรสิริภพ	79-85
การจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ.ลีนา(ประเทศไทย) จำกัด CHANGE MANAGEMENT IN THE AGE OF GLOBALIZATION WITH INDUSTRY 4.0 LENA COMPANY (THAILAND) LIMITED ขจรศักดิ์ ศักดาพวงศานุรักษ์	86-93
การวางแผนกลยุทธ์บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง STRATEGIC PLANNING PRIVATE EARLY CHILDHOOD EDUCATION ADMINISTRATION LEVEL IN TRANG PROVINCE กิจภัทร สุขลิ้ม	94-100
ความอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ POLITICAL AUTONOMY OF LOCAL POLITICS IN PHRAE PROVINCE กุลชาติ วุฒิไกรวณิชย์, ธนาสฤษฎ์ สตะเวทิน, สุรพันธ์ ทับสุวรรณ, พัด ลวางกูร	101-113
ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2557 MONETARY SOURCES OF POLITICAL PARTY AND POLITICAL MOB IN THAILAND DURING B.E. 2548 - 2557 ศุภชัย พุยกั้วคำ, สุรพล ราชภัณฑารักษ์, สมบูรณ์ สุขสำราญ, ชัยชนะ อิงคะวัตติ	114-126
ประสิทธิผลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต2 EFFECTIVENESS OF EDUCATION EXPANSION SCHOOL UNDER THE OFFICE OF NONTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2 สุมิตรา ปินทสุตร, กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ	127-139

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2	140-149
ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF THE OFFICIALS EDUCATIONAL AT CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2	
ชมบวร เขื่อนทองหลวง, กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ	
คำแนะนำการส่งบทความ	150-155
ตัวอย่างการเขียนบทความเพื่อลงตีพิมพ์	156-158

บทบรรณาธิการ

วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 กองบรรณาธิการ มีวัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสารเพื่อเป็นสื่อการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการของอาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ดังนั้นตั้งแต่ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 พ.ศ.2562 วารสารจะเปลี่ยนรอบพิมพ์วารสารจากปีละ 2 เล่มเพิ่มเป็นปีละ 3 เล่ม เพื่อให้บทความมีข้อมูลที่ทันสมัยที่สุด และจากการที่วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา ได้รับการรับรองมาตรฐานจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) ให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 ดังนั้น ในการจัดทำวารสารดังกล่าวให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตามตัวชี้วัดที่ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทางศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ได้กำหนดไว้ทางกองบรรณาธิการมีกระบวนการจัดทำวารสารตั้งแต่การรับบทความผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้องที่จะพิจารณาบทความแต่ละบทความ ดังปรากฏในหน้าสารบัญ

กองบรรณาธิการ วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ให้ความสนใจส่งบทความมาลงตีพิมพ์เผยแพร่ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป และขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้การสนับสนุนมาโดยตลอด

ดร.ณัฐณารณ์ เอกนราจินดาวัฒน์

บรรณาธิการ

การศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก
The Marketing Mix Factors of Product at Walking Street
in PHITSANULOK Province

ณัฐวัฒน์ พระงาม

Nathawat Prangam

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Faculty of Business Administration Phitsanulok University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือเคยซื้อสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 385 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.854 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้วิธีการทดสอบ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านการจัดจำหน่าย ส่วนการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้บริโภคที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านราคาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด, ถนนคนเดิน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of the product marketing mix factors on the Walking Street, Phitsanulok Province. 2) to compare the individual factors and product marketing mix factors on the Walking Street, Phitsanulok Province. The samples were 385 travellers or buyers who bought products on the Walking Street in Phitsanulok Province and collected the data by 5-rating scale questionnaires. The reliability α -coefficient equaled 0.854, the data analysis were obtained by percentage, mean and standard deviation. The t-test and One-way ANOVA were used for hypothesis testing.

The findings revealed that the level of respondents opinion on the product marketing mix factors on the Walking Street, Phitsanulok Province were high in the overall, the high level of mean were the product, price, promotion and distribution factors in descending order. The hypothesis testing found that the difference of customers in gender, age, educational background and incomes that had no difference in opinions on product marketing mix factors. The customers who had the difference in occupations had the different opinion toward the price factors with statistical significant of .05.

Keywords: marketing mix, walking street

Received: 2018-11-28 Revised: 2019-1-2 Accepted: 2019-2-5

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมของประเทศ การขยายตัวของตลาดท่องเที่ยวส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยการท่องเที่ยวเชิงการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม มีแนวโน้มจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ทำให้หลายหน่วยงานราชการในระดับจังหวัดและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นการจัดการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรของพื้นที่เป็นสำคัญ รวมถึงขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนสำหรับประเทศไทยได้มีการพัฒนาการใช้ตลาดเป็นพื้นที่สาธารณะ ถนนคนเดิน (walking street) เป็นหนึ่งแนวความคิดพัฒนาเมืองและการกำหนดใช้พื้นที่เมืองให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เมือง ในรูปแบบเฉพาะตัวที่คล้ายกับถนนตลาด (Market Street) (ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี และ วีระ สัจกุล, 2555) โดยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นแหล่งรวบรวมงานศิลปะ วรรณศิลป์ จิตรกรรม ฯลฯ ที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนท้องถิ่น และมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกันคือ 1) เพื่อเปิดเวทีจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมให้กว้างขวางและแพร่หลายมากขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้มีการนำผลิตภัณฑ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชนออกมาสู่สังคม 2) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด พร้อมกับภาคภูมิใจในวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง 3) สร้างพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (พุทธชาติ อินทร์บำรุง, 2550)

จังหวัดพิษณุโลก เป็นจังหวัดสำคัญของภาคเหนือตอนล่างที่มีประวัติศาสตร์มาช้านาน มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญ จังหวัดพิษณุโลกมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเพื่อเป็นเมืองบริการที่หลากหลายและมีความปลอดภัย ซึ่งหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักสำคัญคือ ส่งเสริมการค้าเนืองงานด้านการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการ โดยพัฒนาขีดความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดท่องเที่ยว ทำให้มีจำนวนผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก, 2561) ซึ่งทางเทศบาลนครพิษณุโลกเล็งเห็นศักยภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นเป็นรูปธรรม จึงหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมถนนคนเดินเมืองพิษณุโลก ตามนโยบายการจัดการบริหารพัฒนาด้านเศรษฐกิจของเทศบาลนครพิษณุโลก เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ อนุรักษ์ วัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยร่วมมือของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก องค์กรเอกชน และประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครพิษณุโลก (เทศบาลนครพิษณุโลก, 2552) ถนนคนเดินจึงนับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ และส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น เป็นแหล่งรวมของการซื้อขายสินค้าระหว่างผู้จำหน่ายและผู้ซื้อ สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและชุมชน ผู้จำหน่ายมีทางเลือกในการค้าขายสินค้าที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามการที่ผู้จำหน่ายสินค้าในถนนคนเดินจะประสบผลสำเร็จในการขายสินค้านั้น ผู้จำหน่ายสินค้าจะต้องปรับกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้สามารถดึงดูดใจผู้ซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งต้องคำนึงถึงเครื่องมือทางการตลาด ซึ่งก็คือ ส่วนประสมทางการตลาดของสินค้า ทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการ

ส่งเสริมการตลาด เพื่อบริหารการตลาดของสินค้า โดยต้องคัดสรรสินค้าที่มีรูปแบบและคุณภาพดี มีราคาที่เหมาะสม และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อที่มีความหลากหลาย รวมถึงอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค และทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยความประทับใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการประกอบธุรกิจ ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและเป็นประโยชน์ผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้ที่สนใจที่จะทำธุรกิจขายสินค้า ในการนำข้อมูลไปใช้สำหรับกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด รวมถึงพัฒนาสินค้าให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้ซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจชุมชน และส่งเสริมการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดพิษณุโลกได้ยั่งยืนในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก

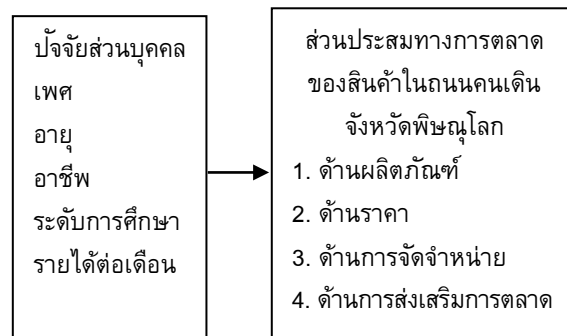
สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของ McCarthy & Perreault (1990) ประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านการจัด

จำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค จากการค้นคว้าเอกสารและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคของ Kotler (1997), Kotler & Armstrong (2012), Blackwell, Miniard, & Engel (2006), Solomon (2002) สรุปได้ว่าพฤติกรรมผู้บริโภคเกี่ยวข้องกับกระบวนการการตัดสินใจของบุคคล ในการเลือก (Evaluating) การซื้อ (Obtaining) การใช้ (Using) การกำจัดสินค้าหรือบริการ (Disposing) โดยเป็นกิจกรรมของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลที่มีกิจกรรมการร่วมกัน และเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง โดยมีแบบจำลองที่อธิบายถึงเหตุจูงใจในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ซึ่งพฤติกรรมของผู้ซื้อเป็นระบบที่เกิดขึ้นจากสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ซึ่งทำให้เกิดความต้องการ (Need) ในความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อจนมีอิทธิพลทำให้เกิดการตอบสนอง (Buyer's response) หรือการตัดสินใจซื้อของผู้ซื้อ (Buyer's purchase decision) โดยประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่

1. สิ่งกระตุ้น (Stimulus) ทั้งภายในและภายนอกที่เป็นสิ่งกระตุ้นทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ และสิ่งกระตุ้นอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ที่ส่งผลทำให้เกิดความต้องการในความรู้สึกของผู้ซื้อ

2. ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ (Buyer's black box) เปรียบเสมือนกล่องดำ (Black box) ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่สามารถทราบได้ ต้อง

พยายามค้นหาความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ ที่ได้รับอิทธิพลจากลักษณะของผู้ซื้อ และกระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ

การตอบสนองหรือการตัดสินใจซื้อของผู้ซื้อ หรือผู้บริโภคที่จะมีการตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมของผู้บริโภค เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจ รวมถึงกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป ทำให้มีการซื้อสินค้าแต่ละชนิดที่แตกต่างกันออกไป ย่อมส่งผลทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องเรียนรู้ความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภคมากที่สุด ทั้งนี้ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ ราคา คุณภาพ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ หากผู้บริโภคมีความพึงพอใจก็จะส่งผลให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ในครั้งต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด
พฤติกรรมการบริโภคจะเกิดจากแรงกระตุ้นของภายนอกที่สำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการและตัดสินใจบริโภคผลิตภัณฑ์ จากแนวคิดของ Kotler (2003) และ McCarthy & Perreault (1990) ได้สรุปความหมายของส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งองค์กรใช้ร่วมกัน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่น่าเสนอสู่ตลาดที่มีความหลากหลาย เพื่อความสนใจ ความอยากได้ การใช้ หรือการบริโภค ที่สามารถตอบสนองความต้องการหรือความจำเป็น กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ เช่น ตราสินค้า ขนาด

รูปร่างลักษณะ และคุณสมบัติ บรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า เป็นต้น

2. ราคา (Price) หมายถึง จำนวนเงินหรือสิ่งอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ โดยผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกัน หรือหมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็นต้นทุนของลูกค้า ผู้บริโภคเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) และอรรถประโยชน์ (Utility) ของผลิตภัณฑ์กับราคาของผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าและอรรถประโยชน์สูงกว่าราคา ผู้บริโภคจะทำการตัดสินใจซื้อ ราคาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งของส่วนประสมทางการตลาด ที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้บริโภค

3. การจัดจำหน่าย (Place หรือ Distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทาง ประกอบด้วย สถาบันและกิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์กรไปยังตลาด สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมายคือ สถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อสร้างความพึงพอใจต่อตราสินค้าหรือบริการหรือความคิดหรือบุคคล โดยใช้เพื่อจูงใจให้เกิดความต้องการ เพื่อเตือนความทรงจำในผลิตภัณฑ์ โดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อและพฤติกรรมการซื้อ หรือการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการขาย และการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คน เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายประเภท ได้แก่ การโฆษณา การขายโดยใช้พนักงานขาย การตลาดทางตรง การประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขาย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสินค้า หรือการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า ส่วนประสมทางการตลาดจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้บริโภคมีการเลือก

ซื้อผลิตภัณฑ์ และเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยปัจจัยดังกล่าวล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อธุรกิจทั้งสิ้น ทั้งนี้ผู้ประกอบการจะต้องมีการวางแผนส่วนประสมทางการตลาด โดยคำนึงถึงเครื่องมือทั้ง 4 ด้าน คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 385 คน โดยเก็บที่บริเวณถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลกด้วยตนเอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือเคยซื้อสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน และเพื่อให้ได้ขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรที่ไม่ทราบจำนวนประชากรของ โคแครน (Cochran, 1953) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) 2) ด้านราคา (Price) 3) ด้านการจัดจำหน่าย (Place) และ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสอบถามจากคำนิยามศัพท์เฉพาะ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว

มาทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง (Tryout) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 40 คน เพื่อทำการทดสอบ ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.854 (Cronbach, 1974) โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scale)

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นลักษณะแบบปลายเปิด (Open Ended Form)

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วางแผนการดำเนินงานเก็บข้อมูล ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้

2. นำแบบสอบถาม จำนวน 385 ชุด ไปเก็บจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการแจกแบบสอบถาม ณ ถนนคนเดินเมืองพิษณุโลก ใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) และรอเก็บแบบสอบถามทั้งหมดคืนด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ โดยแบบสอบถามได้รับคืน จำนวน 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำมาจัดกระทำข้อมูล เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้จัดกระทำแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิง

พรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

3. วิเคราะห์ระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบการบรรยาย มีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ตามเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัดของเบสท์ (Best, 1981) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

4. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) วิเคราะห์หาค่า t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีจำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 83.1 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท มีจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5

2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ($\bar{X}$ =3.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.83) รองลงมาคือ ด้านราคา อยู่

ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.78) ด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.54) และด้านการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.59) ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้บริโภคที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านราคาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

การอภิปรายผล

การศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายในภาพรวม ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มาท่องเที่ยวและซื้อสินค้าส่วนใหญ่ให้ความสนใจในด้านผลิตภัณฑ์ เป็นสำคัญ ซึ่งถนนคนเดินเมืองพิษณุโลกเกิดขึ้นจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และชุมชนในพื้นที่ ที่ร่วมกันสร้างแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ อนุรักษ์วัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน โดยมีผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นมาจัดจำหน่าย มุ่งเน้นสินค้าที่มีความเป็นไทย ทั้งอาหารพื้นเมือง สินค้าพื้นบ้าน งานศิลปหัตถกรรม สินค้าการเกษตร ทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีความหลากหลาย ซึ่งมีการจัดสรรพื้นที่จำหน่ายสินค้าเป็นหมวดหมู่ ทำให้สะดวกในการเลือกซื้อสินค้า นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น การแสดงดนตรีเปิดหมวก การแสดงบนเวทีของโรงเรียนต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมร่ายย่อนยุค ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของถนนคนเดินเมืองพิษณุโลก ที่สะท้อนวิถีชีวิตชุมชน ซึ่งผู้ที่มาท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมร่ายแบบโบราณกับชาวบ้านได้ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์

ที่มีคุณค่าในจิตใจ จึงทำให้มีเสน่ห์ดึงดูดใจผู้ที่มาท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับ จารุวรรณ เจตเกษกิจ (2555) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สะท้อนวิถีการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่น ที่สามารถนำมาสร้างเป็นสินค้าเชิงพาณิชย์ที่สอดคล้องกับกระแสความต้องการของโลก ตลาดและผู้บริโภค สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ที่กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวควรต้องมียอดประกอบที่น่าสนใจ 3 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kikuchi & Ryan (2007) ที่ได้ศึกษาเรื่องแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินตลาดวโศกตอเรีย เมืองโอ๊คแลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในเรื่องของวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของถนนจะมีการท่องเที่ยวซ้ำ ความคุ้มค่าในการซื้อสินค้า และการได้สินค้าที่มีความน่าเชื่อถือ จะส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำ ดังนั้น เห็นได้ว่าถนนคนเดินเมืองพิษณุโลก เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีศักยภาพในด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัด เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวถนนคนเดินได้

2. ด้านราคา พบว่า มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับที่สอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มาท่องเที่ยวและซื้อสินค้าส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในเรื่องของราคา โดยส่วนใหญ่สินค้าที่จำหน่ายในถนนคนเดินเป็นสินค้าในท้องถิ่นและมีความหลากหลาย ซึ่งจุดประสงค์ของกิจกรรมถนนคนเดินคือ ต้องการให้ชาวบ้านในชุมชนนำของมาขาย ทำให้ค่าเช่าพื้นที่สำหรับจำหน่ายสินค้านั้นมีราคาถูก ทำให้ผู้จำหน่ายสินค้านั้นมีต้นทุนต่ำ ทำให้สินค้ามีราคาไม่แพง หลากหลายระดับ อีกทั้งมีการกำหนดราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า และมีการติดป้ายราคาสินค้าอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า ทำให้ผู้ซื้อสามารถเลือกซื้อ

สินค้าได้ตามความพอใจของตนเอง ซึ่งสินค้าบางอย่างมีราคาถูกเมื่อเทียบกับคุณภาพของสินค้า ทำให้ผู้ซื้อรู้สึกถึงคุณค่าที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับเงินที่ซื้อสินค้า และผู้ซื้อสามารถต่อรองราคาได้โดยที่ผู้จำหน่ายสินค้าให้ความเป็นกันเอง จึงทำให้เกิดความประทับใจและมีการกลับมาซื้อสินค้าซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Chiu, Wang, Fang & Huang (2014) ที่กล่าวว่า คุณค่าที่รับรู้ซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับมากกว่าสิ่งที่เสียไปจะทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ส่งผลให้ลูกค้าทำการซื้อสินค้าและบริการ รวมไปถึงการกลับมาซื้อซ้ำ สอดคล้องกับงานวิจัย Huang & Hsu (2009) ที่ได้ศึกษาพบว่า ความพึงพอใจมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว รวมถึงการซื้อของจากแหล่งสินค้าที่มีราคาถูกและประสบการณ์ที่น่าประทับใจจากการมาในครั้งก่อน มีผลต่อการกลับมาอีกในครั้งต่อไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เรณู แสงอาวุธ (2553) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการตลาดนัดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้เพราะราคาเป็นจำนวนเงินที่เป็นมูลค่าที่ผู้บริโภคจะต้องจ่ายเงินเพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากสินค้าหรือบริการ ซึ่งหากผู้บริโภครู้สึกว่าจำนวนเงินที่ต้องเสียไปเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้าและบริการที่จะได้รับแล้ว ย่อมทำให้ตัดสินใจซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น ซึ่งการตัดสินใจในด้านราคาไม่จำเป็นต้องเป็นราคาสูงหรือต่ำ แต่เป็นราคาที่ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ในคุณค่าของสินค้า/บริการที่จะได้รับดังนั้น หากมีการควบคุมตรวจสอบในเรื่องการกำหนดราคาสินค้าให้มีความเหมาะสม มีมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงจำหน่ายสินค้าด้วยความเป็นธรรม มีการแสดงราคาที่ชัดเจน สามารถต่อรองราคาสินค้าได้ ก่อให้เกิดบรรยากาศการซื้อขายสินค้าด้วยมิตรภาพที่ดีต่อกัน จะทำให้ผู้ที่มาท่องเที่ยวและซื้อสินค้าเกิดความพึงพอใจ กลับมาซื้อซ้ำ และสามารถรักษาลูกค้าได้อย่างยั่งยืน

3. ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับสาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลก ได้ดำเนินการตามนโยบายการจัดการบริหารพัฒนาด้านเศรษฐกิจของเทศบาลนครพิษณุโลกซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดพิษณุโลกที่ว่า “พัฒนาเพื่อเป็นเมืองบริการที่หลากหลาย (Service City) และมีความปลอดภัย (Safe City)” จึงได้รับการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยมีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครือข่ายสังคมออนไลน์ รวมถึงมีการติดป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจน ทำให้มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นการเสนอข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้หรือรู้จักถนนคนเดินเมืองพิษณุโลกมากขึ้น นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการแสดงต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ทำให้สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ ถือเป็นการส่งเสริมการตลาดโดยอัตโนมัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ปณิศา ลัญชานนท์ (2548) ที่กล่าวว่า ข่าวสารจะมีการส่งผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือบุคคล เพื่อให้ผู้บริโภคพบเห็นตราสินค้ามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นักการตลาดจึงจำเป็นต้องใช้การติดต่อสื่อสารทุกรูปแบบที่เหมาะสมกับลูกค้า ซึ่งแนวความคิดนี้เรียกว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (Integrated Marketing Communication) หรือ การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารทางการตลาด เพื่อแจ้งข่าวสาร (Inform) จูงใจ (Persuade) และเตือนความทรงจำ (Remind) แก่ตลาดเป้าหมายที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับข่าวสารเกิดทัศนคติที่ดี เกิดความเชื่อถือหรือพฤติกรรมซื้อ สอดคล้องกับ ฉัตยาพร เสมอใจ

(2548) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมการตลาดช่วยกระตุ้นให้ลูกค้าทำตามในสิ่งที่เราคาดหวัง ได้แก่ การรู้จักและตระหนักถึงตัวผลิตภัณฑ์ เกิดความต้องการใช้และตัดสินใจซื้อและซื้อมากขึ้น โดยอาศัยเครื่องมือที่แตกต่างกันในการส่งเสริมพฤติกรรมของลูกค้าได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การขายโดยใช้พนักงานขาย และการตลาดทางตรง ที่มีคุณสมบัติข้อดี และข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับความต้องการใช้งาน รวมถึงความแตกต่างของผู้บริโภคที่ไม่เพียงแต่มีความต้องการในการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างกันแล้ว การบริโภคสื่อและแนวทางในการตัดสินใจของแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกัน โดยจะเลือกวิธีที่ติดต่อสื่อสาร (communication) ที่สามารถเข้าถึงและจูงใจลูกค้าได้ และสอดคล้องกับงานวิจัย ชลันดา ไกล่ชิด (2557) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อ ชิเคด้ามาร์เก็ต ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของตลาดและเว็บไซต์การท่องเที่ยวต่าง ๆ การแบ่งปัน (Share) สถานที่รูปภาพผ่านสื่อออนไลน์จะทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ชิเคด้ามาร์เก็ต ทั้งนี้เนื่องจากตลาดมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นต้องมีการพัฒนาและปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการทำให้ถนนคนเดินจังหวัดพิษณุโลกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น ต้องมีการส่งเสริมการตลาดที่หลากหลาย โดยอาจใช้วิธีมีการสร้างแบรนด์ผ่านการสร้างเรื่องราว (story marketing) เช่น จัดกิจกรรมพิเศษเชิงศิลปวัฒนธรรมแต่ละช่วงเทศกาล เพื่อสร้างความโดดเด่นและความแตกต่างเพื่อให้ลูกค้าได้รับประสบการณ์ร่วมที่ดี สร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่มาท่องเที่ยวและซื้อสินค้า เห็นคุณค่าและได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตชุมชนมากขึ้น ช่วย

สร้างความประทับใจให้กับลูกค้าและกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

4. ด้านการจัดจำหน่าย พบว่า มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในถนนคนเดิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับสี่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมถนนคนเดินอยู่ในบริเวณพื้นที่ชุมชน มีทำเลที่สะดวกในการเดินทาง มีการปิดเส้นทางจราจรระยะทางประมาณ 500 เมตร ทำให้สามารถดูแลพื้นที่ในเรื่องความสะอาด มีการจัดสรรพื้นที่เป็นสัดส่วนชัดเจน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมและการจัดพื้นที่ให้จำหน่ายสินค้า มีการบริหารจัดการที่ดีโดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเข้ามาดูแลการจัดจำหน่ายสินค้าในทุกวันที่มีกิจกรรมถนนคนเดิน จังหวัดพิษณุโลก เพื่อควบคุมดูแลให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Kotler (1994) ที่กล่าวถึงช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจของผู้บริโภค ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจที่จะใช้บริการของกลุ่มสินค้าปลีกต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิด สิทธิ อีรสรณ์ (2552) ที่อธิบายว่า ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ได้แก่ ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีกที่ขายผลิตภัณฑ์ที่นำมาจากผู้ผลิตให้กับผู้บริโภค อาคารสถานที่ บรรยากาศที่เหมาะสม เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการที่จะมาใช้บริการได้ ดังนั้นผู้จำหน่ายสินค้าในถนนคนเดินควรมีการจัดแสดงสินค้าที่สวยงาม มีการวางผลิตภัณฑ์สินค้าในจุดที่เหมาะสม อาจมีการให้ทดลองชิมหรือทดลองใช้ผลิตภัณฑ์จัดบรรยากาศของร้านค้าให้มีความสะอาดและสวยงาม จะสามารถดึงดูดใจผู้มาท่องเที่ยวให้เข้ามาเลือกซื้อสินค้า และส่งผลต่อความตั้งใจท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวในระยะยาว

5. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านราคาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 กล่าวคือ อาชีพที่ต่างกันจะมีการ

ตัดสินใจเกี่ยวกับด้านราคาที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งจากผลการศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัจจัยเรื่องราคามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริโภคกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีรายได้จำกัด ซึ่งในการเลือกซื้อสินค้านั้นย่อมพิจารณาเรื่องของราคาสินค้าเป็นหลัก โดยพิจารณาราคาสินค้าก่อนทำการซื้อเสมอ หากราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า ก็จะตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2548) กล่าวว่า อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความจำเป็นและความต้องการสินค้าและบริการที่หลากหลาย คนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ย่อมมีแนวคิด อุดมการณ์ และค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป ซึ่งรวมถึงทัศนคติและความคิดเห็นในการใช้สินค้าและบริการต่าง ๆ ด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัย สุภัทธา เพ็ญดิษฐ์ (2553) ที่ศึกษาพฤติกรรมในการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในตลาดน้ำไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อสินค้าในตลาดน้ำไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ดังนั้นผู้จำหน่ายสินค้าในถนนคนเดินควรคำนึงถึงปัจจัยด้านอาชีพของผู้บริโภค เนื่องจากแต่ละอาชีพมีคุณลักษณะต่างกัน รวมถึงมีรายได้ที่แตกต่างกัน เมื่อจะเลือกซื้อสินค้านั้นย่อมเลือกในสินค้าที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ประกอบ เช่น ความต้องการหรือความจำเป็นในการใช้สินค้า

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. สินค้าที่นำมาจัดจำหน่ายควรมีความแตกต่างจากที่อื่น เพื่อสร้างจุดขายที่ก่อให้เกิดคุณค่าในจิตใจของผู้มาท่องเที่ยวและซื้อสินค้า นอกจากนี้ควรมีการจัดโซนพื้นที่กลุ่มของสินค้าหลากหลาย โดยกำหนดสายผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจน เช่น กลุ่มศิลปะและวัฒนธรรม กลุ่มอาหารพื้นถิ่น กลุ่มของฝากของที่ระลึก กลุ่มงานหัตถกรรม และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความเป็นระเบียบ

เรียบร้อย และความสะดวกสบายของผู้มา
ท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าในถนนคนเดิน

2. ผู้จัดจำหน่ายสินค้าควรมีการกำหนด
ราคาให้มีความเหมาะสม มีป้ายแสดงราคาสินค้า
ชัดเจน ราคาเป็นมาตรฐานและเป็นธรรม มีความ
ยืดหยุ่นในด้านของราคาเพื่อการต่อรองของผู้ซื้อ
และมีสินค้าให้เลือกซื้อหลากหลายระดับราคาตาม
คุณภาพสินค้า เพื่อสามารถรองรับผู้มาท่องเที่ยว
และเลือกซื้อสินค้าในทุกระดับ ทั้งนี้ผู้จำหน่าย
สินค้าควรขายสินค้าในราคาที่เหมาะสม ไม่เอารัด
เอาเปรียบผู้ซื้อ เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า
เพื่อการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ง่ายขึ้น ซึ่งส่งผลต่อ
ความพึงพอใจของผู้บริโภค

3. ผู้จัดจำหน่ายสินค้าควรมีการ
ประชาสัมพันธ์สินค้า เน้นทำการตลาดผ่าน
เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเลือกใช้ช่องทางทันสมัย
ให้เหมาะสม ทั้งช่องทาง offline เช่น การจัด

โปรโมชั่น ลด แลก แจก แถมสินค้า เพิ่มเพิ่ม
ยอดขาย หรือประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง online
เช่น Social Media ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการรับรู้และ
เข้าถึงกลุ่มคนอย่างแพร่หลาย สม่่าเสมอและ
ต่อเนื่อง เพื่อดึงดูดใจให้ผู้มาท่องเที่ยวและเลือก
ซื้อสินค้าในถนนคนเดินเพิ่มมากขึ้น

4. ควรมีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มา
เลือกซื้อสินค้าในถนนคนเดิน เช่น จัดพื้นที่บริเวณ
ร้านค้าที่เหมาะสม มีความสะอาด สวยงาม และ
เป็นระเบียบ รวมถึงมีความปลอดภัยในการเลือก
ซื้อสินค้า ผู้จัดจำหน่ายควรให้บริการด้วยอัธยาศัย
ที่ดี มีความเป็นกันเอง โดยให้การแนะนำช่วยเหลือ
ผู้มาท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าด้วยความเต็มใจ
ส่งผลต่อความประทับใจและความตั้งใจมาการ
ท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุวรรณ เจตเกษกิจ. (2555). การสำรวจวัฒนธรรมเข้าไปในตัวสินค้า. *อุตสาหกรรมสาร*. ปีที่54(6): (พฤศจิกายน - ธันวาคม). 18-19.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2548). *การจัดการและตลาดบริการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชลันดา ไกลจิต. (2557). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อ ชิเคด้ามาร์เก็ต ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการอุตสาหกรรมบริการ และการท่องเที่ยว). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (2552). *โครงการถนนคนเดินเมืองพิษณุโลก 2552-2554*. พิษณุโลก: เทศบาลนครพิษณุโลก.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ปณิศา ลัญจนานนท์. (2548). *หลักการตลาด*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- พุทธรชชาติ อินทร์บำรุง. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคภายในตลาดนัดธนบุรี. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการประกอบการ), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี และวีระ สัจกุล. (2555). การใช้พื้นที่สาธารณะเป็นถนนคนเดินแบบตลาดนัดในเมืองไทย. *วารสารสังคมกลุ่มน้ำโขง*. ปีที่8(3). 121-142.
- เรณู แสงอาวุธ. (2553). *พฤติกรรมการใช้บริการตลาดนัดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2548). *กลยุทธ์การตลาด การบริหารการตลาดและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: อีระฟิล์มและโซเท็กซ์.

- สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. 2561 – 2564. พิษณุโลก: สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก.
- สิทธิ์ อีธรรม. (2552). การตลาดจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรา เพี้ยนดิษฐ์. (2553). พฤติกรรมในการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในตลาดน้ำไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี. ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การตลาด). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Best, J. W. (1981). *Research in education*. (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Blackwell, Roger D., Miniard, Paul W., & Engel, James F. (2006). *Consumer Behavior*. (10th ed.). Ohio: Thomson South-Western.
- Chiu, C. M., Wang, E. T., Fang, Y. H., & Huang, H. Y. (2014). *Understanding customers' repeat purchase intentions in B2C e-commerce: The roles of utilitarian value, hedonic value and perceived risk*. Information System Journal. 24(1), 85-114.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of psychological testing*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Huang, S., & Hsu, C. H. C. (2009). *Effects of travel motivation, past experience, perceived constraint, and attitude on revisit intention*. J. Travel Res. 48(1), 29-44.
- Kikuchi, A. & Ryan, C. (2007). *Street Markets as Tourist Attractions-Victoria Market*. Auckland: New Zealand.
- Kotler, Philip. & Armstrong, G. (2012). *Principles of marketing*. New York: Pearson Education.
- Kotler, Philip. (1994). *Marketing management: Analysis planning implementation and control*. (8th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Kotler, Philip. (2003). *Marketing Management*. (11th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Kotler, Philip. (1997). *Marketing Management*. (9th ed.). New Jersey: A Simon & Schuster Company.
- McCarthy, E. Jerome & Perreault William D, Jr. (1990). *Basic Marketing*. (10th ed). Illinois: Richard D. Irwin, Inc.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Solomon, Michael R. (2007). *Consumer Behavior: Buying, Having and Being*. (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

ความพึงพอใจของประชาชนในการร่วมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน Thai People's Satisfaction Being a Member of Asian Economics Community

พ.ต.อ. ดร. นพดล บุรณนัฐ, ดร. อนุกุล แพรไพศาล

Pol. Dr. Nopadol Burananuth, Dr. Anukul Phreapaisal

ดร. ไพบูลย์ บุญยเกียรติ, ดร. วุฒิชัย จิตตานุ, ดร. เอี่ยมพร ศิริรัตน์

Dr. Phaibul Bunyakarte, Dr. Wuttichai Chittanu, Dr. Euamporn Sirirat

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทนำ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ข้อตกลงทางการค้า การประกอบอาชีพ และการท่องเที่ยว ที่มีผลกระทบกับความพึงพอใจของประชาชนในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระเบียบวิธีวิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณโดยให้ประชาชนในพื้นที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วประกอบด้วยตำบล ตำบลป่าไร่ ตำบลผ่านศึก ตำบลคลองน้ำใส และตำบลท่าข้าม จำนวน 400 รายตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เหตุผลที่เลือกพื้นที่ดังกล่าวเนื่องจากว่าเป็นพื้นที่ติดพรมแดนกับประเทศกัมพูชา ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อตกลงทางการค้า การประกอบอาชีพ การท่องเที่ยว และความพึงพอใจของประชาชนในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิเคราะห์พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ขึ้นอยู่กับการให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง และการกีดกัน

คำสำคัญ: ข้อตกลงทางการค้า, การประกอบอาชีพ, การท่องเที่ยว, ความพึงพอใจของประชาชน

Abstract

The research objective was to study the relationship among the trade agreement, occupation and tourism that affected to people's satisfaction towards ASEAN economics community integration. The samples of quantitative research methodology were 400 local residents in Aranyaprathet district, Sakaeo province which comprised of Parai, phansuk, klongnamsai and Thakham subdistrict. The reason of these selected areas was the Cambodia border area. The tool of this research was a multiple regression to solve the relationship among the trade agreement, occupation and tourism that affected to people's satisfaction towards ASEAN economics community integration. The finding revealed that people's satisfaction depended on servicing, child labor, transportation cooperation and trade barrier.

Keywords: Trade agreement, Occupation, Tourism, People's Satisfaction

Received: 2018-12-12 Revised: 2019-1-9 Accepted: 2019-2-10

บทนำ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asian Economic Community : AEC) เป็นองค์กรที่พัฒนามาจากสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(Association of South East Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศผู้ก่อตั้งแรกเริ่ม 5 ประเทศ คือ

อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาในปี 2527 บรูไน ก็ได้เข้าเป็นสมาชิก ในปี 2538 เวียดนาม ก็เข้าร่วมเป็นสมาชิก ต่อมา 2540 ลาวและพม่า เข้าร่วม และปี 2542 กัมพูชา ก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกลำดับที่ 10 ทำให้ปัจจุบัน อาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ มีวัตถุประสงค์คือเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ รวมถึงให้อาเซียนมีความแข็งแกร่ง มีภูมิคุ้มกันที่ดี ในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ระดับโลกมีการยกเว้นภาษีสินค้าบางชนิด ให้กับประเทศสมาชิก ส่งเสริมให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง มั่นคง ประชาชนอยู่ดีกินดี

จากนั้นในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ที่อินโดนีเซีย เมื่อ 7 ต.ค. 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (เออีซี) ปัจจุบันมีจำนวนประเทศสมาชิกจำนวน 10 ประเทศ ประชากรเกือบ 600 ล้านคน (ASEAN Economic Community, 2014) ดังนั้นถือว่าเป็นประชาคมที่มีเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ จึงควรร่วมมือกันเพื่อให้อาเซียนมีความเข้มแข็งในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เหตุนี้เอง อาเซียนจึงกลายสภาพเป็น เออีซี ในที่สุด โดยจะก่อตั้งเออีซีอย่างเป็นทางการใน พ.ศ.2558 เลื่อนเข้ามาจากเดิมคือ พ.ศ.2563

อย่างไรก็ตาม อนาคตข้างหน้า เออีซีมีแนวโน้มขยายเป็น อาเซียน +3 คือ เพิ่ม จีนเกาหลีใต้ และญี่ปุ่น ก่อนที่จะเป็น อาเซียน +6 โดยเพิ่ม

จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย (ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2557) โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน ASEAN Summit ครั้งที่ 8 เมื่อ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ที่ได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทาง ได้มีการดำเนินงานที่แน่ชัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน ได้แก่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจะมีตลาดและฐานการผลิตร่วมกันและจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรีสำหรับการตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้กำหนดให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2558 ค.ศ. 2015 เป้าหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมี 4 ด้านคือ (1) อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (single market and production base) เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายของสินค้า บริการ ลงทุน แรงงานฝีมือ เงินทุน อย่างเสรี (2) สร้างขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ (high competitive economic region) ให้มีความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบาย ที่ช่วยการรวมกลุ่ม เช่น นโยบายการแข่งขัน นโยบายภาษี ทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ร่วมกันดำเนินการโดยแลกเปลี่ยนข้อมูล ฝึกอบรมบุคลากรร่วมกัน (3) สร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (equitable economic development) สนับสนุนการพัฒนา SMEs สร้างขีดความสามารถผ่านโครงการที่มีอยู่แล้วและ (4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก (fully integrated into global economic)

ความสำคัญของปัญหาเนื่องจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้สร้างผลกระทบทั้งด้านดีและด้านเสียให้กับประชาชนชาวไทยเป็นจำนวนมาก สินค้าของประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียนสามารถเข้าสู่ตลาดไทยได้โดยไม่มีภาระภาษี ทำให้ผู้ประกอบการไทยต้องแข่งขันมากขึ้น แต่ที่ผ่านมามีมูลค่าการส่งออกไปยังอาเซียนสูงกว่าการ

นำเข้าจากอาเซียน ในด้านการลงทุนหากประเทศไทยไม่มีการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน (Infrastructure) ประสิทธิภาพการผลิตของแรงงาน (labor productivity) และไม่มีการปรับปรุงกฎระเบียบกฎหมายให้มีความทันสมัยไม่เป็นอุปสรรคต่อนักลงทุน อาจทำให้มีการย้ายฐานการผลิตจากประเทศไทยไปยังประเทศอื่น ๆ ใน ASEAN ที่เหมาะสมกว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรี อาจทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของแรงงานที่มีฝีมือของไทยไปประเทศที่ให้ค่าตอบแทนสูงกว่า เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน และต้องจ้างแรงงานต่างด้าวจากประเทศที่ค่าแรงถูกกว่าเข้ามา อาจก่อปัญหาด้านสังคม และเนื่องจากทิศทางนโยบายของไทยคือ การเป็น “รัฐสวัสดิการ” ทำให้งบประมาณของรัฐส่วนหนึ่งจะไปเป็นสวัสดิการของแรงงานต่างด้าว รวมทั้งตลาดสินค้าในประเทศ (domestic market) ก็ไม่มีกลไกในการป้องกันไม่ให้สินค้าคุณภาพต่ำที่ผลิตในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเข้ามาขายในประเทศ ซึ่งอาจทำให้นโยบายการพัฒนาในอุตสาหกรรมของไทยที่มีเป้าหมายในการพัฒนาในอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพสูงอาจเกิดปัญหาอุปสรรคได้ รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตแก่ผู้ประกอบการไทยในการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต ความต้องการของประชาชนที่มีความพึงพอใจในการดำเนินนโยบายของรัฐ ดังนั้นจึงต้องศึกษาอิทธิพลของข้อตกลงทางการค้า การประกอบอาชีพ และการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ข้อตกลงทางการค้า (ได้แก่การให้บริการ การเปิดตลาดเสรี

และการอำนวยความสะดวก) การประกอบอาชีพ (ประกอบด้วยเปิดเสรีอาชีพเฉพาะ การใช้แรงงานเด็กและการค้ามนุษย์) และการท่องเที่ยว (ประกอบด้วย ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง การกีดกัน และการพัฒนาร่วมกัน) ที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สมมติฐานของงานวิจัย

ข้อตกลงทางการค้า (ได้แก่การให้บริการ การเปิดตลาดเสรี และการอำนวยความสะดวก) การประกอบอาชีพ (ประกอบด้วยเปิดเสรีอาชีพเฉพาะ การใช้แรงงานเด็กและการค้ามนุษย์) และการท่องเที่ยว (ประกอบด้วย ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง การกีดกัน การพัฒนาร่วมกัน) มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้รัฐได้รับรู้ความพึงพอใจของประชาชนในเขต อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ใน 3 ปัจจัยหลัก (ได้แก่ข้อตกลงทางการค้า การประกอบอาชีพ และการท่องเที่ยว) ในการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความต้องการของประชาชน ในเขตอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วต่อไป 2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจ นักศึกษา นักวิชาการและประชาชนที่จะศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน เพื่อจะนำผลที่ได้ไปเสนอแนะผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายของรัฐ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง สภาวะจิตที่ปราศจากความเครียดทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น และในทางกลับกันถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น (Morse, 2015) สำหรับความคิดเห็นของ Vroom (2015) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทักษะด้านบวกจะแสดงให้เห็นเป็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทักษะด้านลบจะแสดงให้เห็นเป็นสภาพความไม่พึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของเมনারต์ ดับบิล เชลลี Shelly (2015) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ได้ให้ความคิดเห็นว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความสุข ส่วนความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกที่ทำให้เกิดความไม่สบายใจ หรือไม่มีความสุข ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน

สรุป ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้งานสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐ นอกจากผู้บริหารจะดำเนินการให้นโยบายต่าง ๆ สอดคล้องกับความพึงพอใจของประชาชนแล้ว นโยบายนั้นต้องสร้างความเจริญให้กับสังคมด้วยสำหรับการวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาองค์ประกอบของความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับ ข้อตกลงทางการค้า การประกอบอาชีพ และการท่องเที่ยว

ข้อตกลงทางการค้า (trades agreement)

ข้อตกลงทางการค้าสินค้าของอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีความร่วมมือในด้านต่าง ๆ มากมายทั้งด้าน การเมืองและความมั่นคง ด้านสังคมและวัฒนธรรมและด้านเศรษฐกิจ หลังจากสงครามเย็นยุติลงอาเซียนมุ่งเน้นพัฒนาการทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก การเมืองระหว่างประเทศได้เปลี่ยนรูปแบบการแข่งขันจากการแข่งขันด้านการขยายอิทธิพลทางการทหารและการขยายดินแดนมาเป็นการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจอาเซียนได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการเสนอให้มีโครงการร่วมมือทางเศรษฐกิจมากขึ้น และเสนอให้มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและสร้างอำนาจต่อรองกับประเทศนอกภูมิภาค ยกตัวอย่างเช่น การก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) กรอบความตกลงว่าด้วยเขตการลงทุนอาเซียน (AIA) กรอบความตกลงด้านการค้าบริการของอาเซียน (AFAS) เป็นต้น ซึ่งยังรวมถึง ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) ด้วย (Singapore FTA Network, 2015)

สำหรับการจัดทำความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) นั้น อาเซียนได้นำเอาหลักเกณฑ์และความตกลงต่าง ๆ ที่ใช้ทั้งภายในและภายนอกกลุ่มประเทศอาเซียนมารวบรวมและปรับปรุงใหม่ให้มีความสอดคล้องกันยิ่งขึ้น และนำมารวมอยู่ในความตกลงดังกล่าวโดยมุ่งทำให้เขตการค้าเสรีอาเซียนนั้นดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้น และทำให้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าชัดเจนมากขึ้น ในการนี้ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามความตกลง ATIGA ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2009 ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายใน ค.ศ.2015 (Tariff Commission, 2015)

สรุปข้อตกลงทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ การให้บริการ การเปิดตลาดการค้าเสรี และการอำนวยความสะดวกซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการประกอบอาชีพของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การประกอบอาชีพ (occupation) การประกอบอาชีพเป็นที่มาของรายได้ เพื่อนำไปใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสี่ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ในอดีตสิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้เป็นหน้าที่ของพ่อแม่เป็นผู้จัดหาให้แก่สมาชิก ด้วยการผลิตขึ้นใช้เองในครอบครัว โดยไม่จำเป็นต้องใช้เงินซื้อหา ปัจจุบันการดำรงชีวิตในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนมีการศึกษามากขึ้น ความรู้ที่ได้รับจึงเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีรายได้มาซื้อปัจจัยสี่และสิ่งของอื่น ๆ ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตและสร้างมาตรฐานที่ดีให้แก่ ตนเอง ครอบครัว และสังคม ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยหลักของการประกอบอาชีพ ได้แก่ (1) ทุน (2) ความรู้ความสามารถ (3) การจัดการ และ (4) การตลาด (Papoutsakis, 2015)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เช่น การลงทุน สินค้าและบริการต่าง ๆ รวมทั้งแรงงานฝีมือ และมีการลงทุนอย่างเสรี ได้กำหนดเป้าหมายในปี 2015 ให้เป็นปีที่มีลักษณะของการรวมกลุ่มประเทศเปลี่ยนเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านแรงงาน จะมีการถ่ายเทแรงงานด้านฝีมือเพื่อให้งานทำงานในประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้นใน 8 สาขาอาชีพ คือ (1) วิศวกรรม (2) การสำรวจ (3) สถาปัตยกรรม (4) แพทย์ (5) ทันตแพทย์ (6) พยาบาล (7) บัญชี และ (8) การบริการและการท่องเที่ยว อาชีพอิสระที่ได้

มาตรฐานและได้รับการรับรองสามารถเคลื่อนย้ายไป ทำงานในประเทศแถบอาเซียนได้ทันที โดยไม่มีการปิดกั้น อาชีพที่ได้ตกลงไว้คือ แพทย์ พยาบาล บัญชี สถาปนิก วิศวกร โดยในตอนแรกนั้นมีการตกลงว่าภาษาที่ใช้ในประชาคมคือภาษาอังกฤษ ไม่ให้มีการใช้แรงงานเด็ก และร่วมมือกันปราบปรามการค้ามนุษย์ (MRA Thailand, 2015)

สรุปการประกอบอาชีพเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีพของมนุษย์ การประกอบอาชีพที่ดีและมีรายได้สูงสามารถทำให้ชีวิตมีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นต่าง ๆ สำคัญที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ได้แก่ การเปิดเสรีอาชีพเฉพาะ การใช้แรงงานเด็ก และการค้ามนุษย์

การท่องเที่ยว (tourism) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นสาขาหนึ่งของการค้าบริการ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อเศรษฐกิจของหลาย ๆ ประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศและการจ้างงาน ดังนั้นหลายประเทศทั่วโลกจึงได้มีการริเริ่มความร่วมมือ และพยายามผลักดันให้มีการสร้างกฎเกณฑ์กติกาสำหรับการค้าบริการระหว่างประเทศขึ้น โดยความร่วมมือที่สำคัญประการหนึ่งคือการผลักดันให้มีการเปิดเสรีการค้าบริการทั่วโลก ซึ่งความพยายามดังกล่าวได้รับการสนับสนุนและผลักดันจากหลายองค์กรระหว่างประเทศ ทั้งองค์กรในระดับพหุภาคี (ได้แก่ องค์กรการค้าโลก หรือ WTO) และองค์กรระดับภูมิภาค (ได้แก่ EU APEC และ ASEAN) (FTA Agreement, 2015)

จากการศึกษาของ Li & Petrick, (2015) พบว่าการที่จะทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับการวิจัยและแนวคิดเชิงกลยุทธ์ จึงจะทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hall (2015) ที่อธิบายว่าเอกลักษณ์

ประจำชาติและกระบวนการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ

สรุปตามที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศซึ่งประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญเป็นวาระสำคัญของชาติในการส่งเสริมกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ต้องหาวิธีการที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศ สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง การกีดกัน และการพัฒนาร่วมกันที่มีผลต่อการท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ประชากรในเขตอำเภอรัฐประศาสตร์ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยตำบลปไร่ ตำบลผ่านศึก ตำบลคลองน้ำใส และตำบลท่าข้าม จำนวน 400 รายตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อตกลงทางการค้า การประกอบอาชีพ การท่องเที่ยว และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ

ตารางที่ 1. ผลการวิเคราะห์ครั้งแรก แสดงให้เห็นว่าข้อตกลงทางการค้าที่ประกอบด้วยบริการ การเปิดตลาดการค้าเสรี และการอำนวยความสะดวก มีเฉพาะการให้บริการที่มี

ผลต่อความพึงพอใจของประชาชน คือถ้าการบริการมีมากขึ้นความพึงพอใจของประชาชนย่อมมีมากขึ้น แต่ถ้าการบริการมีน้อยลงความพึงพอใจของประชาชนย่อมมีน้อยลงด้วยเช่นเดียวกัน สำหรับการเปิดตลาดการค้าเสรี และการอำนวยความสะดวกไม่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน

เมื่อพิจารณา ปัจจัยด้านการประกอบอาชีพเพิ่มเติมพบว่า การให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก และการค้ามนุษย์มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน โดยถ้าการให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก และการค้ามนุษย์ มีมากขึ้น ความพึงพอใจของประชาชนย่อมมีมากขึ้น แต่ถ้าการให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก และการค้ามนุษย์ มีน้อยลง ความพึงพอใจของประชาชนย่อมมีน้อยลงด้วยเช่นเดียวกัน สำหรับเปิดตลาดการค้าเสรี การอำนวยความสะดวก และการเปิดเสรีอาชีพเฉพาะ ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการท่องเที่ยวเพิ่มเติมพบว่า การให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง และการกีดกันมีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าการให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง และการกีดกันมีมากขึ้นความขึ้นความพึงพอใจของประชาชนย่อมมีมากขึ้นด้วย แต่ถ้าการให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง และการกีดกันมีน้อยลงความพึงพอใจของประชาชนย่อมมีน้อยลงด้วยเช่นเดียวกัน สำหรับการเปิดตลาดการค้าเสรี การอำนวยความสะดวก การเปิดเสรีอาชีพเฉพาะ การค้ามนุษย์ และการพัฒนาร่วมกัน ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนแต่อย่างใด (ตาราง 1)

ตารางที่ 1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบกับความพึงพอใจ (N= 400)

Independent variable	Standard regression co-efficiency		
	Model 1	Model 2	Model 3
การให้บริการ	.658***	.300***	.277***
การเปิดตลาดการค้าเสรี	.081	.010	-.009
การอำนวยความสะดวก	.078	.060	.047
การเปิดเสรีอาชีพเฉพาะ		.105	.056
การใช้แรงงานเด็ก		.361***	-.305***
การค้ามนุษย์		.092*	.030
ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง			.107*
การกีดกัน			.173**
การพัฒนาาร่วมกัน			-.009
R	.74	.81	.82
R ²	.55	.66	.68
SEE	1.09	.95	.93
F	159.02	128.30	89.92

หมายเหตุ: * = $p < .05$, ** = $p < .01$, *** = $p < .001$

สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง และการกีดกันมีผลกระทบกับความพึงพอใจของประชาชนในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ยกเว้น การเปิดตลาดการค้าเสรี การอำนวยความสะดวก การเปิดเสรีอาชีพเฉพาะ การค้ามนุษย์ และการพัฒนาาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (policy-oriented- recommendation)

จากการศึกษาพบว่า การให้บริการ การใช้แรงงานเด็ก ความร่วมมือทางด้านการขนส่งและการกีดกันมีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้นรัฐจึง

ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ในการดำเนินนโยบายใด ๆ ที่เกี่ยวกับการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยปรับปรุงการให้บริการด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนต่าง ๆ ให้น้อยลง สำหรับการใช้แรงงานเด็กรัฐต้องปราบปรามการลักลอบการใช้แรงงานเด็กไม่ให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะการลักลอบการค้าประเวณีเด็กจากประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนความร่วมมือทางด้านการขนส่งรัฐต้องปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค โดยเฉพาะเส้นทางรถไฟความเร็วสูงที่ยังไม่ได้ดำเนินการ สำหรับการกีดกัน รัฐต้องประชุมปรึกษาหารือกับประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้ผ่อนปรนหรือยกเลิกมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นการกีดกันการค้าขาย การท่องเที่ยว หรือการประกอบอาชีพของประชาชนในภูมิภาค

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ (academic recommendation)

เนื่องจากตัวแปรต่าง ๆ ตามกรอบแนวความคิด และสมมุติฐานที่กำหนดไว้ มีอำนาจอธิบายการผันแปรของข้อตกลงทางการค้า การประกอบอาชีพ และการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของ

ประชาชนได้ไม่มากเท่าที่ควร แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องอีก ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาหรือวิจัยเพิ่มเติมถึงตัวแปร หรือปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่นการมีส่วนร่วม ความขัดแย้ง หรือความเสมอภาคของประชาชนในภูมิภาคในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (2557). *ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง*. ค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2558,

จาก <http://www.thai-aec.com>

FTA Agreement. (2015). FTA in service. *Tourism Knowledge Management Center*.

Retrieved May 18, 2015, from <http://www.tourismkm-asean.org>

Hall, D. (2015). Brand development, tourism and national identity: the re-imagining of former Yugoslavia. *Journal of Brand Management*. Retrieved 20 December 2015,

from <http://www.palgrave-journal.com>

Li, X., & Petrick, J. F. (2015). Tourist marketing in an era paradigm shift. *SAGE Journals*.

Retrieved December 20, 2015, from <http://jtr.sagepub.com>

Morse, S. (2015). What is job satisfaction. *Harvard U. Press*. Retrieved 20 May 2015, from <http://scholar.google.co.th>

MRA Thailand. (2015). *MRA on Tourism Professional*. Retrieved 10 May 2015, from <http://mrathailand.com>

Papoutsakis, H. (2015). Towards a global market in a knowledge-dominated economy. *Journal of Knowledge Management*. Retrieved 10 May 2015, from <http://www.tlainc.com>

Shelly, M. W. (2015). Personal paper of Maynard W. Shelly, 1965-1992. *University of Kansas Library*. Retrieved 20 May 2015, from <http://etext.ku.edu>

Singapore FTA Network. (2015). *Overview of ASEAN (AFTA)*. Retrieved 20 May 2015, from <http://www.fta.gov.sg>

Tariff Commission. (2015). *ASEAN Trade in Goods Agreement*. Retrieved 10 May 2015, from <http://finder.tariffcommission.gov>

Vroom, V. H. (2015). What is job satisfaction? *Journal of Applied Psychology*. Retrieved 20 May 2015, from <http://scholar.google.co.th>

การส่งเสริมการตลาดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา Marketing promotion of cultural tourism development in Nakhon Ratchasima Province.

วัลย์ลิกา เจริญศิลป์, รศ.ดร.เสรี วงษ์มณฑา

Wanlika Charoensin, Asst. Prof. Dr. Sari Wongmonta,

ผศ.ดร.ชัชณะ เตชคณา, รศ.ชวลีย์ ณ ถลาง

Asst. Prof. Dr. Jusana Techakana, Assoc. Prof. Chawalee na Thalang

คณะวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Faculty of Management College University of Phayao

moo-susa@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเพื่อเปรียบเทียบกับแรงจูงใจในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเพื่อศึกษาการส่งเสริมการตลาดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณคือนักท่องเที่ยวชาวไทยในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 400 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับประชากรที่จะทำการศึกษานับจำนวน 40 คน เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's' Alpha Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 จึงนำแบบสอบถามที่ใช้ไปเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเป็นโควตา (Quota) จำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ภาคชุมชน และนักวิชาการ รวมทั้งสิ้น 16 ท่าน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการประมวลผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา คือแรงจูงใจเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาคือการเดินทางสะดวก ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า มีการส่งเสริมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวด้วยการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด ราคาสินค้าไม่มีการกำหนดราคาให้มีความสำคัญในการพัฒนาการคมนาคม ส่งเสริมการตลาดด้วยการบอกต่อโดยใช้โซเชียล มีการคงเอกลักษณ์ความดั้งเดิม ใช้แอปพลิเคชันในการชำระค่าสินค้าและมีการอบรมบุคลากรด้านการบริการ

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, การตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

The objectives of this research were to study personal factors that were related to tourists' motivation of choosing in cultural attractions and marketing promotion for cultural tourism development in Nakhon Ratchasima Province. The quantitative samples were 400 Thai tourists who visited Nakhon Ratchasima. The convenience sampling was made, and data were collected by questionnaires. Reliability test of the questionnaire was carried out by making a comparison between the accidental group and a homogeneous group of 40 participants. The Cronbach's Alpha coefficient was 0.80, then employed the questionnaires into the data collection process. The descriptive and inference statistical approaches were used for data analysis. Additionally, the qualitative research, in-depth interviewing were conducted as the process of the data collection with the participants who involved with the tourism promotion in Nakhon Ratchasima. The researchers determined the sample group with purposive sampling techniques by assigning

4 quota sectors of 16 participants including government, private, community and academic sectors. The content analysis was employed to come up with research findings.

This study revealed that the motivating factors that influenced the tourists' choosing cultural tourism in Nakhon Ratchasima were the motivation to learn new things. The factor that motivated them to travel in Nakhon Ratchasima was the travel convenience. The result derived from the qualitative research was as follows: tourism products promotion through linking the tourist attractions in the province, non-determining of product prices, prioritization of transportation development, using the social media in marketing promotion, maintaining the identities of tourist attractions, products payment via application and customer service personnel training.

Keywords: Motivation, Cultural Tourism, Marketing for Cultural Tourism

Received: 2018-12-28 Revised: 2019-1-11 Accepted: 2019-2-12

บทนำ

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตมากที่สุดในประเทศไทยคือมีพื้นที่ขนาด 20,493.964 ตารางกิโลเมตรและเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากการสรุปจำนวนแหล่งท่องเที่ยวของสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมาที่เป็นโบราณสถานมีจำนวน 24 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาจำนวน 14 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมจำนวน 6 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางพิพิธภัณฑสถานจำนวน 5 แห่ง (วิเชียร ฝอยพิกุล และคณะ, (2557) ปัจจุบันมีการพัฒนาด้านการคมนาคมในการเดินทางไปจังหวัดนครราชสีมาได้แก่การพัฒนาการคมนาคมทางรถไฟในโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นการพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาค เส้นทางระยะที่ 1 ช่วงกรุงเทพฯ – นครราชสีมา อยู่ในระหว่างการก่อสร้างและคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2563 การพัฒนาการคมนาคมทางบกคือโครงการสร้างถนนมอเตอร์เวย์เส้นทาง บางปะอิน –นครราชสีมา ซึ่งอยู่ในระหว่างการก่อสร้างและคาดว่าจะเปิดให้บริการในปี พ.ศ.2564 ในส่วนของการคมนาคม

ทางอากาศมีสายการบินคุณหมิงแอร์ไลน์ ได้เปิดเส้นทางการบินมายังจังหวัดนครราชสีมา ในปลายเดือนตุลาคม 2561 โดยสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยวคือการส่งเสริมทางการตลาดที่จะเป็นสื่อกลางในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมาไปให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติรับรู้ และเป็นการสร้างรายได้ทางด้านการท่องเที่ยวให้แก่คนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการส่งเสริมการตลาดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครราชสีมามากขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเพื่อเปรียบเทียบกับแรงจูงใจในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.เพื่อศึกษาการส่งเสริมการตลาดในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางมรดกเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541) ที่ได้ให้ความหมายของลักษณะด้าน

ประชากรศาสตร์ (Demographic) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่เป็นเกณฑ์นิยมในการแบ่งส่วนตลาด ลักษณะด้านประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญที่ช่วยกำหนดเป้าหมาย ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่สำคัญ และผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจที่นำมาเปรียบเทียบในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยCompton (1979) นั้นได้มีการกล่าวว่าแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้แนวคิดเกี่ยวกับการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ Misiura,S (2006) ซึ่งได้สรุปส่วนประสมทางการตลาดในการนำมาส่งเสริมการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (7'Ps) ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product) การกำหนดราคาสินค้าและการบริการในแหล่งท่องเที่ยว (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence) การให้บริการ (Process) ด้านบุคคล (People) บุคลากรทางการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกภาคส่วน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัชชา กุลปณณวรรธ และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 20-29 ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท เป็นนิสิต/นักศึกษา ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกันธรา สุขศิริ(2559) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจและทัศนคติต่อคุณลักษณะด้านสภาพแวดล้อมและการจัดการการท่องเที่ยวใน

อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย พบว่าแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ด้านเกียรติภูมิ และเพื่อการพักผ่อน สำหรับปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครราชสีมาที่มีความสะดวกมากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดนครราชสีมามีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความหลากหลายตรงความต้องการ และมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่มีความสวยงามและสมบูรณ์

พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม (2555) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุดคือปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านราคาสินค้าและบริการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความต้องการส่วนบุคคล ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ด้านสถานที่ และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

Richards (2005) ได้กล่าวถึงผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน วิถีชีวิต สิ่งประดิษฐ์ พื้นที่ทางมรดกวัฒนธรรม และเหตุการณ์ทางเทศกาล

มนตร์รัตน์ ใจเอื้อ และคณะ (2559) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่จะนำมาเป็นส่วนประสมทางการตลาดในการทำตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า จะต้องมีการบอกเล่าและเชื่อมโยงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตผู้คนเพื่อสร้างความน่าสนใจ เป็นสินค้าที่มีคุณภาพและความแท้จริงไม่ใช่การลอกเลียนแบบวัฒนธรรมอื่นสามารถสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมให้กับนักท่องเที่ยวได้และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวต้องมีความหลากหลายและพบว่าเป้าหมายสำคัญของการส่งเสริมการตลาดคือการกระตุ้นให้

นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้เชิงบวกและตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

Cristopher & Wirtz (2007) ได้ระบุว่าราคาเป็นเพียงองค์ประกอบเดียวของส่วนประสมทางการตลาดที่สร้างรายได้และมีบทบาทที่สำคัญต่อเศรษฐกิจชุมชน โดยการตั้งราคาควรพิจารณาถึงความเป็นธรรม การลดต้นทุนที่ลูกค้าต้องรับภาระในการซื้อสินค้าและบริการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ(2541) ได้ระบุว่า กระบวนการให้บริการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีการและการปฏิบัติงานบริการเพื่อมอบบริการที่ถูกต้อง รวดเร็ว และสร้างความประทับใจ

Kotlor, Browen & Makens (2003) ได้กล่าวถึงการตลาดในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการว่ามีความแตกต่างจากการตลาดทั่วไป ดังนั้น การกำหนดส่วนประสมทางการตลาดจึงให้ความสำคัญเพิ่มเติมกับกระบวนการให้บริการ (Process) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical evidence) และบุคลากร (people)

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คน ขนาดตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 (ประมาณ 95%) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ คือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 16 ท่าน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเป็นโควตา (Quota) จำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ภาคชุมชน และนักวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปริมาณ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บข้อมูลจากโดยแบ่งเป็น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะของแบบสอบถามลักษณะคำตอบเป็นตัวเลือก(Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นเลือกองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-End Questionnaire)

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาไปทดสอบความตรงต่อเนื้อหา (A Test of Validity) ด้วย IOC (Index of item objective congruence) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ละเอียด ศิลาน้อย,2558) โดยได้รับการตรวจสอบความตรงต่อเนื้อหา (Content Validity) และได้รับการตรวจทานจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และนำข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ≥ 0.5 ไปใช้งาน ใช้สูตรการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับประชากรที่จะทำการศึกษาจำนวน 40 คน เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เมื่อค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 จึงนำแบบสอบถามที่ใช้ไปเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา และนำผลการสัมภาษณ์มาตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ของ

สุรางค์ จันทวานิช (2553) ด้านวิธีการเก็บข้อมูล คือ การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แล้วใช้การสังเกตจากผู้วิจัยและใช้การศึกษาเอกสารคู่กับการสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการในช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2561 โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 400 ชุด ด้วยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการการสัมภาษณ์ในเชิงลึก (In-depth interview) ระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่างของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จุดบันทึกขณะทำการสัมภาษณ์และบันทึกเสียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูล และดูความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามมาทำการลงรหัส (Coding) และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยสามารถนำเสนอได้ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ การทดสอบค่า (t-test) ไคสแควร์ (Chi-Square) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความ

แตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วย Scheffé's method เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำผลที่ได้มาประมวลเป็นผลการวิจัย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามทฤษฎีของ Miles and Huberman (1994) โดยประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) เป็นการจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบ อยู่ในสถานะที่พร้อมจะแสดงและนำเสนอ
2. การแสดงข้อมูล (Data display) การนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาหลังจากการจัดระเบียบข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลและใช้ตารางในการแสดงข้อมูล
3. การหาข้อสรุป โดยการตีความ การตรวจสอบความถูกต้อง และตรงประเด็นของผลการศึกษาวิจัย (Conclusion, Interpretation and Verification) โดยการบรรยายถึงข้อมูลที่ค้นพบแล้วนำมาตีความ และตรวจสอบก่อนที่จะเสนอผลการศึกษา

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 20-35 ปีมากที่สุด รองลงมาคือ 36-50 ปี และ 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุด รองลงมาคือ สมรส และหย่าร้าง/หม้าย การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และกำลังศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมาคือนักเรียน / นักศึกษาและเป็นพนักงานบริษัท / ลูกจ้าง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทมากที่สุด รองลงมาคือมีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001-30,000 บาทและ 30,001-50,000 บาท

จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 59.00 และ 41.00 ตามลำดับ อายุระหว่าง 20 - 35 ปี มากที่สุด รองลงมา คือ อายุ 36 - 50 ปีและ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.25, 26.75 และ 23.25 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดรองลงมา คือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 61.75 และ 38.25 ตามลำดับ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมา คือ ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และกำลังศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 47.50, 23.25 และ 17.25 ตามลำดับ อาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมา คือ นักเรียน / นักศึกษา และพนักงานบริษัท / ลูกจ้างคิดเป็นร้อยละ 36.50, 28.25 และ 21.50 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท มากที่สุดรองลงมา คือ มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 - 30,000 บาท และมากกว่า 30,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.00, 35.00 และ 23.00 ตามลำดับ

ปัจจัยจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 400 คน พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปน้อยได้แก่ เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่จากถิ่นที่อยู่อาศัย เพื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในที่ที่ยังไม่เคยเดินทางไป และเพื่อเติมเต็มความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปน้อยได้แก่ การเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครราชสีมา มีความสะดวก มากที่สุด รองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดนครราชสีมา มีความหลากหลายตรงความต้องการ และแหล่ง

ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดนครราชสีมา มีความสวยงามและสมบูรณ์

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวจำนวน 400 คน พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 (S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่จากถิ่นที่อยู่อาศัยของท่าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S.D. = 0.71) เพื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในที่ที่ยังไม่เคยเดินทางไป ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S.D. = 0.72) และเพื่อเติมเต็มความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 (S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครราชสีมา มีความสะดวก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 (S.D. = 0.65) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดนครราชสีมา มีความหลากหลายตรงความต้องการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 (S.D. = 0.66) และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดนครราชสีมา มีความสวยงามและสมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 (S.D. = 0.71) ตามลำดับ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยใช้แนวคิดของ Misiura, S (2006) 7Ps ได้การทำการตลาดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา ดังต่อไปนี้

การส่งเสริมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ (product) สรุปได้ 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การเชื่อมโยงเรื่องราวการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ทางด้านวัฒนธรรมการกิน โดยใช้หมี่โคราชมาเป็นตัวเชื่อมโยง “ตามรอยหมี่โคราช” โดยใช้แนวคิด “อัมบุญ อัมทอง อัมใจ” 2) คัดเลือกสินค้าที่ระลึกที่มีคุณภาพและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยจัดทำโครงการ OTOP นวัตกรรม คัดเลือกหมู่บ้านที่ผลิตสินค้าของที่ระลึกที่มีคุณภาพดี และทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเข้าไปให้ความรู้ในการผลิตสินค้าที่ระลึก 3) การสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนจัดกิจกรรมในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสนุกในการลงมือทำเอง เช่นในหมู่บ้านทอผ้าไหม มีร้านขายผ้าไหมที่มีการสาธิตการทอผ้าไหมให้นักท่องเที่ยวทดลองทอผ้า 4) มีการกำหนดแนวคิดของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น โดยใช้งานดอกไม้ ฟลอร่า พาร์ค (Flora Park) เป็นกิจกรรมในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

การกำหนดราคาสินค้า (price) เนื่องจากสินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน ผ้าไหมปักธงชัย มีความแตกต่างกันในด้านแง่ของฝีมือ ความละเอียดของเนื้องาน ทำให้ในเรื่องการกำหนดราคาสินค้าจึงไม่มีการกำหนดไว้อย่างตายตัว คือมีการกำหนดราคาตามความสวยงามและความละเอียดของเนื้องาน

ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) แบ่งได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ให้ความสำคัญในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จากการที่มีโครงการพัฒนาการคมนาคมที่ยังจังหวัดนครราชสีมา ทั้งรถไฟความเร็วสูงที่จะเปิดบริการในปี 2565 และโทลเวย์เส้นบางปะอิน-นครราชสีมา ที่จะเปิดให้บริการในปี 2564 อีกทั้งการคมนาคมขนส่งทางเครื่องบิน ที่จะมียสายการบินจากต่างประเทศเข้ามาให้บริการในปลายเดือนตุลาคม 2561 นี้ 2) ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว เพื่อรองรับการเดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมาของกลุ่มนักท่องเที่ยวในอนาคต ได้มีการประสานงานให้บริษัททัวร์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ

ท่องเที่ยวเข้ามาหารือกันในเรื่องการจัดโปรแกรมทัวร์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว 3) การให้ความสะดวกในการชำระค่าสินค้า เนื่องจากปัจจุบัน การชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ ใช้ธุรกรรมออนไลน์มากขึ้น ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงมีช่องทางการชำระค่าสินค้าและบริการหลายช่องทางในการชำระค่าสินค้าและบริการ

การส่งเสริมการตลาด (promotion) สำหรับการส่งเสริมการตลาดแบ่งได้ 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การประชาสัมพันธ์ด้วยการบอกต่อโดยใช้ Social โดยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ผู้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่ายคือจากสื่อ Social เป็นสื่อหลักในการส่งข่าวสารไปสู่นักท่องเที่ยว 2) ส่งเสริมการขายโดยการเข้าร่วมกิจกรรม ในด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ได้เข้าร่วมกับงานกิจกรรม หรือเทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลเข้าพรรษา หรืองานวันฉลองชัยชนะคุณย่าโมที่จัดขึ้นทุกปี 3) การส่งเสริมการขายโดยบุคคล

ลักษณะทางกายภาพ (physical evidence) เป็นการทำการตลาดการท่องเที่ยวที่ต่อเนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยสามารถสรุปได้ 2 ประเด็น 1) นำเสนอภาพลักษณ์ความดั้งเดิมและความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการนำเสนอภาพลักษณ์ในด้านความดั้งเดิมของคนโคราชออกไปให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ ด้วยการรักษาวิถีชีวิต เอกลักษณ์ของบ้านเรือนคนโคราช โดยมีการปรับปรุงบ้านเรือนดั้งเดิมบริเวณโดยรอบลานย่าโมที่เสื่อมโทรมตามกาลเวลาให้มีสภาพดีขึ้น 2) นำเสนอความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว สิ่งสำคัญที่เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวก็คือ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พัก ร้านอาหาร และการคมนาคมขนส่งเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยว

กระบวนการให้บริการ (process) แบ่งได้ 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) การให้บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว โดยการพัฒนา Application เพื่อ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ข้อมูลในเรื่องของการเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการทำ Application ที่ใช้ได้กับ smart phone ซึ่งทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพียงกดเลือกข้อมูลที่ต้องการรู้จาก Application ก็มีข้อมูลต่าง ๆ อย่างครบถ้วน 2) การใช้ smart phone ในการชำระค่าสินค้าและค่าบริการทางการท่องเที่ยวได้โดยสะดวก 3) การดูแลด้านความปลอดภัย มีการติดกล้องวงจรปิดในแหล่งท่องเที่ยวและถนน ในช่วงของเทศกาล จะมีปริมาณรถและจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมากจึงมีการตั้งจุดอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เช่น เปิดช่องทางพิเศษในช่วงที่มีรถติด มีการตั้งด่านตรวจหาแอลกอฮอล์จากผู้ขับขี่ และมีหน่วยแพทย์ประจำตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

บุคลากร(people) จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ขาดการประสานงานในการทำการท่องเที่ยวระหว่างหน่วยงานและประสบการณ์ในด้านการท่องเที่ยวของบุคลากรยังมีไม่มากนัก และเพื่อเป็นการแสวงหาองค์ความรู้ในการไปจัดการอบรมด้านการท่องเที่ยวให้คนในท้องถิ่น จึงได้มีแนวทางการพัฒนาบุคลากรประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ 1) การร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น ประกอบไปด้วยหน่วยงานภาครัฐและคนในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกันโดยตรงในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงต้องให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของคนในชุมชน 2) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ในการทำงานด้านการท่องเที่ยว โดยศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจ จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยว

ที่เพศแตกต่างกันมีระดับการตัดสินใจตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจของจังหวัดนครราชสีมาไม่แตกต่างกัน ($F = -0.108$, $Sig. = 0.772$) แสดงว่า เพศต่างกันไม่มีผลต่อการตัดสินใจตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจของจังหวัดนครราชสีมา

ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจ จำแนกตามอายุ พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวที่กลุ่มอายุแตกต่างกันมีการตัดสินใจตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจของจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน ($F = 10.940$, $Sig. = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพบความแตกต่างทั้งภาพรวมและรายด้าน ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่าง กลุ่มอายุทั้ง 4 กลุ่ม ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffé's Method) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ระดับการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจจำแนกตามอายุ ในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มอายุ 36 - 50 ปี และกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักท่องเที่ยวกลุ่มอายุ 20 - 35 ปี มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจ แตกต่างกับกลุ่มอายุ 36 - 50 ปี และกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มอายุ 36 - 50 ปี และกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นักท่องเที่ยวกลุ่มอายุ 20 - 35 ปี มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มอายุ 36-50 ปี และกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวที่สถานภาพแตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจของจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน ($F = 5.864$, $Sig. = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าสถานภาพต่างกันทำให้มีผลต่อการตัดสินใจ ตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจของจังหวัดนครราชสีมา

ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวที่กลุ่มระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกัน ($F = 8.278$, $Sig. = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพบความแตกต่างทั้งภาพรวม และรายด้าน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffé's Method)

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ระดับการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจจำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มสูงกว่าระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักท่องเที่ยวกลุ่มกำลังศึกษาปริญญาตรี มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักท่องเที่ยวกลุ่มกำลังศึกษาปริญญาตรี มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มสูงกว่าระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มสูงกว่าระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักท่องเที่ยวกลุ่มกำลังศึกษาปริญญาตรี มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจจำแนกตามอาชีพ พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวที่กลุ่มอาชีพแตกต่างกัน มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกัน ($F = 18.016$, $Sig. = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพบความแตกต่างทั้งภาพรวมและรายด้าน ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างกลุ่มอาชีพทั้ง 4 กลุ่ม ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffé's Method)

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ระดับการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ตามปัจจัยขององค์ประกอบด้านแรงจูงใจจำแนกตามอาชีพ ในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน / นักศึกษา มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มรับราชการ และกลุ่มธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มรับราชการมีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มพนักงานบริษัท / ลูกจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มธุรกิจ

ส่วนตัวมีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มพนักงานบริษัท / ลูกจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน / นักศึกษา มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มรับราชการ กลุ่มธุรกิจส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มรับราชการมีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจนั้นแตกต่างกับกลุ่มพนักงานบริษัท / ลูกจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มธุรกิจส่วนตัว มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มพนักงานบริษัท / ลูกจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มนักเรียน / นักศึกษา มีการตัดสินใจแตกต่างกับกลุ่มรับราชการ กลุ่มธุรกิจส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มธุรกิจส่วนตัว มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มพนักงานบริษัท / ลูกจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แสดงผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจจำแนกตามรายได้ พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวที่กลุ่มรายได้แตกต่างกัน มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจ แตกต่างกัน ($F = 20.254$, $Sig. = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพบความแตกต่างทั้งภาพรวมและรายด้าน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างกลุ่มรายได้ทั้ง 3 กลุ่ม ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe')

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ระดับการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจจำแนกตามรายได้

ในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มรายได้ 15,001 - 30,000 บาท และกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ 15,001 - 30,000 บาทมีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มรายได้ 15,001 - 30,000 บาท และกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท มีการตัดสินใจท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาตามปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่างกับกลุ่มรายได้ 15,001 - 30,000 บาท และกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 20-35 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุด มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพรับราชการมากที่สุด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวส่งผลต่อการตัดสินใจปัจจัยองค์ประกอบด้านแรงจูงใจแตกต่าง

กันในภาพรวมด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ โดยในส่วนของเพศ ไม่มีผลต่อแรงจูงใจ สอดคล้องกับ ณัฏฐา กุลปิ่นนวรรธ และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวไทยในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 20-29 ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท เป็นนิสิต/นักศึกษา ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวไทยในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน ด้านปัจจัยจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน พบว่าปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาคือแรงจูงใจในการออกเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่จากถิ่นที่อยู่อาศัยมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนมากและยังสมบูรณ์ โดยสอดคล้องกับ ธราสุขศิริ (2559) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจและทัศนคติต่อคุณลักษณะด้านสภาพแวดล้อมและการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย พบว่า แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวมี ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ด้านเกียรตินิยม และเพื่อการพักผ่อน สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการตลาดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการส่งเสริมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ได้แก่ การเชื่อมโยงเรื่องราวการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การคัดเลือกสินค้าที่ระลึกที่มีคุณภาพและมีความเป็นเอกลักษณ์ การสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน และการกำหนดแนวคิดของแหล่งท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับมนต์รัตน์ ใจเอื้อ และคณะ (2559) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่

จะนำมาเป็นส่วนประสมทางการตลาดในการทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า จะต้องมีการบอกเล่าและเชื่อมโยงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตผู้คน เพื่อสร้างความน่าสนใจ เป็นสินค้าที่มีคุณภาพและความแท้จริงไม่ใช้การลอกเลียนแบบวัฒนธรรมอื่น สามารถสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมให้กับนักท่องเที่ยวได้และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวต้องมีความหลากหลาย ด้านลักษณะทางกายภาพ คือ การนำเสนอภาพลักษณ์ความดั้งเดิมและความ เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การนำเสนอความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว

สำหรับปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาคือการเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครราชสีมา มีความสะดวกมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะมีการพัฒนาด้านการเข้าถึงจังหวัดนครราชสีมาทั้งทางบกและทางอากาศสอดคล้องกับ พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม (2555) พบว่า ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุดคือปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านราคาสินค้าและบริการ ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคล ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ด้านสถานที่ และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการตลาดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย คือให้ความสำคัญในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว การให้มีความสะดวกในการชำระค่าสินค้า สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่าปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา คือการเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครราชสีมา มีความสะดวกมากที่สุด ด้านการส่งเสริมการตลาด คือการประชาสัมพันธ์ด้วยการบอกต่อโดยใช้ Social การส่งเสริมการขายโดย

การเข้าร่วมกิจกรรม การส่งเสริมการขายโดยบุคคล โดยสอดคล้องกับ มนรัตน์ ใจเอื้อ และคณะ (2559) พบว่าเป้าหมายสำคัญของการส่งเสริมการตลาดคือการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้เชิงบวกและตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ด้านการกำหนดราคาสินค้าไม่มีการกำหนดไว้อย่างตายตัวเพราะสินค้าต่าง ๆ มีรายละเอียดการทำและความสวยงามแตกต่างกัน ทั้งนี้มี Demand , Supply เป็นตัวกำหนดราคาสินค้า โดยสอดคล้องกับ Cristopher & Wirtz (2007) ได้ระบุว่า ราคาเป็นเพียงองค์ประกอบเดียวของส่วนประสมทางการตลาดที่สร้างรายได้และมีบทบาทที่สำคัญต่อเศรษฐกิจชุมชน โดยที่การตั้งราคาควรพิจารณาถึงความเป็นธรรม การลดต้นทุนที่ลูกค้าต้องรับภาระในการซื้อสินค้าและบริการ ด้านกระบวนการให้บริการ คือการให้บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว การดูแลด้านความปลอดภัยสอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541) ได้ระบุว่ากระบวนการให้บริการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีการและการปฏิบัติงานบริการเพื่อมอบบริการที่ถูกต้อง รวดเร็ว และสร้างความประทับใจ

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชา กุลปณณวรรธและกุลพิชญ์ โภโคยอุดม.(2562). แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวไทยในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี. *วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา*.ปีที่11.หน้า120
- ธรา สุขศิริ.(2559).แรงจูงใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อคุณลักษณะด้านสภาพแวดล้อมและการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มนรัตน์ ใจเอื้อ และคณะ.(2559).รูปแบบการตลาดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม: ชุมชนบางหลวง ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการศรีปทุม* ชลบุรี.ปีที่12 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกรกฎาคม-มีนาคม 2559
- ละเอียด ศิลาน้อย. (2558). *การทดสอบเครื่องมือ(แบบสอบถาม)ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณด้วยIOC และ Reliability Analysis*.กรุงเทพฯ: บางกอกบลูพรินต์.
- วิเชียร ฝอยพิกุลและคณะ. (2557). *ศักยภาพเชิงพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1)นครราชสีมา. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา,หน้า 125.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: บริษัท อีระฟิล์ม และโซเท็กซ์ จำกัด.

ด้านบุคลากร คือการร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน โดยสอดคล้องกับ Kotlor, Browen & Makens (2003) ได้กล่าวถึงการตลาดในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการว่ามีความแตกต่างจากการตลาดทั่วไป ดังนั้น การกำหนดส่วนประสมทางการตลาดจึงให้ความสำคัญเพิ่มเติมกับกระบวนการให้บริการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมาที่จะเพิ่มขึ้นเมื่อการพัฒนาที่กำลังก่อสร้างแล้วเสร็จ
2. ควรมีการปรับปรุงการจราจรในเขตอำเภอเมืองในช่วงเวลาเร่งด่วนและแนวทางการแก้ปัญหาการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในบริเวณอำเภอปากช่อง

- สุรางค์ จันทวานิช. (2553). การวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Crompton L., (1979). *"Motivation for pleasure Vacation"* Annals of Tourism Research, 6, 408-424.
- Kotler, P., Bowen, J., & Makens. (2003). *Marketing concepts, techniques and case*. London, UK: Houghton Mifflin.
- Miles, M. B and Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis. An Expanded Sourcebook* (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Christopher, H. Lovelock, & Wirtz, Jochen. (2007). *service marketing: People, technology, strategy*. Boston, MA: Prentice Hall.
- Misiura, S. (2006). *Heritage marketing*. Oxford, UK: Butterworth-Heinemann.

กระบวนทัศน์ใหม่ด้านนโยบายทางการศึกษากับพัฒนาครูเด็กปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21 A new paradigm of education policy to the development of early childhood teachers in the 21 centuries

กรจักร สุขลิม

Korngak Suklim

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความสัมพันธ์ของกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับพัฒนาครูระดับการศึกษาปฐมวัย 2. เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนานโยบายการศึกษาให้สอดคล้องกับระดับการศึกษาปฐมวัย และ 3. เพื่อวิเคราะห์บริบทในสังคมไทยเชื่อมสู่การปรับกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลง กระบวนทัศน์ทางการศึกษาเด็กปฐมวัย ในแต่ละช่วงเวลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนศึกษา บริบทแวดล้อม ที่พัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยประชากร กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเด็กปฐมวัย จำนวน 5 คน และครู จำนวน 50 คน รวมประชากรจำนวนทั้งสิ้น 55 คน ประชากร กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 คน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ทำการสรุปผลการวิจัยรายงาน

คำสำคัญ: กระบวนทัศน์การศึกษา, ครูเด็กปฐมวัย, ศตวรรษที่ 21

Abstracts

This research objectives were 1) to study the new paradigm on educational development with early childhood teachers. 2) to seek out guidelines of educational development policies that were accorded with the level of early childhood education and 3) to analyze contexts in Thai society that connected with new educational paradigm shift in the 21st. This descriptive research consisted of the study in the phenomenon of change, early childhood educational paradigm in each period from the past to the ever present as well as studied early childhood development contexts. The first group of 55 populations was divided into 5 administrators of early childhood schools and 50 teachers, the second group was 5 scholars who had the academic administration experience. The content analysis was made from the interviewing data, then summarized the conclusion report.

Keywords: Educational paradigm, Early childhood teacher, 21st centuries

Received: 2019-1-7 Revised: 2019-2-2 Accepted: 2019-3-1

บทนำ

นโยบายสาธารณะ คือการกระทำต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาสังคม การประเมิณนโยบาย เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการ ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นทุกขั้นตอน ผู้ประเมินต้องเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย เพื่อดำเนินการให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และผลที่ตามมาว่าเป็นอย่างไร (James E. Anderson, 1975)

โลกในยุคปัจจุบันมีความรู้เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ทำให้คนต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ของบริบทโลก (Thanaphonphan, 2001, p11) “แนวโน้มใหม่ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21” เป็นการก้าวสู่ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking skills) มีทักษะด้านเทคโนโลยี ด้านสื่อ และด้านสารสนเทศ (information, media, and technology skills) ในการจัดการศึกษา ซึ่งครูจะต้องนำเอาเทคโนโลยีและสารสนเทศ มาใช้เป็นส่วนในการสอนที่สามารถเข้าถึงผู้เรียนจำนวนมาก ได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนถึงบริบทที่เป็นจริง และบูรณาการโดยใช้สหวิทยาการในการสอนแบบร่วมมือ ใช้โครงงานเป็นฐาน พัฒนาทักษะการคิด แก้ปัญหา และใช้เครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม (Kamat as cited in Sanrattana, 2013) ซึ่งปัญหาที่ปรากฏให้เห็นและกำลังขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ คือ เด็กเรียนวิชาการมากขึ้นแต่ระดับไอคิวต่ำลง มีอาการป่วยเป็นโรคเครียดตั้งแต่อายุยังน้อยเพิ่มขึ้น มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนมากขึ้น เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่คนตกงานมากขึ้น ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นทันที แต่หากมองให้ลึกลงไป กลับเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงมาจากพื้นฐานการพัฒนาที่ยาวนานมาตั้งแต่อดีต (การพัฒนาเด็กและครอบครัวในศตวรรษที่ 21 มณฑานต์ รอดคล้าย, พัทยาภรณ์ มานะจตุ) การจัดการศึกษาต้องปรับระบบการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ที่จะต้องเริ่มเตรียมผู้เรียนให้เข้าถึงทักษะเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูและพ่อแม่ จะมีส่วนร่วมในการเตรียมเด็กปฐมวัยให้พร้อมรับมือต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้

กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล เป็นแนวคิดใหม่ทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและได้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ตลอดจนถึงผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ โดยมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการจัดการและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (รักชิต สุทธิพงษ์, 2560) การพัฒนาคนให้

มีคุณภาพ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือครูที่มีคุณภาพ เพราะครูเป็นกลไกสำคัญในพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขัน (Office of the Education Council, 2016, p.4) สอดคล้องกับ Wattanatorn (2013) โลกในยุคปัจจุบันมีความรู้เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ทำให้คนต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก (Thanaphonphan, 2003, p.11) กรอบคิดใหม่ทางการศึกษา จะต้องเปลี่ยนแปลงแนวคิดค่านิยม และแนวปฏิบัติในระบบการศึกษา เพื่อไม่ให้เป็นไปตามระบบบริโภคนิยม (Consumerism) เนื่องจากระบบการศึกษาแบบบริโภคนิยม ไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างประดิษฐ์และพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ให้กับตัวเองและสังคมในกระบวนการเรียนการสอน ครูจะเป็นผู้ให้ ผู้บอกให้แก่ผู้เรียน เป็นการบริโภครูปร่างความรู้ทุกคน การเรียนการสอนเป็นการทำตามแบบที่เคยมีมา จึงทำให้ขาดการคิดสร้างสรรค์ (Creative) ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาเป็นไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อผู้เรียนและสังคมในทางสร้างสรรค์และ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษาและการผลิตและพัฒนาครูไทยให้เป็นไปในทิศทางที่เกิดผลผลิตเชิงสร้างสรรค์ในการปฏิบัติ (Sinlarat, et al., 2011, pp.1-8) การปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง ควรปฏิรูปกระบวนการทัศน์ด้วยภายใต้กระบวนการทัศน์ใหม่นี้ “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “ครูมิใช่ผู้มอบความรู้” แต่เป็น “ผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กและเยาวชน เป้าหมายของการเรียนรู้มิใช่ตัวความรู้อีกต่อไป เพราะตัวความรู้นั้นมีมากมายมหาศาลเกินกว่าที่จะมอบให้นักเรียนแต่ละชั้นปีได้อีกทั้งนักเรียนในศตวรรษใหม่มีหนทางค้นหาคำรู้ด้วยตนเองจากทุกหนแห่งทั้งในสิ่งแวดล้อมและอินเทอร์เน็ตหากการศึกษาไทยยังย่ำอยู่กับกระบวนการทัศน์เดิม กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูเด็กปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21 จึง

เป็นสิ่งจำเป็น คือการมอบความรู้เป็นรายวิชาที่จะไม่ทันสถานการณ์โลก ที่ควรทำคือมีกระบวนการทัศน์ใหม่ที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต เด็กและเยาวชนจะเรียนรู้อะไรบ้างขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละคน แต่ที่ทุกคนควรมีคือความสามารถในการเรียนรู้ตลอดเวลา ตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (ประเสริฐ ผลิตผล การพิมพ์ ,2554)

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูระดับการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนานโยบายการศึกษาให้สอดคล้องกับระดับการศึกษาปฐมวัย
3. เพื่อวิเคราะห์บริบทในสังคมไทยเชื่อมสู่การปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษา ค.ศ.ที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ มีอิสระในการตอบ และสามารถแสดงความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะได้อย่างสะดวก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview เป็นรายบุคคล) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้คือ จำนวนทั้งสิ้น 50 คน

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดตรัง จำนวน 19 โรงเรียน จำนวน 19 คน

2. กลุ่มครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนจังหวัดตรัง จำนวน 19 โรงเรียน จำนวน 27 คน

3. คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดตรัง จำนวน 4 คน

ขอบเขตการวิจัย

การสุ่มแบบเจาะจง กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอน เป็นโรงเรียนเอกชน จำนวน 19 โรงเรียน ที่ได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานมาตรฐานการศึกษา ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งกระจายบนพื้นที่ราบใกล้ชุมชน การคมนาคมสะดวก

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษายุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีประสิทธิภาพได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียน ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ จำนวน 19 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในเขต จังหวัดตรัง จำนวน 50 คน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์พัฒนาการบริหารสถานศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิภาพระดับปฐมวัยในเขตจังหวัดตรัง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านเป็นผู้ตรวจพิจารณา

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิภาพระดับปฐมวัยในเขตจังหวัดตรัง

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

การวิเคราะห์ผล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสังเคราะห์และนำข้อมูลที่ได้มาร่างเป็นแบบสัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถึงข้อคำถามว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผลการตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงได้นำไปลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์และนำเสนอแบบเชิงพรรณนาจากข้อมูลที่ได้

ผลการวิจัย

1. ด้านโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 มีความเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นเรียนนี้ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 วรรคสอง ความว่า "ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย" และ "เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย"การประเมินหลักสูตรเด็กปฐมวัยวัยพบว่ามีความสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและสภาวะปัจจุบัน มีเอกลักษณ์/สามารถสร้างศรัทธา/จุดประกายความคิดของบุคลากร ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้ สามารถสื่อแสดงถึงความสามารถที่จำเป็นตามสภาวะปัจจุบัน บุคลากรสามารถนำไปวางแผนปฏิบัติต่อไปได้ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับดี มีความสอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของชุมชน/สังคม การดำเนินงานตามวิสัยทัศน์สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติต่อไปได้

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน/สังคม มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติต่อไปได้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติต่อไปได้ มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีความเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นเรียนมีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและสังคมปัจจุบัน สามารถทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาได้

3. ด้านครูผู้สอน มีความสามารถในการสอน มีความรับผิดชอบในการเรียนการสอนมีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีการตรวจสอบงานที่มอบหมายและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจมาตรฐาน/ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจในการทำโครงการ มีความรู้ ในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน มีความรู้ความสามารถในการจัดทำและใช้สื่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดี

4. ด้านสื่อการเรียนรู้สถานศึกษามีสื่อธรรมชาติ (พืช สัตว์ สิ่งของ และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษามีสื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่

เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนหนังสือ/ตำรา/เอกสาร ที่ใช้ประกอบการสอนเพียงพอกับจำนวน ผู้เรียนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ครูเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตและใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้สถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ที่ หลากหลายสถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนสถานศึกษาจัดแหล่ง การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความเหมาะสม ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดี

5. ด้านงบประมาณสถานศึกษาวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสมพอใช้ จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเพียงพอ สนับสนุนในการจัดทำสื่อการเรียนรู้เพียงพอ ปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพียงพอดี สนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ปฐมวัยของสถานศึกษาอย่างเพียงพอสนับสนุน และพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากร อย่างเพียงพอ

6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีการ บอกวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ ผู้เรียนทราบล่วงหน้ามีการวัดผลและประเมินผล อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและ ประเมินผลวัดผลและประเมินผลครอบคลุมการ เรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติใช้ วิธีการ และเครื่องมือหลาย ๆ แบบในการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอวัดผล และประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลัง เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนนำผล

การประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการทัศน์ใหม่ด้านนโยบายทาง การศึกษากับพัฒนาครูเด็กปฐมวัย ในศตวรรษ ที่ 21 พบว่า

1. การพัฒนาทางการศึกษาของเด็กปฐมวัย ในประเทศไทย มี 5 ช่วงคือ 1) ช่วง พ.ศ. 1781 ถึง พ.ศ. 2411 การศึกษาของไทยสมัยโบราณ การศึกษาสมัยกรุงสุโขทัย การศึกษาสมัยกรุงศรี อโยธยาการศึกษาปฐมวัยมีหน้าที่เป็นเพียงพี่เลี้ยง การเรียนการสอนการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับ เจ้านายและเชื้อพระวงศ์ ส่วนใหญ่จะจัดการศึกษา ในพระบรมมหาราชวัง 2) ช่วง พ.ศ. 2415 ถึง พ.ศ. 2474 การศึกษาของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึง ตอนต้นรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ่อแม่ที่มีฐานะยากจนมักจะนำลูกผู้ชายฝากไว้ที่วัดให้เป็น ลูกศิษย์วัดเพื่อเรียนหนังสือและศึกษาพระธรรม วินัย ถ้าเป็นเด็กที่ยังเล็กมากพระสงฆ์ก็จะทำหน้าที่ เลี้ยงดู ตลอดจนการอบรมสั่งสอนและการศึกษา ด้วยตามลำดับ การจัดการศึกษาในวัดจะมีพระสงฆ์ เป็นผู้สอน 3) ช่วง (พ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2491) การศึกษาของไทยสมัยการปกครองระบอบ รัฐธรรมนูญระยะแรก ในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสม บูรณาญาสิทธิราชมาสู่ระบอบประชาธิปไตย การศึกษา” เป็น “อนุบาล” โดยระบุว่า “การศึกษา ขั้นอนุบาล” ได้แก่การอบรมกุลบุตรกุลธิดาก่อน การศึกษาภาคบังคับ 4) ช่วง พ.ศ. 2492 ถึง พ.ศ. 2534 รัฐบาลได้แต่งตั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แห่งแรกในปี พ.ศ. 2483 คือ โรงเรียนอนุบาลล่ออุทิศ 5) พ.ศ. 2535 ถึง ปัจจุบัน แผนพัฒนาการศึกษา

แห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ว่า เพื่อจัดและส่งเสริมให้เด็กก่อนประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สอดคล้องหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึง ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 (คณิ่ง สายแก้ว, 2557).

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องจัดการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นวิธีการสอน รูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ และการนำ ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้และสร้าง ความกระตือรือร้นด้านความรู้คิดมากกว่าวิธีการสอน โดยการท่องจำเพียงอย่างเดียว ควรจัดการเรียนแบบ (active learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายได้รับความรู้เพียงอย่างเดียว ที่มีการปฏิสัมพันธ์โต้ตอบทั้งผู้เรียนและผู้สอน (passive learning) (Sweeller, 2006) กระบวนทัศน์ของการเรียนรู้สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้คนยุคใหม่มีความรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดและสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องการจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสอนซึ่งจะต้องเป็นไปเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งเน้นตอบสนองผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด (ICELS., 2015) โดยกระบวนการเรียนการสอนควรปฏิรูปปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากอดีต โดยการปรับจากเดิมที่มีครูเป็นศูนย์กลาง (teacher-centered) เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (child-Centered) เน้นการบูรณา

การ (integration) (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข, 2557 : 45) (อารีย์ ธรรมโครง) อีกทั้ง ผู้สอนควรเปลี่ยนบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นสนับสนุน ส่งเสริมช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนแบบแยกส่วนควรมีลักษณะที่บูรณาการมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันและสร้างความรู้แบบองค์รวมเพื่อเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2540: 146 อ้างถึงใน ทิศนา เขมมณี, 2556:186-187) การจัดการเรียนการสอนได้โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ รอบตัวที่สามารถสืบค้นได้ง่ายในยุคปัจจุบัน เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ดวีดี อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ยูทูบ ฯลฯ

3. บริบทในสังคมไทยเชื่อมสู่การปรับกระบวนการทัศน์ใหม่การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เด็กยุคใหม่ที่เกิดมาพร้อมความหลากหลายทางเทคโนโลยี และสามารถเข้าใจสื่อออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว ความรู้ต่าง ๆ มีอยู่ในสื่อออนไลน์ ครุในยุคใหม่ จึงต้องเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเดิม ๆ แต่จะทำหน้าที่แนะแนวทางให้ผู้เรียน หรือเป็นโค้ช การจัดการเรียนการสอนได้โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ รอบตัวที่สามารถสืบค้นได้ง่ายในยุคปัจจุบันเช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีซีดี ดีวีดี อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ยูทูบ ผสานด้วยการเรียนรู้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3r x 7c 3r ได้แก่ Reading (อ่านออก), (w) Riting (เขียนได้) และ (a) Rithmetics (คิดเลขเป็น) 7c ได้แก่ 1. (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) 2. (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม 3. (ทักษะด้าน

ความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์)
4. (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) 5. (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) 6. (ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร) 7. (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) แต่ อย่างไรก็ตามการพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องพัฒนา ด้านร่างกายและอวัยวะ ควบคู่กันไปตามตัวบ่งชี้ของ สำนักงานมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาคนให้มี คุณภาพ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือครูที่มี คุณภาพ เพราะครูเป็นกลไกสำคัญในพัฒนาคนให้ มีความรู้ความสามารถในการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทบทวนแผนงานและ อบรม บุคลากร เพื่อให้รู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวน ทัศน์การศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. เด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาด้านอวัยวะ ซึ่งมี ส่วนสำคัญเพราะเด็กอยู่ในวัยกำลัง เจริญเติบโตการตรวจประกันคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ของคุณภาพสถานศึกษาและ นักเรียนปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ กาญจน์ตา, อมรรัตน์ วัฒนาธร, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). การพัฒนายุทธวิธีการสอนที่ส่งเสริม ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เพื่อการโน้มน้าวของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางพหุปัญญา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับพิเศษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 2557.
- ดร.คณิง สายแก้ว. (2557). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การศึกษาปฐมวัย*. สุรินทร์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- รักจิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่9 ฉบับที่2* 2560.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.
- มนทกานต์ รอดคล้าย, พัทยาภรณ์ มานะจติ. (2555). *การพัฒนาเด็กและครอบครัวในศตวรรษที่ 21 (Child and Family Development in the 21th Century)*: ระดับ: อนุบาลหมวด: เกี่ยวกับอนุบาล ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.taamkru.com/th/การพัฒนาเด็กและครอบครัวในศตวรรษที่21>.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์, เพียว ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สภาการศึกษาเสวนา 2016-2017 บทบาทการศึกษาไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0* กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อารีย์ ธรรมโธรง. (2559). ทศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการบูรณาการ เชิงเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. ปี12 ฉบับ 1.

- Anderson, James E. (1975). *Public Policy Making*. New York: Praeger.
- Educational Innovation and Technology, Suranaree University of Technology. (in Thai)
- Jaroenpuntaruk, W. (2015). *MOOC: Free Open Education in Digital Era*. STOU Education Journal, 8(2), 1-15. (in Thai).
- Rangsan Thanaphonphan. รังสรรค์ ณะพรพันธุ์ (2003). *Setthasat ratthathammanun: Bot wikhro ratthathammanunhaeng ratcha anacak thai pho. so. 2540 lem 2*. Bangkok: Matichon.
- Rungsan Thanaphonphan. รังสรรค์ ณะพรพันธุ์ (2005). *Jak Thaksinomics su Thaksinathipatai จาก Thaksinomics สู่ ทักษิณาธิปไตย [From Thaksinomics to Thaksinocracy]*. Bangkok: Open Books.
- Sinlarat, P., et al. (2011). *CCPR the new educational framework*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai).
- Sweller, J. (2006). *The worked example effect and human cognition: Learning and Instruction*. New Jersey: Educational Technologies.
- Sanrattana, W. (2013). *A new paradigm for education: Case studies toward the 21st century*. Bangkok: Thipayawisut. (in Thai).
- Titsana Kemmanee. (2556). *Process knowledge efficiency definition* Bangkok: Jurarongkorn Univercity.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง Influencing Factors of Fitness Business Management in LAT KRABANG Area

ผศ.ดร.อรไท ชั่วเจริญ¹, ดร.พรมนัส สิริธรรังศรี², ดร.กิตติ ชุนทสิริวงศ์³

Asst. Prof. Dr. Orathai Chuacharoen¹, Dr. Pornmanus Sitarungsri², Dr. Kittti Chunhasriwong³

¹ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹ Faculty of Science Ramkhamhaeng University

² คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² Faculty of Business Administration Ramkhamhaeng University

³ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ Faculty of Human Resources Development Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนส ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารจัดการฟิตเนสของประชาชนในเขตพื้นที่ลาดกระบัง และเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนส โดยทำการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จากแบบสอบถาม พฤติกรรมและความพึงพอใจในการบริหารจัดการฟิตเนสของผู้ใช้บริการจำนวน 400 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความถี่ (frequency) ร้อยละ (Percentile) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ทำการทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่าสถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลวิจัยพบว่า

1. ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มาใช้บริการฟิตเนสกับเพื่อน สำหรับกิจกรรมที่นิยมเล่นคือการวิ่งหรือการออกกำลังกายแบบคาร์ดิโอ โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะใช้บริการฟิตเนสสัปดาห์ละ 3-5 วัน และนิยมมาใช้บริการในช่วงเวลาค่ำ (17.00 น.) ซึ่งการเข้าใช้บริการฟิตเนสในแต่ละครั้งจะใช้เวลาเฉลี่ย 1-1.5 ชั่วโมง ส่วนเหตุผลที่ต้องการมาออกกำลังกายที่ฟิตเนส เพราะความสะดวกและต้องการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

2. ความพึงพอใจในการบริหารจัดการฟิตเนสในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) และด้านลักษณะทางกายภาพภายนอก (Physical Evidence) และในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนส ประกอบด้วย 1) ทำการตลาดเชิงรุกโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่รักษาสภาพเป็นสำคัญ 2) ให้ความสำคัญกับความพร้อมของสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมให้บริการตลอดเวลา 3) สร้างกลยุทธ์ให้เกิดความผูกพันของลูกค้าที่มีต่อธุรกิจที่จะทำให้ธุรกิจเกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนส, ความพึงพอใจในการบริการฟิตเนส, การบริหารจัดการฟิตเนส

Abstract

The objectives of this research were to study the behavior of using fitness service, the user's satisfaction with fitness management in the area of Lat Krabang District and development guidelines to fitness business quality management. The data were collected from 400 users by multi-stage sampling from the behavioral and satisfactory questionnaires about fitness management. The data were analyzed by the descriptive statistical approach that consisted of the data analysis of frequency, percentage, mean and

standard deviation. For the inference statistical approach was made by hypothesis test with t-test and one-way ANOVA

The research found that.

1. Most of the users used the fitness service with their friends. The popular activities were running or cardio exercises, spent 3-5 days a week in the evening (7.00 pm) and took an average of 1-1.5 hours in fitness center. The reasons for joining the fitness center were convenience and body healthy.

2. The satisfaction in fitness management in each aspect: product, price, place, promotion, people, processes, physical evidence and the overall were on the high level.

3. Guidelines for the quality management improvement on the fitness business included of 1) orientated the proactive marketing on especially the healthy group. 2) prioritized the readiness in availability of place, equipment and facilities all times. 3) formulated strategies which made customers engagement to contribute the business to be sustainable.

Keywords: Fitness behavior, Fitness Service Satisfaction, Fitness management.

Received: 2019-1-15 Revised: 2019-2-11 Accepted: 2019-3-9

บทนำ

ในช่วงที่กระแสคนรักสุขภาพและการออกกำลังกายกำลังได้รับความนิยม ธุรกิจฟิตเนสเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่กำลังนิยม สำหรับผู้รักสุขภาพที่อาศัยอยู่ในเมืองซึ่งมีพื้นที่จำกัด และต้องการหลีกเลี่ยงจากอากาศร้อน ฝุ่นควันและมลพิษต่าง ๆ ที่ลอยอยู่ในอากาศ

ตลาดฟิตเนสไทยมีโอกาสมหาศาลได้อีกมาก จากพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ที่ชอบใช้บริการฟิตเนส มากขึ้น จากแบบสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าสัดส่วนของประชากรไทยในช่วงอายุ 15-59 ปี ออกกำลังกายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 16 ในปี 2554 โดยกระแสดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นต่อไปอีกจากกระแสนิยมการเล่นฟิตเนสที่เพิ่มมากขึ้นในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแบบสอบถามของศูนย์วิจัยธนาคารไทยพาณิชย์ (Economic Intelligence Center) พบว่ากลุ่ม Gen Y (อายุ 15-35 ปี) การใช้บริการฟิตเนสอยู่ที่ร้อยละ 17 แต่จากรายงานของ International Health Racquet & Sports club Association พบว่า สัดส่วนของประชากรไทยที่ใช้บริการฟิตเนสมีเพียงร้อยละ 0.6 เมื่อเทียบกับฝั่งทวีปเอเชียซึ่งมีอัตราการใช้บริการถึงร้อยละ 8

(กวีพล พันธุ์เพ็ง, 2558) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ธุรกิจฟิตเนสในประเทศไทยยังมีโอกาสและแนวโน้มการเติบโตได้อีกมาก ซึ่งจากการศึกษาของ Marketeer Content พบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ทำเล อุปกรณ์เครื่องเล่น และราคา

ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง เพื่อหาช่องทางในการบริหารจัดการฟิตเนสให้สามารถตอบสนองความพึงพอใจและความต้องการของคนรักสุขภาพ โดยทำการศึกษาจากพฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนส และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารจัดการฟิตเนส

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนสของประชาชนในเขตพื้นที่ลาดกระบัง
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารจัดการฟิตเนสของประชาชนในเขตพื้นที่ลาดกระบัง
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนส

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารจัดการฟิตเนส ในเขตพื้นที่ลาดกระบัง ในระดับที่แตกต่างกัน

2. พฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนสที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารจัดการฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง ในระดับที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารจัดการฟิตเนส โดยจะทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้ใช้บริการและสมัครเป็นสมาชิกฟิตเนสที่เปิดบริการในเขตลาดกระบัง จำนวน 4,012 คน (ข้อมูลจริง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริการ (Services) หมายถึง ผลิตภัณฑ์รูปแบบหนึ่งที่เป็นกิจกรรม ผลประโยชน์ หรือความพึงพอใจที่เสนอขาย เป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้และไม่ก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของต่อสิ่งใด (คอตเลอร์ ฟิลลิป, 2545)

จากความหมายของการบริการแสดงถึงลักษณะเฉพาะของการบริการที่มีความแตกต่างไปจากลักษณะผลิตภัณฑ์ทั่วไป ซึ่งมีผู้กล่าวถึงลักษณะการบริการดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2543)

1) การบริการเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ (Intangibility) ดังนั้นการนำเสนอบริการมักอยู่ที่กิจกรรมการตลาด เช่น สื่อโฆษณา พนักงานให้บริการ ณ จุดบริการลูกค้า ผู้ให้บริการจะต้องพยายามชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ผู้รับบริการจะได้รับจากการบริการนั้น ๆ รวมถึงการบอกต่อคุณภาพบริการจากผู้ที่เคยรับบริการแล้วเกิดความพึงพอใจจนบอกต่อการบริการนั้นให้แก่บุคคลใกล้ชิด

2) การให้บริการไม่สามารถแบ่งแยกได้ (Inseparability) เนื่องจากเกิดข้อจำกัดของเวลา โดยกลยุทธ์การให้บริการส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการกำหนดมาตรฐานการให้บริการด้วยความรวดเร็ว

3) การบริการมีลักษณะไม่มีความแน่นอน (Variability) ขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการเป็นใคร ให้บริการเมื่อใด ให้บริการที่ไหน ให้บริการอย่างไร ทำให้เกิดการพยากรณ์คุณภาพของการบริการก่อนซื้อ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้ให้บริการจึงต้องมุ่งความสนใจไปที่ขั้นตอนการวางแผนผลิตภัณฑ์ของกิจกรรมทางการตลาด คือ ต้องสร้างความเชื่อมั่นและชื่อเสียงแก่สินค้าให้เป็นที่รู้จักของลูกค้าให้ได้ เพื่อกระตุ้นความต้องการในการใช้บริการ

4) การบริการไม่สามารถเก็บไว้ได้ (Perishability) เหมือนผลิตภัณฑ์อื่น ถ้าความต้องการรับบริการเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอ จะทำให้เกิดปัญหา เช่น บริการล่าช้า บริการไม่ทันต่อความต้องการ หรือไม่มีลูกค้ามาใช้บริการ ผู้ให้บริการต้องพยายามเอาชนะในการวางแผน การตั้งราคา และการส่งเสริมการบริการ เพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว

ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) ของสินค้านั้น โดยพื้นฐานจะมีอยู่ 4 ตัว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด (คอตเลอร์ ฟิลลิป, 2545) กล่าวคือ จะต้องมีการเน้นในเรื่องของพนักงาน กระบวนการในการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งทั้งสามส่วนประสมเป็นปัจจัยหลักในการส่งมอบบริการ ดังนั้นส่วนประสมทางการตลาดของการบริการจึงประกอบด้วย 7P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด พนักงาน กระบวนการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสร้างคุณค่า (Value) และสามารถสร้างความพึงพอใจ โดยคุณประโยชน์หลักของผลิตภัณฑ์

(Core Benefit) ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าคาดหวัง (Expected Product) หรือเกินความคาดหวัง (Augmented Product) รวมถึงการเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ (Potential Product) เพื่อความสามารถในการแข่งขันในอนาคต ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ ผลิตภัณฑ์ที่อาจจับต้องได้ และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ สินค้า บริการ ความคิด สถานที่ องค์กรหรือบุคคล

4.2 ปัจจัยด้านราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน การกำหนดราคา สินค้าเกิดจากการตั้งเป้าหมายทางการค้าว่า ต้องการกำไรเท่าใด ต้องการขยายส่วนแบ่งทางการตลาดเท่าใด ต้องการต่อสู้กับคู่แข่งหรือเป้าหมายอื่น การตั้งราคาจะต้องได้รับการยอมรับจากตลาดเป้าหมาย และสามารถสู้กับคู่แข่งได้อย่างไรก็ตามลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้นการกำหนดราคาการให้บริการควรมีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการชัดเจน และง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่ต่างกัน

4.3 ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้อินค้าหรือบริการไปสู่ตลาด เพื่อให้ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าหรือบริการ โดยจำเป็นต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ รวมถึงทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทางในการนำเสนอบริการ (Channels) เพื่อให้สินค้าหรือบริการนั้นๆ อยู่ในพื้นที่ที่เข้าถึงลูกค้าได้

4.4 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง เครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญช่วยสนับสนุนให้กระบวนการสื่อสารทางการตลาดสามารถสื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจและเห็นคุณค่าในสิ่งที่ผู้ขายเสนอ มี 4 ชนิดคือ

1) การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) ถือว่าเป็นการส่งเสริมการตลาดทรงพลังที่สุด เนื่องจากสามารถให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจได้อย่างถูกต้องตรงกัน และกระตุ้นการ

ตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ข้อเสียคือมีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด

2) การโฆษณา (Advertising) เป็นการสื่อสารให้เข้าถึงผู้บริโภคกลุ่มใหญ่ เหมาะสำหรับสินค้าที่ต้องการตลาดกว้าง โดยใช้สื่อต่าง ๆ

3) การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) เป็นการใช้สื่อโฆษณาประเภทต่าง ๆ ให้เข้าถึงผู้บริโภค เพื่อให้เกิดความต้องการในตัวสินค้า และกระตุ้นการตัดสินใจซื้อให้เร็วขึ้น

4) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relationship) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นวัตถุประสงค์การให้บริการแก่สังคม เพื่อเสริมภาพพจน์ หรือเบี่ยงเบนความรู้สึกของผู้บริโภคต่อตัวผลิตภัณฑ์

4.5 ปัจจัยด้านบุคลากร (People) หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ทั้งหมด รวมถึงทั้งบุคลากรที่จำหน่าย และบุคลากรที่ให้บริการหลังการขาย บุคลากรผู้ให้บริการจำเป็นต้องคัดเลือกให้การฝึกอบรมและมีสิ่งจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้แตกต่างเหนือคู่แข่ง บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่สามารถตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา สามารถสร้างค่านิยมให้กับองค์กรได้

4.6 ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ (Process) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและงานปฏิบัติในด้านการบริการที่นำเสนอให้กับผู้ใช้บริการเพื่อมอบการให้บริการอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เป็นที่พอใจและประทับใจในความรู้สึกของผู้บริโภค

4.7 ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพภายนอก (Physical Evidence) หมายถึง การแสดงให้เห็นคุณภาพของการบริการผ่านการใช้อยู่ที่มองเห็นได้ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้ประทับใจ การออกแบบตกแต่ง การแบ่งส่วนหรือแผนกของพื้นที่ รวมทั้งอุปกรณ์ทั้งเครื่องมือและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการให้บริการที่สะอาด สวยงาม ปลอดภัย ก็สามารถใช้

ดึงดูดใจลูกค้าให้มองเห็นภาพลักษณ์หรือคุณค่าของบริการที่ต้องการส่งมอบให้กับลูกค้า

รุจิพจน์ อินทร์สุวรรณ (2555) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการที่ศูนย์ออกกำลังกาย อนันต์ไลน์ ฟิตเนส ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท ส่วนใหญ่มาใช้บริการ 4-5 วันต่อสัปดาห์ โดยออกกำลังกายประเภทบริหารกล้ามเนื้อ ส่วนมากเข้ามาใช้บริการในวันจันทร์ถึงศุกร์ 19.01-22.00 น. ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการบริการในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า

1) ความถี่ในการเข้ามาใช้บริการมีความสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2) ประเภทบริการมีความสัมพันธ์กับเพศ และการให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3) วันที่มาใช้บริการมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา อาชีพ การให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในด้านราคาและด้านการส่งเสริมทางการตลาด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4) ช่วงเวลาที่เข้ามาใช้บริการมีความสัมพันธ์กับอายุ อาชีพ รายได้ และการให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในด้านการส่งเสริมทางการตลาด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ความพึงพอใจในการใช้บริการมีความสัมพันธ์กับอาชีพ การให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

พัชรวิรัช วัฒนปรีชากุล (2556) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจทางการตลาดที่มีประสิทธิผลของ ศูนย์ ออกกำลังกายเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 20-29 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ย 20,000-30,000 บาทต่อเดือน ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคาและการชำระค่าบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดของศูนย์ออกกำลังกายแห่งที่ 1 มากกว่าศูนย์ออกกำลังกายแห่งที่ 2 และผู้ใช้บริการต้องการให้มีการบริการรวดเร็วในจุดเดียว สามารถจ่ายได้ทุกอย่าง เพราะผู้ใช้บริการไม่สะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้ผู้ใช้บริการยังมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจในการใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายแห่งที่ 1 มากกว่าศูนย์ออกกำลังกายแห่งที่ 2 และมีโอกาสที่จะแนะนำบุคคลอื่นมาใช้บริการ

ประสพชัย พสุนนท์, ธีรวิทย์ ใจประเทศ, และอภิรักษ์ กิจถาวรภักดี (2558) ศึกษาปัจจัยด้านการบริการมีความสัมพันธ์กับการเข้าใช้บริการสถานออกกำลังกาย กรณีศึกษาสถานออกกำลังกาย ฟิตเนสเฟิร์ส สาขาฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต ผลการศึกษาพบว่า

1) ผู้ใช้บริการสถานออกกำลังกายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 26-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ 15,000-25,000 บาทต่อเดือน ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการบริการ คุณภาพการบริการ ความหลากหลายของอุปกรณ์ออกกำลังกายในระดับมาก ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมในสถานออกกำลังกายในระดับปาน

กลาง พฤติกรรมการเข้าใช้บริการมากที่สุดคือ เล่น เวทเทรนนิ่งและลู่วิ่ง เข้าใช้บริการกับเพื่อน มีความถี่ในการเข้าใช้บริการ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ระยะเวลาที่เข้าใช้บริการ 1-2 ชั่วโมง ช่วงเวลาที่เข้าใช้บริการ 18.00-22.00 น.

2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คุณภาพ การบริการและความหลากหลายของอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเข้าใช้บริการสถาน ออกกำลังกาย ในด้านความถี่ในการเข้าใช้บริการ และระยะเวลาที่เข้าใช้บริการ ส่วนกิจกรรมใน สถานบริการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเข้า ใช้บริการสถานออกกำลังกายในด้านความถี่ในการ เข้าใช้บริการและการเลือกใช้อุปกรณ์ในการออก กำลังกาย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จิรติพา เรืองกล (2558) ศึกษาเรื่องส่วน ประสมทางการตลาดและคุณภาพในการให้บริการ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้า วิ พิต เนส โซไซตี้ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพล ต่อความพึงพอใจของลูกค้า วิ พิต เนส โซไซตี้ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยด้านราคา (Price) มีอิทธิพลต่อความพึง พพอใจของลูกค้า วิ พิต เนส โซไซตี้กรุงเทพมหานคร มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) สำหรับปัจจัยคุณภาพในการให้บริการ ปัจจัยด้านความสามารถในการตอบสนองต่อความ ต้องการของลูกค้า (Responsiveness) มีค่าขนาด อิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้า วิ พิต เนส โซ โซไซตี้ กรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านความแน่นอน (Assurance) และปัจจัย ด้านความเข้าใจลูกค้า (Empathy) ตามลำดับ

เนื่องจากกลุ่มลูกค้า วิ พิต เนส โซไซตี้ กรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงเห็นควรเสนอให้วิพิต เนส โซไซตี้ กรุงเทพมหานครสร้างกลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อให้ลูกค้า ที่มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจเกินกว่าความ คาดหวัง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านราคา

ลูกค้าจ่ายกับคุณภาพที่ลูกค้าได้รับจากการใช้ บริการ

บดินทร์ เจริญประดับกุล (2558) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการของ ลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา ผู้ใช้บริการสถานออกกำลังกาย ฟิตเนส เฟิร์ท ผล การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง ในภาพรวมมีอายุประมาณ 31-40 ปี มี สถานภาพโสด ในส่วนของรายได้ส่วนใหญ่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน โดยมากจบ การศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็น พนักงานเอกชน ส่วนปัจจัยด้านส่วนประสมทาง การตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุดคือ กระบวนการและปัจจัยภายนอก ด้านการใช้เวลา สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้าน ประชากรศาสตร์ ปัจจัยด้านส่วนประสมทาง การตลาดและปัจจัยภายนอกส่วนใหญ่มีผลต่อ พฤติกรรมการเลือกใช้บริการของลูกค้า ที่ระดับ นัยสำคัญ 0.05

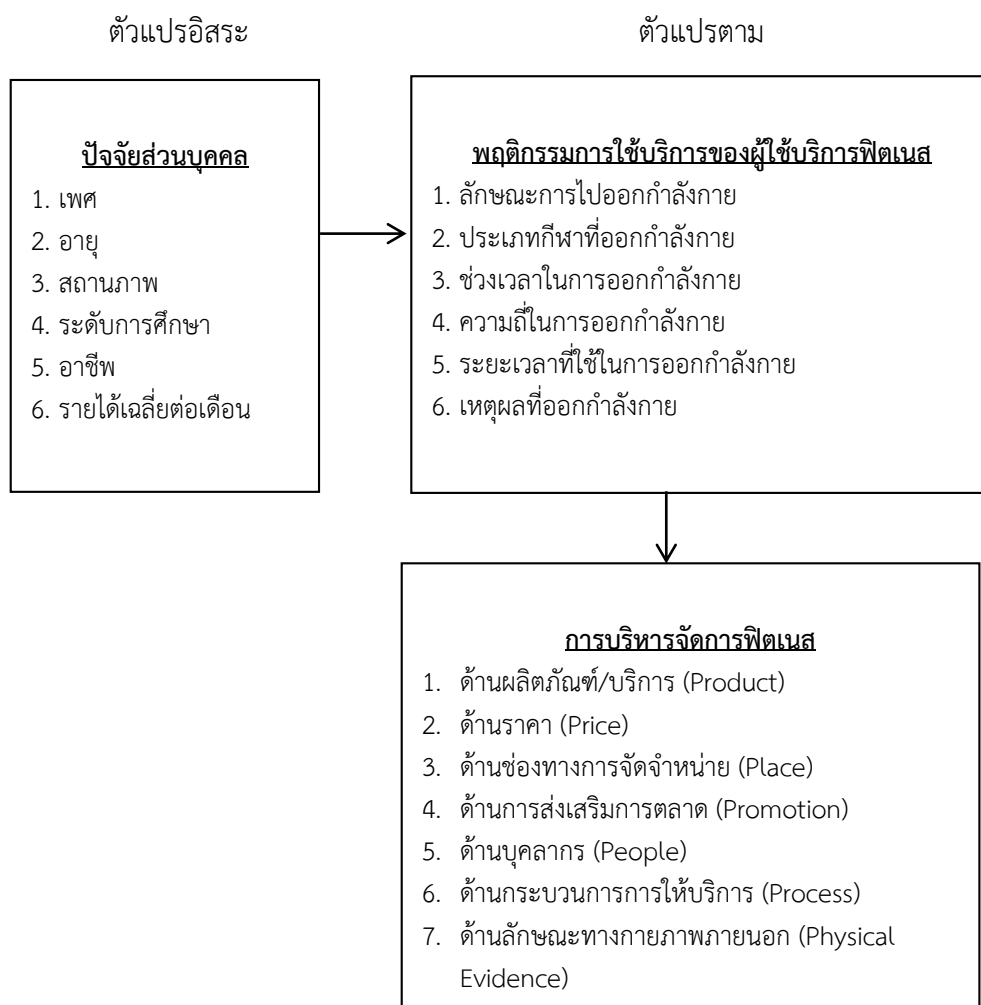
มุกดาวรรณ สมบูรณ์วรรณะ (2558) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ใช้บริการสถานออกกำลังกายขนาดใหญ่ (Fitness Center) ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ผล การศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ใช้บริการสถานออกกำลังกายขนาดใหญ่ (Fitness Center) ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคลากรผู้ให้บริการ, ปัจจัย ด้านการสร้างและการนำเสนอลักษณะทาง กายภาพ, ปัจจัยด้านความสะดวกและความ เหมาะสมของค่าสมาชิก, ปัจจัยด้านกระบวนการ บริการ, ปัจจัยด้านคลาสออกกำลังกายและปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ในส่วนของปัจจัยลักษณะทาง ประชากรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ ใช้บริการสถานออกกำลังกายขนาดใหญ่ (ศึกษา เฉพาะ Fitness First, Virgin Active, True Fitness, We Fitness) ที่มีความแตกต่างกันใน เรื่องเพศและอายุ มีระดับการตัดสินใจใช้บริการ สถานออกกำลังกายขนาดใหญ่ (Fitness Center)

ที่แตกต่างกัน โดยเพศชายมีการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายขนาดใหญ่ที่มากกว่าเพศหญิง และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31-35 ปี มีการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายขนาดใหญ่มากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง ได้กำหนดตัวแปรที่สนใจและกรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริหารจัดการฟิตเนส ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความวิชาการ รวมถึงผลงานที่ได้รับการเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนสและความพึงพอใจในการบริหารจัดการฟิตเนสของผู้ใช้บริการฟิตเนสที่เปิดบริการในเขตลาดกระบัง จำนวน 400 คน รวมถึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะของข้อคำถามปลายปิด ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บริการฟิตเนส

ส่วนที่ 2: เป็นข้อมูลด้านพฤติกรรมในการใช้บริการฟิตเนส

ส่วนที่ 3: เป็นข้อมูลด้านความพึงพอใจในการบริหารจัดการฟิตเนส โดยพิจารณาตามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) และด้านลักษณะทางกายภาพภายนอก (Physical Evidence)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หลังจากศึกษาข้อมูลทฤษฎีจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC เฉลี่ย 0.98 และทุกข้อมีค่า IOC เกิน 0.5 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) จำนวน 40 ชุด กับผู้ใช้บริการที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha-coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.96

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการเลือกใช้สถิติเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ทั้งในลักษณะของสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentiles) ค่าเฉลี่ย

(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมถึงทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยเลือกใช้ค่าสถิติทดสอบที (t-test) รวมถึงการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA) อีกด้วย

ผลการวิจัย

จากผลวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนสและความพึงพอใจในการบริหารจัดการฟิตเนสของผู้ใช้บริการจำนวน 400 คน พบว่า ผู้ใช้บริการฟิตเนสเกินกว่าครึ่งเล็กน้อยเป็นเพศชาย (ร้อยละ 50.8) โดยผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 21- 25 ปี (ร้อยละ 37.5) รองลงมาคืออายุ 26-30 ปี (ร้อยละ 30.7) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่นิยมใช้บริการฟิตเนสเกินกว่า 60 % สถานภาพโสด (ร้อยละ 64.3) ในด้านการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ถึงร้อยละ 68.0 และผู้ใช้บริการ ร้อยละ 39.5 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท รองลงมา ร้อยละ 31.3 เป็นนักเรียน/นักศึกษา

สำหรับในด้านของรายได้ พบว่า ร้อยละ 35.5 มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 10,000 - 20,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 27.5 มีรายได้ประมาณ 20,001 - 30,000 บาท/เดือน และร้อยละ 21.3 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท

ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนสพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มาใช้บริการฟิตเนสกับเพื่อน (ร้อยละ 54.3) นิยมออกกำลังกายในฟิตเนสโดยการวิ่ง/ออกกำลังกายแบบคาร์ดิโอ (ร้อยละ 43.8) ซึ่งผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มักจะใช้บริการฟิตเนสสัปดาห์ละประมาณ 3-5 วัน (ร้อยละ 48.5) และนิยมมาใช้บริการในช่วงเวลาค่ำ (17.00 น.) ถึงร้อยละ 61.8 โดยที่การเข้าใช้บริการฟิตเนสแต่ละครั้งจะใช้เวลาเฉลี่ย 1-1.5 ชั่วโมง ถึงร้อยละ 76.3 รองลงมา ส่วนเหตุผลที่ต้องการมาออกกำลังกายที่

ฟิตเนส เพราะความสะดวกและต้องการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง (ร้อยละ 47.0)

สำหรับความพึงพอใจในการบริหารจัดการฟิตเนสในภาพรวมพบว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจมาก (3.88 คะแนน) เช่นเดียวกับรายด้านในทุก ๆ ด้าน โดยที่ ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ (Product) ได้ 3.99 คะแนน, ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และด้านลักษณะทางกายภาพภายนอก (Physical Evidence) ได้ 3.95 คะแนน เท่ากัน, ด้านบุคลากร (People) ได้ 3.92 คะแนน, ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ได้ 3.87 คะแนน, ด้านราคา (Price) ได้ 3.84 คะแนน และด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ได้ 3.64 คะแนน

สมมุติฐานที่ 1: ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารจัดการฟิตเนส ในเขตพื้นที่ลาดกระบัง ในระดับที่แตกต่างกัน

เพศที่ต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการฟิตเนสในทุก ๆ ด้านแตกต่างกัน ส่วนอายุที่ต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อการบริหารฟิตเนสในด้านราคา การส่งเสริมการตลาด และกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน สำหรับสถานภาพสมรสที่ต่างกันส่งผลให้ความพึงพอใจในด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาส่งผลให้ความพึงพอใจในด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ราคา การส่งเสริมการตลาด บุคลากรและกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน หากพิจารณาจากอาชีพที่ต่างกัน จะพบว่าความพึงพอใจในด้าน ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาดและกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน แต่กรณีที่ยังได้แตกต่างกันมีเพียงความพึงพอใจในด้านบุคลากรเท่านั้นที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 2: พฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนสที่ต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจของ

ผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารจัดการฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง ในระดับที่แตกต่างกัน

ผู้ที่นิยมเดินทางมาฟิตเนสคนเดียวมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการฟิตเนสในด้านช่องทางในการจัดจำหน่ายมากกว่าผู้ที่มาจับแฟน/ครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้ที่มีกิจกรรมในฟิตเนสที่แตกต่างกันเดียวมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการฟิตเนสในด้านราคา ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพภายนอกของฟิตเนส ในระดับที่แตกต่างกัน

ผู้ที่มาใช้บริการฟิตเนสในช่วงเวลาที่แตกต่างกันและผู้ที่มียะยะเวลาในการใช้บริการฟิตเนสที่ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการฟิตเนสในด้านราคา ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการและด้านลักษณะทางกายภาพภายนอกของฟิตเนส ในระดับที่แตกต่างกัน

ผู้ที่มีความถี่ในการใช้บริการฟิตเนส ต่อสัปดาห์ที่ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการฟิตเนสในด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ราคา ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดของฟิตเนส ในระดับที่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง มีประเด็นสำคัญที่น่าสังเกตดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากข้อมูลที่ได้ พบว่าผู้ที่นิยมใช้บริการฟิตเนสในเขตลาดกระบังมีลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยของพัชรวิรัช วัฒนปรีชากุล (2556) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพของศูนย์ออกกำลังกายเอกชนในเขต

กรุงเทพมหานคร และของประสพชัย พสุนนท์, ญัฐวุฒิ ใจประเทศ และอภิรักษ์ กิจถาวรภักดี (2558) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยด้านการบริการมีความสัมพันธ์กับการเข้าใช้บริการสถานออกกำลังกาย กรณีศึกษาสถานออกกำลังกาย ฟิตเนสเฟิร์ส สาขาฟิวเจอร์พาร์ครังสิต กล่าวคือ ในภาพรวมผู้ใช้บริการฟิตเนสมักจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และช่วงอายุที่นิยมใช้บริการฟิตเนสจะมากกว่า 20 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี และเกินกว่าครึ่งจะมีสถานะภาพโสด ซึ่งส่วนใหญ่จะมีความศึกษาในระดับปริญญาตรีแม้ว่าเกินกว่า 80% จะมีรายได้ไม่เกิน 30,000บาทต่อเดือนก็ตาม

ในส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านลักษณะทางกายภาพภายนอก แต่จะส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านราคาและการส่งเสริมทางการตลาดได้อย่างชัดเจนกว่า

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการฟิตเนสของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ใช้บริการนิยมมาใช้บริการกับเพื่อนมากกว่ามาคนเดียว และมักจะใช้บริการฟิตเนสกันสัปดาห์ละ 3-5 วัน โดยส่วนใหญ่จะใช้บริการในช่วงเย็นหลังเลิกงาน และในการใช้บริการแต่ละครั้งจะใช้เวลามากกว่า 1 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประสพชัย พสุนนท์, ญัฐวุฒิ ใจประเทศ, และอภิรักษ์ กิจถาวรภักดี (2558) ที่ศึกษาปัจจัยด้านการบริการมีความสัมพันธ์กับการเข้าใช้บริการสถานออกกำลังกาย กรณีศึกษาสถานออกกำลังกาย ฟิตเนสเฟิร์ส สาขาฟิวเจอร์พาร์ครังสิต

นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมในการใช้บริการฟิตเนสส่งผลต่อการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง ในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยเฉพาะในส่วนของการทำเลที่ตั้งและสถานที่ ได้อย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากในพื้นที่เขตลาดกระบังมักจะประสบปัญหาในการเดินทาง และปัญหาด้านการจราจรติดขัดบ่อยครั้ง

ส่วนแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสประกอบด้วย 1) ทำการตลาดเชิงรุก 2) ความพร้อมของสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมให้บริการตลอดเวลา 3) สร้างกลยุทธ์ให้เกิดความผูกพันของลูกค้าที่มีต่อธุรกิจที่จะทำให้ธุรกิจเกิดความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการยุคการบริหารสมัยใหม่ (Modern Management) ของ Frederick W.Taylor (2002) ที่กล่าวถึงระบบเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่ธุรกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีความสลับซับซ้อนในการบริหารการจัดการก็มากขึ้น เพราะฉะนั้นการจัดการสมัยใหม่ จึงต้องใช้หลักทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการตัดสินใจ ตลอดจนการจัดการเชิงระบบมาช่วยเพื่อการบริหารจัดการสามารถปรับตัวให้มีความสมดุลอย่างเป็นระบบ จึงจะทำให้องค์กรเติบโต อยู่รอด และสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสในเขตพื้นที่ลาดกระบัง มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสควรมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าใช้บริการในช่วงเย็น ให้เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องการใช้บริการ

2. ธุรกิจฟิตเนสควรมีการจัดการส่งเสริมทางการตลาด เพื่อกระจายและเพิ่มยอดผู้ใช้บริการในหลาย ๆ ช่วงเวลา

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการธุรกิจฟิตเนสประกอบด้วย

1) ทำการตลาดเชิงรุกโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่รักษาสภาพเป็นสำคัญ

2) ให้ความสำคัญกับความพร้อมของสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมให้บริการตลอดเวลา

3) สร้างกลยุทธ์ให้เกิดความผูกพันของ
ลูกค้าที่มีต่อธุรกิจที่จะทำให้ธุรกิจเกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มเติม
พฤติกรรมการใช้บริการภายในฟิตเนสในด้านอื่น ๆ

ด้วย เพื่อสามารถวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการ
และปรับปรุงการบริการได้ครบถ้วนมากขึ้น

2. ควรพิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม
เช่น เศรษฐกิจ การเมือง ความต้องการของ
ผู้ใช้บริการ ที่อาจมีส่งผลต่อการบริหารจัดการและ
การใช้บริการฟิตเนส

เอกสารอ้างอิง

กวีพล พันธุ์เพ็ง. (2558). กระแสนิยมการออกกำลังกายกับโอกาสของธุรกิจฟิตเนส ไทยที่ไม่ควรมองข้าม.

ค้นเมื่อ 16 มกราคม 2561, จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/1347>

คอตเลอร์ ฟิลลิป. (2545). *Principle of Marketing* = หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโด
ไชน่า.

จิรติพา เรืองกล. (2558). ส่วนประสมทางการตลาดและคุณภาพในการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ
ของลูกค้า วิ ฟิตเนส โซไฮต์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

บดีนทร์ เจริญประดับกุล. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการของลูกค้าในเขต
กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาผู้ใช้บริการสถานออกกำลังกาย ฟิตเนส เฟิร์ท. วิทยานิพนธ์ ปรินญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

ประสพชัย พสุนนท์, ณัฐภูมิ ใจประเทศ, และอภิรักษ์ กิจถาวรภักดี. (2558). ปัจจัยด้านการบริการมี
ความสัมพันธ์กับการเข้าใช้บริการสถานออกกำลังกาย กรณีศึกษาสถานออกกำลังกาย ฟิตเนสเฟิร์ส
สาขาฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต. การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 15.
เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัชรวิรัช วัฒนปรีชากุล. (2556). ความพึงพอใจทางการตลาดที่มีประสิทธิผลของศูนย์ออกกำลังกายเอกชนใน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการการกีฬา). นครปฐม:
มหาวิทยาลัยมหิดล.

มุกดาวรรณ สมบูรณ์วรรณะ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายขนาดใหญ่
(Fitness Center) ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รุจิพจน์ อินทร์สุวรรณ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการที่ศูนย์ออกกำลังกาย ออนไลน์ ฟิต
เนส ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2543). *รู้เพื่อ้องเรื่องศัพท์การบริหารธุรกิจ/การบริหารรัฐกิจ*. กรุงเทพฯ: ไดมอนด์
อิน บิสซิเนส เวิร์ล.

Marketeer Content 2. (2559). กระแสนิยมการออกกำลังกายกับโอกาสของธุรกิจฟิตเนสไทยที่ไม่ควรมอง
ข้าม. ค้นเมื่อ 16 มกราคม 2561, จาก [https://www.scbeic.com/th
/detail/product/1347](https://www.scbeic.com/th/detail/product/1347)

Taylor, Frederick W. (2002). *The Principles of Scientific Management*. New York:
Harper.

สมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้ และทักษะวิชาชีพ

The Competencies of Teachers at Vocational Institution as Based on Professional Skills and Framework of Knowledge Standards

สนุ่น มีเพชร

Sanoon Meephet

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Demonstration School of Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน นักศึกษาที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t test) และ (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพโดยรวม และรายด้าน ด้านผู้สมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา และด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก
2. นักเรียน นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ระดับชั้น และอยู่ในชั้นปี ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียน นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ที่มีเพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียน นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชา ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยรวม และรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก และด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : สมรรถนะ, ครูอาชีวศึกษา, มาตรฐานความรู้, ทักษะวิชาชีพ

Abstract

This study was aimed to study and compare the level of teachers' competencies in vocational institutions according to framework of knowledge standards and professional skills. The population and 400 samples were students in vocational schools in the area of Bangkok under The Office of the Vocational Education Commission. The research instrument was the questionnaire which deployed teachers' competencies according to the framework of knowledge standards and professional skills. The data analysis approached by percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA. The findings were as follows;

1. The level of overall teachers' competencies according to the framework of knowledge standards and professional skills and each competency in core competencies, functional competencies and expertise competencies were found in the high statistical level.

2. The difference of students grading in vocational schools that had the difference opinions to the level of overall and each teachers' competencies according to the framework of knowledge standards and professional skills with the statistically significant level of 0.05

3. The difference of student gender in vocational schools that had the difference opinions to the level of overall and each teachers' competencies according to the framework of knowledge standards and professional skills with no statistically significant level of 0.05

4. The difference in the field of study in vocational schools that had the difference opinions to the level of overall teachers' competencies according to the framework of knowledge standards and professional skills and each competency in core competencies and expertise competencies with the statistically significant level of 0.05, but there were no differences in expertise competencies with the statistically significant.

Keywords: competencies, teachers at vocational, framework standards, professional skills

Received: 2019-2-7 Revised: 2019-2-20 Accepted: 2019-3-18

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจากผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมาคุณภาพการศึกษายังไม่เป็นที่พอใจของสังคมทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ด้านอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีความสามารถและสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ในด้านการผลิตครู กล่าวคือไม่สามารถผลิตครูที่มีความรู้ความสามารถในปริมาณที่เพียงพอได้ เนื่องจากนโยบายการจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐ รวมทั้งการใช้มาตรการจูงใจให้ข้าราชการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ทำให้สูญเสียอัตราครูไปจำนวนหนึ่ง อีกทั้งบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์บางส่วน ที่จบการศึกษาแล้วไม่เป็นครูทำให้เกิดความขาดแคลนครูในภาพรวม ในขณะที่ครูสายวิชาชีพส่วนมากขาดประสบการณ์การฝึกงานในสถานประกอบการหรือมีครูบางส่วนที่สอนไม่ตรงกับวุฒิการศึกษาที่จบมา อีกทั้งครูยังมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือ จากภาระงานสอน ในด้านการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู พบว่า ผู้เลือกคณะ

ศึกษาศาสตร์จะเป็นตัวเลือกอันดับสุดท้าย ส่วนการพัฒนาครูก็ยังขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง ด้านสถานศึกษาพบว่า มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลปีการศึกษา 2551 มีผู้เรียนอาชีวศึกษาจำนวน 776,718 คน และในปีการศึกษา 2552 มีจำนวน 750,750 คน ซึ่งจะมีจำนวนลดลงโดยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้เรียนสายสามัญที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น หลักสูตรการผลิตแรงงานระดับอาชีวศึกษาไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในสถานประกอบการ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ทักษะพื้นฐานที่ต้องจำเป็นในการทำงานก็ยังไม่เพียงพอ

ในขณะที่ระดับอุดมศึกษาคุณภาพของบัณฑิตอยู่ในระดับดี แต่ในภาพรวมยังไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้งานบัณฑิต นอกจากนี้การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาของ QS Asian Universities Ranking เป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดใน

ภูมิภาคเอเชียในปี 2011 ได้มีมหาวิทยาลัยชั้นนำของไทยติดอันดับใน 100 อันดับแรก จำนวน 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ อันดับที่ 34 มหาวิทยาลัยมหิดล อันดับที่ 47 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันดับที่ 67 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อันดับที่ 88 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอันดับที่ 95 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในขณะเดียวกันจากการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา ในระดับนานาชาติของ The Time Higher Education World University Rankings 2010 – 2011 นั้น พบว่าไม่มีสถาบันอุดมศึกษาของไทยติดอันดับใน 200 อันดับแรก จึงได้มีการกำหนดทิศทางไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ด้านการศึกษาใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานคือ ยุทธศาสตร์คุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพและมาตรฐานได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อีกทั้งผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนรองรับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมาย คือมุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและกำลัง

แรงงานรองรับการเข้าสู่สังคมและประชาคมอาเซียน แนวทางการดำเนินงานหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ได้แก่ วางแผนการผลิตและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาอื่น หรือภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นผู้สอนเพิ่มเติม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 6-18)

จะเห็นได้ว่า การศึกษาจะเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพได้หรือไม่ขึ้น ส่วนหนึ่งอาจขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นสำคัญการที่มีครูที่มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาประชากรในประเทศของตนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน บทบาทหน้าที่และภาระงานของครูที่มีต่อศิษย์ในอดีตจึงมีการปรับเปลี่ยนไป ในยุคปัจจุบันการเรียนรู้บทบาทหน้าที่และภาระงานครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ดังนั้นจึงมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูจากการที่เป็นผู้บอกความรู้ ผู้สั่งสอน ฯลฯ ไปเป็นผู้จัดการเรียนรู้ ผู้ออกแบบการเรียนรู้ ภายหลังการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 และการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2547 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดโดยจะเน้นระบบการพัฒนาวิชาชีพที่เน้นสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นองค์การวิชาชีพหรือที่เรียกชื่อย่อว่า “คุรุสภา” ได้มีการกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพมาตรฐานของวิชาชีพและสมรรถนะทางวิชาชีพครูเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในวิชาชีพครูนับเป็นภาระงานเป็นหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้วิชาชีพครูสามารถดำรงคงอยู่ในฐานะวิชาชีพชั้นสูงได้อย่างมีคุณค่าได้เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ตลอดจนได้อนุรักษ์ รักษาและส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับใน

สังคมไทยและสังคมโลก (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 21-25)

ภาควิชาอาชีวศึกษาและการงานอาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งบุคลากรด้านอาชีวศึกษาและงานอาชีพ มีหลักสูตรที่เป็นไปตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ครบถูกต้องตามเกณฑ์ของคุรุสภาและสามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาในการประกอบวิชาชีพครู สาขาวิชาการอาชีวศึกษาและการงานอาชีพ ซึ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากำลังคนต้องการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ สถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม เกษตร บริการ รวมทั้งสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะศึกษาความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากบัณฑิตหรือนักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรที่ทำงานตามสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม เกษตร บริการ เท่านั้น ส่วนนักเรียนและนักศึกษาซึ่งศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเป็นผู้หนึ่งซึ่งใช้บัณฑิตที่เป็นผลผลิตจากคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งไปเป็นครู ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพและเปรียบเทียบระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพตามปัจจัยส่วนบุคคล จากทัศนะของนักเรียนและนักศึกษา ผู้กำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสียเช่นเดียวกัน เพื่อนำผลที่ได้รับไปเป็นข้อมูลพื้นฐานใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของภาควิชาให้ได้ผลตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ จำแนกตาม สังกัด เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา และสาขาวิชาที่กำลังศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งได้ข้อมูลการวิจัยมาจากการประชากร) ประชากร คือ นักเรียน นักศึกษาที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 33,963 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยเปิดตารางหาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนดังนี้ การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เกณฑ์ที่ใช้แบ่งคือขนาดของสถานศึกษา และระดับชั้นที่กำลังศึกษา การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มชื่อสถานศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา ระดับชั้นที่กำลังศึกษา และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มตามจำนวน กลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม สมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ แบบประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา การหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Item Objective Congruence index-IOC) ซึ่งได้ค่า IOC = 1.0

และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ด้วยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Correlation Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.942 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับ กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบกรณีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA) หากพบว่ามีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe post hoc Comparison)

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพโดยรวม และรายด้าน ด้านผู้สมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา และด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ พบว่า

2.1 นักเรียน นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยรวม และรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.2 นักเรียน นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาที่มีเพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐาน

ความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยรวม และ รายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

2.3 นักเรียน นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยรวม และรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียน นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยรวม และรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 นักเรียน นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชา ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยรวม และรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก และด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล

1. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูอาชีวศึกษาที่ได้รับการบรรจุมา นั้น ไม่ได้เป็นครูทั่วไป แต่ครูสถาบันอาชีวศึกษาเป็นครูผู้สอนที่ต้องมีความรู้มีคุณสมบัติเฉพาะให้ตรงกับสาขาวิชาที่สอน เพื่อเสริมสร้างให้การเรียน

การสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีสหาก นุ้ยโสภา (2555) ศึกษาเรื่องสมรรถนะครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา อยู่ในระดับมาก

1.1 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านสมรรถนะหลักอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูอาชีวศึกษาทุกคนจะต้อง มีองค์ความรู้ในสมรรถนะหลักเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ และปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมในสังคมอย่าง เป็นสุข เพราะในการจัดการศึกษาทุกระดับ การศึกษาถือเป็นวิชาบังคับทุกหลักสูตร ทุกสาขาวิชา และทุกคนที่ศึกษาจะต้องเรียนเป็นวิชาบังคับ ครูในสถาบันอาชีวศึกษาก็เช่นกัน ได้ศึกษาจนมีประสบการณ์ และสมรรถนะที่เชี่ยวชาญดี จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านสมรรถนะหลักอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอกสิทธิ์ ชินินทรภูมิ (2554) ศึกษาเรื่องสมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของครูในโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม ด้านสมรรถนะหลักอยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสถาบันอาชีวศึกษามีความสามารถให้คำแนะนำ อธิบาย

เกี่ยวกับหลักสูตรได้ สามารถส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียนได้ เป็นผู้ที่แต่งกาย กิริยา วาจา และมีจริยธรรมเหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิมาพร คชาชัย (2557) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะครูกับการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครูตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก

1.3 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสถาบันอาชีวศึกษา มีความสามารถบริหารจัดการในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน สร้างพัฒนาสื่อการสอนและวัสดุช่วยสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มะห์ดี มะดีอราแว (2551) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ พบว่า

2.1 นักเรียน นักศึกษา ที่ศึกษาในสังกัดที่ต่างกัน ศึกษาในระดับชั้นที่กำลังศึกษาที่ต่างกัน และศึกษาในชั้นปีที่กำลังศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมาตรฐานครูอาชีวศึกษา แต่ละสังกัด แต่ระดับชั้นที่กำลัง และแต่ละชั้นปีที่กำลังศึกษาจะมีข้อแตกต่างกันในรายละเอียดของความรู้ที่จะต้องนำไปใช้ใน สมรรถนะการปฏิบัติงานอาชีพ เฉพาะสาขา การจัด การเรียนการสอนในอาชีวศึกษา ทั้งในระดับฝีมือ และระดับเทคนิค ซึ่งเป็นสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา ซึ่งในแต่ละสาขาวิชามีรายละเอียดความรู้พื้นฐานที่ต่างกัน คือ สาขาวิชาอุตสาหกรรม ครูที่จะสอนในสาขาช่างอุตสาหกรรมจะต้องมีความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย เขียนแบบเทคนิค คอมพิวเตอร์ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น งานฝึกฝีมือเครื่องมือเบื้องต้น กลึง เชื่อม ชั้่นส่วนอาชีวนามัย และความปลอดภัย และวัสดุช่าง สาขาพาณิชยกรรม ครูที่จะสอนในสาขาพาณิชยกรรม จะต้องมีความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย การบัญชี การเงิน การตลาด การจัดการ การใช้คอมพิวเตอร์ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น และกฎหมาย ธุรกิจ สาขาคหกรรม ครูที่จะสอนจะต้องมีความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย การตัดเย็บเบื้องต้น หลักการประกอบอาหาร หลักการโภชนาการ หลักการศิลปะประดิษฐ์ หลักศิลป์ วิชาชีพคหกรรม พัฒนาการครอบครัวและเด็ก การปรับปรุงตกแต่งบ้าน และการจัดการทรัพยากรครอบครัว สาขาศิลปกรรมครูที่จะสอนในสาขาศิลปกรรม จะต้องมีความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบศิลป์ การวาดเขียน การออกแบบ เขียนแบบ ประวัติศาสตร์ศิลป์ คอมพิวเตอร์ เบื้องต้น กายวิภาค และ ศิลปะไทย สาขาเกษตรกรรม ที่จะสอนในสาขา เกษตรกรรมจะต้องมีความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย หลักพืชกรรม

หลักการเลี้ยงสัตว์ หลักการประมงเบื้องต้น อุตสาหกรรมเบื้องต้น เศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และหลักธรรมาภิบาล ความรู้พื้นฐาน ที่ครูอาชีวศึกษาในแต่ละสาขาวิชาชีพ จะต้อง มีนั้นต้องแตกต่างกัน และในแต่ละสาขาวิชา ต้องพิจารณาจาก จุดประสงค์ ในแต่ละแต่ละสังกัด แต่ระดับชั้นที่ศึกษา และแต่ละชั้นปีที่ศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ และมาตรฐาน ในหลักสูตรหลักสูตร ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียน นักศึกษา ที่ศึกษาในสังกัดที่ต่างกัน ระดับชั้นที่ศึกษาต่างกัน และชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมหทัย ตรองจิตต์ (2557) ศึกษาเรื่องสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ที่สังกัดต่างกัน วุฒิ การศึกษาที่ต่างกัน และประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

2.2 นักเรียน นักศึกษา ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียน นักศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเพศชาย หรือ เพศหญิง ก็ตามต่างมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้และการปฏิบัติของสังคม และสถาบันที่เท่าเทียมกัน จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียน

นักศึกษาที่เพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ในด้านสมรรถนะหลัก ด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญ และด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาริชาติ สันติเลฆงษ์ (2556) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่มีเพศต่างกันมีสมรรถนะหลักโดยรวม และรายด้าน ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

2.3 นักเรียน นักศึกษา ที่ศึกษาในสาขาวิชาที่กำลังศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก และด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียน นักศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาไม่ว่าจะศึกษาในสาขาวิชาใดก็ตามต่างต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ และมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพในสมรรถนะหลัก และด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาแตกต่างกัน จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียน นักศึกษา ที่ศึกษาในสาขาวิชาที่กำลังศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก และด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธิ บวรณะแพทย์ (2557) ศึกษาเรื่องสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาไม่แตกต่างกัน

การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่จบการศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านสมรรถนะหลัก และด้านสมรรถนะความเชี่ยวชาญแตกต่างกัน ส่วนด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาไม่ต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในแต่ละสาขาวิชาต้องการครูที่มีสมรรถนะความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของตนเอง โดยเฉพาะ เหมือนกัน จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียน นักศึกษา ที่ศึกษาในสาขาวิชาที่กำลังศึกษาต่างสาขากัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธิ บวรณะแพทย์ (2557) ศึกษาเรื่องสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่จบการศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ครูในสถาบันอาชีวศึกษาควรเพิ่มพูนความรู้และทักษะวิชาชีพ เกี่ยวกับ สมรรถนะความสามารถในการใช้หลักการกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่ง
2. ครูในสถาบันอาชีวศึกษาควรทำความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยมีการจัดกิจกรรมการแนะแนวและให้คำปรึกษากับผู้เรียน
3. ครูในสถาบันอาชีวศึกษาควรมีการเพิ่มสมรรถนะ ด้านความสามารถในการจัดทำเอกสาร

ประกอบการสอนและเลือกวัสดุช่วยสอนให้
เหมาะสมกับผู้เรียน

วิชาชีพในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ผู้บริหาร สถาน
ประกอบการ

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสมรรถนะของครูในสถาบัน
อาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะ

2. ควรศึกษาสมรรถนะของครูในสถาบัน
อาชีวศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียน
ของนักเรียนและนักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชนะ กิถาร์. (2530). *ครูอาชีวศึกษาในอนาคต*. กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา.
- ดวงนภา มกรานุรักษ์. (2554). *อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า* (ปี พ.ศ. 2554-2564).
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปาริชาติ สันติเลขวงษ์. (2556). *สมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทยสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มะห์ดี มะดีอราแว. (2551). *สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศศิมาพร คชาชัย. (2557). *สมรรถนะครูกับการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมพทย์ ตรองจิตต์. (2557). *สมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*.
- สุธี บุรณะแพทย์. (2557). *สมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11
พ.ศ. 2555-2559*. ค้นเมื่อ 16 กันยายน 2558, จาก
www.mua.go.th/users/bpp/developplan/download/higher_edu_plan/PlanHEdu11_2555-2559.pdf
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *ที่ระลึกงานวันครู พ.ศ. 2549*. (พิมพ์ครั้งที่ 50). กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- อร่ามศรี อาภาอดุล, อัครรัตน์ พูลกระจ่าง และราตรีศิริพันธ์. 2554. *มาตรฐานวิชาชีพครูอาชีวศึกษา*.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- อิสหาก นุ้ยโสภา. (2555). *สมรรถนะครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสตูล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ. (2554). *ศึกษาเรื่องสมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนสาธิตใน
จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. New York: Harper and Row Publication.

พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย พ.ศ. 2510-2560
The Development of Political Equality for Women in Thai Society from 1967
to 2017

สุจิตรา ทรงมัจฉา

Suchita Songmatcha

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Political Science Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา (1) บทบาททางการเมืองของสตรี (2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี (3) พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในช่วงเวลา พ.ศ. 2510-2560 และ (4) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีที่สอดคล้องกับความเสมอภาคทางการเมืองอย่างยั่งยืน สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มบุคคลที่เป็นนักการเมืองหรือแกนนำในการเรียกร้องต่าง ๆ และกลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคและบทบาททางการเมืองของสตรีในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า ภาครัฐควรที่จะกำหนดเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้สตรีสามารถเข้าไปมีบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้นโดยการกำหนดเป็นแผนการดำเนินงาน หรือกำหนดเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินงานทางการเมืองของสตรี หรือกำหนดเป็นมาตรการเฉพาะสำหรับการเพิ่มสัดส่วนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรให้มีการติดตามและประเมินผลกระทบจากการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างสม่ำเสมอ สุดท้ายสตรีควรมีความเชื่อมั่นหรือเห็นคุณค่าในตัวเองเป็นพื้นฐาน เพราะงานด้านการเมืองเป็นงานที่ต้องแก้ปัญหาให้กับประชาชน ต้องมีทั้งความมุ่งมั่น ความสามารถ และคุณธรรม เรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จึงจะสามารถประสบความสำเร็จในเส้นทางทางการเมืองได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ความเสมอภาค, การเมืองของสตรี, สังคมไทย

Abstract

This article was qualitative research which had the research objectives were to study 1) the political role of women 2) the political participation of women 3) the political equality of women from 1967 to 2017 and 4) the recommendation and guidelines of the role development in women according to sustainable political equality. The researcher collected the data from documents and in-depth interviewing with politicians, leaders of groups making relevant demands, academic scholars and experts who involved with the equality and the political roles of women in Thai society. The findings found that the government sector should formulate the policies for promoting and allowing the women to play more their roles in local politics by setting the operational plans or the activities that contributed political operation of women or setting the specific procedure for increasing the women proportion in political participation, included monitored and evaluated the impacts of operations to contribute the sexual equality. Finally, the women should trust and basic self-value because the political duties were public problem solving with commitment, ability, morality, learning and self-improvement at all times that could be able to achieve the success in a sustainable political path.

Keywords: equality, political for women, thai society

Received: 2019-2-14 Revised: 2019-3-3 Accepted: 2019-4-5

บทนำ

บทบาทในครอบครัวของคนไทยตั้งแต่อดีตผู้ชายจะมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นหัวหน้าครอบครัว การไม่เคารพในสิทธิสตรี ตลอดจนการเลือกปฏิบัติต่อผู้เป็นสตรีนั้น มาจากสภาพเดิมที่สังคมไทยสมัยโบราณถือปฏิบัติสืบต่อกันมา อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทบาทของสตรีไทยเกิดความไม่เท่าเทียมกัน กับผู้ชาย และที่ผ่านมาผู้หญิงจึงถูกปฏิบัติอย่างเป็นมนุษย์ชนชั้นสองในเรื่องสิทธิต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ลักษณะครอบครัวในเรื่องเหตุการณ์หย่า หรือกฎหมายอาญาในเรื่องของการข่มขืน เป็นต้น ซึ่งถือว่าการเลือกปฏิบัติอย่างหนึ่ง และที่สำคัญประเทศไทย แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกว่า 85 ปี แล้วก็ตาม แต่เพียงจะปรากฏเรื่องเหล่านี้ในพระราชบัญญัติ “ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558” ที่ผ่านมาในไม่กี่ปีเท่านั้น (พระราชบัญญัติความเท่าเทียม, 2558, หน้า 17)

ตลอดระยะเวลาในช่วง 5 ทศวรรษที่ผ่านมาองค์การสหประชาชาติร่วมกับขบวนการสตรีนิยมได้มีส่วนสำคัญอย่างมากในการทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาผู้หญิงและขจัดอุปสรรคต่อความก้าวหน้าของผู้หญิงขึ้นในประเทศสมาชิกต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งนี้ ด้วยตระหนักว่าปัญหาของการพัฒนาผู้หญิงสำคัญ ส่วนหนึ่งมาจากความไม่เสมอภาค ผู้หญิงถูกเลือกปฏิบัติในสังคม เนื่องจากสังคมส่วนใหญ่ถูกครอบงำด้วยระบบชายเป็นใหญ่ (patriarchal system) สำหรับในสังคมไทยก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นลำดับ ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการที่ผู้หญิงได้เรียนรู้ถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งผู้หญิงบางกลุ่มที่มีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้น เกิดการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ อันนำไปสู่การเรียกร้องสิทธิของผู้หญิง และได้กลายเป็นขบวนการทางสังคมในเวลาต่อมา (เพ็ญประภา, 2559) ถึงแม้ว่าขบวนการเคลื่อนไหวของผู้หญิงในประเทศไทยจะไม่ได้เด่นชัดในระดับสากล แต่ถึง

อย่างไรก็ทำให้กระแสแนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีในประเทศไทยเริ่มได้รับความสนใจต่อสังคมมากขึ้นเป็นลำดับ

การมีบทบาททางการเมืองของสตรีอย่างเสรี จึงถือเป็นพื้นฐานของกระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การมีบทบาททางการเมืองของสตรีก็ถือเป็นหัวใจสำคัญและยังเป็นตัวชี้วัดถึงระบอบการปกครองของประเทศนั้น ๆ กล่าวคือ ประเทศใดที่สตรีมีระดับการมีบทบาททางการเมืองสูงย่อมแสดงถึง ความเป็นประชาธิปไตยที่สูงตามไปด้วย ซึ่งการมีบทบาททางการเมืองของสตรีเป็นสิทธิทางการเมืองของฝ่ายที่อยู่ใต้การปกครอง โดยมีสิทธิในการเข้าร่วมกระบวนการทางการเมือง เพื่อแสดงเจตนาเกี่ยวกับอำนาจ ผลประโยชน์ แม้แต่กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็บัญญัติรับรองสิทธิความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้อย่างชัดเจน นอกจากนั้น สังคมไทยยังได้เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุรุษ และกล่าวได้ว่า สตรีได้กลายเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่มีความสำคัญในสังคม และจากค่านิยมในปัจจุบันเชื่อว่า อำนาจทางการเมืองควรที่จะกระจายอำนาจไปสู่สตรีโดยไม่จำกัดเพศชนชั้น เชื้อชาติ หรือศาสนา (วิภาพรธน์, 2559) ดังนั้น บทบาททางการเมืองไทยของสตรีที่เพิ่มมากขึ้น จะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรี และเป็นสิ่งที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางการเมืองของสตรีในประเทศไทยได้ต่อไป

ในอดีตจนถึงปัจจุบันผู้แทนส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อาจจะด้วยสาเหตุอะไรก็ตามตามความจริงที่ปรากฏในสังคมและวัฒนธรรมของไทยตลอดมา คือ การอบรมสั่งสอนให้ผู้หญิงเป็นกุลสตรีมีหน้าที่ดูแลบ้านเรือนและครอบครัวเป็นหลัก ส่วนผู้ชายเป็นผู้มีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวและทำงานนอกบ้านรวมถึงมีหน้าที่ในการบริหารกิจการบ้านเมืองด้วยนั้น ซึ่งกิจเช่นนี้จึงมิใช่หน้าที่ของฝ่ายหญิง แต่เมื่อยุคสมัย

เปลี่ยนไป การทำงานนอกบ้านนั้นมิได้จำกัดแต่เพียงเฉพาะเพศชาย ผู้หญิงก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกัน จึงทำให้บทบาทของผู้หญิงในยุคสมัยใหม่จึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และนอกจากการทำงานเพื่อหาเงินไปเลี้ยงครอบครัวแล้ว ผู้หญิงยังเข้ามามีบทบาทในการบริหารกิจการของบ้านเมือง โดยผ่านการเป็นตัวแทนทางการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหาร และสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งยังได้รับการยอมรับว่านักการเมืองหญิงมีความละเอียดอ่อน รอบคอบกว่าผู้ชาย รวมถึงนักการเมืองหญิงมีแนวคิดการพัฒนาที่เน้นไปทางด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตได้ดีกว่าเพศชายที่เน้นไปทางด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ (สถาบันพระปกเกล้า, วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, 2551) แต่กระนั้นจำนวนของเพศหญิงต่อเพศชายในการเข้ามามีตำแหน่งทางการเมืองของประเทศไทยก็ยังอยู่ในสัดส่วนที่น้อยมาก รวมถึงถ้าเปรียบเทียบกับนานาประเทศก็มีสัดส่วนที่น้อยกว่าอยู่อีกเช่นกัน ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจึงอยู่มากมายหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง แนวทางระหว่างประเทศ รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ เช่น ทศนคติและวัฒนธรรมไทย เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อบทบาทของสตรีด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทยทั้งสิ้น

จากความเป็นมา ความสำคัญ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคทางการเมืองของสตรี นับตั้งแต่การออกวิวัฒนาการการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมานั้นได้พยายามเปิดให้ประชาชนทั่วไปมีสิทธิในลงรับสมัครรับเลือกตั้งและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แม้แต่สตรีไทยเองก็ได้รับสิทธิทั้งในการออกเสียงและในการเป็นผู้สมัครมาตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกหรือสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และมีสิทธิและเสรีภาพในรูปแบบต่าง ๆ ตามวิวัฒนาการที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงไปแล้วใน

เบื้องต้น แต่จุดเปลี่ยนสำคัญเกี่ยวกับสตรีเกิดขึ้นในทศวรรษ 2510 เป็นช่วงเวลาที่เศรษฐกิจของไทยเปลี่ยนแปลงจากระบบเศรษฐกิจภาคเกษตรเป็นหลักไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่ภาคนอกเกษตรขยายตัวต่อเนื่อง จนเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2550) และหลังจากนั้นก็เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แสดงให้เห็นถึงเจตจำนงที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจหลักของประเทศ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่ถูกเรียกว่า “การปฏิรูปการเมือง” กันเลยทีเดียว (นรนิติ เศรษฐบุตร, 2558) จึงมีความแตกต่างทางการเมืองกว่าที่เคยมีมาก่อนข้างมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในห้วงเวลา 5 ทศวรรษ (พ.ศ. 2510-2560) เป็นห้วงเวลาที่บทบาทของสตรีมีความกระฉ่งชัด จึงเป็นห้วงเวลาที่มีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งและเป็นห้วงเวลาที่สามารถจะสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี ดังนั้น งานวิจัยเรื่อง “พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย พ.ศ. 2510-2560” จึงเป็นประเด็นที่สนใจจะศึกษาวิจัย เนื่องจากในห้วงเวลาดังกล่าวกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญที่เปลี่ยนไปและแนวทางระหว่างประเทศ รวมทั้งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนเรื่องนี้ ต่างก็เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีทั้งสิ้น และถึงแม้พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในประเทศไทยจะเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับก็ตาม แต่กลับพบว่า ทศนคติและวัฒนธรรมของคนไทยเองที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีให้เป็นไปเท่าที่ควรจะเป็น การศึกษาในหัวข้อดังกล่าว จึงเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสนับสนุนส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีให้สามารถเข้ามาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการ

เมืองไทยให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น อันจะส่งผลต่อพัฒนาการที่ดีเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการเมืองของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในห้วงเวลา พ.ศ. 2510-2560
2. เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีในห้วงเวลา พ.ศ. 2510-2560
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในห้วงเวลา พ.ศ. 2510-2560
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีที่สอดคล้องกับความเสมอภาคทางการเมืองอย่างยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีเป็นไปอย่างช้า ๆ เนื่องจากการฝังรากลึกของทัศนคติและวัฒนธรรมในสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล ซึ่งพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีควรจะเป็นไปในทิศทางที่ต้องให้ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเข้าไปมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น กฎหมายควรเปิดโอกาสเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการเมืองให้มากยิ่งขึ้นเช่นกัน แต่ในความเป็นจริงโอกาสสำหรับการทำงานทางด้านการเมืองของผู้หญิงยังมีน้อย ถึงอย่างไรก็ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าหลักการใดผิดหลักการใดถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย แต่จะทำไมอย่างใดที่จะนำเอามุมมองของผู้หญิงและผู้ชายมาผสมผสานกันแล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติต่างหากเป็นสิ่งที่ต้องร่วมกันคิดร่วมกันกระทำสุดท้ายพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุดต่อไป

ทฤษฎีความเสมอภาคทางการเมือง กล่าวไว้ว่า ประชาชนทุกคนยังมีความเท่าเทียมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในรูปแบบต่าง ๆ ตาม

กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น ความเท่าเทียมในการใช้สิทธิ การเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ การเข้าชื่อ ร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเข้าร่วมในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เป็นต้น ส่วนหลักการพิจารณาความเสมอภาค เพื่อพิจารณาว่ามีการปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่ง เหมือนหรือต่างจากอีกบุคคลหนึ่งหรือไม่นั้น ให้ถือหลักการ “สาระเหมือน ปฏิบัติเหมือน สาระต่าง ปฏิบัติต่าง” หมายความว่า ต้องพิจารณาจากบุคคลที่จะนำมาเปรียบเทียบกัน หากบุคคลที่นำมาเปรียบเทียบกันมีลักษณะเหมือนกันต้องปฏิบัติเหมือนกัน เช่น ผู้กระทำความผิดกฎหมายต้องได้รับโทษที่เหมือนกันจะพิจารณาว่า เพราะบุคคลหนึ่งมีเพศ ชนิดกำเนิด การศึกษารายได้ หรืออื่น ๆ ต่างจากอีกบุคคลหนึ่งจึงมีบทลงโทษที่แตกต่างกัน มิได้ เพราะสาระสำคัญอยู่ที่การฝ่าฝืนกฎหมายเหมือนกัน ย่อมต้องได้รับโทษเช่นเดียวกัน ความไม่เท่าเทียมกันแต่เดิมของผู้กระทำความผิดทั้งสองคนไม่ถือเป็นเงื่อนไขหรือสาระในการส่งเสริมให้เกิดการห้ามลงโทษ หรือการลงโทษมากน้อยแตกต่างกัน เช่นเดียวกับการดำเนินงานทางการเมืองที่จะอนุญาตให้เฉพาะผู้ชายที่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมิได้ เพราะย่อมสร้างความไม่เท่าเทียมกัน และเป็นการเลือกปฏิบัติ สาระสำคัญ คือ สิทธิในการทำงานด้านการเมืองที่เท่าเทียมของมนุษย์ เงื่อนไขอื่นใดจะทำให้เกิดการไม่ได้รับการปฏิบัติทางด้านการเมืองย่อมทำไม่ได้

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรี หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยคณะราษฎรซึ่งเป็นกลุ่มของผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศตะวันตกทั้งข้าราชการพลเมือง และทหาร ซึ่งได้มีอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองของไทยได้มีความคิดเชิงประชาธิปไตยและเจตคติเสรีนิยมได้ปูทางให้มีการปรับปรุง

บทบาทและสถานภาพสตรี ได้มีรัฐธรรมนูญฉบับถาวรและกฎหมายเลือกตั้งฉบับแรก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 สตรีได้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการออกเสียงในการเลือกตั้งผู้แทน ต่อมาในปี พ.ศ. 2492 นางอรพินทร์ ไชยกาล ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. หญิงคนแรกของไทย และในปีเดียวกันก็มีสตรีอีก 2 ท่านได้รับเลือกตั้งเป็นวุฒิสมาชิก (อมรา พงศาพิชญ์ และวิมลศิริ ชำนาญเวช, 2541, หน้า 46) ซึ่งถึงแม้ผู้หญิงจะมีจำนวนไม่มาก ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งและได้รับการเลือกตั้ง ผู้หญิงก็มีบทบาทแข่งขันในฐานะผู้ช่วยรณรงค์หาเสียง ผู้สนับสนุน และผู้ลงคะแนนเสียง ความสนใจของผู้หญิงในเรื่องการเมืองจึงนับว่าไม่น้อย ถึงแม้หลาย ๆ คนจะมองว่า การเมืองไม่ใช่เรื่องของผู้หญิง จริง ๆ แล้วผู้หญิงอาจมีข้อมูลที่ทันสมัยในเรื่องของการเมืองมากกว่าชายก็เป็นไปได้ (สุธีรา ทอมสัน และเมธินี พงษ์เวช, 2539, หน้า 3)

บทบาททางการเมืองของสตรีจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยข้อมูลหลักที่ว่า สตรีมีจำนวนประชากรถึงกึ่งหนึ่งของประเทศ มุมมองในเรื่องเดียวกัน ทศนคติของผู้หญิงและผู้ชายในเรื่องนั้น ๆ ก็จะมี ความแตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือบริการกิจการต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในสัดส่วนที่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของผู้หญิงย่อมจะส่งผลกระทบต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น สัดส่วนของผู้หญิงทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยที่จะทำให้แนวทางแนวนโยบาย หรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น มีความครอบคลุมและส่งผลกระทบต่อประชากรที่เป็นทั้งผู้หญิงและผู้ชายอย่างสมดุลต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบและวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย พ.ศ. 2510-2560” กำหนด วัตถุประสงค์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรี เพื่อศึกษาบทบาทของสตรีและบทบาททางการเมืองของสตรี เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีและเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีที่สอดคล้องกับความเสมอภาคทางการเมืองอย่างยั่งยืน โดยการใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) การเก็บข้อมูลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (documentary research) เนื่องจากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ต้องการข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจงลงไป และต้องการทราบข้อมูลในเชิงลึกในเรื่องที่ศึกษา ข้อมูลดังกล่าวจะได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการค้นคว้าเอกสาร รวมถึงการหาหลักฐานอื่น ๆ มาประกอบ เพื่อจุดมุ่งหมายเดียว คือ การทำความเข้าใจ และอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่เรียกว่าเป็นพฤติกรรมของคนที่มีความคิด มีสิ่งแวดล้อม มีสังคม และพื้นฐาน ตลอดจนประสบการณ์ที่แตกต่างกัน นักวิจัยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยเทคนิคการทำวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทยต่อไป

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

การคัดเลือกบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้หลักเกณฑ์ในการกำหนดสมาชิกของผู้ให้ข้อมูลหลักว่ามีลักษณะที่สอดคล้องหรือเป็นตัวแทนที่จะศึกษาหรือไม่ คือ ผู้แทนบุคคลที่เป็นแกนนำ ในการเรียกร้องต่าง ๆ ผู้แทนที่เป็น

นักการเมืองสตรี และผู้แทนที่เป็นนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคและบทบาททางการเมืองของสตรี ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลให้ข้อมูลได้ในระดับลึก เรียกว่า เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ซึ่งเป็นวิธีการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์เชิงทฤษฎี (theoretical sampling) ทั้งนี้ประเด็นข้อคำถามและเนื้อหาเป็นชุดเดียวกัน และเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยไม่ได้พิจารณาถึงความแตกต่าง ด้านคุณลักษณะของบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา เป็นต้น ซึ่งภายหลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และเกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งบทบาทหน้าที่ของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (วรรณิ, 2555)

กลุ่มที่ 1 สตรีที่เป็น นักการเมืองระดับประเทศ เป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) (บุญเรือง, ม.ป.ป.) ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาความเสมอภาคทางการเมืองของสตรี จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

1. คุณหญิงสุภารัตน์ เกตุราพันธ์
2. นางตรีนุช เทียนทอง
3. นางอุไรวรรณ เทียนทอง
4. นางเตือนใจ ดีเทศน์
5. นางมาลีรัตน์ แก้วก่า
6. นางปวีณา หงสกุล
7. นางประทีป อึ้งทรงธรรม
8. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคและบทบาททางการเมืองของสตรี เป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) (บุญเรือง, ม.ป.ป.) ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เพื่อยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาความเสมอภาคทางการเมืองของสตรี รวมจำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1. ดร. เมทินี พงษ์เวช
2. นายอดิศักดิ์ จอมสปีธิษฐ์

3. นางเรืองรี พิชัยกุล
4. นางพัชรี อาระยะกุล
5. รศ. ดร. สมิหรา จิตตลดาการ

การคัดเลือกบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ เบื้องต้นผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากนั้นจะดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล (snowball sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้วต่อ ๆ ไปจนกระทั่ง ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการกำหนดผู้ให้สัมภาษณ์ว่ามีลักษณะที่สอดคล้องหรือเป็นตัวแทนที่จะศึกษาหรือไม่ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรง และนักวิชาการด้านบทบาทสตรี เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลเชิงลึกและข้อเท็จจริงได้ตรงเป้าหมายมากที่สุด โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ผู้แทนสตรีที่เป็นนักการเมือง และ (2) ผู้แทนที่เป็นนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคและบทบาททางการเมืองของสตรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (structured interview) เป็นชุดคำถามที่ได้จัดเรียงและเตรียมคำถามอย่างเป็นทางการไว้ล่วงหน้าแล้ว และด้วยเทคนิควิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล และการสัมภาษณ์ที่มีผู้ให้สัมภาษณ์เพียงคนเดียวเผชิญหน้ากับผู้สัมภาษณ์ ประกอบกับการกำหนดหัวข้อประเด็นคำถามที่สำคัญที่จะใช้ในการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ (วรรณิ, 2555) (1) ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีไทยในห้วงเวลา พ.ศ. 2510-2560 (2) ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีในห้วงเวลา พ.ศ. 2510-

2560 (3) ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในทศวรรษ พ.ศ. 2510-2560 และ (4) ข้อมูลเกี่ยวกับเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีที่สอดคล้องกับความเสมอภาคทางการเมืองอย่างยั่งยืน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสองลักษณะ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ร่วมกับการวิจัยเอกสาร (documentary research) แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ลักษณะเช่นกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีอุปนัย (analytic induction) ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (สุภาวงศ์, 2552)

1.1 การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลบันทึก เป็นการสร้างข้อสรุปของข้อมูลขั้นต้น เป็นการสร้างข้อสรุปของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่บันทึกไว้ในแต่ละครั้ง โดยนำข้อมูลที่บันทึกไว้ดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อสรุปเนื้อหาออกมาเป็นประเด็นโดยการจำแนกประเภทของข้อมูล ซึ่งเรียกว่า “การทำดัชนีข้อมูล”

1.2 การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ทำดัชนีข้อมูลแล้ว เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสร้างข้อสรุปไว้แล้วตามข้อที่หนึ่งมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงของข้อมูลแต่ละชุดเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ลักษณะร่วมหรือความเชื่อมโยงกันของข้อมูลแต่ละชุดที่ทำดัชนีจำแนกไว้แล้วเขียนพรรณนาเป็นประโยคเพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงกันของข้อมูลเหล่านั้น

1.3 การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้เปรียบเทียบหรือวิเคราะห์ส่วนประกอบทั้งหมดแล้ว ซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่สองทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ ให้ละเอียดลึกลงไป โดยทำการวิเคราะห์เพื่อแยกข้อมูลออกให้เห็นถึงคุณลักษณะองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล จากนั้น

ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อรวมเข้าเป็นข้อมูลชุดใหม่สำหรับการสร้างข้อสรุปสุดท้าย

2. การวิจัยเอกสาร (documentary research) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) ซึ่งดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลใน 4 ขั้นตอน ดังนี้ (เอื้อมพร, 2555)

2.1 กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเอกสาร เป็นการกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้วิจัยคัดเลือกเอกสารอะไรประเภทใด มาทำการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ให้ชัดเจน โดยอาจใช้ช่วงระยะเวลา ปีที่พิมพ์หรือบันทึก แหล่งเผยแพร่และลักษณะการเผยแพร่ เป็นต้น นอกจากนั้น การกำหนดเกณฑ์คัดเลือกเอกสารที่ชัดเจนจะมีประโยชน์มากในกรณีที่มีบุคคลอื่นมาทำการวิเคราะห์จะทำให้เลือกเอกสารได้ตรงกัน

2.2 วางเค้าโครงการวิเคราะห์เป็นการจัดระบบการจำแนกคำหรือข้อความในเนื้อหาของสาระของเอกสาร ซึ่งควรจัดระบบการจำแนกให้ชัดเจนว่าจะจำแนกโดยใช้คำหรือข้อความใดบ้าง ระบบการจำแนกที่ชัดเจนนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถที่จะนำเนื้อหาใด มาวิเคราะห์และจะตัดเนื้อหาใดออกไป ทั้งนี้การกำหนดระบบการจำแนกควรจำแนกโดยการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ คือ (1) การจำแนกควรสอดคล้องกับปัญหาวัตถุประสงค์ของตัวแปรในการวิจัย (2) การจำแนกควรมีความครอบคลุมคำหรือข้อความที่ผู้วิจัยนำมาใช้อย่างเป็นระบบ และควรมีความครอบคลุมคำหรือข้อความอื่น ๆ ที่มีอยู่ในเอกสาร เพื่อให้สามารถนำมาแจกแจงได้ถูกต้องภายใต้คำหลักในการจำแนก (3) การจำแนกควรใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน เช่น การจำแนกโดยใช้ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ เวลา และสถานภาพ เป็นต้น ซึ่งการใช้หลักเกณฑ์เดียวกันในการจำแนกจะมีประโยชน์ป้องกันการซ้ำซ้อนกันของคำหรือข้อความที่จะปรากฏในเอกสาร และ (4) การจำแนกควรมีระบบที่เด่นชัด ไม่ควรมีคำซ้ำซ้อนกัน

ระหว่างข้อความที่จะนำไปใช้ภายใต้ระบบการจำแนกแต่ละครั้ง

2.3 พิจารณาเงื่อนไขแวดล้อม (context) ของข้อมูลเอกสาร ซึ่งเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูลเอกสารที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง มีความครอบคลุมมากที่สุด โดยลักษณะของข้อมูลที่จะพิจารณาได้แก่ แหล่งที่มาของข้อมูล ช่วงเวลาของการบันทึกข้อมูล ผู้รับข้อมูลหรือบุคคลที่ผู้บันทึกข้อมูลประสงค์จะส่งข้อมูลถึง และแหล่งเผยแพร่ข้อมูล โดยลักษณะเหล่านี้ ของข้อมูลจะช่วยให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลสามารถมาวิเคราะห์เชื่อมโยงอธิบายข้อมูลในเอกสารได้ดีขึ้น

จากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยข้อมูลที่ได้จะนำมาจัดทำเป็นร่างแบบสอบถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย พ.ศ. 2510-2560 ส่วนการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเนื้อหาและขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการวัด โดยการพิจารณาว่าหัวข้อการสัมภาษณ์นั้นตรงกับทฤษฎีและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาหรือไม่ เพื่อให้ครอบคลุมแนวคิด ทฤษฎี และองค์ประกอบทั้งหมดเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างยั่งยืนในครั้งนี้

ผลการวิจัย

เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความเสมอภาคของสตรีไทย ในช่วงเวลา 50 ปีที่ผ่านมา นั้น (พ.ศ. 2510-2560) ผู้วิจัยขอนำเสนอให้เห็นถึงความก้าวหน้าของสถานภาพหญิงไทยในช่วงเวลา พ.ศ. 2510-2560 ดังนี้

1. พ.ศ. 2510-2519 เมื่อปี พ.ศ. 2512 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ได้เปิดโอกาสให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่นได้ นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2516 ก็ได้มีการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เป็นเพศหญิงขึ้นเป็นครั้งแรก หลังจากนั้นปรากฏว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2517 ในมาตรา 28 บัญญัติไว้ว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” จึงทำให้พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองมีมากขึ้น การผูกขาดอำนาจทางการเมืองลดน้อยลง สังคมมีความตื่นตัวทางการเมือง มีการแสดงออกทางการเมือง การเรียกร้องสิทธิ และการตระหนักถึงสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงพลวัตของการเมืองไทยในห้วงเวลานี้ทั้งสิ้น จนมาถึงการยึดอำนาจการปกครองประเทศเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 โดยรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2519 ก็เปิดโอกาสให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้

2. พ.ศ. 2520-2529 คณะอนุกรรมการพัฒนากิจการกรมและบทบาทสตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาสตรีระยะยาวฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2525-2544) ขึ้น ต่อมาปี พ.ศ. 2525 กฎหมายกำหนดให้สตรีสามารถลงสมัครเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ และในปี พ.ศ. 2528 ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (CDEAW) โดยมีสาระสำคัญตอนหนึ่ง คือ “การเลือกปฏิบัติต่อสตรีขัดต่อหลักการของความเสมอภาคของสิทธิและความเคารพต่อเกียรติศักดิ์ของมนุษย์เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของสตรีด้วยเงื่อนไขที่เสมอภาคกันกับบุรุษในการดำรงอยู่ทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมในประเทศของตน ชัดขวาง ความเจริญเติบโตแห่งความรุ่งเรืองของสังคมและครอบครัวและทำให้พัฒนาการอย่างสมบูรณ์ของศักยภาพต่าง ๆ ของสตรีในการให้บริการแก่ประเทศของตนและมนุษยชาติเป็นไปได้โดยยากยิ่งขึ้น”

3. พ.ศ. 2530-2539 เมื่อปี พ.ศ. 2534 คณะรัฐมนตรีได้สั่งการให้ส่วนราชการทุกแห่งเปิดโอกาสให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งได้ทุกตำแหน่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 กำหนดให้เป็นปีสตรีไทย และได้มีการยกเลิกข้อสงวนในอนุสัญญา CDEAW ข้อ 9 วรรค 2 จึงทำให้หญิงไทยที่มีสามีเป็นชาวต่างชาติมีสิทธิถือสัญชาติตามบิดาได้ และได้กำหนดขยายระยะเวลาในการลาคลอดของข้าราชการและเอกผู้หญิงให้เพิ่มมากขึ้น และรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย ได้แถลงนโยบายโดยมีเป้าหมายในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้าโสเภณี การยกเลิกโสเภณีเด็ก และการเปิดโอกาสให้สตรีสามารถประกอบอาชีพได้เท่าเทียมกับผู้ชาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ได้มีมติคณะรัฐมนตรีให้มีการยกเลิกข้อห้ามการแต่งตั้งสตรีเป็นปลัดอำเภอ และในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงสามารถเข้ามาดูแลชุมชนหรือสังคมของตนเองได้อย่างใกล้ชิด เมื่อ พ.ศ. 2538 มีการประชุมสตรีระดับโลกที่กรุงปักกิ่ง ณ เวทีประวัติศาสตร์แห่งนี้จะจุดประกายความหวังของแนวคิดที่จะผลักดันให้ผู้หญิงไทยเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น องค์การสตรีเริ่มเคลื่อนไหวในเชิงรุกอย่างจริงจัง เพื่อปลุกเร้าใจให้ผู้หญิงกล้าเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครสมาชิก อบต. ในพื้นที่ทั่วประเทศให้มากขึ้น สืบเนื่องจากกระแสความตื่นตัวดังกล่าว ในปีเดียวกันนี้เอง เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ทางคณะรัฐมนตรีมีการยกเลิก ข้อสงวนในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (CEDAW) เพิ่มอีก 2 ข้อ คือ ข้อ 7 ว่าด้วยเรื่องความเสมอภาคทางการเมือง และการรับตำแหน่งทางราชการ และข้อ 10 ว่าด้วยเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา และในที่สุดรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2534 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ก็มีผลบังคับใช้ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ที่สำคัญคือ มีบทบัญญัติที่ระบุว่า “หญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน” แต่

กลับไม่มีบทเฉพาะกาลกำหนดให้แก้ไขกฎหมายที่ขัดแย้งกับหลักการนี้เหมือนกับรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2517 เอาไว้ด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายสังคมให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหารัฐกิจบริการทางเพศ จนในที่สุดก็ได้มีการออก พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2538 ขึ้น รวมทั้งได้ร่วมรับรองปฏิญญาต่อต้านการค้าประเวณีเด็กอีกด้วย

4. พ.ศ. 2540-2549 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดกรอบการจัดทำไว้ตอนหนึ่งว่า “มีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น” นอกจากนั้นคณะรัฐมนตรียังได้มี พ.ร.บ. มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ต่อมาเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2541 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ทุกกระทรวงได้พิจารณาถึงนโยบายเร่งด่วนที่จะแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติ ตลอดจนปรับแผนการดำเนินงานของกระทรวง โดยขอให้คำนึงถึงผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อสตรีเป็นกรณีพิเศษ และต่อมาในปี พ.ศ. 2543 กระทรวงศึกษาได้กำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยให้มีผู้หญิงอย่างน้อย 2 ใน 3 ของจำนวนทั้งหมด และในวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2543 ได้มีการประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 รัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้อนุมัติให้มีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบและการดำเนินการ เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างชายหญิง และในปีเดียวกันก็ได้มีการออกระเบียบ

5. พ.ศ. 2550-2560 ที่เกี่ยวข้องกับสัดส่วนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มีหนังสือให้ส่วนราชการ

ดำเนินการตามแนวทางการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างชายหญิง ต่อมาเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์และกรมการพัฒนาชุมชน โดยยกฐานะไปเป็นสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมีพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2548 ต่อมา พ.ศ. 2550 ได้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 3 ว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 30 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” ในวรรคสองบัญญัติว่า “ชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” จนนำไปสู่การผลักดันกฎหมายใหม่ขึ้น ก็คือ พ.ร.บ. คำนวณให้นามหญิง พ.ศ. 2551 ต่อมาเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2557 คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นำเสนอร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. และได้ผ่านการพิจารณาและเห็นชอบให้ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 132 ตอนที่ 18 ก หน้า 17 เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2558 กล่าวคือ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป ซึ่งกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองให้ทุกคนไม่ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ

นอกจากนั้นข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และจากการวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยสามารถรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมด โดยสะท้อนออกมาในรูปของข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทการเมืองของสตรีในสังคมได้ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญของประเทศไทยแม้จะถูกเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งด้วยเหตุผลใดก็ตาม รัฐธรรมนูญทุกฉบับจะต้องมีเนื้อหาบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของพลเมืองและควรมีการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อาทิเช่น จะต้องมีการบัญญัติหลักการเรื่องเสรีภาพ ตลอดจนการจำกัดเสรีภาพ

ไว้ การเพิ่มเติมหลักการที่เกี่ยวกับสิทธิใหม่ ๆ เช่น สิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ สิทธิของชุมชนในการจัดการทรัพยากร สิทธิในการดำเนินการตามประเพณีและวัฒนธรรม สิทธิที่จะรับทราบเหตุผลในการทำนิติกรรมทางปกครอง รวมทั้งในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนรับรองความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีให้เป็นรูปธรรมจับต้องได้ เป็นต้น

2. ความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีอย่างยั่งยืนต้องอยู่บนแนวทางของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบที่ผู้แทนเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในทางการเมือง การปกครอง การตัดสินใจระดับต่าง ๆ มากขึ้น และเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เช่น การเปิดช่องทางให้สตรีมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวความคืบหน้าของการบริหารจัดการประเทศ รวมทั้งเปิดโอกาสให้สตรีได้ร่วมแสดงความคิดเห็น กล่าวคือ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่ไม่เท่าเทียมกัน อันมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ในที่นี้จึงหมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มผู้ชายจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรให้ไปอยู่ในกลุ่มของผู้หญิงด้วย เพื่อให้ผู้หญิงมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเสมอภาคเช่นเดียวกับผู้ชาย

3. ภาครัฐต้องเริ่มที่จะนำเอารอบแนวคิดที่เสนอให้นำเอาวิธีคิดเชิงสตรีนิยม (ที่วิวัฒนาการไปในเชิงพัฒนาและเน้นมิติหญิงชาย) และวิธีคิดเชิงสตรีนิยม (สายนิเวศน์ หรือ Ecofeminism) มาประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาความเสมอภาคทางการเมืองของผู้หญิงไทย และต้องตระหนักถึงศักยภาพของผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการป้องกัน หรือไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง ที่สำคัญการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องคำนึงถึงสุขภาพทั้งกายและจิตใจ อันเป็นสิ่งที่จะหล่อเลี้ยงความสัมพันธ์อย่าง

เสมอภาคของหญิงชาย มากกว่าที่จะเป็นการบีบบังคับให้ต้องเลือกกระทำโดยไม่มีทางเลือกใจ

4. เส้นทางสู่ความเสมอภาคระหว่างชายหญิง ควรที่จะครอบคลุมไปถึงการยอมรับ และให้คุณค่าต่อความแตกต่างระหว่างหญิงชาย และต่อความแตกต่างในบทบาทที่หลากหลายในสังคม ความเสมอภาคนั้นต้องรวมไปถึงสิทธิที่จะแตกต่าง ซึ่งหมายถึง การนำความแตกต่างที่เชื่อมโยงกับชนชั้น ความเชื่อทางศาสนา ชาติพันธุ์ และวิถีทางเพศ เข้ามารวมด้วยความเสมอภาค เป็นเรื่องที่ทำให้ต้องพิจารณาว่าต่อไปข้างหน้าจะหาอะไรที่จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสังคมที่ต่อยึดความไม่สมดุล และสร้างดุลภาพใหม่ในการจัดลำดับความสำคัญ และการให้คุณค่าของผู้หญิงผู้ชายในเรื่องต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

5. เรื่องของกฎหมายเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาให้รอบด้านมากกว่านี้ กล่าวคือ ไม่ควรมองว่าผู้หญิงและผู้ชายมีจุดเริ่มต้นเดียวกัน ผู้หญิงต้องการมากกว่านั้น ยกตัวอย่างเช่น ต้องการพัฒนาการอบรมองค์ความรู้ต่าง ๆ ทางด้านการเมือง ต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้หญิง และต้องการสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ รวมถึงกฎหมายการเลือกตั้งที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง เป็นต้น และที่สำคัญประชาชนทุกเพศทุกวัยต้องทำความเข้าใจด้วยว่า ผู้หญิงเป็นมนุษย์ มีศักดิ์ และสิทธิเท่ากับผู้ชาย ไม่ใช่เป็นเพียงการเขียนด้วยตัวหนังสือเท่านั้น แต่ต้องอยู่ในพฤติกรรม ความเชื่อในสังคม และการปฏิบัติของรัฐธรรมนูญอย่างเป็นรูปธรรม

6. ความเสมอภาคของสังคมไทย ต้องเกิดมาจากการที่คนไทยควรมีการปลูกจิตสำนึกร่วมกันที่จะมุ่งมั่นต่อการรักษาด้วยความจริงใจ ไม่ใช่เป็นเพียงการเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน ดังนั้นแล้วประเทศไทยก็จะเป็นประเทศที่มีรัฐธรรมนูญบ่อยมากที่สุดประเทศหนึ่งเท่านั้น องค์ความรู้ของคนไทยในเรื่องนี้ยังมีน้อยอยู่มาก และที่สำคัญวิถีชีวิตของคนไทยผิดรูปแบบมาทุกยุคทุกสมัย เอื้อแต่

อำนาจของคนยุคนั้น ๆ แต่ไม่ได้มองว่าประเทศจะเดินต่อไปได้หรือไม่อย่างไร

7. บทบาททางการเมืองของผู้หญิงจะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้หญิงต้องเห็นคุณค่าและมีความเชื่อมั่นในตนเองก่อน เริ่มตั้งแต่ระบบการศึกษา ครอบครัว ชุมชน มวลชน ถ้าทุกฝ่ายสามารถทำให้สตรีรับรู้ถึงคุณค่าจิตใจของตนเองได้แล้ว ทุกชีวิตไม่ใช่แค่มนุษย์ แต่รวมถึงสรรพสัตว์ ธรรมชาติทั้งหลาย การดำรงชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า ช่วยผลักดันให้บุคคลนั้นสามารถแสดงบทบาทของตนเองออกมาได้อย่างมีศักยภาพ

8. การเมืองไทยไม่ควรใช้ระบบโควตาไปมีผลต่อสัดส่วนทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง ควรจะให้มีการแข่งขันกันด้วยความรู้ความสามารถ โดยให้ประชาชนยอมรับในความสามารถนั้น ซึ่งจะเป็นการพิสูจน์ตนเองของผู้หญิงให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

9. ระบบการเงินกับการเมืองของผู้หญิง โดยส่วนใหญ่ผู้หญิงไม่ต้องการใช้เงินของตนเองในการดำเนินงานทางการเมือง จึงควรที่จะต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณทางการเมืองให้กับผู้หญิง เช่น จาก กกต. หรือทุนสนับสนุนของพรรคการเมือง เป็นต้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจในการเข้าไปสังกัดพรรคการเมือง แล้วเมื่อผู้หญิงเข้าไปในพรรคการเมืองนั้น ๆ แล้ว พรรคการเมืองนั้นก็จะต้องมีการให้ความรู้หรือฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ผู้หญิงอีกเช่นกัน

อภิปรายผล

ความเสมอภาคทางการเมืองของผู้หญิงในห้วงเวลา 50 ปีนี้ เป็นไปอย่างช้า ๆ เนื่องจากการฝังรากลึกของทัศนคติและวัฒนธรรมของสังคมไทย มาตั้งแต่สมัยโบราณกาล กล่าวคือ พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีควรจะเป็นไปในทิศทางที่ต้องให้ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเข้าไปมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น กฎหมายควรเปิดโอกาสเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการเมืองให้มาก

ยิ่งขึ้น การอาศัยพัฒนาการ การเลี้ยงดู สังคม สื่อมวลชน อย่างเดียวกันจะไม่เพียงพอ ซึ่งข้อเรียกร้องจากคนทำงานด้านผู้หญิงกับความเสมอภาค ไม่ได้ต้องการให้ผู้หญิงแยกตัวออกจากสังคม ต้องการให้คนในสังคมมีทั้งผู้หญิงและผู้ชายช่วยกันทำงานพัฒนาประเทศชาติ จากการศึกษาเราพบว่า โอกาสในการทำงาน ด้านการเมืองของผู้หญิงมีน้อย จึงมีความจำเป็นตรงนี้ที่ต้องให้แต้มต่อสำหรับผู้หญิง ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องที่ผิดหลักอะไรและเป็นสิ่งที่ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ แต่ถ้าไม่มีแต้มต่อให้กับผู้หญิงจึงเป็นเรื่องที่ผิดหลักการมากกว่า ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายเรื่องของสัดส่วนจำนวนที่นั่งหรือโอกาสต่างหากที่เป็นเรื่องต้องช่วยกันผลักดันให้ผู้หญิงเข้ามามีความเสมอภาคทางการเมืองเทียบเท่ากับผู้ชายได้ แม้กระทั่งเรื่องการฝึกอบรมองค์ความรู้ต่าง ๆ ทางด้านการเมือง ทุกคนต้องได้รับการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาหมู่บ้าน การพัฒนาประเทศชาติ และความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน แต่เป็นการสมควรที่จะต้องให้ความรู้แก่ผู้หญิงมากกว่า และสัดส่วนระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายก็ต้องเป็นสัดส่วนที่สมดุลหรือมีความใกล้เคียงกัน เนื่องจากว่า มุมมองที่แตกต่างกันระหว่างของผู้ชายและผู้หญิงมีมาก กล่าวคือ ผู้ชายจะมีมุมมองแข็ง ๆ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่ในมุมมองของผู้หญิงจะมองถึงความละเอียดอ่อน มองเรื่องของดำเนินงานด้านสังคมและคุณภาพชีวิต จากที่ผู้วิจัยกล่าวมาตรงนี้ ก็ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าหลักการใดผิดหลักการใดถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทยแต่จะอย่างไรต่างหากที่จะนำเอามุมมองของผู้หญิงและผู้ชายมาผสมผสานกันแล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติต่างหากเป็นสิ่งที่ต้องร่วมกันคิดร่วมกันกระทำสุดท้ายพัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทยจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุดต่อไป

พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในห้วงเวลา 50 ปีที่ผ่านมา นั้น ดำเนินไปอย่าง

เชื่องช้า เนื่องจากการฝังรากลึกของทัศนคติและวัฒนธรรมของสังคมไทยตั้งแต่อดีตกาลโบราณที่ผ่านมา ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทยไม่พัฒนาไปอย่างที่ควรจะเป็น กล่าวคือ คนไทยมองว่าเพศชายเป็นเพศของผู้ผู้นำ เพศหญิงเป็นเพศของผู้ตาม รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ก็จะมี ความแตกต่างระหว่างการเลี้ยงดูลูกชายและลูกสาว โดยมีทัศนคติถูกปลูกฝังให้ชายเป็นใหญ่ แต่เวลาเป็นห่วงจะห่วงลูกสาวมากกว่าในลักษณะทะนุถนอม นอกจากนั้น สื่อมวลชน หรือ สุภาพชน คำพิงเพยอะไรต่าง ๆ ก็ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ตอกย้ำให้เห็นว่าผู้หญิงด้อย ไร้ค่า ค่าต่ำกว่าผู้ชาย เพราะฉะนั้น การเลี้ยงดู สุภาพชน คำพิงเพย สื่อมวลชน ไปจนถึงเรื่องกฎหมายล้วนแล้วแต่ตอกย้ำค่านิยมในเรื่องของชายเป็นใหญ่

นอกจากนั้น การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อ พ.ศ. 2475 และในรัฐธรรมนูญฉบับแรกก็ได้รับบัญญัติอย่างชัดเจนว่า ประชาชนชาวไทยมีสิทธิเท่าเทียมกัน ผู้หญิงสามารถลงเลือกตั้งได้ แต่กว่าที่ประเทศไทยจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หญิงคนแรก คือ คุณอรพินท์ ไชยกาล ก็นับเป็นเวลากว่า 15 ปี หลังจากนั้นจะเห็นได้ว่าผู้หญิงก็เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติก็ยังมีสัดส่วนที่ยังน้อยอยู่อย่างไรงี้ยังคงเป็นสัดส่วนที่ยังน้อยอยู่จนถึงปัจจุบัน ส่วนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงก็มีอยู่หลายช่องทาง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือการเสนอตัวเพื่อลงรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคการเมืองหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรสตรี เป็นต้น ซึ่งการผลักดันของหน่วยงานใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหรือบทบาทของสตรีในประเทศไทยก็ยังไม่ปรากฏผลการดำเนินงานที่ชัดเจน

ส่วนในประเด็นของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศนั้น กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้าปี พ.ศ. 2540 ก็ยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องของการความเสมอภาคเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานราชการที่ทำงานด้านนี้โดยตรง อย่างกรมการพัฒนาชุมชนที่มีบทบาทต่อการพัฒนาสตรี แต่บทบาทของสตรีในอดีตที่ผ่านมา มองว่า สตรีเป็นเพียงช้างเท้าหลัง สตรีต้องอยู่แต่ในครัว เรื่องผู้นำ เรื่องการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชายเท่านั้น ทศนคติเช่นนี้ทำให้ชายเป็นใหญ่กว่าหญิง ซึ่งสังคมไทยได้ปลูกฝังเรื่องนี้มาอย่างยาวนานแล้ว ดังนั้น ความเสมอภาคทางการเมืองของผู้หญิงในห้วงเวลา พ.ศ. 2510-2540 ก็เป็นเพียงตัวหนังสือที่อยู่ในรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับเท่านั้น แต่ก็มีเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้หญิงมีความรู้สึกและจิตสำนึกที่ต้องการความเสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชายมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเสมอภาคภายในครอบครัวเองหรือความเสมอภาคทางการเมืองก็ตาม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องผลักดันเรื่องของสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิงเข้าไปในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน อย่างน้อยก็เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ทางกฎหมายให้กับผู้หญิงให้สามารถเข้ามามีบทบาทในสังคมและทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกับผู้ชายเท่านั้น แต่ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะเขียนบทบัญญัติเอาไว้มากมายอย่างไร เกี่ยวกับความเสมอภาคของชายหญิงก็ตาม ซึ่งบทบัญญัตินั้นก็จะมีผลบังคับใช้ทั่วไป ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับใช้แก่กรณีใดกรณีหนึ่งเพียงเท่านั้น และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับล่าสุด (พ.ศ. 2560) จะกำหนดเรื่องสิทธิเสรีภาพอันรวมถึงความเสมอภาคไว้อย่างชัดเจนอย่างไร แต่ก็มักจะพบเห็นเป็นประจำอยู่เสมอว่า การนำไปปฏิบัติใช้ยังล้มเหลวอยู่ตลอดมาเช่นกัน สอดคล้องกับที่ มาลี (2554) ได้กล่าวถึงหลักการของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ว่าเต็มไปด้วยหลักการที่ดีและถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญ “ฉบับประชาชน” กล่าวคือ โดยหลักการถึงแม้ว่าการที่

วุฒิสมาชิกจะมาจากการเลือกตั้ง แต่ก็ยังพบว่าวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ตามรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2540 เป็นการได้มาแบบประดักประเดิดหรือเป็นระบบที่เป็น “ห้วมังกุดท้ายมังกร” ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้สมัคร ส.ว. จะต้องไม่สังกัดพรรคการเมืองและต้องวางตัวเป็นกลาง ข้อกำหนดดังกล่าวขัดแย้งกับธรรมชาติของการเลือกตั้ง เพราะในการเสนอตัวเพื่อเข้ารับการเลือกตั้ง ผู้สมัครย่อมจำเป็นที่จะต้องโฆษณาหาเสียงสนับสนุน อีกประการหนึ่ง การมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนย่อมเป็นการยากที่จะทำให้ ส.ว. วางตัวเป็นกลางจากพรรคการเมือง กล่าวคือ ทำให้เกิดการใช้รัฐธรรมนูญอย่างบิดเบือน จนนำไปสู่การยึดอำนาจโดย คมช. เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 และต่อมาก็มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 นั้นเอง หรือแม้ว่าในทางกฎหมาย (law-in-book) ผู้หญิงจะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งและได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกได้ แต่ในทางความจริง (law-in-action) โอกาสในการได้มาซึ่งตำแหน่งที่มีความสำคัญทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมก็ยังคงเป็นไปด้วยความยากลำบาก และถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญฯ ฉบับ พ.ศ. 2550 จะกำหนดมาตรการพิเศษไว้ แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการในทางปฏิบัติได้เช่นกัน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเสมอภาคทางการเมืองทั้งหลาย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเคลื่อนไหวณรงค์เพื่อเพิ่มจำนวนวุฒิสมาชิกหญิงอย่างจริงจัง และให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางตรงในเรื่องนี้ คือ วุฒิสภา และวุฒิสภาก็เป็นหนึ่งในองค์กรของภาครัฐ จึงสมควรที่จะมีบทบาทในการผลักดันเรื่องนี้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในห้วงเวลา พ.ศ. 2510-2560 จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ปรากฏให้เห็นถึงพัฒนาการที่ดี

ขึ้นมาเป็นลำดับ และเมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาจากทฤษฎีต่าง ๆ พร้อมทั้งแนวความคิดของกลุ่มผู้หญิงผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ก็มุนหนึ่งนั้น ที่เป็นทั้งผู้แทนจากองค์กรสตรีที่สำคัญ ๆ รวมถึงนักวิชาการและผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับสตรีในสังคมไทย กล่าวได้ว่า พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทยยังไม่สามารถพัฒนาไปในทิศทางที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมได้ตามหลักทฤษฎีที่กล่าวอ้างไว้ และการบริหารงานของภาครัฐยังไม่แสดงให้เห็นถึงความจริงใจในการสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางสำหรับการพัฒนาความเสมอภาคทางการเมืองของสตรี โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน (1) ด้านเชิงนโยบาย (2) ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสตรี และ (3) ด้านการปฏิบัติของสตรีในสังคมไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมให้สตรีสามารถเข้าไปมีบทบาท ในฐานะผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้การเมืองในระดับท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพและสร้างความหลากหลายในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น โดยมอบหมายให้ผู้ที่มีอำนาจในระดับจังหวัดกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ของตนเอง นำนโยบายที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2. ภาครัฐควรมีนโยบาย แผนการดำเนินงาน และกิจกรรมที่เอื้อต่อทิศทางการดำเนินงานการเมืองของสตรีอย่างชัดเจนในการกำหนดมาตรการเฉพาะเพื่อการเพิ่มสัดส่วนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีให้มากยิ่งขึ้น

3. ภาครัฐควรมีนโยบายในการกำหนดภารกิจและความรับผิดชอบของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และกลไกที่จะตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศฯ ที่ชัดเจน และควรให้มีการติดตามและประเมินผล

กระทบจากการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างสม่ำเสมอ

4. ภาครัฐควรดำเนินการผลักดันให้มีหลักประกันว่า จะมีกลไกระดับชาติที่เข้มแข็งพอที่จะส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ อาทิเช่น รัฐบาลไทยควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของสตรีให้ดำรงตำแหน่งในงานด้านการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐ เอกชน และการเมือง และควรมีการกำหนดเป็นมาตรการลดความอคติทางเพศในสังคมไทย

5. ภาครัฐควรสร้างกลไกระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสตรีมีอำนาจหน้าที่ มีทรัพยากรบุคคล และมีงบประมาณที่เพียงพอในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และเพื่อเป็นการส่งเสริมสิทธิของสตรีทุกรูปแบบ โดยให้มีการนำยุทธศาสตร์ในการบูรณาการเรื่องเพศภาวะไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพในทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสตรี

1. สถาบันทางการเมืองหรือองค์กรทางสังคมควรกำหนดแนวทางส่งเสริมให้สตรีได้มีโอกาสเรียนรู้ ฝึกฝนประสบการณ์ในการทำงานทางการเมืองทุกระดับ เพราะสตรีจะขาดโอกาสเหล่านี้เป็นพื้นฐาน

2. พรรคการเมืองควรวางเป้าหมายในการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของสตรี เพื่อหาผู้สนับสนุนพรรคที่เป็นสตรีมาร่วมงาน และเป็นโอกาสอันดีในการบ่มเพาะนักการเมืองสตรีรุ่นใหม่ของพรรคการเมืองด้วยนั้น และที่สำคัญพรรคการเมืองควรกำหนดแนวทางสนับสนุนและเพิ่มสัดส่วนของจำนวนนักการเมืองสตรี ในการส่งสมัครรับเลือกตั้งทุกครั้งโดยกำหนดหลักเกณฑ์ของพรรคให้ชัดเจน เพื่อเป็นการสรรหาและส่งเสริมสตรีที่มีความรู้ความสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเพิ่มสัดส่วนของนักการเมืองสตรีในระบบการเมืองไทย

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสตรีควรที่จะมอบบรมให้ความรู้โดยผนวกเรื่องบทบาทหญิงชายในเนื้อหาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำหน้าที่ในการเสริม

สร้างความรู้และโอกาสในการเข้าสู่การเมืองของสตรีที่ทำงานในระดับชุมชนหรือผู้นำทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการเพื่อให้สตรีกลุ่มนี้มีความมั่นใจที่จะตัดสินใจเข้าสู่การเป็นนักการเมืองได้ต่อไป

4. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับสตรี ตลอดจนสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้วยสื่อที่หลากหลายและต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปและสตรี เกิดความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย

5. สถาบันครอบครัวควรส่งเสริมให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก วิธีการแก้ไขความขัดแย้ง โดยไม่ใช้ความรุนแรง และการดำรงชีวิตตามหลักศาสนา เพื่อสร้างความตระหนักในครอบครัวเกี่ยวกับสิทธิของตนเองและของผู้อื่น โดยที่สำคัญสถาบันครอบครัวควรส่งเสริมให้มีการเลี้ยงดูลูกผู้หญิงและลูกผู้ชายอย่างเท่าเทียมกัน

เอกสารอ้างอิง

- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2558). *รัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญเรือง ศรีเหรียญ. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการสอนวิทยาการวิจัยขั้นสูง*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558. (2558). *ราชกิจจานุเบกษา*, 332 (18ก), 17-27.
- เพ็ญประภา ภัทรานุกรม. (2559). ความเหลื่อมล้ำทางเพศภาวะ: ปัญหาความรุนแรง ข้อท้าทายและทางออก. *วารสารพัฒนาสังคม*, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ฉบับพิเศษ 18. 2559.
- มาลี พลฤกษ์พงศาวิ. (2554). สิทธิและโอกาสของผู้หญิงในการดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกในบริบทของพัฒนาการความเสมอภาคระหว่างเพศในประเทศไทย. *จุลนิติ*, สถาบันพระปกเกล้า. ปี 8 ฉบับที่ 6.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาพรรณ อุปนิสากร. (2559). การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี. *ธรรมทรรศน์*, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น. ปี 16 ฉบับที่ 3.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2551). *สตรีกับการเมือง: ความเป็นจริง พื้นที่ทางการเมือง และการขับเคลื่อน*. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. นนทบุรี: โรงพิมพ์ธรรมดาเพลส.

ด้านการปฏิบัติของสตรีในสังคมไทย

1. สตรีควรมีความเชื่อมั่นหรือเห็นคุณค่าในตัวเองเป็นพื้นฐาน เพราะงานด้านการเมืองเป็นงานที่ต้องแก้ปัญหาให้กับประชาชน ต้องมีทั้งความมุ่งมั่น ความสามารถ และคุณธรรม เรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จึงจะสามารถประสบความสำเร็จ ในเส้นทางทางการเมืองได้อย่างยั่งยืน

2. สตรีควรที่จะเข้าไปมีบทบาทในทุกด้านอันประกอบไปด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม เนื่องจากสตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่าเป็นพลังสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมหรือสิ่งแวดล้อมให้สามารถดำเนินไปได้อย่างสมบูรณ์แบบ และเกิดความสมดุลมากกว่าที่ดำเนินการนั้น ๆ มีเพียงผู้ชายเท่านั้นที่สามารถกระทำได้

- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2550). *สตรีในสามทศวรรษของเศรษฐกิจไทย*. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร
- สุธีรา ทอมสัน และเมธิณี พงษ์เวช. (2539). *ผู้หญิงไทย: สถานภาพและบทบาทที่เปลี่ยนแปลง*. สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา พงศาพิชญ์ และวิมลศิริ ชำนาญเวช. (2541). *สถานภาพสตรีไทยทางกฎหมายและสังคม*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร
- เอื้อมพร หลินเจริญ. (2554). *เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ*. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปี17 ฉบับที่1 2554.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย ปี 2560

Factors that affect price of palm oil in Thailand 2017

อุทิศ ฉัตรสิรภพ

Utidi Chatsirapob

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย ในปี 2560 เพื่อศึกษาการควบคุมคุณภาพผลผลิตและปริมาณน้ำมันปาล์ม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (time series) รายเดือนและเป็นแบบทุติยภูมิ (secondary data) ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึง เดือนธันวาคม 2560 หรือ 60 เดือนเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มดิบ จากตลาดท้องถิ่น ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่, จังหวัดชุมพร และ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม จากตลาดกรุงเทพฯ และตลาดมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า ถ้าราคาผลปาล์มทะเลาะ คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศเพิ่มขึ้น 1 บาทจะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศ เพิ่มขึ้น 0.55 บาท น้ำมันปาล์มดิบในประเทศเพิ่มขึ้น 1 บาทจะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศเพิ่มขึ้น 0.85 บาท ไขปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์น ในประเทศเพิ่มขึ้น 1 บาทจะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศเพิ่มขึ้น 2.78 บาท น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ที่ส่งออก FOB มาเลเซียเพิ่มขึ้น 1 บาทจะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศเพิ่มขึ้น 1.57 บาท และปัญหาด้านนโยบายภาครัฐ สต็อกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย ปี 2560

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, ราคาน้ำมันปาล์ม, ประเทศไทยปี2560

Introduction

This study had objectives to study the factors that affected the price of palm oil in Thailand 2017 and the palm oil quality and quantity control. The used data in the study were a monthly time series and a secondary data from January 2012 to December 2017 in the period of 60 months. The variables in the study were the price of palm oil and crude palm oil from domestic markets that included of Krabi, Chumphon, Surat Thani province, Bangkok and Malaysia market and the quantity of the palm oil. Research findings found that if the 1 Baht increasing of price of 17% quality collapse of palm oil that affected to increase 0.55 Baht to the palm oil price in domestic markets and contributed 0.55 Baht increasing to the domestic price of pure palm oil. The 1 Baht increasing of crude palm oil price in domestic markets that affected to increase 0.85 Baht of the pure palm oil price in domestic markets. The 1 Baht increasing of pure palm wax/sedan price in domestic markets that affected to increase 2.78 Baht of oil palm price in domestic markets. The 1 Baht increasing of pure palm oil FOB Malaysia exports price that affected to increase 1.57 Baht of pure palm oil price in domestic markets and the pure palm oil stocks of government policy affected to the palm oil price in domestic markets in year 2017.

Keywords: Factors Affecting, Palm Oil Price, Thailand Year 2017

Received: 2019-2-17 Revised: 2019-3-12 Accepted: 2019-4-10

บทนำ

ในประเทศไทยได้มีการปลูกปาล์มน้ำมันในทุกภาคของประเทศ แต่พบว่าพื้นที่ที่มีปริมาณพื้นที่ปลูกและให้ผลผลิตสูงสุดคือภาคใต้ รองลงมาคือภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ และภาคเหนือตามลำดับปาล์มน้ำมัน ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกและดูแลง่าย เพราะทนต่อสภาพแวดล้อมรุนแรงได้ดีกว่าพืชน้ำมันอื่น ๆ สามารถใช้เป็นพืชพลังงานได้เหมาะสม เป็นพืชที่ไม่มีการปรุงแต่งพันธุกรรมแปลกปลอมในปัจจุบัน เป็นพืชอายุยืนปลูกแล้วเก็บเกี่ยวได้เป็นเวลานาน เป็นพืชที่มีตลาดอุตสาหกรรมรองรับได้หลายชนิด ทำให้มีการขยายพื้นที่การปลูกปาล์มน้ำมันอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี นอกจากนี้ ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่สามารถนำเอาส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางใบ ลำต้น ทะลายเปล่า กะลา เส้นใย น้ำเสียจากโรงงานมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์ ไม่มีส่วนเหลือใช้ (เทคโนโลยีชาวบ้าน เกษตรไทย, 2560) ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อประเทศไทย ทั้งในด้านเศรษฐกิจและพลังงาน นอกจากนี้ ปาล์มน้ำมันยังเป็นวัตถุดิบที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมอาหาร เช่น ขนมขบเคี้ยวเบเกอรี่สำเร็จรูป นมข้นหวาน ครีมเทียมและเนยเทียม นอกจากนี้อุตสาหกรรมพลังงานของประเทศสามารถนำน้ำมันปาล์มมาเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตไบโอดีเซล ซึ่งเป็นพลังงานทดแทนน้ำมันดีเซล สถานการณ์การผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทยที่ผ่านมา มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นผลมา จากยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมันของภาครัฐ ช่วงปี 2551-2555 รวมไปถึงนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนของ กระทรวงพลังงาน (ไทยรัฐทีวี, 2554) ซึ่งกำหนดเป้าหมายการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ร้อยละ 25 ในช่วงเวลา 10 ปี (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2555-2564) เพื่อส่งเสริมการผลิตและการใช้สินค้าเกษตรในการผลิตเป็นเชื้อเพลิงชีวภาพทดแทนเชื้อเพลิงจากฟอสซิล นโยบายดังกล่าว มีส่วนผลักดันให้

เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน เพิ่มปริมาณผลผลิตและผลิต ภาพการผลิตน้ำมันปาล์มดิบ เพื่อรองรับยุทธศาสตร์พลังงานทดแทน ปัจจัยเกี่ยวข้องที่มีความสลับซับซ้อน ทั้งด้านการผลิต การตลาด การแปรรูป โดยปัญหาที่สำคัญ คือเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปาล์มน้ำมันและการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้มีผลผลิตต่อไร่ต่ำ คุณภาพของผลปาล์มน้ำมันสดต่ำ ทำให้ เปอร์เซ็นต์น้ำมันต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น ตัวกลางในการรับซื้อผลปาล์มที่สำคัญคือลานเท ซึ่งการจัดการลานเทนั้นมีทั้งสองรูปแบบคือลานเทที่เป็นของโรงงานโดยตรง กับลานเทที่เป็นของเอกชนและประกอบธุรกิจด้านนี้โดยตรง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในลานเทก็คือมีการหักค่าบรรทุกจากชาวสวนมากกว่าความเป็นจริง และยังไปคิดค่าบริการจากโรงงานอีกส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการแย่งกันซื้อผลผลิต เพราะว่าโรงงานหีบสกัดมีมากเกินปริมาณผลผลิต ดังนั้นถ้าไม่สามารถจัดการที่ลานเทได้ เราก็จะไม่ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ จึงส่งผลโดยรวมเฉลี่ยไปถึงเรื่องของราคารับซื้อที่ต้องไปเฉลี่ยให้กับผลผลิตที่ด้อยคุณภาพไปด้วย ปัญหาการขาดการประสานงานอย่างมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน และปัญหาการรวมกลุ่มของเกษตรกรราย ย่อยผู้ปลูกปาล์มน้ำมันยังอยู่มีจำนวนน้อยและอยู่ในแวดวงที่จำกัด (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2557)

นับตั้งแต่เดือนพ.ค.2560 สต็อกน้ำมันปาล์มคงเหลือมีจำนวนมากกว่า 400,000 ตัน CPO มาถึงปัจจุบันทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากปริมาณผลปาล์มที่ออกสู่ตลาดมีมากเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เดือนมี.ค. 2560 ปริมาณผลปาล์ม อยู่ที่ 1.11 ล้านตัน จนถึงปัจจุบัน ต.ค. 2560 อยู่ที่ 1.57 ล้านตัน ประกอบกับมีการส่งเสริมให้เกษตรกรทำปาล์มคุณภาพโดยการตัดปาล์มสุก เปอร์เซ็นต์น้ำมันเพิ่มขึ้น จาก 15-16% เป็น 17-18% ทำให้มีปริมาณน้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (บุญฤทธิ์ กัลยาณมิตร อธิบดีกรมการค้าภายใน วันที่ 19 พฤศจิกายน 2560) (สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน

2018 from ประชาชาติออนไลน์) การแก้ไขปัญหา ราคาลำโพงน้ำมันตกต่ำ ต้องติดตามสถานการณ์ น้ำมันและ น้ำมันปาล์มอย่างใกล้ชิดและ ต่อเนื่อง รวมทั้งต้องดำเนินการตรวจสอบสต็อก น้ำมันปาล์มทั้งระบบ เช่นการลักลอบนำเข้าจาก ประเทศเพื่อนบ้านและ ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อราคา ทะลายปาล์มในลักษณะเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยในตลาดกระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาด ก.ท.ม. เกษตรกรชาวสวนปาล์มกำลังเผชิญกับ ภาวะราคาลำโพงน้ำมันทะลายนตกต่ำลงเป็น ประวัติการณ์ หลังจากที่ได้ติดตามการค่าน้ำมันปาล์ม โลกตกอยู่ในภาวะซบเซา ไม่ว่าจะเป็นผู้นำเข้า น้ำมันปาล์มรายใหญ่อย่างอินเดียนาปรับขึ้นภาษี นำเข้าจาก 15% เป็น 40% สหภาพยุโรปลดการใช้ น้ำมันปาล์มจากการแก้ไขกฎหมายทางด้าน พลังงานทดแทน มีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบใน ตลาดโลกปรับตัวลดลงมาเหลือ กก.ละ 19.50 บาทจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ กก.ละ 26 บาท ถือเป็นราคาน้ำมันที่ต่ำที่สุดในรอบ 20 ปี (ประชาชาติออนไลน์, 2561) โดยถ้าน้ำมันเหล่านี้มี แนวโน้มสูงขึ้นจะส่งผลให้ราคาทะลายปาล์ม เพิ่มขึ้น ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคา ทะลายปาล์มในลักษณะลดลงนั้นมาจากปริมาณ ผลิตปาล์ม ทางกลุ่มเกษตรกรโดยการเสนอการ แก้ปัญหา 2 มาตรการคือ

1. ให้ลดปริมาณน้ำมันปาล์มใน สต็อกลงให้ได้ 1.6 แสนตัน ที่ผ่านมามีการกล่าวอ้างว่า มี น้ำมันปาล์มใน สต็อกปี 2560 มีอยู่จนเกินสต็อก รวมกว่า 5 แสนตัน เป็นเหตุผลให้ราคาปาล์มตกลง ทางกลุ่มเกษตรกร จึงเสนอให้บริษัทผู้ผลิตน้ำมัน รายใหญ่ เช่น ป.ต.ท. บางจาก การไฟฟ้าฝ่ายผลิต จังหวัดกระบี่ นำน้ำมันปาล์มไปเก็บไว้ในสต็อก กลาง เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตพลังงานรวม แล้วให้ได้ประมาณ 4 หมื่นตัน

2. องค์การคลังสินค้า (อคส.) จะต้องนำ ปาล์มน้ำมันส่งไปขายประเทศจีนจำนวน 1 แสน ตัน ซึ่งก่อนหน้านี้ อคส.เคยเชิญตัวแทนเกษตรกร

จากสถาบัน องค์กร รัฐวิสาหกิจต่างๆ หากทำได้ทั้ง 2 มาตรการ จะทำให้น้ำมันปาล์มที่อ้างว่ามีอยู่ จนล้นสต็อกหมดไป 1 แสน 5 หมื่นตัน จาก 5 แสน ตัน” หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รายงาน สต็อกน้ำมัน ปาล์มแต่ละเดือนล่าสุดไปประมาณ 2-3 เดือน นอกจากนั้นราคาปาล์มน้ำมันของมาเลเซียขณะนี้ ยังอยู่ที่กิโลกรัมละ 4.60-4.80 บาท แต่ประเทศ ไทยราคากลับลด เหลือกิโลกรัมละ 2.80-3.40 บาท ต่อกิโลกรัม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตปาล์ม น้ำมันในช่วง 2-3 เดือน ก็ลดลงกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ แต่ปริมาณของน้ำมันปาล์มในสต็อกขณะนี้กลับ เพิ่มขึ้นจนถึง 5 แสนตัน ซึ่งทั้งหมดเกษตรกร มองว่า ไม่ชอบมาพากล ไม่โปร่งใส เชื่อว่าผู้ที่ มีหน้าที่ในการแก้ปัญหาขณะนี้ ไม่มีความจริงใจ ทำ ให้ราคาปาล์มตกต่ำมากที่สุดในรอบ 3 ปี ผู้วิจัยจึง มีความสนใจในการทำห้วงวิจัยเรื่อง “การศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย” เพื่อให้ได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงและเป็น ประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ธุรกิจน้ำมันปาล์ม ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมัน ปาล์ม ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการควบคุมคุณภาพผลผลิต และปริมาณน้ำมันปาล์ม

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มและ ปาล์มน้ำมันในลักษณะเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย

1. ราคาลำโพงน้ำมันทะลาย คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศ ราคาน้ำมันปาล์มดิบ และราคา ไขปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์รีน ในประเทศ ส่งผลต่อ ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศ
2. ราคาน้ำมันปาล์มดิบ ของประเทศ มาเลเซีย และ ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่ส่งออก

FOB มาเลเซีย ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย ปี 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันปาล์มในปี 2560 แนวทางการวิเคราะห์ให้ผู้ศึกษาอาศัยแบบจำลองของ

Ram (1968) มาใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากเศรษฐกิจการเกษตรและธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (time series) รายเดือนและเป็นแบบทุติยภูมิ (secondary data) ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึงเดือนธันวาคม 2560 หรือ 60 เดือน นำมาประมวลผลประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) เพื่อคำนวณค่าสถิติที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาเป็นดังนี้

$$P_u = \alpha + \beta_1 P_a + \beta_2 R_a + \beta_3 P_w + \beta_4 R_{aw} + \beta_5 P_m$$

โดยกำหนดให้

- P_u = ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศ
 P_a = ราคาผลปาล์มทะเลลาย คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศ
 R_a = ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ
 P_w = ราคาไขปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์น ในประเทศ
 R_{aw} = ราคาน้ำมันปาล์มดิบ ของประเทศมาเลเซีย
 P_m = ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่ส่งออก FOB มาเลเซีย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย ปี 2560 จากการรวบรวมข้อมูลของตัวแปรต่าง ๆ ในลักษณะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ประเภทอนุกรมเวลา โดยเก็บ

รวบรวมเป็นราย เดือน นำมาประมวลผลประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) เพื่อคำนวณค่าสถิติที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาเป็นดังนี้

$$P_u = 25.823 + 0.55 P_a + 0.85 R_a + 2.78 P_w + 1.05 R_{aw} + 1.57 P_m$$

$$(4.5108) * (4.3645) ** (2.4778) *** (-2.5839) *** (2.8952) ***$$

R squared (R^2) = 0.9538

Adjusted R squared = 0.92

Standard Error = 6.7457

Durbin – Watson Test = 1.95

ตัวเลขในวงเล็บคือ t statistic

* นัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.1

** นัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.5

*** นัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01

ผลการศึกษาตัวแปรอิสระ ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศ ราคาผลปาล์มทะเลลาย คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศ ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ ราคาไข่ปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์รีน ในประเทศ ราคาน้ำมันปาล์มดิบ ของประเทศ มาเลเซียราคา น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่ส่งออก FOB มาเลเซีย สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามถึงร้อยละ 95.38 ($R^2=0.9538$) ค่าสถิติ Durbin-Watson=1.95 เป็นช่วงที่ w,j เกิดปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลา (autocorrelation) ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรตาม (standard error)=6.74573 ค่า t statistic ของตัวแปรอยู่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90,95 และร้อยละ 99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติ สรุปผลการวิเคราะห์ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวดังนี้

1. ราคาผลปาล์มทะเลลาย คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 ค่าสัมประสิทธิ์ 0.55 อธิบายได้ว่า ถ้าราคาผลปาล์มทะเลลาย คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศ เพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศ เพิ่มขึ้น 0.55 บาท

2. ราคา น้ำมันปาล์มดิบในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์ 0.85 อธิบายได้ว่าราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ เพิ่มขึ้น 1 บาทจะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศเพิ่มขึ้น 0.85 บาท

3. ราคาไข่ปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์รีน ในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์ 2.78 อธิบายได้ว่าราคาไข่ปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์รีน ในประเทศเพิ่มขึ้น 1 บาทจะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศเพิ่มขึ้น 2.78 บาท

4. ราคา น้ำมันปาล์มดิบ ของประเทศ มาเลเซียมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์ 1.05 อธิบายได้ว่าราคาน้ำมันปาล์มดิบ ของประเทศมาเลเซียเพิ่มขึ้น 1 บาทจะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศเพิ่มขึ้น 1.05 บาท

5. ราคา น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่ส่งออก FOB มาเลเซียมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์ 1.57 อธิบายได้ว่าราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่ส่งออก FOB มาเลเซียเพิ่มขึ้น 1 บาทจะมีผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศเพิ่มขึ้น 1.57 บาท

จากการวิเคราะห์ผลลัพธ์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศพบว่า ตัวแปรในทุก ๆ ตัวแปรมีผลต่อราคาปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศ โดยที่ตัวแปรที่มีผลมากที่สุดคือ ราคาไข่ปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์รีน ในประเทศ รองลงมาคือ ราคา น้ำมันปาล์มดิบ ของประเทศมาเลเซีย และ ราคา น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่ส่งออก FOB มาเลเซีย , ราคาผลปาล์มทะเลลาย คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศ , ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ ตามลำดับ

การวิจัยพบว่า ราคา น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์สามารถนำมาเป็นตัวกลางในการทำนายตัวแปรต้นที่อยู่ในหมวดภายในประเทศได้เช่นเดียวกัน ในทางกลับกันตัวแปรต้นในหมวดภายในประเทศก็สามารถใช้ทำนาย ราคา น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ได้เช่นเดียวกัน ตัวแปรภายนอกประเทศ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวแปรตามคือราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศพบว่า มีการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกัน แต่มีจุดที่น่าสนใจคือ ในช่วงเวลา Jan – 11 ถึง Mar – 11 และ Jan – 15 ถึง Mar – 15 ที่จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงไปของราคาที่แนวทางเดียวกันแต่ขนาดไม่สอดคล้องกัน

โดยที่ขนาดของ ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศมีขนาดที่ใหญ่กว่ามาก ทั้งสองช่วงเวลา กล่าวโดยสรุปคือ จากการดูตัวแปรราคาภายในประเทศนั้นมาในแนวทางที่สอดคล้องกันไม่แตกต่าง แต่กลับพบความแตกต่างในบางช่วงเมื่อนำไปเทียบกับตัวแปรภายนอกประเทศ ทั้งนี้ อาจจะเป็นผลเนื่องจากตัวแปรอื่นที่ทำให้เกิดความแตกต่างของราคาในจุดนี้ ทั้งนี้ในภาพรวมสามารถกล่าวได้ว่าทั้งตัวแปรภายในประเทศและตัวแปรภายนอกประเทศนั้นต่างเป็นตัวแปรที่มีผลต่อราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศทั้งสิ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย รุ่งเรืองอนันต์ 2558 ที่ศึกษาเรื่อง กลไกในการวิเคราะห์สถานการณ์ของราคาปาล์มน้ำมันซึ่ง ปัจจัยที่ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์และราคาน้ำมันปาล์มดิบ ปรับราคาขึ้นลงอยู่ที่ ตลาดกระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาด ก.ท.ม โดยถ้าราคาเหล่านี้มีแนวโน้มสูงขึ้นจะส่งผลให้ราคาทะลายน้ำมันเพิ่มขึ้น ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาทะลายน้ำมันในลักษณะลดลงนั้นมาจากปริมาณผลผลิตปาล์ม โดยถ้ามีปริมาณผลผลิตปาล์มออกมามากจะทำให้ราคาทะลายน้ำมันลดลง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันปาล์มดิบในลักษณะเพิ่มนั้นมาจากราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดโลก และราคาน้ำมันไบโอดีเซล การผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศมีความเพียงพอ หากไม่มีปัญหาเรื่องภัยธรรมชาติเหมือนใน ปีพ.ศ. 2554- 2555 ซึ่งราคาตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นจากภัยธรรมชาติในต่างประเทศ พ่อค้าได้มีการส่งน้ำมันปาล์มออกไปขายยังต่างประเทศทำให้

การบริโภคภายในประเทศไม่เพียงพอ ผู้ค้าน้ำมันปาล์มภายในประเทศมีการกักตุนและไม่เพียงพอต่อการบริโภค จากราคาน้ำมันปาล์มที่สูงในปี 2555 ความเดือดร้อนภายในประเทศ ทำให้รัฐบาลได้อนุมัติการนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศที่มีราคาถูกกว่า เพราะกลไกราคาในตลาดโลกถูกกำหนดโดยประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีพื้นที่การผลิตและสายพันธ์ปาล์ม ดีกว่าและยังเป็นผู้ลงทุนการผลิตและเป็นเจ้าของพื้นที่การเข้าปลูกในประเทศอีกด้วย ราคาที่ตกต่ำลง ในราคาน้ำมันปาล์ม ปี 2560

ข้อเสนอแนะ

1. ควรติดตามสถานการณ์รวมทั้งต้องทำการตรวจสอบสต็อกทั้งระบบ การกักตุน แก้ปัญหา ด้านอุปสงค์และอุปทาน แบบโปร่งใส และต้องแก้ปัญหาราคาปาล์มตกต่ำในปี 2560 จนถึงปี 2561 การแก้ปัญหา รวมไปถึงการที่ภาครัฐและทางเกษตรกรต้องร่วมกันแก้ไขเพื่อรองรับสถานการณ์ในปีต่อไป

2. การทดแทนพลังงานคือ ปาล์มเป็นพลังงานทางเลือกอีกทางหนึ่งเพื่อรองรับยุทธศาสตร์พลังงานทดแทน และลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อความมั่นคง การผลักดันเพื่อส่งเสริมการผลิตปาล์มต้องมีการแก้ปัญหาสำคัญหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านการผลิต การตลาด การแปรรูป การจัดสวนปาล์มที่เป็นระบบ การกำหนดมาตรการที่เป็นธรรมด้านการซื้อขายปาล์มดิบ ที่ลานเท และโรงงาน

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2560). *เกษตรก้าวไกล- ตอนที่32 ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจของไทย*.

ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2561, จาก http://www.arda.or.th/easy-vdo_detail.php?id=1154

ไทยรัฐทีวี. (2554). *ผลผลิตปาล์มในประเทศทะลักราคารับซื้อจากเกษตรกรร่วง "พรทิวา" สั่งลดราคาน้ำมันลง 5บาท* ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2560, จาก <https://www.thairath.co.th/content/156801>

นิตยสารเทคโนโลยีชาวบ้าน เกษตรไทย. (2560), สวบางแค 22, รายงานพิเศษ เกษตรไทย ปี 2560

ส่องตลาด “ปาล์มน้ำมัน” วิกฤตหรือโอกาส ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2561, จาก

https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_40288

บุญฤทธิ์ กัลยาณมิตร อธิบดีกรมการค้าภายใน 2560 ค้นเมื่อ 15 เมษายน 2561, จาก ประชาชาติออนไลน์.

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์ 2561 วิกฤตปาล์มราคาร่วงหนัก สต็อกล้นประเทศ ส่งออกไม่ได้ , 2561 ,

ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2561, จาก <https://www.prachachat.net/economy/news-135099>

วิจัย รุ่งเรืองอนันต์ และคณะ.(2558). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ “ กลไกในการวิเคราะห์ สถานการณ์ของราคาปาล์มน้ำมัน.” สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2561, จาก

<http://www.agripolicyresearch.com/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=3576>

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน , 2555-2564 (Alternative Energy Development Plan: AEDP 2012-2021).

การจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. ลีน่า (ประเทศไทย) จำกัด
Chang Management in The Age of Globalization with Industry 4.0 LENA
Company (Thailand) Limited

ขจรศักดิ์ ศักดาพงสานุรักษ์

Khajonsak Sakdaphongsanurak

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา 1.การจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. ลีน่า (ประเทศไทย) จำกัด 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. ลีน่า (ประเทศไทย) จำกัด โดยมี การนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในระบบอุตสาหกรรมเพื่อลดต้นทุนการบริหารจัดการเพื่อรองรับ อุตสาหกรรม 4.0 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีเครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์แบบปลายปิด การตรวจเครื่องตามหลักเกณฑ์ โดย ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การศึกษา จากองค์กรเอกชนที่มีการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศทั้งกรุงเทพและต่างจังหวัดจำนวน 400 คน ที่ ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นด้วยของพนักงานที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. ลีน่า (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อการจัดการ ความสำเร็จขององค์กรเอกชนด้านการสนับสนุนของฝ่ายบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยมากนั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.83- 4.14 ด้านการสนับสนุนของฝ่ายบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ ระหว่าง 3.64- 3.87 การจัดการเปลี่ยนแปลง ต้องปรับองค์กรโดยนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในระบบ อุตสาหกรรมรูปแบบเดิม กระบวนการผลิตทุกขั้นตอน (ผู้จัดหาวัตถุดิบ โรงงาน ผู้จัดจำหน่าย และสินค้า) จะถูกเชื่อมโยงโดย ระบบดิจิทัลทั้งหมด ทำให้เกิดห่วงโซ่แห่งคุณค่าที่สอดคล้องประสานกันได้อย่างดีเยี่ยม

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลง, อุตสาหกรรม 4.0

Abstract

This research was to study 1) the change management in globalization, industry 4.0 and Lena (Thailand) Co., Ltd. 2) the factors that affected to the change management in globalization, industry 4.0 and Lena (Thailand) Co., Ltd. The approaches of digital technology and internet applied to industrial system for cost reduction in management under industry 4.0. The survey research instrument was the close ended question and accessed by 3 experts, the 400 participants who came from the information technological organization in Bangkok and the upcountry. The finding found that the statistical level of employees opinion that affected the success in change management in globalization era and industry 4.0 Lena (Thailand) Co., Ltd. for knowledge management in private organizations were high score level with the mean of 3.83-4.14, the overall of managerial supporting were high score level with the mean of 3.64-3.87. The change management had to adapt the organization with digital technology and internet that were applied into all processes (supplier, factories, vendors and products) of the old industrial systems to be combined with the digital linkage of an excellent value chain.

Keywords: Change, Industry 4.0

Received: 2019-2-21 Revised: 2019-3-25 Accepted: 2019-4-22

บทนำ

โลกาภิวัตน์เป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีความกลมกลืนทาง วัฒนธรรม มีระบบเศรษฐกิจแบบปิดไปสู่สังคมที่มีความหลากหลายทาง วัฒนธรรม และมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรี kotler, p., kartajaya, h., & huan, h. d. (2007). think asean: 2015). โลกาภิวัตน์ ยังเป็นกระบวนการที่มีลักษณะ พลวัตในการผลักดันตลาดภายในแต่ละ ประเทศ ทั้งในด้านสินค้า บริการ และ สิทธิประโยชน์ให้เข้าสู่ตลาดโลก (makin, 2002) Thailand 4.0 เป็นแนวคิดของประเทศไทยในการปรับเปลี่ยน เศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลก เช่นเดียวกับหลาย ๆ ประเทศ จุดเน้นที่สำคัญของ Thailand 4.0 คือ การมุ่งสร้างนวัตกรรมและการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น (industrial economic modern manufacturing vol.15 ฉบับเดือน september 2017) การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 เป็นความเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา โดยเทคโนโลยีจะเข้ามาเชื่อมต่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบเศรษฐกิจ ระบบ อุตสาหกรรม การบริหารงานของรัฐบาลทุก ประเทศ กลายมาเป็นการเปลี่ยนแปลง “วิถีชีวิต” ผู้คนและ “การทำงาน” อย่างพลิกโลกการเปลี่ยนแปลงอย่างมหันต์นี้ เป็น “พลังบวก” หรือ โอกาสสร้างความเจริญให้กับทุกคน “ผู้นำ” ในทุก ภาคส่วน สังคม การเมือง เศรษฐกิจ ธุรกิจ ต้องลุก ขึ้นมาทำความเข้าใจ รับมือกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อบรรเทาผลกระทบที่รุนแรง ผู้นำที่ดีจะต้อง เตรียมพร้อมในการรับมือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ และเมื่อผู้นำปรับตัวแล้ว ทุกฝ่ายต้องร่วมด้วย ช่วยกันเสริมพลัง (เคลาส์ ชวาบ (klaus schwab), 2018, การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4” (the fourth industrial revolution)) เทคโนโลยีจะเข้า

มาเชื่อมต่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ เศรษฐกิจ ระบบอุตสาหกรรม การบริหารงานของ รัฐบาลทุกประเทศ กลายมาเป็นการเปลี่ยนแปลง “วิถีชีวิต” ผู้คนและ “การทำงาน” อย่างพลิกโลก

อุตสาหกรรม 4.0 คือการที่เครื่องจักรหรือ ระบบอัตโนมัติสามารถเชื่อมโยงเป็นส่วนหนึ่งของ สังคมเครือข่ายผ่านอินเทอร์เน็ต ข้อมูลข่าวสารถึง กันหมด การเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกัน เครื่องจักรกลสำหรับอุตสาหกรรม 4.0 จะมีความสามารถที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ทั้งในด้านการ ทำงานด้วยตนเอง ความยืดหยุ่น และการปรับตัว ให้เข้ากับเงื่อนไขการผลิตนอกจากตัวเครื่องจักรที่ เป็นอัจฉริยะแล้ว โรงงานในยุค 4.0 ก็จะมี ความ เป็นอัจฉริยะมากขึ้นด้วย โดยที่โรงงานอัจฉริยะ หรือ smart factory จะสามารถกำหนดระบุ กิจกรรมเงื่อนไข รวมทั้งสภาพแวดล้อมของการ ผลิต สามารถสื่อสารกับหน่วยอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ แบบไร้สาย สามารถผลิตสินค้าตามคำสั่งลดภาระ เช่น เวลา ต้นทุนการผลิต ค่าขนส่ง การรักษาความ ปลอดภัย เป็นระบบการผลิตที่ใช้ทรัพยากรอย่าง คุ่มค่าที่สุด และลดต้นทุนด้านแรงงานที่เกินความ จำเป็นอีกด้วย

การจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. ลีน่า (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริหารงาน ยุคใหม่อย่างรอบด้านและรู้เท่าทัน ถึงการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานและนวัตกรรม เป็นการดำเนินงานในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการ เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ที่ส่งผล ต่อการดำเนินงานทั่วทั้งระบบขององค์กร ทั้ง ทางด้านการแข่งขันทางธุรกิจ การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย การสร้างองค์กรแห่ง นวัตกรรมการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อศึกษา การจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. ลีน่า จำกัด
- 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ จัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. ลีน่า จำกัด

สมมุติฐานการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงทำให้องค์กรที่ประสบความสำเร็จ โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในระบบอุตสาหกรรม เพื่อลดต้นทุนการบริหารจัดการเพื่อรองรับอุตสาหกรรม 4.0 และสามารถลดต้นทุนการบริหารและเพิ่มผลผลิตได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาบริหารการจัดการองค์กรยุคใหม่ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยุค 4.0 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ขอบเขตด้านประชากร จากโรงงานที่ผลิตสีจำนวน 2 โรงงาน โดย กลุ่มที่ 1 จากบุคลากรบริษัทสีลีน่า (ประเทศไทย) โรงงานการผลิตที่ 1 ทำงานภายในโรงงาน ในตำแหน่งหัวหน้างานจำนวน 25 คน พนักงานระดับปฏิบัติการจำนวน 175 คน กลุ่มที่ 2 โรงงานการผลิตที่ 2 ในตำแหน่ง

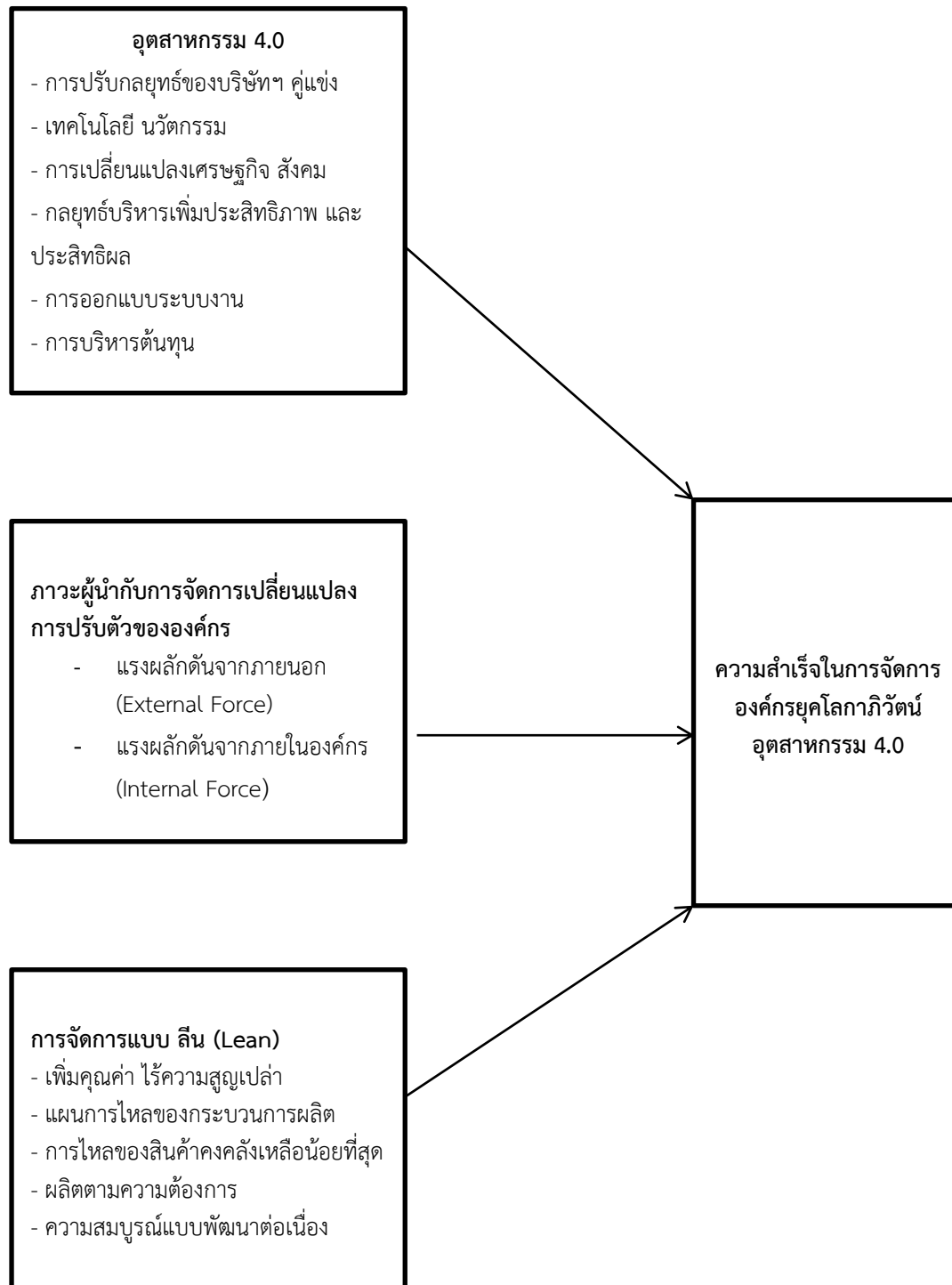
หัวหน้างาน จำนวน 25 คน พนักงานระดับปฏิบัติการจำนวน 175 คน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการบริหารจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด ที่ประกอบด้วย ข้อมูลคุณสมบัติส่วนบุคคล ข้อมูลปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร การสนับสนุนของฝ่ายบริหาร แรงจูงใจ และโครงสร้าง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และข้อมูลความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการความรู้ขององค์กรเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากพนักงานองค์กรอุตสาหกรรม 4.0 ที่จะทำการเก็บข้อมูลชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้พนักงานองค์กรเอกชนมีความเข้าใจในข้อคำถามและความต้องการของผู้วิจัย
2. ทำการแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานองค์กรเอกชนโดยมีระยะเวลาในการทำแบบสอบถาม 1 วัน หลังจากนั้นจึงทำการเก็บแบบสอบถามคืน
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผลการวิจัย

พบว่า การจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 มีสิ่งที่พึงปฏิบัติคือ

1. ต้องมีการปรับองค์กรโดยนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในระบบอุตสาหกรรมรูปแบบเดิม กระบวนการผลิตทุกขั้นตอน (ผู้จัดหาวัตถุดิบ โรงงาน ผู้จัดการจำหน่ายและสินค้า) จะถูกเชื่อมโยงโดยระบบดิจิทัลทั้งหมด ทำให้เกิดห่วงโซ่แห่งคุณค่าที่สอดคล้องกันเป็นอย่างดีเยี่ยม โดย

- 1.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแปลงข้อมูลเป็นระบบดิจิทัลและเชื่อมโยงกับระบบต่าง ๆ ในทุกขั้นตอนของการผลิตและใช้สินค้า (รวมถึงการขนส่งและการจัดหาวัตถุดิบ) ทั้งภายในบริษัทและระหว่างบริษัท

- 1.2 ระบบไซเบอร์กายภาพ ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการและระบบต่าง ๆ

- 1.3 การสื่อสารในระบบเครือข่าย ที่ประกอบด้วยเทคโนโลยีไร้สายและเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อระหว่างเครื่องจักรกลผลิตภัณฑ์ ระบบ และคนในโรงงาน และการสื่อสารกับผู้จัดหาวัตถุดิบและผู้จัดการจำหน่ายการสร้างสถานการณ์จำลองในการออกแบบผลิตภัณฑ์และการจัดทำกระบวนการผลิต

- 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในโรงงานได้โดยทันที หรือผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ และการประมวลผลออนไลน์แบบกลุ่มเมฆ (cloud computing)

2. โรงงานอัจฉริยะทำให้มีความคล่องตัว ในการผลิตมากขึ้น โดยกระบวนการผลิตแบบอัตโนมัติ การส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ผ่านห่วง

โซ่การผลิต และการใช้หุ่นยนต์ที่กำหนดค่าได้ ทำให้โรงงานสามารถผลิตสินค้าได้หลากหลายชนิดโดยใช้อุปกรณ์การผลิตชุดเดียวกัน ระบบดิจิทัลทำให้ความเร็วในการผลิตเพิ่มขึ้นด้วย ผู้นำต้องมีอำนาจ (Bartol & others 1998) การเป็นผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Evolutionary Leadership) ผู้นำเปลี่ยนแปลง คือ การผสมผสานระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม การส่งเสริมความรวดเร็วและความยืดหยุ่นเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดในระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยสร้างความเข้าใจว่าต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบที่สามารถควบคุมและจัดการได้ โดยเฉพาะคนที่อยู่ในองค์กรที่มีทั้งคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ การพัฒนาระบบการผลิตอัจฉริยะ โดยใช้ระบบอัตโนมัติ และใช้ระบบไร้สายในการควบคุมการผลิตทั้งหมด ปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมหากองค์กรไม่มีการจัดการเปลี่ยนแปลง จะไม่สามารถแข่งขัน ไม่สามารถปรับตัวได้เท่าทันกับสถานการณ์ โดย การสนับสนุนของฝ่ายบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยมากนั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.83- 4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นปัจจัยด้านการสนับสนุนของฝ่ายบริหารที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ขององค์กรเอกชนระดับความคิดเห็นด้วยของพนักงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. เพื่อการจัดการความรู้ขององค์กรเอกชนด้านการสนับสนุนของฝ่ายบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับความ

คิดเห็นด้วยมากค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.64-3.87

อภิปรายผล

องค์กรที่ประสบความสำเร็จ ในการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 ต้องมีการปรับองค์กรโดยนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในระบบอุตสาหกรรมรูปแบบเดิม กระบวนการผลิตทุกขั้นตอน (ผู้จัดหาวัตถุดิบ โรงงาน ผู้จัดจำหน่าย และสินค้า) จะถูกเชื่อมโยงโดยระบบดิจิทัลทั้งหมด ทำให้เกิดห่วงโซ่แห่งคุณค่าที่สอดคล้องประสานกันอย่างดีเยี่ยม การสื่อสาร ภายในองค์กรและนอกองค์กรเป็นส่วนสำคัญมากในการบริหารจัดการเปลี่ยนแปลง ลักษณะเฉพาะของบุคคล ลักษณะเฉพาะของการจัดการความรู้ และลักษณะเฉพาะขององค์กร มีผลต่อการนำระบบจัดการความรู้มาใช้ได้อย่างมีนัยสำคัญ สภาพแวดล้อมมีผลต่อลักษณะเฉพาะของการจัดการความรู้สอดคล้องกับ huang และ lai (2014) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัญหาปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านกลยุทธ์ ด้านข้อมูลองค์กร ด้านภาวะผู้นำของฝ่ายบริหาร และด้านกฎระเบียบต่าง ๆ ล้วนส่งผลต่อรูปแบบการจัดการความรู้ ต้องทำให้เกิดรากฐานความเข้าใจของอุตสาหกรรมในการนำการจัดการความรู้มาใช้ อุตสาหกรรมการก่อสร้างและนักวิจัยสามารถนำรูปแบบนี้เป็นแนวทางในการปรับและประยุกต์ใช้ต่อไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Idris และคณะ (2016) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยแวดล้อมของรูปแบบการจัดการความรู้สำหรับการใช้งาน และการประยุกต์ในอุตสาหกรรมการก่อสร้าง (environmental factors of knowledge management model for implementation and adaptation

in the construction industry) ที่เสนอว่าปัจจัยต่าง ๆ ล้วนส่งผลต่อรูปแบบการจัดการความรู้ งานวิจัยชิ้นนี้ทำให้เกิดรากฐานความเข้าใจของอุตสาหกรรมในการนำการจัดการความรู้มาใช้ อุตสาหกรรมการก่อสร้างและนักวิจัยสามารถนำรูปแบบนี้เป็นแนวทางในการปรับและประยุกต์ใช้ต่อไปได้

แรงจูงใจที่มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กรสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ อัครมงคลฐากูร (2559) เรื่องข้อมูลส่วนบุคคล ความคิดเห็นพฤติกรรมการใช้พฤติกรรมการตัดสินใจและแรงจูงใจที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสำรวจความคิดเห็นพฤติกรรมการใช้ พฤติกรรมการตัดสินใจ แรงจูงใจที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยด้านเพศอายุ อาชีพ ระดับรายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา อายุการทำงานมีความแตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นพฤติกรรมการใช้ ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจ และด้านแรงจูงใจมีความแตกต่างกันที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร พบว่า ระดับความคิดเห็นด้วยของพนักงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. เพื่อการจัดการความรู้ขององค์กรเอกชนด้านการสนับสนุนของฝ่ายบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยมากนั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.83-4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นปัจจัยด้านการสนับสนุนของ

ฝ่ายบริหารที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ขององค์กรเอกชนระดับความคิดเห็นด้วยของพนักงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์กับอุตสาหกรรม 4.0 บ. เพื่อการจัดการความรู้ขององค์กรเอกชนด้านการสนับสนุนของฝ่ายบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยมากค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.64-3.87

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลวิจัย เรื่องการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ไปใช้นั้น ผู้นำต้องมีอำนาจและใช้ภาวะผู้นำในการสั่งการคุณลักษณะอันดับแรกที่สุด ความจริงใจ ตรงไปตรงมา ความซื่อสัตย์ ความฉะฉาน ต้องศึกษาเทคโนโลยีในยุค 4.0 อย่างต่อเนื่อง การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงควรแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนกับบรรยากาศการทำงานที่สร้างขึ้นมาก ต้องเป็นผู้ที่ยึดหยุ่นพร้อมรับฟังพนักงานทั้งหลาย มีการเตรียมพร้อม ความตั้งใจเรียนรู้ใหม่ สิ่งที่เราไม่รู้มีใช้ที่สุดอีกต่อไป เรายังต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ยังต้องการความรู้ข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อไปเข้าถึงจุดสุดยอดแห่งการเป็นผู้นำยุคการเปลี่ยนแปลงโดยยอมละทิ้งเครื่องมือวิธีเก่า ๆ ในอดีตออกไปเสีย ผู้นำแห่งยุคใหม่ที่ประสบความสำเร็จในการสร้างบรรยากาศการทำงานขึ้นมาใหม่ การเตรียมการให้

ทุกคนพร้อมอยู่ตลอดเวลา มีวิสัยทัศน์ ผู้นำที่ยิ่งใหญ่ทั่วไป ในประวัติศาสตร์ต้องมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคต และยังสามารถแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมงานได้ และที่สำคัญที่สุดคือการเห็นประโยชน์ต่อผู้อื่นเป็นที่ตั้ง

2. เรื่องการจัดการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ไปใช้นั้น ผู้นำต้องมีอำนาจและใช้ภาวะผู้นำในการสั่งการคุณลักษณะอันดับแรกที่สุด ความจริงใจ ตรงไปตรงมา ความซื่อสัตย์ ความฉะฉาน ต้องศึกษาเทคโนโลยีในยุค 4.0 อย่างต่อเนื่อง การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงควรแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนกับบรรยากาศการทำงานที่สร้างขึ้นมาก ต้องเป็นผู้ที่ยึดหยุ่นพร้อมรับฟังพนักงานทั้งหลาย มีการเตรียมพร้อม ความตั้งใจเรียนรู้ใหม่ สิ่งที่เราไม่รู้มีใช้ที่สุดอีกต่อไป เรายังต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ยังต้องการความรู้ข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อไปเข้าถึงจุดสุดยอดแห่งการเป็นผู้นำยุคการเปลี่ยนแปลงโดยยอมละทิ้งเครื่องมือวิธีเก่า ๆ ในอดีตออกไปเสีย ผู้นำแห่งยุคใหม่ที่ประสบความสำเร็จในการสร้างบรรยากาศการทำงานขึ้นมาใหม่ การเตรียมการให้ทุกคนพร้อมอยู่ตลอดเวลา มีวิสัยทัศน์ ผู้นำที่ยิ่งใหญ่ทั่วไป ในประวัติศาสตร์ต้องมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคต และยังสามารถแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมงานได้ และที่สำคัญที่สุดคือการเห็นประโยชน์ต่อผู้อื่นเป็นที่ตั้ง

เอกสารอ้างอิง

- เคลาส์ ชวาบ. (klaus schwab). (2561), *การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4* (the fourth industrial revolution). กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ อมรินทร์ <https://www.amarinbooks.com/การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่-เมื่อ-ai-กำลังจะแย่งงานของคุณ/>
- บุญดี บุญญาภิกิจและคณะ. (2548). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : จีรวัฒน์เอ็กซ์เพรส

- หทัยรัตน์ อัครมงคลฐากร. (2559). การศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล ความคิดเห็นพฤติกรรมการใช้ พฤติกรรมการตัดสินใจและแรงจูงใจที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Kotler, P., Kartajaya, H., & Huan, H. D. (2007). *Think ASEAN: (Rethinking Marketing toward ASEAN Community 2015)*. Singapore: McGraw-Hill
- Hall, (2003). Peter J. Makin, Cary L. Cooper and Charles J. Cox.
http://www.gmu.edu/org/iopsa/Ho&Levesque_AOM2002.pdf. 2002. (industrial economic economic modern manufacturing นิตยสาร *Modern Manufacturing* Vol.15 ฉบับเดือน September 2017
- Huang, H. C., Lai, M. C., Lin, L. H., & Chen, C. T. (2013). Overcoming organizational inertia to strengthen business model innovation: An open innovation perspective. *Journal of Organizational Change Management*, 26(6), 977-1002
- Bartol, M. Kathryn & C. Martin. (1998). *Management Quality*. 2nd ed. New York: Prentice Hall
- Katun M. Idris 2016 *Environmental Factors of Knowledge Management Model for Implementation and Adoption in the Construction Industry Department of Quantity Surveying*, Universiti Teknologi Malaysia, Johor, Malaysia
- Kilman, R., Saxton, M., & Serpa, R. (1986). Issues in understanding and changing culture. *California Management Review*. 28(2), 87 - 94.

การวางแผนกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง
Strategic Planning Private Early Childhood Education Administration Level
in Trang Province

กิกภัทร สุขลัม

Kitphud Suklim

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ข้อมูล ที่มุ่งนำข้อค้นพบไปใช้พัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษา การวางแผน กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง 2. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง 3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรังต้องจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้น ระยะยาวส่งเสริมให้มีกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร การประเมิน ต้องปฏิบัติตาม ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ได้รับคะแนนสูงสุด มาเป็นต้นแบบในการจัดทำกลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง

คำสำคัญ: การวางแผน, กลยุทธ์, เด็กปฐมวัย

Abstract

This research was descriptive research, the data analysis aimed to apply the findings to improve the management process in private early childhood educational institutes. The objectives of this study were 1. to study and plan with the strategic management in private early childhood educational institutes, Trang Province 2. to evaluate the strategic management in private early childhood educational institutes, Trang Province 3. to develop the strategic management in private early childhood educational institutes, Trang Province. The findings found that the strategic planning in private early childhood educational institutes, Trang Province had to formulate vision, short-term goals, long-term goals, promotion the staff in learning processes and activities, the evaluation on the quality assurance systems compliance with the maximum score as a template model in strategy formulation of strategic development in private early childhood educational institute in Trang Province.

Keywords: Planning, Strategy, Early Childhood

Received: 2019-2-25 Revised: 2019-3-24 Accepted: 2019-4-26

บทนำ

การวางแผนการดำเนินงาน ในการบริหาร หรือที่เรียกว่าการวางแผนกลยุทธ์ เป็นสิ่งสำคัญ มากและถือเป็นกิจกรรมแรกที่โรงเรียนจะต้อง จัดทำเพราะ แผนกลยุทธ์เป็นแผนงานหลักที่แสดง

ถึงภาระงานแนวโน้มของความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตนเองและเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้ การ ดำเนินการต่าง ๆ ของแผนกลยุทธ์สามารถดำเนิน

ไปได้อย่างมีระบบและมีหลักเกณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน) (สพฐ.)

โรงเรียนจัดเป็นทุนทางปัญญาประการหนึ่ง การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือการเลียนแบบ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ (interact) ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน (Bandura 1986)

การพัฒนาการศึกษาในเด็กระดับปฐมวัย เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี จะเป็นช่วงอายุที่สามารถพัฒนาความพร้อมด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้เต็มที่ หากไม่ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาในช่วงนี้ อาจมีผลให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งจะกระทบต่อการเจริญเติบโตในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543: 1)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาสำหรับคนยุคใหม่ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี และการเข้าถึงข้อมูลมหาศาลได้อย่างง่ายดาย สถานการณ์การเรียนรู้ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อก้าวทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้กระแสแห่งโลกในยุคดิจิทัล (Digital Age) นั้นส่งผลต่อการแสวงหารูปแบบและการปรับกระบวนการทัศน์ในการทำงาน (Paradigm Shift) ที่มีความหลากหลายให้สอดคล้องและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงกับโลกยุคใหม่ซึ่งเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น แนวความคิด รูปแบบ และวิธีการที่ใช้กันในแบบเดิมนั้นอาจมีการวิเคราะห์ทบทวนเพื่อศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่า มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม และทางการศึกษาพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมรูปแบบใหม่ขึ้นมาใช้เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556).

การจัดการศึกษาปฐมวัย จะดำเนินงานได้สำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่

ควรจะนำแนวทางต่าง ๆ ไปพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นและจะต้องเป็นผู้ที่นำนโยบายทางการศึกษาของภาครัฐที่มีไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น การบริหารวิชาการจึงเป็นงานหลักสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร การบริหารวิชาการในระดับปฐมวัยนั้น มีความแตกต่างจากการบริหารวิชาการในระดับการศึกษาอื่น คือในการบริหารวิชาการในระดับสูงขึ้นไปจะมุ่งเน้นในเรื่องเนื้อหาสาระทางวิชาการแต่สำหรับเด็กปฐมวัยนี้มุ่งพัฒนาการและเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐาน ในการที่จะศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาต่อไป (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2545: 143) การวางแผนกลยุทธ์บริหารสถานศึกษา เอกชนระดับปฐมวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา การวางแผน กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง
2. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ มีอิสระในการตอบ และสามารถแสดงความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะได้อย่างสะดวก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ในครั้งนี้มาจาก

1. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 19 คน จากโรงเรียน 19 โรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 1 ที่ได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษา

2. คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรจำนวน 250 คน จากโรงเรียน 19 โรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การสุ่มแบบเจาะจง กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน เป็นโรงเรียนเอกชน จำนวน 19 โรงที่ได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษา ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งกระจายบนพื้นที่ราบใกล้ชุมชน การคมนาคมสะดวก

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษายุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนขนาดเล็ก กลางและใหญ่ จำนวน 19 แห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน เขตจังหวัดตรัง จำนวน 19 คน ครูและบุคลากรจำนวน 250 คน จากโรงเรียน 19 โรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์พัฒนาการบริหารสถานศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิภาพระดับปฐมวัยในเขตจังหวัดตรัง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านเป็นผู้ตรวจพิจารณา

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิภาพระดับปฐมวัยในเขตจังหวัดตรัง

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

การวิเคราะห์ผล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสังเคราะห์และนำข้อมูลที่ได้มาร่างเป็นแบบสัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถึงข้อคำถามว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผลการตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงได้นำไปลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และนำเสนอแบบเชิงพรรณนาจากข้อมูลที่ได้

ผลการวิจัย

การวางแผนการกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิภาพคือ

1. ต้องจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้น ระยะยาว โดยดำเนินการตามกรอบแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินการ การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากร การส่งเสริมให้มีกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร และการทำแผนกำกับติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำผลมาทบทวนและปรับปรุงการดำเนินการ เป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการ อันเนื่องมาจากการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่องเป็นคุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงาน มอบอำนาจในการตัดสินใจเพื่อแลกเปลี่ยนกับความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรนั้น

เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2. การจัดการศึกษาปฐมวัยครูมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน นับตั้งแต่แรกเกิดจนเริ่มเข้าเรียนในระบบโรงเรียน วางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัยให้กับเด็กตั้งแต่ต้น รวมทั้งเด็กที่มีข้อบกพร่องต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมทางบ้านควรมีส่วนช่วยให้เด็กเจริญเติบโต และพัฒนาได้ทุก ๆ ด้าน พ่อแม่ต้องเป็นครูคนแรกที่มีความสำคัญต่อลูกอิทธิพลจากทางบ้านมีผลต่อกระบวนการในการพัฒนาเด็ก

3. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญคือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล วิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุขประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546).

4. เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเขาได้แบ่งพัฒนาการของเด็กคือ 1. พฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) ครอบคลุมการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย 2. พฤติกรรมทางการปรับตัว (Adaptive Behavior) 3. พฤติกรรมทางการใช้ภาษา (Language Behavior) ครอบคลุมการที่เด็กใช้ภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน 4. พฤติกรรมส่วนตัวและสังคม (Personal-Social Behavior) ครอบคลุมการฝึกปฏิบัติส่วนตัว เช่น การกินอาหาร การขับถ่าย และการฝึกต่อสภาพสังคม เช่น การเล่น การตอบสนองผู้อื่น

5. การจัดการศึกษาให้เข้ากับเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R x 7C3R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) ส่วน 7C ได้แก่ Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

การประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ต้องปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาพัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์คือ ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา และ ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และนำกิจกรรมที่ได้รับคะแนนสูงสุด 3 โรงเรียนมาเป็นต้นแบบในการจัดทำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรังต่อไป

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา เอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ต้องดำเนินการตามแผนประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนปฐมวัย ในจังหวัดตรังที่ได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษา มีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประจำปี โดยกำหนดแนวคิด/หลักการ – บทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วม – บุคลากรของสถานศึกษา – ผู้เรียน – บิดามารดา ผู้ปกครอง และชุมชน การใช้ผลการประเมินคุณภาพทั้ง ภายในและภายนอก การใช้งบประมาณและทรัพยากร การใช้แหล่งวิทยาการภายนอก และการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และ การเอื้ออำนาจ เป็นสิ่งสำคัญให้สมาชิกมีแรงขับเคลื่อนใจ และมีความสุขในการทำงาน มีความภาคภูมิใจ ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ความร่วมมือที่ดีจนทำให้บรรลุเป้าหมายของการทำงาน ตามที่คาดหวังไว้ วิโรจน์ สารัตนะ (2553) เสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวางระบบการทำงานที่ส่งเสริมให้ ผู้บริหารแต่ละระดับคณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนตามบทบาทหน้าที่ ที่เหมาะสมกับบุคคลแต่ละระดับโดยยึดหลักการว่า “เมื่อเขาได้ร่วมคิด เขาก็จะร่วมทำ” และเมื่อมีการสื่อสารแผนปฏิบัติให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ ได้เข้าใจ และได้ตระหนักถึงความสำคัญ โดยผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกก็จะช่วยให้แต่ละกลุ่มทำงานเต็มศักยภาพส่งผลให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การวางแผนการกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา เอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรังต้องจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้น ระยะยาวส่งเสริมให้มีกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร การจัดการศึกษาปฐมวัยครูมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โรงเรียน ควรวางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัย

ให้กับเด็กตั้งแต่ต้น รวมทั้งเด็กที่มีข้อบกพร่องประสานกับผู้ปกครอง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภทยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ เน้นพัฒนาการจัดการกลุ่มข้อมูลสำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร บริหารตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษาประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ.

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานสู่ผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาจัดการศึกษาให้เข้ากับเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R x 7C 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) มีทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา การออกแบบสื่อการสอนที่ทันสมัย โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และสืบค้น การสร้างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิภาพระดับปฐมวัยในจังหวัดตรังต้องดำเนินการตามแผนประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัย บริหารจัดการตามเกณฑ์ จากผลการรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. แบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบ ด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพทั้งองค์กร ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมโดยเน้นประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ประสิทธิภาพของระบบการ

ประกันคุณภาพภายในโดย สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ คือ ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา และ ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. การวางแผนกลยุทธ์บริหารสถานศึกษา ต้องมีการวางแผนงาน กำหนด การกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และการศึกษาในศตวรรษที่ 21
2. กำหนดเป้าหมายผลผลิต/ผลลัพธ์เพื่อผู้เรียนมีคุณภาพ มาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้าน เรียนต่อและประกอบอาชีพได้ โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน เป็นแบบอย่าง และให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่นได้ดำเนินการไปสู่เป้าหมาย เพื่อประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จันทร์ นาม. (2545). *ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊ค พอยท์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2553). *แนวคิด ทฤษฎี และ ประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- ทิพาดี เมฆสุวรรณ. (2543). “*ธรรมาภิบาลราชการไทย*” เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง ความสำเร็จและบทเรียนในการสร้างธรรมาภิบาลในส่วนราชการ. นนทบุรี : สำนักงาน ข้าราชการพลเรือน.
- แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12. (2560). *สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ*.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)*
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). *การพัฒนาวิชาชีพครูสู่ยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21*. ในเอกสาร ประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาครูทั้งระบบตามยุทธศาสตร์การปฏิรูป การศึกษาทศวรรษที่ 2. หน้า 2-4.แพร่:สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1-2.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs. NJ: Prentice-Hall.
- Gesell, Arnold. (1880-1961). *TEORÍA DEL DESARROLLO*.
- Gesell, Arnold. (1880-1961). *Transcript of TEORÍA DEL DESARROLLO*.
- Glickman, C.D., Gordon, S.P. and Ross-Gordon, J.M. (2007). *Supervision and Supervision and Curriculum Development*. p135 - 148. Instructional Leadership: A Developmental Approach. 7th Ed. Boston: Allyn & Bacon.
- Massoglia, Dr. (1977). *Early childhood education in the home*. Delmor Publishers Copyright by Little Educational Publishing, Inc.

ความอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ Political Autonomy of Local Politics in PHRAE Province

กุลชาติ วุฒิกไรวนิชย์¹, รศ.ดร.ธนาสนธิ์ สตะเวทิน²

Kullachart Wutikraivanit¹, Assoc. Prof. Dr. Dhanasanit Satawedini²

รศ.สุรพันธ์ ทับสุวรรณ³, ผศ.ดร.พัฑ ลวางกูร⁴

Assoc. Prof. Suraphan Thabsuwan³, Asst. Prof. Dr. Pad Lavankura⁴

¹รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต

¹Doctor of Political Science

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้งนายนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปีพ.ศ. 2554 มีหรือไม่ว่าไร และ (2) เหตุของความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งดังกล่าวเกิดจากเหตุใด ซึ่งเป็นการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองของผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยด้วยกันเองและมาจากรากฐานทางการเมืองเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า “การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่มีความเป็นอิสระทางการเมืองแต่อยู่ภายใต้ข้อจำกัด” ด้วยพบการแสดงถึงความเป็นอิสระทางการเมืองต่อไปนี้ (1) การต่อสู้แข่งขันทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับนักการเมืองระดับชาติในพื้นที่ (2) การสนับสนุนผู้นำท้องถิ่นเพื่อต่อสู้ทางการเมืองกับพรรคการเมืองและนักการเมืองระดับชาติโดยกลุ่มการเมืองท้องถิ่นต่าง ๆ (3) วัตถุประสงค์ของการครองอำนาจทางการเมืองในการแข่งขันทางการเมืองดังกล่าวเพียงเพื่อปกป้องอำนาจทางการเมืองและทรัพยากรทางการเมืองในท้องถิ่นของตน ดังนั้นการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับนักการเมืองระดับชาติในพื้นที่และการสนับสนุนผู้นำท้องถิ่นเพื่อต่อสู้ทางการเมืองกับพรรคการเมืองและนักการเมืองระดับชาติรวมถึงวัตถุประสงค์และวิธีการที่ใช้ในการแข่งขันทางการเมืองดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดของผลประโยชน์ทางการเมืองของนักการเมือง

คำสำคัญ: ความเป็นอิสระทางการเมือง, การแข่งขันทางการเมือง, การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่

Abstract

The research objectives were (1) to study the political autonomy of local politics in the election of the provincial administration organization PHRAE in the year 2011, whether or not, and (2) the causes of the political autonomy of the local politics that occurred in the election, why? Which was the political struggle of the candidates from the Phuea Thai Party together and from the same political foundation. The research found that the local politics in PHRAE was politically independent but subject to restrictions as well as the following political autonomy (1) the political competition among local politicians and national politicians in the local area (2) the supporting from local leaders to compete on politics with national political parties and politicians by various local political groups (3) the objectives of the reigning political power in the political competition were just to protect their political power and political resources in their locality. Therefore, the political competition of local politicians with national politicians in the area and supporting local leaders to compete in politics with national political parties and politicians including the objectives

and methods that used in such political competitions, demonstrated the political autonomy of local politics under the limitations on benefits of the politics of politicians.

Keywords: Political Autonomy, Political competition, Local politics in PHARE province

Received: 2019-2-26 Revised: 2019-3-26 Accepted: 2019-4-26

บทนำ

ความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปี พ.ศ. 2554 ระหว่างนายอนุวัธ วงศ์วรรณผู้สมัครสังกัดพรรคเพื่อไทย ที่ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ที่สังกัดพรรคเพื่อไทย, พรรคประชาธิปัตย์และที่ไม่สังกัดพรรคการเมืองในจังหวัดแพร่กับผู้ที่นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล รัฐมนตรีฯ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ กรรมการบริหารพรรคเพื่อไทยให้การสนับสนุนคือนางวรรณชนันท์ พงศ์สุรางค์ผู้สมัครสังกัดพรรคเพื่อไทย อีกทั้งทางฝ่ายนายวรวัจน์ฯ ยังได้รับการสนับสนุนจากแกนนำกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองขนาดใหญ่ (นปช) อีกด้วย ซึ่งในเบื้องต้นเหตุการณ์ดังกล่าวบ่งบอกถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่อย่างเด่นชัด เนื่องจากเป็นการแสดงถึงความต้องการเป็นอิสระทางการเมืองจากความพยายามครอบครองอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่นของพรรคการเมืองและนักการเมืองระดับชาติ โดยเกิดความร่วมมือข้ามชั่วอำนาจทางการเมือง และการต่อสู้ทางการเมืองภายในชั่วอำนาจทางการเมืองเดียวกันอย่างชัดเจน

ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นตามหลักการของการกระจายอำนาจ เพราะการบริหารงานท้องถิ่นที่เป็นอิสระนั้นย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์หลายประการดังที่ โกวิท พวงงาม

(2550, หน้า 110-113) ได้กล่าวไว้ว่าที่เช่น ส่งผลให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า และสามารถแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้อย่างตรงจุด ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่น เป็นที่พึงของประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนกลางโดยปราศจากอิทธิพลหรือการครอบงำทางการเมืองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและเพื่อมีอำนาจในการควบคุมและกำหนดทิศทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แต่ในปัจจุบันพบปัญหาว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่อาจเป็นของประชาชนได้มักถูกครอบงำโดยพรรคการเมือง, กลุ่มทุน, ผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมืองที่เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โกวิท พวงงาม, 2550, หน้า 2) ด้วยวิธีการต่าง ๆ ต่อการเมืองท้องถิ่นจนทำให้เกิดความไม่เป็นอิสระทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคการเมืองและนักการเมืองระดับชาติในท้องถิ่นที่ถือว่าท้องถิ่นเป็นที่มาของตัวแทนประชาชนเปรียบเสมือนการหาจำนวนสมาชิกและฐานคะแนนเสียง ดังนั้นจึงต้องเข้าถึงประชาชนในท้องถิ่นโดยมีจุดมุ่งหมายคือความพยายามที่จะควบคุมหรือมีอิทธิพลเหนือการเมืองท้องถิ่นนั้นให้ได้นั่นเอง แต่จากข้อมูลทางการเมืองในจังหวัดแพร่พบว่า นักการเมืองระดับชาติในจังหวัดแพร่นั้นไม่สามารถที่จะครอบงำนักการเมืองระดับท้องถิ่นได้ แตกต่างจากการเมืองในจังหวัดอื่น ๆ อาทิเช่นจังหวัดสุพรรณบุรี มีพรรคชาติไทยพัฒนา ของนายบรรหาร ศิลปอาชา

การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นฐานเสียงของพรรคชาติไทยพัฒนาเกือบทั้งหมดหรือจังหวัดเพชรบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ของพรรคประชาธิปัตย์ ฐานเสียงการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดก็จะเป็นคนของพรรคประชาธิปัตย์เกือบทั้งหมดเช่นกัน

และด้วยการเมืองระดับชาติและการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ควบคู่กัน ความเข้มแข็งหรือความอ่อนแอที่เกิดขึ้นกับการเมืองในระดับใดระดับหนึ่งย่อมมีผลต่อการเมืองในอีกระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นรากฐานของการเมืองระดับชาติไม่พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย เช่น ได้นักการเมืองที่เกิดจากการเลือกตั้งที่ไม่บริสุทธิ์ ยุติธรรมมีการซื้อสิทธิขายเสียง จะส่งผลต่อการเมืองระดับชาติที่ไร้เสถียรภาพด้วย เนื่องจากได้นักการเมืองที่ไม่มีคุณภาพเข้าไปทำหน้าที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ ในเหตุการณ์การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในปี พ.ศ. 2554

2. เพื่อศึกษาถึงเหตุแห่งความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ ในเหตุการณ์การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในปี พ.ศ. 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological research) ตามแนวคิดของฮัสเซล (Husserl) ซึ่งเป็นผู้สร้างแนวคิดพื้นฐานในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา ที่มุ่งแสวงหาความรู้ความจริงของปรากฏการณ์ภายใต้บริบทที่ปรากฏการณ์นั้นเกิดขึ้น ซึ่งการศึกษาตามแนวปรากฏการณ์วิทยาเชิงพรรณนา ดังกล่าวประกอบด้วย กระบวนการสำคัญ 3

กระบวนการ คือ การหยั่งรู้ การวิเคราะห์ปรากฏการณ์ และการบรรยายปรากฏการณ์ (Edmund Husserl, 1931)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสามารถชักถาม ตั้งประเด็นถึงข้อเท็จจริงตามเป้าหมายแห่งวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังประกอบไปด้วย ผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้ รองผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่, ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแพร่และกลุ่มนักการเมืองในจังหวัดแพร่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ซึ่งจะเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับคำถามและลำดับขั้นตอนของการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า เป็นการพูดคุยสนทนาตามธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ต้องการศึกษาโดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและโครงสร้างของการสนทนา และผู้วิจัยได้พยายามหารายละเอียดเบื้องต้นที่เกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลเพื่อความเข้าใจและสามารถสัมภาษณ์ภายใต้บรรยากาศของการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี เพื่อจะได้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งการสัมภาษณ์นี้ เพื่อจะได้ข้อมูลในเชิงลึก จากบุคคลที่ได้คัดเลือกแล้วว่ามีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียด ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้ อีกทั้งการสัมภาษณ์จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำการซักถามโดยเจาะจงประเด็นได้ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษาและสมมุติฐานการวิจัย

2. การวิจัยเอกสาร(Documentary Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมแนวคิด สถิติ และข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ

(secondary data) ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านความเป็นมาของกลุ่มทุนในจังหวัดแพร่ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary source), ประวัติความเป็นมาทางการเมืองของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ประกอบไปด้วย หนังสือ บทความ เอกสารเผยแพร่ แผนงาน อินเทอร์เน็ตและงานวิจัยอื่น ๆ โดยได้ทำการรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลที่ต้องการไว้เพื่อทราบถึงบริบทและประวัติความเป็นมาของจังหวัดแพร่ บริบทของกลุ่มทุนท้องถิ่นต่าง ๆ และการสะสมทุนของกลุ่มทุนต่าง ๆ จนนำไปสู่กลุ่มการเมืองจนถึงเหตุการณ์ที่แสดงถึงความอิสระทางการเมืองในจังหวัดแพร่ ในปี พ.ศ.2554

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้างจากบุคคลที่คัดเลือกแล้วตามผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและความสมบูรณ์ เพื่อจะสามารถอธิบายและเชื่อมโยงประเด็นสำคัญ รวมถึงบริบทของการเมืองในจังหวัดแพร่ในปัจจุบันโดยจะเป็นการสัมภาษณ์ และบันทึกการสัมภาษณ์อย่างละเอียดโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

เริ่มการสัมภาษณ์ โดยการสร้างสัมพันธภาพความเป็นกันเอง เพราะจะทำให้เข้าถึงข้อมูลเชิงลึกและมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ สิทธิของผู้ให้ข้อมูล เช่น สิทธิในการไม่ให้ข้อมูล การยุติการสนทนา เป็นต้น ในกรณีที่ต้องมีการบันทึกการสัมภาษณ์ทั้งการบันทึกเสียง และการจดบันทึก ผู้วิจัยจะต้องขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนเมื่อผู้ให้ข้อมูลอนุญาตจึงทำการบันทึก

ดำเนินการสัมภาษณ์ ขณะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะต้องทำตามตัวตามสบายเป็นธรรมชาติเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลไม่รู้สึก กังวล ใช้ภาษาที่เข้าใจตรงกันทั้ง 2 ฝ่าย รับฟังด้วยความตั้งใจแม้ผู้วิจัยจะไม่เห็นด้วยกับความเห็นของผู้ให้ข้อมูล, แสดงถึงความสนใจ และความเข้าใจในความเห็น

เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้ข้อมูลเปิดเผยเรื่องราวหรือความคิดเห็น ที่เป็นข้อมูลในเชิงลึกตามต้องการ

สิ้นสุดการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในวิจัยเชิงคุณภาพนั้นอาจจะต้องกระทำ หลายครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอึดตัวของข้อมูล การสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะใช้ระยะเวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง ในกรณีที่การสัมภาษณ์นั้นยังไม่ใช้ครั้งสุดท้าย ผู้วิจัย ต้องขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการกลับมาสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยผู้วิจัยจะใช้การพิจารณาโดยองค์รวม (Holistic approach) ทั้งเศรษฐกิจ,การเมืองและประวัติศาสตร์ โครงสร้างอำนาจในพื้นที่การศึกษา รวมถึงความสัมพันธ์และความเป็นตัวเองของนักการเมืองที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความเป็นอิสระทางการเมือง ด้วยการปรับใช้สมมติฐานและแนวคิดหลายทฤษฎี เน้นวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการตีความ และสำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาตามแนวปรากฏการณ์วิทยาเชิงพรรณนา (Descriptive phenomenology) ที่ศึกษาปรากฏการณ์ด้วยการค้นหาโดยตรง (Direct exploration) ใช้การวิเคราะห์ และบรรยายปรากฏการณ์ที่เฉพาะเจาะจงอย่างเป็นอิสระ และนำเสนอข้อค้นพบ เน้นความเข้มข้น, ความกว้างและความลึกของข้อมูล ดังนั้นแนวการศึกษาดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่แสดงถึงความไม่เป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่เป็นอย่างยิ่ง

อนึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy) และแนวคิดทางด้านสังคมวิทยาการเมือง (Political Sociology) ด้วยการศึกษาประวัติของการก่อกำเนิดกลุ่มทุนต่าง ๆ ไล่เรียงมาจนถึงเหตุการณ์ที่แสดงถึงความไม่เป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพความเป็นมา ความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะ

เป็นในอนาคต ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็น การวิเคราะห์ที่ไม่แยกส่วนระหว่างเศรษฐกิจกับ การเมือง และเนื่องจากทุกส่วนประกอบขององค์ รวมต่างอิงอาศัยซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลง ของส่วนหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ดังนั้น การวิจัยนี้จึงไม่ “ลด” ความสำคัญแต่ละส่วนลงให้ มีค่าเป็นเพียง “ตัวแปร” ที่เป็นอยู่ได้เดียว ๆ โดย ลำพัง หากแต่ผู้วิจัยมุ่งทำความเข้าใจความสัมพันธ์ ที่ส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นมีต่อกันมากกว่าการมุ่งทำ ความเข้าใจความเป็นเหตุปัจจัยซึ่งกันและกันในเชิง เส้นตรง (linear, causality relations) เหตุว่าทุก สิ่งย่อมอยู่ในฐานะที่จะมีผลกระทบต่อกันและกัน ได้ ดังนั้นสาเหตุกับผลจึงไม่ควรแยกจากกัน และ ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุกับผลเป็น ความสัมพันธ์หลายทาง

ผลการวิจัย

ความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมือง ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่

การแสดงถึงความเป็นอิสระทางการเมือง ของการเมืองท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปี พ.ศ. 2554 พบว่าเป็นการแสดงถึงความเป็นอิสระทาง การเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ที่อยู่ ภายใต้อำนาจจำกัด เนื่องจากในการเลือกตั้งดังกล่าว การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ได้แสดงถึงความเป็น อิสระทางการเมืองดังต่อไปนี้

1. การต่อสู้แข่งขันทางการเมือง ของ นักการเมืองท้องถิ่นกับนักการเมืองระดับชาติใน พื้นที่ โดยนักการเมืองระดับชาติได้ส่งตัวแทนของ ตนมาให้ต่อสู้ทางการเมือง เพื่อพยายามที่จะแย่งชิง และครอบครองพื้นที่ทางการเมืองในจังหวัดแพร่ อันเนื่องมาจากประเด็นความขัดแย้งภายในกลุ่ม เครือข่ายพรรคเพื่อไทยด้วยกันเองอาทิเช่น การหา เสียงที่แย่งกันเป็นตัวแทนของกลุ่ม เพื่อลงสมัคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและความพยายามที่จะ เข้าไปแทรกแซงและควบคุมการทำงานของนาย อนุวัตร ซึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ จากนายวรวัจน์ที่เป็นนักการเมืองระดับชาติและ

เป็นแกนนำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัด แพร่เพราะการดำเนินงานของการเมืองท้องถิ่นใน จังหวัดแพร่ ที่สามารถดำเนินงานได้อย่างอิสระโดย ไม่ต้องพึ่งพำนักการเมืองระดับชาติและพรรค การเมือง ซึ่งการดำเนินงานการเมืองท้องถิ่น ดังกล่าวของนายอนุวัตร สามารถสร้างความนิยมขึ้น ชอบจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ ล่างและประชาชน การดำเนินงานทางการเมือง ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อตรงต่อนักการเมือง ระดับชาติในพื้นที่เนื่องจากเป็นการสร้างและขยาย อำนาจทางการเมืองของนายอนุวัตร ไปในตัว

ดังนั้นการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองที่เกิดขึ้น ดังกล่าวนอกจากจะเป็นการแข่งขันเพื่อเข้าควบคุม ครอบครอง มีอิทธิพลเหนือท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นการ ต่อสู้เพื่อรักษาสถานะ ความมั่นคงทางการเมือง ของนักการเมืองระดับชาติในพื้นที่อีกด้วย

2. การสนับสนุนผู้นำท้องถิ่นจากกลุ่ม การเมืองต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อต่อสู้ทางการเมือง กับพรรคการเมืองและนักการเมืองระดับชาติ อาทิ กลุ่มสภาประชาธิปไตยล้านนาจังหวัดแพร่ได้นำ แกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ แห่งชาติ (นปช) จังหวัดแพร่และสมาชิกแกลงข่าว และแกลงจุดยืนต่อต้านการหาเสียงของ นางวร นุชนันท์ และการแทรกแซงทางการเมืองจากกลุ่ม การเมืองขนาดใหญ่ (นปช) และการกระทำของ ส.ส. ของพรรคเพื่อไทยจังหวัดแพร่และการ สนับสนุนของนักการเมืองที่เป็นสมาชิกองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ต่าง ๆ ที่สังกัดพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ และทั้งที่ไม่สังกัดพรรค การเมือง จำนวน 22 เขตจากทั้งหมด 24 เขตแสดง จุดยืนสนับสนุนนายอนุวัตร นายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดแพร่และคณะบริหาร เนื่องจากไม่ ต้องการให้การเมืองระดับชาติเข้ามาแทรกแซง การเมืองท้องถิ่น

ซึ่งผลของการต่อสู้ทางการเมืองดังกล่าว ปรากฏว่านายอนุวัตร ซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการ สนับสนุนจากกลุ่มการเมืองท้องถิ่นต่าง ๆ ใน จังหวัดแพร่ได้รับการเลือกตั้งเป็น นายกองค์การ

บริหารส่วนจังหวัดแพร่สมัยที่ 2 ดังนั้นสนับสนุนของนักการเมืองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งดังกล่าว จึงแสดงถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ เนื่องจากเป็นการแสดงถึงความร่วมมือของนักการเมืองท้องถิ่นที่สังกัดพรรคเดียวกัน นักการเมืองอิสระ นักการเมืองต่างพรรคและกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ที่ไม่ต้องการให้การเมืองระดับชาติเข้ามาแทรกแซงการทำงานของการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวไม่ว่าจะเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองที่ดี หรือ หรือประโยชน์สาธารณะก็ดี ล้วนแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระทางการเมืองและความต้องการเป็นอิสระทางการเมืองจากนักการเมืองระดับชาติ อันหมายถึงการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นไปโดยท้องถิ่นอย่างชัดเจน

3. การพยายามเข้าครองอำนาจในท้องถิ่นของนักการเมืองระดับชาติ และพรรคการเมืองโดยการใช้ช่องทาง ของการกระจายอำนาจ และงบประมาณเพื่อสร้างฐานอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่นโดยอาศัยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ (James C. Scott, 1972, p92) เป็นเครื่องมือในการครอบงำท้องถิ่นผ่านนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งผลที่ได้รับคือนักการเมืองท้องถิ่นก็อาจจะต้องตอบแทนนักการเมืองระดับชาติเหล่านั้น ด้วยการทำหน้าที่เป็นหัวคะแนนที่คอยรักษาสถานะคะแนนเสียงให้กับนักการเมืองระดับชาติโดยมีลักษณะความสัมพันธ์ที่นักการเมืองระดับชาติจะเป็นผู้นำเอางบประมาณตลอดจนโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เป็นของราชการในส่วนกลางลงไปสู่ระดับท้องถิ่น ในขณะที่นักการเมืองในท้องถิ่นมีสภาพเป็นผู้รับงบประมาณและโครงการพัฒนาเหล่านั้น และเพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่นักการเมืองระดับชาตินำเอาความเจริญมาให้แก่ท้องถิ่นของตน จึงทำให้นักการเมืองท้องถิ่นก็อาจจะต้องตอบแทน โดยการทำหน้าที่เป็นหัวคะแนนที่คอยรักษาสถานะคะแนนเสียงให้กับ นักการเมืองระดับชาติ (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, 2556, หน้า 67) ประกอบกับ หน่วยราชการในจังหวัดแพร่ที่กำกับดูแลองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นเองก็ให้อิสระอย่างเต็มที่ในการบริการจัดการ อาทิ การจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นนักการเมืองระดับชาติ และพรรคการเมืองจึงใช้ช่องทางของการกระจายอำนาจและงบประมาณนี้เพื่อสร้างฐานอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่นด้วยอาศัยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ เป็นเครื่องมือในการครอบงำท้องถิ่นโดยผ่านนักการเมืองท้องถิ่น เพราะการที่จะได้รับเงินอุดหนุนจากระดับชาติ ถ้าผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นคนละฝั่งกับคนที่ได้เป็นรัฐบาล ก็จะมีปัญหากับงบประมาณที่จะลงมาจากส่วนกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์กันกับพรรคการเมือง

ดังนั้นท้องถิ่นจึงเป็นแหล่งทรัพยากรที่พรรคการเมืองทั้งหลายต้องให้ความสำคัญที่จะต้องเข้าควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อการเมืองในระดับท้องถิ่นนั้นให้ได้ เพราะถือว่าท้องถิ่นเป็นที่มาของตัวแทนประชาชนเปรียบเสมือนการหาจำนวนสมาชิก (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2524, หน้า 13) และฐานคะแนนเสียงโดยใช้ผลประโยชน์ต่างตอบแทนและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือ บนแนวทางการกระจายอำนาจในการพยายามสร้างอิทธิพลต่อนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งได้ก่อให้เกิดการครอบงำทางการเมืองยังผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่อาจเป็นของประชาชนได้มักถูกครอบงำโดยกลุ่มทุน ผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมืองที่เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2550, หน้า 2) โดยการใช้เงินเป็นพาหนะในการเข้าไปควบคุม ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะนี้ประชาชนจะไม่สามารถเข้าไปมีส่วนในการกำหนดนโยบาย หรือทิศทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จึงเป็นการใช้อำนาจด้วยเจตนาที่ไม่ถูกต้องเพราะเพียงแค่การหวังผลทางการเมือง

ประกอบกับวิธีการในการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองที่ผ่านมาทั้งหมดในจังหวัดแพร่กลับพบว่า มีการดำเนินการทางการเมืองในแบบที่เป็นทางการ (Formal Politics) และการเมืองแบบไม่

เป็นทางการเมือง (Informal Politics) (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2542, หน้า 12) ทั้งในช่วงปลอดการเลือกตั้งและในช่วงที่มีการเลือกตั้งก็เพื่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองโดยการใช้เงินผ่านระบบหัวคะแนน ในการสร้างฐานคะแนนเสียง ซึ่งวิธีการดังกล่าวไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และยังเป็นการขัดขวางเจตจำนงอันแท้จริงของประชาชนที่ต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งการใช้วิธีการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อเข้าควบคุม ครอบครอง และมีอิทธิพลเหนือท้องถิ่นหรือเพื่อปกป้องอำนาจทางการเมือง และทรัพยากรทางการเมืองของตนในท้องถิ่น

เพราะฉะนั้นวัตถุประสงค์ของการเข้าครอบงำอำนาจในท้องถิ่นแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ทางการเมืองของนักการเมือง มิใช่ เพื่อผลประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และรวมถึงวิธีการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองในลักษณะดังกล่าวประชาชนจะไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หรือทิศทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เพราะผู้มีอำนาจสามารถเข้าไปควบคุมได้อย่างเบ็ดเสร็จ (โกวิทย์ พวงงาม, 2550, หน้า 8) จึงเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้ ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองโดยผ่านการเลือกตั้งที่สุจริต เพราะฉะนั้นด้วยวิธีการและวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงเป็นข้อ จำกัดในการเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปี พ.ศ. 2554 แสดงถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัด อันเนื่องมาจากการแสดงออกถึงความร่วมมือของนักการเมืองท้องถิ่นที่สังกัดพรรค

เดียวกัน นักการเมืองอิสระ นักการเมืองต่างพรรค และกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ที่ไม่ต้องการให้การเมืองระดับชาติเข้ามาแทรกแซงการทำงานของการเมืองท้องถิ่นซึ่งการแสดงออกดังกล่าวล้วนแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระทางการเมืองและความต้องการเป็นอิสระทางการเมืองจากนักการเมืองระดับชาติ แต่การแสดงออกดังกล่าวกลับเป็นข้อจำกัดของความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่เนื่องจากวัตถุประสงค์และวิธีการที่ใช้ แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ทางการเมืองของนักการเมือง มิใช่ เพื่อผลประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงจึงส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หรือทิศทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมิได้ผ่านการเลือกตั้งอันสุจริต เพราะถูกครอบงำจากกลุ่มทุน ผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมืองจึงเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองโดยผ่านการเลือกตั้งอันสุจริต

เหตุแห่งความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่

ความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ในเหตุการณ์การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปี พ.ศ. 2554 พบว่า เกิดจาก “ความเป็นตัวตน” ของนักการเมืองแต่ละคนเนื่องจาก

1. ความขัดแย้งทางการเมือง ทางสังคม และเศรษฐกิจของนักการเมืองทั้งสามคนที่เป็นายาททางการเมืองของแต่ละตระกูลซึ่งล้วนแต่เป็นลูกหลานพ่อเลี้ยงสักและยาสูบด้วยกัน และมีฐานะทางสังคมที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือเป็นชนชั้นนำในจังหวัดแพร่ เช่นเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ระหว่างตระกูลของแต่ละคนและต่างก็เป็นข้าอำนาจทางการเมืองในจังหวัดแพร่ โดยที่ความขัดแย้งดังกล่าวจึงเป็น

ปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดความเป็นตัวตนของนักการเมืองแต่ละคน ที่มีอิสระในการดำเนินงานทางการเมือง แม้ว่ามาจากฐานอำนาจทางการเมืองเดียวกันหรือสังกัดพรรคการเมืองเดียวกันก็ตาม ดังจะเห็นได้จากการแข่งขันทางการเมืองและการสนับสนุนทางการเมืองที่เกิดขึ้น จนก่อให้เกิดการแสดงถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่และในทางกลับกัน หากนักการเมืองคนใดมีพื้นฐานที่ได้เปรียบในทุนทางสังคมหรือการเมืองมากกว่าคนอื่น ก็จะไม่สามารถเกิดการแข่งขันทางการเมืองได้อันเนื่องจากความครอบงำทางการเมืองที่จะเกิดขึ้นจากฝ่ายที่ได้เปรียบ มีต่อฝ่ายที่เสียเปรียบหรือจะกลายเป็นความสัมพันธ์ในเชิงผู้อุปถัมภ์กับผู้ใต้อุปถัมภ์ ซึ่งจะทำให้ไม่ก่อให้เกิดการแสดงถึงความเป็นอิสระทางการเมือง ไม่ว่าฝ่ายที่ได้เปรียบจะเป็นฝ่ายนักการเมืองระดับชาติ หรือนักการเมืองท้องถิ่นก็ดี

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความขัดแย้งทางการเมืองของนักการเมืองแต่ละคนก่อให้เกิดความเป็นตัวตนในนักการเมือง ที่มีอิสระในการดำเนินงานทางการเมือง และการแข่งขันทางการเมืองรวมถึงการสนับสนุนทางการเมือง จนนำไปสู่การแสดงถึงความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่

2. การกล่อมเกลากองการเมืองที่นักการเมืองทั้งสองต่างได้รับจากบิดาของตนในแต่ละตระกูลทั้งทางตรงและทางอ้อม (Dawson, Richard and Prewitt, Kenneth.,1969, pp.63-80) ได้ก่อให้เกิด “อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันในตัวของนักการเมืองแต่ละคนขึ้น” (Lucian Pye, 1962, pp.44-48) และสิ่งที่ถ่ายทอดในกระบวนการกล่อมเกลากองการเมืองดังกล่าวยังได้ก่อให้เกิด “ความสามารถในทางการเมืองที่แตกต่างกัน” อันเนื่องมาจากการเรียนรู้การฝึกฝนและการปฏิบัติในทางการเมืองอย่างต่อเนื่องของทายาททางการเมืองทั้งสามดังจะเห็นได้จากกรณีของนายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล ที่

ได้รับการสืบทอดสัญลักษณ์ของตระกูลเอื้ออภิญญกุล และการฝึกฝน เรียนรู้งานทางการเมืองโดยการช่วยงานนายเมธา เอื้ออภิญญกุล ผู้เป็นบิดา จนกระทั่งได้รับการสนับสนุนให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้าสู่เวทีการเมืองในระดับท้องถิ่น โดยได้รับการเลือกตั้งและเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองแพร่ (พ.ศ.2535 - 2539) ต่อมานายวรวัจน์ ได้มีทัศนคติทางการเมืองสอดคล้องกับพรรคเพื่อไทย และได้ก้าวเข้าสู่พรรคการเมืองด้วยตนเองจากการย้ายพรรคจากพรรคชาติไทย มาสู่พรรคไทยรักไทยและได้เบนเข็มจากการเมืองท้องถิ่นมามุ่งเน้นบทบาททางด้านการเมืองในระดับชาติมาโดยตลอด

นายอนุวัธ วงศ์วรรณ ที่ได้สืบทอดสัญลักษณ์ของตระกูล วงศ์วรรณและได้เรียนรู้การทำงานทางการเมืองจากนายณรงค์ฯ และ โดยได้ฝึกฝนในเวทีการเมืองระดับชาติจากการสนับสนุนของนายณรงค์ฯ ให้เข้าสู่เวทีการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ในนามพรรคไทยรักไทย โดยมีนายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุลเป็นหัวหน้าทีมผู้สมัคร ซึ่งผลการเลือกตั้ง ปรากฏว่านายอนุวัธได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและต่อมานายอนุวัธ ได้เบนเข็มลงสู่การเมืองท้องถิ่นในปี พ.ศ.2550 โดยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2550 และได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นนายอนุวัธ จึงมีทัศนคติทางการเมืองสอดคล้องกับพรรคเพื่อไทยจากการผลักดันของนายณรงค์ฯ ผู้เป็นบิดา และมุ่งเน้นบทบาททางด้านการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่าการเมืองระดับชาติมาโดยตลอด และมีการสานสัมพันธ์กับกลุ่มท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งที่สังกัดพรรคเดียวกันและพรรคที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองและกลุ่มอิสระต่าง ๆ ในจังหวัดแพร่ ซึ่งบทบาทดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลักษณะของความเป็นอิสระทางการเมืองในตัวนายอนุวัธเองและในกรณีของนางศิริวรรณ ที่ได้สืบทอดสัญลักษณ์ของตระกูล ศุภศิริ

และได้ฝึกฝนเรียนรู้งานทางด้านการเมืองโดยการช่วยงานนายศานิต ศุภศิริผู้เป็นบิดาซึ่งเป็นคนสนิทของ นายณรงค์ฯ ในการดูแลกิจการและงานด้านการเมืองของนายณรงค์ฯ ในพื้นที่จังหวัดแพร่และจนกระทั่งได้รับการสนับสนุนจากบิดา ให้ก้าวเข้าสู่เวทีการเมืองระดับประเทศ จนเกิดเหตุการณ์ล้มล้างที่เมืองแพร่ขึ้น ซึ่ง นายณรงค์ฯ ไม่ได้รับเลือกตั้ง ขณะที่ นางศิริวรรณได้คะแนนลำดับที่ 1 ในการลงสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดแพร่ครั้งแรกภายใต้สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

แสดงให้เห็นถึงทัศนคติทางการเมืองของนางศิริวรรณ ที่สอดคล้องกับพรรคประชาธิปัตย์ ประกอบกับอุดมการณ์ และความนับถือศรัทธาในตัวของนายชวน หลีกภัย ประธานที่ปรึกษาพรรคและอดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ จึงทำให้นางศิริวรรณ ยังคงร่วมงานกับพรรคประชาธิปัตย์มาโดยตลอด ถึงแม้ว่าจะถูกทาบทามจากพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้ไปสังกัดพรรคเพื่อไทยก็ตาม และเนื่องจากฐานคะแนนเสียงในท้องถิ่นของจังหวัดแพร่โดยส่วนใหญ่จะเป็นของประชาธิปัตย์ นางศิริวรรณ จึงได้มุ่งเน้นบทบาททางการเมืองในระดับชาติมาโดยตลอด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการสานต่ออุดมการณ์ทางการเมืองจากบิดาของแต่ละตระกูลไปสู่ผู้นำการเมืองทั้งสามคนโดยกระบวนการกล่อมเกลาก่อนทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมือง การสืบทอดความรู้ ทัศนคติ ปทัสถาน และค่านิยม ได้ก่อให้เกิดการสืบทอดชื่อเสียงของ ตระกูลครอบครัว ซึ่งเป็นชื่อเสียง หรือสัญลักษณ์ที่แตกต่างกันในตัวนักการเมือง อันได้แก่ วงศ์วรรณ, เอื้ออภิญญากุล และศุภศิริ ก่อให้เกิด “อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน” ในตัวของนักการเมืองแต่ละคน ดังจะเห็นได้จากทัศนคติ ค่านิยมทางการเมือง และปทัสถาน (แนวทางปฏิบัติ) หรือบทบาททางการเมืองที่แตกต่างกัน จนก่อให้เกิดความเป็นตัวตนของนักการเมือง

3. ทูตต่าง ๆ ของนายวรวัจน์ฯ กับนายอนุวัธที่ใช้ในการต่อสู้แข่งขันในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ปี พ.ศ. 2554 ต่างได้รับจากสืบทอดทางการเมืองจากบิดาของแต่ละคนซึ่งประกอบด้วย ทูตทางเศรษฐกิจที่มาจากการสะสมทุนอย่างต่อเนื่องยาวนาน ของรุ่นบิดาในตระกูลของแต่ละคนที่ได้สร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและการเมืองให้แก่ตระกูลของตน และด้วยกระบวนการกล่อมเกลาก่อนทางการเมืองที่เป็น การส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมืองหรือทุนทางวัฒนธรรม (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2548, หน้า 113-114; รุ่งญา ยรรยงเกษมสุข, 2556, หน้า 36-37) ด้านการเมืองของบิดาไปยังทายาททางการเมืองทั้งสองคน รวมถึงการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและความใกล้ชิดในสังคมหรือในทางการเมืองนักการเมืองของแต่ละคน โดยที่ทุนทั้งสองประเภทดังกล่าวได้ก่อให้เกิดทุนทางสังคม (Social capital) (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2548, หน้า 117-118; รุ่งญา ยรรยงเกษมสุข, 2556, หน้า 39-40) ในรูปแบบ “เครือข่ายทางสังคม (Network)” ทั้งในรูปแบบ เครือข่ายความสัมพันธ์ทางด้านธุรกิจ ด้านการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างคนงานกับนายจ้าง พ่อเลี้ยงกับคนงาน ในรูปแบบผู้อุปถัมภ์กับผู้ใต้อุปถัมภ์ที่กว้างขวาง

ซึ่งปริมาณทุนทางสังคมของนักการเมืองทั้งสองจะมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่ายความสัมพันธ์ และการปฏิบัติ (Practice) อย่างสม่ำเสมอ โดย รวมถึงความใกล้ชิดในสังคมหรือในทางการเมืองเพื่อรักษาและเพิ่มทุนทางสังคมจากความสัมพันธ์ที่มีอยู่ ประกอบกับการสืบทอดชื่อเสียงของตระกูลครอบครัวซึ่งเป็นชื่อเสียงหรือทุนทางสัญลักษณ์ (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2548, หน้า 116-117) ของตระกูลของแต่ละคน อันได้แก่ “วงศ์วรรณ” และ “เอื้ออภิญญากุล” และจากพื้นฐานของทุนทางเศรษฐกิจของนักการเมืองทั้งสองคนที่มีความพอ จนทำให้บุคคลในสังคมรับรู้และยอมรับสถานะที่มั่งคั่งในรูปแบบของสัญลักษณ์ เช่น การเป็นเจ้าของหรือพ่อเลี้ยง ซึ่ง

สัญลักษณ์นี้เองได้ส่งผลให้ นักการเมืองทั้งสองเกิดอำนาจเชิงสัญลักษณ์ จนสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและความเลื่อมใสจากผู้คนให้กับตนเองได้ด้วยชื่อเสียง การสร้างความไว้วางใจและการสร้างความไว้นื้อเชื่อใจ จนก่อให้เกิดทุนทางการเมือง ซึ่งในการแข่งขันทางการเมืองดังกล่าว นักการเมืองแต่ละคนต่างใช้ทุนต่าง ๆ ของตนที่มีความแตกต่างกันในความเข้มข้นและมีลักษณะเฉพาะของแต่ละคนในการรักษาทุนทางสังคมของแต่ละคนให้คงอยู่ และมีมากขึ้น หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นการใช้ทุนต่าง ๆ ของตนในการรักษา สถานะหรือความมั่นคงทางการเมืองของตนบนพื้นที่ทางการเมือง (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2550, หน้า 30-31) ในจังหวัดแพร่ จนเกิดความขัดแย้งและปะทะกันของทุนทางสังคมและทุนทางการเมืองของแต่ละคน

ดังจะเห็นได้จากการปะทะกันของเครือข่ายทางสังคมของนักการเมืองแต่ละคน และจากผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ปี พ.ศ. 2554 ที่ส่งผลให้นายอนุวัธ ได้รับการเลือกตั้งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ สมัยที่ 2 และเนื่องจากเครือข่ายทางสังคมของนายอนุวัธ ล้วนเป็นเครือข่ายของการเมืองท้องถิ่นที่ภูมิฐานคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในพื้นที่ ที่เกิดจากการปฏิบัติทางการเมืองในพื้นที่อย่างต่อเนื่องของนายอนุวัธ โดยมีลักษณะการทำงานทางการเมืองท้องถิ่นที่สามารถทำงานเข้าได้กับทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองใด หรือแม้แต่ นักการเมืองชั่วตรงข้ามโดยเน้นถึงความร่วมมือและอำนาจในท้องถิ่นเป็นหลักและการสานสัมพันธ์กับกลุ่มท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากเครือข่ายทางสังคมของนายวรวัจน์ ที่เป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองขนาดใหญ่แต่มาจากนอกพื้นที่ มีเพียงตัวนายวรวัจน์ และนายแพทย์ทศพร รวมถึงนางวรรณนันทเท่านันท์ที่อยู่ในพื้นที่ จึงมีความแตกต่างในความเข้มข้นของทุนที่ใช้ กอปรกับ นายวรวัจน์ เป็นนักการเมืองระดับชาติและเป็นหัวหน้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดแพร่ ที่มุ่งเน้นในการดำเนินงานการเมืองในระดับชาติเป็นหลักจึง

ขาดการดำเนินงานการเมืองในระดับท้องถิ่น ส่งผลให้นายวรวัจน์ฯ ขาดโอกาสในการปฏิบัติทางการเมืองในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและขาดความใกล้ชิดในสังคม จึงส่งผลให้ทุนทางสังคมและทุนทางการเมืองของ นายวรวัจน์ฯ ขาดความเข้มข้น

แม้ว่าตัวนายวรวัจน์ เองจะเป็นผู้ครองอำนาจเชิงสัญลักษณ์เอื้ออภิญญาคุณและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพื้นที่หลายสมัย และสังกัดพรรคการเมืองที่เป็นที่ชื่นชอบของประชาชนส่วนมากในพื้นที่ รวมถึงการสนับสนุนของเครือข่ายทางการเมืองขนาดใหญ่ จากนอกพื้นที่ก็ตาม ดังนั้นการดำเนินงานของนายอนุวัธ ทำให้นายอนุวัธ ได้เครือข่ายทางสังคมที่กว้างขวางและมีปริมาณที่เข้มข้น เพียงพอที่ก่อให้เกิดทุนทางสังคมและทุนทางการเมืองที่เข้มแข็ง จนสามารถชนะการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ สมัยที่ 2 ได้ จากที่ได้กล่าวมาจะพบว่าทุนต่าง ๆ ของนักการเมืองทั้งสองต่างมีลักษณะเฉพาะของทุนที่แตกต่างกัน หรือเป็นสิ่งที่เฉพาะตัวของนักการเมืองแต่ละคนที่แสดงให้เห็นชัดถึงความแตกต่างกันระหว่างนักการเมืองทั้งสอง ที่ได้รับมาจากการได้รับการสืบทอด และจากการสั่งสมทุนของตัวนักการเมืองแต่ละคน และความเข้มข้นของทุนที่นักการเมืองทั้งสองครอบครองนั้น ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอของตัวนักการเมืองแต่ละคน ดังนั้นทุนจึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ และ ความเป็นตัวตนที่สามารถดำเนินการทางการเมืองได้อย่างอิสระจากนักการเมืองระดับชาติและพรรคการเมือง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเหตุแห่งความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ จากเหตุการณ์การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปี พ.ศ. 2554 นั้นเป็นผลมาจาก “ความเป็นตัวตน” ของนักการเมืองในท้องถิ่นแต่ละคนที่มีความเป็นอิสระ อันเกิดมาจากการกล่อมเกลากองการเมืองและทุนต่าง ๆ จากการสืบทอดทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ นั้น แสดงถึงความเป็นอิสระทางการเมืองภายใต้ที่อยู่ข้อจำกัดของแข่งขันเพื่อครอบครองอำนาจทางการเมืองของนักการเมือง หรืออาจกล่าวได้ว่า การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ ยังคงอยู่ภายใต้อำนาจของนักการเมือง แม้ว่าจะมีอิสระในการบริหารงานท้องถิ่นโดยปราศจากการแทรกแซงจากนักการเมืองระดับชาติหรือพรรคการเมืองก็ตาม ดังนั้นความเป็นอิสระทางการเมืองดังกล่าวจึงมิได้มาจากเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจโดยแท้จริง แต่ขึ้นอยู่กับตัวนักการเมืองผู้ครองอำนาจเหนือท้องถิ่น ซึ่งหากตัวผู้ครองอำนาจนั้นเอนเอียงหรือตกอยู่ใต้อิทธิพลของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองระดับชาติ ความอิสระทางการเมืองดังกล่าวจะสิ้นสุดโดยทันที หรือกล่าวได้ว่า “ความอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ เป็นเพียงเสื้อหรือรูปลักษณะภายนอกที่ถูกสวมใส่ โดยนักการเมืองท้องถิ่นที่ครอบครองอำนาจเหนือท้องถิ่น ซึ่งสามารถสวมใส่หรือถอดเปลี่ยนได้ทันที ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมืองเป็นหลัก”

ฉะนั้นการพิจารณาแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้เกิดความอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นที่มาจากประชาชนนั้น จำต้องพิจารณาทั้งกระบวนการ เพราะความเป็นอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่น เกิดจากองค์ประกอบ ด้วยกัน 3 ส่วนคือ การกระจายอำนาจ, การปกครองส่วนท้องถิ่น, พรรคการเมือง และจากกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้น เพื่อจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ “กระจายอำนาจบริหารไปสู่ท้องถิ่น” แต่จากการที่พรรคการเมืองพยายามเข้าควบคุมและสร้างอิทธิพลเหนือการเมืองท้องถิ่น รวมถึงการครอบงำทางการเมือง ซึ่งประสบความสำเร็จในหลายๆ พื้นที่ในปัจจุบันนั้นย่อมแสดงให้เห็นถึง ปัญหาในกระบวนการ ตั้งแต่ระดับบนจนถึงระดับล่าง หรือจากระดับรัฐบาลในส่วนของการควบคุมการ

ดำเนินงานของท้องถิ่นทั้งในด้านวิธีการและด้านกฎหมายจนถึงระดับท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอใน 3 ลักษณะประกอบด้วย

การป้องกัน การครอบงำทางการเมืองด้วยการเข้ามาบีบบังคับต่อการจัดสรรงบประมาณของนักการเมือง

การแก้ไข ภาพลักษณ์ในเชิงลบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันที่นำมาซึ่งสภาวะติดขัดหยุดนิ่งในการพัฒนาความอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่น

การพัฒนา ประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดจิตสำนึกและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการบูรณาการร่วม

ซึ่งการนำเสนอข้อเสนอแนะในครั้งนี้ของผู้วิจัยเป็นเพียงความคิดเห็นที่เกิดจากการศึกษาความอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ ซึ่งผู้วิจัยได้มองผ่านมโนทัศน์ของแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้ใช้ในการศึกษาและได้ประยุกต์ใช้ในการนำเสนอ โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงนโยบายและในเชิงวิชาการ ดังมีประเด็นต่าง ๆ เพื่อพิจารณาดังต่อไปนี้

การจัดสรรงบประมาณ

เนื่องจากนักการเมืองระดับชาติจะเข้ามามีบทบาทและการกำหนดสัดส่วนเงินอุดหนุนระหว่างเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่รัฐจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองที่สำคัญในการสร้างฐานทางการเมืองรวมถึงการต่อรองกันทางการเมือง

จากข้อจำกัดด้านรายได้ท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจหลักที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลางในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งพบว่าในสภาพความเป็นจริงท้องถิ่นจำนวนมากมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การบริหารจัดการ อีกทั้งแหล่งรายได้ของท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ยังมีข้อจำกัดที่แตกต่างกันในแต่ละ

พื้นที่ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์ สังคม การเมืองท้องถิ่นและวัฒนธรรม จึงเกิดความแตกต่างเนื่องจากโครงสร้างสังคม ซึ่งส่งผลให้เกิดความเลื่อมล้ำและปัญหาในด้านการคลังในท้องถิ่น ฉะนั้นเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้จ่ายเพื่อปฏิบัติการกิจดังกล่าว

ดังนั้นรัฐบาลควรปรับปรุงเงินอุดหนุน ให้เป็นระบบเงินอุดหนุนที่จะช่วยลดความแตกต่าง หรือสร้างความเท่าเทียมในทางการคลังระหว่าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ และเป็นระบบที่มีความโปร่งใสมิ หลีกเลี่ยงข้อพิพาทที่สามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการเมือง เรื่องการจัดสรรงบอุดหนุนระหว่างนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองท้องถิ่น

การทุจริตและภาพลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพลักษณ์ในเชิงลบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันใน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันยังคงถูกนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้งซึ่งปัญหาดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นแต่เพียงใน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่เกิดขึ้นในทุกระดับที่มีความแตกต่างเชิงอำนาจ ซึ่งเรื่องดังกล่าวส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนโดยตรงจน กลายเป็น “ความชินชา” และสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ได้ถูกจับตามองจากสังคมภายนอกว่า มีพฤติกรรมในเชิงทุจริตคอร์รัปชันที่มีการกระทำกันในหลายรูปแบบด้วย ภาพลักษณ์ในเชิงลบดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจส่งผลให้เกิดสภาวะติดขัดหยุดนิ่ง ในการพัฒนาความอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นได้

เนื่องมาจากขาดความร่วมมือของภาคประชาชนในการส่งเสริมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกด้าน เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ด้วยเหตุจากความชินชาต่อภาพลักษณ์ของการทุจริตดังกล่าว และอาจก่อให้เกิดความคิดที่ถือว่า การทุจริตเป็นเรื่องปกติของการเมือง ซึ่งพบว่ามีการวิจัยหลายชิ้นที่ระบุถึงความโน้มเอียงทางความคิดที่ยอมรับได้ หากรัฐบาลชุดใดโกงกินแล้ว ทำให้ตนเองอยู่ดีมีสุข

ดังนั้นจึงควรเร่งรัดการส่งเสริมกลไกหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอิสระให้มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และส่งเสริมกลไกภาคประชาสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชนในท้องถิ่น ในการร่วมกันแก้ภาพลักษณ์ในเชิงลบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันใน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของความโปร่งใส สุจริต อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือจากภาคประชาชนในการส่งเสริมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และก่อให้เกิดความอิสระทางการเมืองของการเมืองท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การพัฒนาประชาชนในท้องถิ่น

ภาครัฐควรสร้างเสริมองค์ความรู้และปลูกจิตสำนึกประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยกระทำความควบคู่กับการส่งเสริมการกำกับดูแลจากภาครัฐและองค์กรอิสระและกลไกภาคประชาสังคม เนื่องด้วยการเสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลาในการปลูกฝังเพื่อให้เกิดการแผ่ฝังเข้าสู่ตัวบุคคลจนกลายเป็นจิตสำนึก โดยมีขั้นตอนกระบวนการที่ต้องส่งเสริมหรือปฏิบัติซ้ำ ๆ กอปรกับองค์ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย ค่านิยม ทศนคติ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตย มีรายละเอียดจำนวนมาก โดยแบ่งเป็น

จิตสำนึกที่เกิดจากสังคมกำหนดและนำกลับไปใช้ในสังคม อาทิ ค่านิยม, ทศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตย, สิทธิ, หน้าที่ ความเป็นจริงในทาง

สังคม, การเคารพในตัวเองและเคารพในศีลธรรม, ความเคารพซึ่งกันและกันและประโยชน์ของส่วนรวม

จิตสำนึกที่เกิดจากการปฏิบัติและการเรียนรู้ บทบัญญัติของสังคม อาทิ สิทธิตามกฎหมาย, หน้าที่ตามกฎหมาย, กฎหมายและดำเนินชีวิตในกรอบของกฎหมาย, การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

ซึ่งจากที่ผ่านมามีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวทั้งในระดับรัฐบาล และท้องถิ่นทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติการแต่ยังไม่เพียงพอเนื่องจากทรัพยากรบุคคลภาครัฐก็ดี หรือกลไกการทำงานก็ดี กอปรกับสภาพสังคมปัจจุบันมีความ

คล่องตัวสูงในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นการง่ายที่ประชาชนจะได้รับข้อมูลข่าวสารไม่ครบถ้วนหรือได้รับข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาด จนก่อให้เกิดความนิยมและจิตสำนึกที่คลาดเคลื่อนได้ ดังนั้นจึงควรให้เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอิสระเพื่อดำเนินการโดยภาครัฐให้การสนับสนุนด้วยงบประมาณและข้อมูลที่จำเป็นในการปลูกจิตสำนึกดังกล่าว เพื่อสร้างพลเมืองของท้องถิ่นที่มีคุณภาพ ที่จะทำให้องค์กรเกิดความเข้มแข็งและยังก่อให้เกิดประโยชน์ที่จะตามมาในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรการและกลไกการป้องกัน. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย.
- ชนิดา เสี่ยมไพศาลสุข. (2548). *L' e'conomie des bines symboliques*. (เศรษฐกิจของทรัพยากรเชิงสัญลักษณ์) ของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ: บทแปลและบทวิเคราะห์ในทัศนะทางสังคมวิทยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลภาษา.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2542). การเมืองในระดับท้องถิ่น กับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย: ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสองนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย. รายงานวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ปรีชา หงส์ไกรเลิศ. (2524). *พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2550). *ชนชั้นนำในการเมืองไทยปัจจุบัน: การศึกษากระบวนการผลิตซ้ำทุนวัฒนธรรมตามแนวปีแอร์ บูร์ดิเยอ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รัฐศาสตร์.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2556). มโนทัศน์ชนชั้นและทุน ของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ Concepts of Class and Capital of Pierre Bourdieu. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา* ปีที่ 2(1).
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2556). การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ: ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน. *วารสารธรรมศาสตร์*, ปีที่ 32(1).
- Dawson, Richard & Prewitt, Kenneth. (1969). *Political Socialization*. Boston: Little, Brown.
- Husserl, Edmund. (1931). *Ideas: General Introduction to Pure Phenomenology*. Translated by W. R. Boyce Gibson. London: George Allen & Unwin Ltd.
- James C. Scott (1972). Patron-Client Politics and Political Change in South-East Asia. *American Political Science Review*, Vol. 66(1).
- Pye Lucian (1962), "Politics, Personality, and Nation Building: Burma's Search for Identity", New Haven: Yale University Press.

ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง
ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548 -2557

Monetary sources of political party and political mob
in Thailand during B.E. 2548-2557

ศุภชัย พูยแก้วคำ¹, รศ.ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์²,

Supachai Phuykaekam¹, Assoc. Prof. Dr. Suraphol Rajbhandaraks²,

ศ.ดร.สมบุญ สุขสำราญ³, รศ.ชัยชนะ อิงค์วัต⁴

Prof. Dr. Somboon Suksamran³, Assoc. Prof. Dr. Chaichana Ingkawat⁴

^{1,2,4}คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1,2,4}Faculty of Political Science Ramkhamhaeng University

³ราชบัณฑิตสถาน

³The Royal Society

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2557 มีวัตถุประสงค์ของดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้มีดังต่อไปนี้ (1) เพื่อศึกษาความจำเป็นที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐไทย รวมทั้งความจำเป็นในการได้มาซึ่งเงินทุนของกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุน พรรคการเมือง ประชาชนและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทยการศึกษาใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary survey) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปฐมภูมิและข้อมูลเชิงทุติยภูมิ รวมทั้ง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาและมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางแบบเจาะจงเอาไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง และนำไปประมวลผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองที่มีบทบาทและมีการดำเนินการทางการเมืองที่สำคัญ ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2557 ที่ส่งผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สำคัญในสังคมไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ในเรื่องของการที่เงินทุนส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมือง รวมถึงที่มาของเงินทุนส่งอิทธิพล หรือการครอบงำในการดำเนินการทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือกลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งจากการวิจัยในเรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบปัจจัยสำคัญบางประการที่ที่มาของเงินทุนสนับสนุนต่อพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีส่วนส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มการเมืองนั้น ดังนี้

การทำงานของเงินทุนในทางการเมืองของไทยกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ของไทยซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารงานที่ผิดพลาดของรัฐบาลและนักการเมืองในช่วงนั้น มีกลุ่มทุนยักษ์ใหญ่บางกลุ่มที่สามารถรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ครั้งนั้นและสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ภายใต้อำนาจของ ดร.ทักษิณ ชินวัตรจากกลุ่มชินวัตรในตอนนั้น ได้รวบรวมนักการเมือง นักวิชาการ และกลุ่มทุนใหญ่อื่น ๆ ที่มีความสนใจ เข้ามาทำการเมืองโดยตรงในชื่อของพรรคไทยรักไทย

ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้พรรคการเมืองภายใต้การนำของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาคือ การที่พรรคมีเงินทุนจากหัวหน้าพรรคและกลุ่มทุนที่สนับสนุนพรรคเป็นจำนวนมาก ทำให้มีทุนใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงของการเลือกตั้ง จากการสนับสนุนเงินทุนจำนวนมากจากหัวหน้าพรรค ดร.ทักษิณ ชินวัตร และครอบครัว รวมทั้งกลุ่มทุนขนาดใหญ่ที่เป็นพันธมิตรทำให้กลุ่มการเมืองภายใต้

ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีสถานะทางการเงินที่แข็งแกร่งและมั่นคงและเป็นปัจจัยสำคัญทำให้กลุ่มของตนเข้ามามีอำนาจทางการเมืองในการบริหารประเทศผ่านการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

จะเห็นได้ว่าการทำงานของเงินทุนในการเมืองไทย จึงมีส่วนสำคัญในปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะหลังการปฏิรูปทางการเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปี พ.ศ. 2540 และ 2550 เงินทุนถือเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่ทำให้กลุ่มการเมืองต่าง ๆ ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ทั้งในและนอกสภาการมีรัฐบาลที่ขาดความเป็นกลางและเข้ามามีอำนาจรัฐทำให้ผลประโยชน์แห่งชาติและผลประโยชน์ส่วนตัวกับพวกพ้องอยู่ในพื้นที่ทับซ้อน โดยมีเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด ขาดความยุติธรรม และนำไปสู่ปัญหาทางการเมืองที่ฝังรากลึกในสังคมไทย

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมือง จากการดำเนินนโยบายทางการเมืองสำหรับกลุ่มคนบางกลุ่มนั้นมีลักษณะอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีรากฐานทางวัฒนธรรมในสังคมไทย กลุ่มคนบางกลุ่มมีความคุ้นเคยกับการเมืองที่มีการต่อรองและมีการแลกเปลี่ยนกันทางด้านผลประโยชน์จากการศึกษาพบว่ากลุ่มพรรคการเมืองสมัยใหม่ หลายๆ พรรคมีการอาศัยอำนาจรัฐสร้างระบบอุปถัมภ์แหล่งใหม่พร้อมกับให้ผลประโยชน์ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมผ่านนโยบายสาธารณะในรูปแบบของประชานิยมอย่างมหาศาล

ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้รัฐบาลหรือพรรคการเมืองจะอยู่ในฐานะของผู้อุปถัมภ์ และประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์จะอยู่ในฐานะของผู้ได้รับการอุปถัมภ์ โดยนโยบายประชานิยมส่วนใหญ่มีแนวคิดที่พยายามที่จะช่วยเหลือและเอื้อประโยชน์ ต่อคนจำนวนมากในสังคม เพื่อหวังผลทางการเมืองดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เพราะในระบอบการเมืองการปกครองของไทยประชาชนคนหมู่มากย่อมเป็นเสียงส่วนใหญ่ ทางการเมือง และมีความชอบธรรม ที่จะผลักดันให้ผู้ดำเนินนโยบายประสพชัยชนะในการเลือกตั้งได้ในที่สุด

คำสำคัญ: ที่มาของเงินทุน, พรรคการเมือง, ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง

Abstract

The research of funding sources of political parties and political movements in Thailand during B.E. 2548-2557. The purposes of this dissertation were as following (1) to study the necessity that the political parties acquired the funding from other sources which not be financial supporting from Thai state to political including the funding supporting acquisition of political movements for political activities (2) to study the patronage relationship among capitalists, political parties, people and political movements in Thailand. The research instrument was qualitative research on documentary survey approach that studied with the relevant documents in the both of primary and secondary data and also in-depth interviewing with the key informant interviews who were scholars or handled the information and related issues and someone were specified in advance so that to be reference information and data processing according to research contents and objectives.

The research findings found that

The sample group were the important political group and the important political operations during the year B.E. 2548-2557 that significantly affected to political phenomena in Thai society. The information was gathered from various medias in terms of the funding affecting to political operations including the source of funding that influenced or dominated by political operations of political parties or political movements. This research made the researcher discovered some important factors of funding supporting that contributed the political parties and political movements and influenced to political operations of political group.

The mechanism of funding in Thai politics and the political phenomena that occurred under the Constitution of the Kingdom of Thailand 1997 after the major economic crisis in Thailand which one of the cause was the mismanagement of government and politicians at that time. There were some giant capitalist groups who could survive on that crisis and continually run their businesses. Under the

leadership of Dr. Thaksin Shinawatra of the Shinawatra group at that time had gathered politicians, academics and other big capitalist groups who were interested in politics on behalf of the Thai Rak Thai Party.

One of the important factors that influenced the political party under the leadership of Dr. Thaksin Shinawatra won in the general election over the past decade was the plenty of funding from the party leader and the capitalist group that contributed the continually political operations especially the voting period. Plenty of funding from the party leader, Dr. Taksin Shinawatra and his family including the large capitalist group who were the political alliance and made the political group under Dr. Thaksin Shinawatra to be the financial strength and stable status in political power in the public administration through democratic elections.

The mechanism of Thai political funding essentially contributed to the political phenomena that occurred in Thai society especially after the political reform under the Constitution of the Kingdom of Thailand in 1997 and 2007, funding was the one of major factors which made the political empowered to the political group both of inside and outside the state council. The government who lacked of neutrality and empowered the state power that made the conflict of interest between the national interest and the interest of group.

The political patronage relationship occurred from the political policies for someone or some group under the patronage system which came from the fundamental of Thai cultural society. Some group was familiar with the political bargaining and benefits exchanging. The findings found that many modern political parties empowered the state power to build the new patronage system and offer the enormous concrete benefits through the public policies.

The political patronage was the relationships between the government or political parties as the patrons and the people who took the benefits as beneficiary. The concepts of most populist policies were supporting and beneficial to major people in the society for the above political purposes. The political regime of Thailand, the almost people were political majority and had the right to promote the policy makers to be the winner in the election in finally.

Keywords: Monetary sources, political party, political mob

Received: 2019-2-27 Revised: 2019-3-26 Accepted: 2019-4-28

บทนำ

ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2557 เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศไทยขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในวิกฤตการณ์ดังกล่าว การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ทั้งในการออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งและเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม พรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทาง

การเมืองกลายเป็นองค์กรที่เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมเข้าด้วยกัน พรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของไทยกลายเป็นองค์กรที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการเมืองการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย (วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น, 2544, 18)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 ให้ความสำคัญแก่ระบบพรรคการเมืองและมีบริบทที่ส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งขึ้น เกิดพรรคการเมืองใหญ่ขึ้นในประเทศอย่าง

รวดเร็ว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเปิดโอกาสให้กลุ่มทุนใหญ่ เข้ามาสนับสนุนและมีบทบาทต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของพรรคนั้น ๆ เกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาคธุรกิจกับการเมืองขึ้น และมองว่าทุนทางการเมืองนี้จะได้รับการตอบแทนเมื่อกลุ่มหรือพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนได้เข้ามาใช้อำนาจในรัฐบาล ทั้งนี้ส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ของทุนใหญ่ในการเข้ามามีความสัมพันธ์ดังกล่าวก็คือเพื่อปกป้องผลประโยชน์และเพิ่มพูนอำนาจทางเศรษฐกิจของพวกตน (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ 2538, 19) พรรคการเมืองของไทยในอดีตส่วนใหญ่ได้รับการครอบงำ และในบางครั้งก็เป็นเครื่องมือทางการเมืองของทหารและชนชั้นนำในประเทศไทย ในปัจจุบันและกลุ่มทุนและกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินการและการดำรงอยู่ของพรรคการเมืองเป็นอย่างมาก (สิงห์ทอง บัวชุม, 2549, 18)

ในช่วงเวลาเดียวกันที่สังคมไทยมีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้นมาก ประชาชนมีความสนใจต่อข่าวสารและสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจากหลายฝ่าย รวมทั้งมีการรวมตัวกันเกิดเป็นกลุ่มหรือขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อแสดงความต้องการและแนวความคิด โดยการชุมนุมรวมกลุ่มต่าง ๆ นี้ มีจุดประสงค์ เพื่อหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตามที่ต้องการ (บรรยง ผิวผ่อง และศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ, 2559, กปปส.) แต่การชุมนุมของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ของประเทศไทยในปัจจุบัน นั้นมีระยะเวลาการชุมนุมที่ยาวนานกว่าการชุมนุมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในอดีต การชุมนุมเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆ ในปัจจุบันมีการจัดการ มีระบบและการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการชุมนุมเป็นอย่างดี เช่น มีการวางกลยุทธ์ในการเรียกร้องกดดัน ฝ่ายตรงข้าม มีบริการอาหารน้ำดื่ม และกิจกรรมสันทนาการแก่ผู้ร่วมชุมนุม มีการประชาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายร่วมกับองค์กรต่าง ๆ เช่น องค์กรเอกชน ภาคธุรกิจ หรือ

แม้กระทั่งภาครัฐฯ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวย่อมมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นระหว่างการชุมนุม และต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (ฉัตรชัย ธนาวุฒิ, 2559)

ดังนั้นการดำเนินการของพรรคการเมืองและการชุมนุมของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองย่อมต้องการเงินทุนในการสนับสนุนในการดำเนินการดังกล่าว พรรคการเมืองหรือขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนที่สูงกว่าย่อมมีความได้เปรียบกว่าพรรคการเมืองหรือขบวนการทางการเมืองที่ขาดการสนับสนุนทางการเงิน จากกลุ่มทุนหรือนายทุนขนาดใหญ่ การเข้ามามีสนับสนุนของกลุ่มทุนทำให้การดำเนินการทางการเมืองนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง รวมทั้งการใช้การเคลื่อนไหวทางการเมืองดังกล่าวเป็นเครื่องมือของตน การดำเนินการทางการเมืองของพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงอาจตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มทุนนั้น ๆ

จากงานวิจัยเรื่อง 'การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในประเทศไทยและอินโดนีเซีย: นำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์รัปชัน' โดย ผศ.ดร.พรณชญา ศิริวรรณบุศย์ คณ ะ ส ัง ค ม ศ า ส ต ร์ แ ล ะ ม นุ ษ ย ศ า ส ต ร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระบุว่าในช่วงแรกเริ่มการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง (State Subsidies/ Subventions) ใน ประเทศ แถบ ตะวันตก มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนพรรคการเมืองขนาดเล็ก ให้พัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการเมืองได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม เงินสนับสนุนพรรคการเมืองดังกล่าว กลับทำให้พรรคการเมืองมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับรัฐ และพึ่งพาเงินสนับสนุนจากภาครัฐมากขึ้น การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศตามยุคสมัย ในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง นักการเมืองและ

พรรคการเมืองที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องหาทางเข้าถึงเงินทุน และต้องใช้เงินทุนนั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการใช้เงินทุนได้มีประสิทธิภาพดีกว่าคู่แข่ง ในทางตรงกันข้ามการที่จะเอาชนะคู่แข่งทางการเมืองนั้น การตัดท่อน้ำเลี้ยงทางด้านเงินทุนของคู่แข่งนั้นก็มีความสำคัญอย่างสูง ทักษะการเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือการได้มาซึ่งเงินทุนสนับสนุน และเมื่อได้เงินทุนนั้นมาแล้วก็ต้องใช้เงินทุนนั้นหาสร้างความนิยมให้แก่ตนเองและพวกพ้องในทางการเมืองให้ได้มากที่สุด

นายทุนไทยในปัจจุบันอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มหลัก หนึ่งคือนายทุนเก่า ซึ่งปรากฏตัวเด่นชัดในยุคที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างรวดเร็วด้วยแรงสนับสนุนจากรัฐ ผ่านนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สำคัญคือ การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี และการอำนวยความสะดวกในการหาเงินกู้ ดังนั้น เพื่อสร้างอิทธิพลในการกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของตน นายทุนเก่าจึงต้องสร้างความสัมพันธ์กับข้าราชการ ทั้งโดยการแต่งตั้งข้าราชการเป็นบอร์ดในบริษัท และในขณะเดียวกันนายทุนกลุ่มนี้ก็ให้ความสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมือง นักการเมือง และหนังสือพิมพ์ด้วย ตัวอย่างธุรกิจของกลุ่มนายทุนเก่าขนาดใหญ่ เช่น ธนาคารกรุงเทพ และเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นต้น สองคือกลุ่มนายทุนท้องถิ่นนายทุนกลุ่มนี้เกิดขึ้นจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจท้องถิ่นในยุคของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีการขยายถนนและระบบสาธารณูปโภคไปยังพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ นายทุนท้องถิ่นเติบโตขึ้นจากการประกอบธุรกิจในท้องถิ่น โดยเฉพาะธุรกิจก่อสร้าง ขณะที่บางส่วนก็ประสบความสำเร็จจากธุรกิจสีเทา เช่น การค้าไม้ ด้วยเหตุนี้ นายทุนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องสร้างสายสัมพันธ์กับข้าราชการ เพื่อคุ้มครองธุรกิจของตน ในช่วงต้นทศวรรษ 2530 นายทุนท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยหันมาเล่นการเมืองโดยตรง ทั้งในระดับ

ท้องถิ่นและระดับชาติ จนสามารถกุมตำแหน่งข้างมากในคณะรัฐมนตรีและรัฐบาลได้ในช่วงกลางทศวรรษ 2530 ตัวอย่างของนายทุนท้องถิ่น เช่น ตระกูลศิลปอาชา ตระกูลเทียนทอง ตระกูลเทือกสุบรรณ และสามคือ กลุ่มนายทุนใหม่ ซึ่งเติบโตขึ้นจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงปลายทศวรรษ 2520 และต้นทศวรรษ 2530 ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจในการบริการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม เช่น ธุรกิจก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ และโทรคมนาคม ซึ่งจำเป็นต้องใช้ใบอนุญาตหรือสัมปทาน ด้วยเหตุนี้ สายสัมพันธ์ทางการเมืองจึงเป็นเสมือนช่องทางลัดสำหรับการทำธุรกิจ บทบาททางการเมืองของนายทุนใหม่มีทั้งการเป็นที่ปรึกษาพรรคการเมือง ผู้สนับสนุนทางการเงินให้แก่พรรคการเมือง หรือแม้กระทั่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) โดยตรง ตัวอย่างนายทุนใหม่ที่มีอิทธิพลทางการเมือง เช่น ทักษิณ ชินวัตร (อดีตเจ้าของสัมปทานธุรกิจดาวเทียมไทยคมและบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่) และไพโรจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์ (อดีตเจ้าของกิจการอสังหาริมทรัพย์เครือบ้านฉางกรุ๊ป)

ข้อสังเกตจากการวิเคราะห์พัฒนาการของระบบทุนนิยมไทย คือ หนึ่ง ชนชั้นนายทุนไทยประกอบด้วยนายทุนหลายกลุ่มที่มีผลประโยชน์ทางธุรกิจแตกต่างกัน และ สอง ความช่วยเหลือจากรัฐมีบทบาทสำคัญในการก่อร่างสร้างตัวของระบบทุนนิยมและชนชั้นนายทุนไทย ส่งผลให้นายทุนไทยไม่เป็นอิสระจากรัฐ และพึ่งพิงความสัมพันธ์กับรัฐเพื่อให้ธุรกิจเติบโต ชนชั้นนายทุนจะเป็นกำลังสำคัญในการเปลี่ยนผ่านการเมืองระบอบอำนาจนิยมหรือระบอบศักดินาไปสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่ในกรณีของไทยนั้น นายทุนกลับมิได้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยและสถาบันการเมืองแบบรัฐสภา กิจกรรมทางการเมืองของนายทุนไทยในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า บทบาทของนายทุนไทยในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น แตกต่างกันไปตามแต่ละกลุ่ม และแต่ละ

เหตุการณ์ (อ้างในพลอย ธรรมาภิรานนท์. นายทุนไทยในการเมือง: ผู้สนับสนุนประชาธิปไตยแบบมีเงื่อนไข, 2017 จาก สังคีต พิริยะรังสรรค์. 2526. ทุนนิยมขุนนางไทย พ.ศ.2475-2503. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

การสนับสนุนเงินทุนทางการเมืองแก่พรรคการเมืองในประเทศไทย อาจสามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ แบบเปิดเผยและไม่เปิดเผย แบบเปิดเผยก็อาจแบ่งได้เป็นสองทางได้แก่ ทางแรก การสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองโดยประชาชน สมาชิกพรรค และรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญนั้น ๆ จะกำหนดให้รัฐสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินแก่พรรคการเมืองโดยผ่านการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งเป็นกองทุนอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนทางที่สองคือการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองโดยเอกชน ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นการควบคุมการบริจาค เงินของเอกชนให้แก่พรรคการเมือง โดยจะควบคุมการบริจาคทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เช่น ทรัพย์สินต่างๆ มีการจำกัดเพดานขั้นสูงในการบริจาค และต้องเปิดเผยการบริจาคให้พรรคการเมืองต่อสาธารณะ ในหลักการแล้วการสนับสนุนเงินทุนทางการเมืองต่อพรรคการเมืองทั้งสองทางจะต้องมีการควบคุมและตรวจสอบ การสนับสนุนทางการเงินทั้งสองแบบ ต้องรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผ่านการรายงานงบการเงินประจำปีของพรรคการเมือง และรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ส่วนการสนับสนุนเงินทุนต่อพรรคการเมืองแบบไม่เปิดเผยนั้น หมายรวมถึงการไม่เปิดเผยทั้งวิธีการ จำนวนเงิน และจุดประสงค์เฉพาะสำหรับการสนับสนุนเงินทุนดังกล่าว ซึ่งวิธีการนี้อาจได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรม จารีตประเพณีของสังคมไทย และรวมถึงการหยั่งรากลึกของระบบอุปถัมภ์ (the patron-client system) ภายใน

สังคมไทย ระบบอุปถัมภ์ถือได้ว่าเป็นระบบทางการเมือง การบริหาร สังคม รวมทั้งองค์กรธุรกิจที่ยังไม่พัฒนาไปสู่ระบบที่ใช้ความรู้ความสามารถ (the merit system) (ศ.ดร.ลิขิต ธีรเวคิน. 2558. ระบบอุปถัมภ์ ผลในทางบวกและลบ)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2557 เพื่อทราบประเด็นที่มาจากเงินสนับสนุนทางการเมืองในความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่การเมืองไทยมีความเคลื่อนไหวและมีความวุ่นวายอย่างสูงและต่อเนื่องเป็นเวลานาน โดยไม่ว่าพรรคการเมืองใดขึ้นมาเป็นรัฐบาล และนำไปสู่การทำให้รัฐประหารโดยกองทัพถึงสองครั้งคือในปี พ.ศ. 2549 และ 2557 ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าผลของการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้สามารถมองเห็นภาพความสำคัญของเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของทั้งการเมืองในและนอกกรอบแบบปกติได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความจำเป็นที่พรรคการเมืองนั้นได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย รวมทั้งความจำเป็นในการได้มาซึ่งเงินทุนของกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุน พรรคการเมือง ประชาชนและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย

สมมติฐานของการวิจัย

หลักเกณฑ์การสนับสนุนเงินทุนต่อพรรคการเมืองของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2541 และ 2550 นั้นมีจุดประสงค์ในการพัฒนาทาง

การเมืองของไทย แต่ในความเป็นจริงการให้เงินสนับสนุนดังกล่าวไม่น่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเจตจำนงของรัฐธรรมนุญโดยสมบูรณ์ การดำเนินการทางการเมืองในรัฐบาลไทยมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในช่วงการเลือกตั้งและการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและยาวนาน จำนวนเงินที่รัฐสนับสนุนพรรคการเมืองนั้น ไม่น่าจะเพียงพอต่อการเล่นการเมืองจนได้รับชัยชนะได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่ต่อเนื่องและยาวนานของกลุ่มเคลื่อนไหวต่าง ๆ ย่อมต้องมีทุนในการขับเคลื่อน ดังนั้นนักการเมืองและพรรคการเมืองมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับเงินจากผู้สนับสนุนของตนอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกลยุทธ์ต่าง ๆ เกิดเป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมือง พรรคการเมืองหรือกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองกับกลุ่มผู้สนับสนุน และอาจพัฒนาไปเป็นกลุ่มผลประโยชน์ร่วมกันทางการเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ. 2548-2557 มีความต้องการที่จะศึกษาวเคราะห์แนวความคิดในเรื่องเงินสนับสนุนทางการเมืองและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองของไทย ทั้งพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทยในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อการเรียนรู้เข้าใจ พร้อมทราบถึงที่มาและเหตุผลของการสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยศึกษาผ่านข้อมูลและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาทั้งหมดออกเป็น 5 บทดังต่อไปนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวม ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัย โดยครอบคลุมกว้างขวางและเจาะลึก ในเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะทำการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจน

บทที่ 3 พรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2557 โดยทำการศึกษถึงการดำเนินการทางการเมือง รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ทางการเมือง

บทที่ 4 นำเสนอวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองและนำเสนอข้อมูล ตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผ่าน ที่มาของเงินสนับสนุน ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแง่ของการทำให้เกิดความทันสมัยกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ นำเสนอผลการวิจัย โดยให้เหตุผลและสรุปประเด็นสำคัญในแต่ละเรื่องกับสมมติฐานในการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเข้าใจและทราบถึงแนวคิดการให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย เพื่อพัฒนาการเมืองของรัฐไทย

2. เพื่อเข้าใจและทราบถึงความจำเป็นที่พรรคการเมืองต่าง ๆ นั้นได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย รวมทั้งความจำเป็นในการได้มาของทุนของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

3. เพื่อเข้าใจและทราบถึงความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุน พรรคการเมือง ประชาชน และกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ. 2548 -2557 ได้ออกแบบให้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดการให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย โดยมีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาการเมืองของรัฐบาลไทย รวมทั้งเพื่อศึกษาความจำเป็นที่พรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองต่าง ๆ นั้นได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุนกับพรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย โดยกำหนดวิธีการศึกษา เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปฐมภูมิและข้อมูลเชิงหตุยภูมิ ซึ่งได้แก่ หนังสือเอกสารวิชาการ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องร่วมสมัย งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สิ่งตีพิมพ์ รวมถึงบทความต่าง ๆ ในนิตยสาร วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้ง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาดีที่สุดหรือมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางฉบับเจาะจงเอาไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงพื้นฐานและนำไปประมวลผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา เหตุการณ์ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงปรากฏการณ์และการกระทำที่เกิดขึ้น การรายงานผลการวิจัยจะใช้รูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และนำผลที่ได้มาอธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจในบริบทเรื่องที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมือง และขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2548-2557 นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิดการให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย เพื่อการพัฒนาการเมืองของรัฐบาลไทย รวมทั้งศึกษาความจำเป็นที่พรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองต่าง ๆ นั้นได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐบาล เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุนกับพรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย ได้ออกแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยกำหนดวิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเอกสาร (documentary Research) เป็นการศึกษาค้นหาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งที่ตีพิมพ์ รวมถึงบทความต่าง ๆ ในนิตยสาร วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้ง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาและมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางฉบับเจาะจงเอาไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อใช้เป็น

ข้อมูลอ้างอิงและนำไปประมวลผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ในเรื่องของเงินที่เงินทุนส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมือง รวมถึงที่มาของเงินทุนส่งอิทธิพลหรือการครอบงำในการดำเนินการทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือกลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งจากการวิจัยในเรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบปัจจัยสำคัญบางประการที่ที่มาของเงินทุนสนับสนุนต่อพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีส่วนส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มการเมืองนั้น ดังนี้

1. การทำงานของเงินทุนในทางการเมืองของไทยกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540

ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 ของไทย และใช้ปฏิบัติจนถึงปี พ.ศ. 2549 ซึ่งรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเปลี่ยนการเมืองของไทย ให้เป็นการเมืองของพลเมือง ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองที่มากขึ้น ต้องการให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง มีรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ สร้างวัฒนธรรมเสรีประชาธิปไตย ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งระบบรัฐสภาและกฎหมาย หากแต่ในทางปฏิบัติเกิดการใช้กลไกเกี่ยวกับประชาธิปไตยดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมและนำไปสู่การได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ในการบริหารประเทศ และพัฒนาไปสู่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งการสร้างฐานเสียงทางการเมือง เกิดการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่กลับเป็นการกระทำที่ขาดความชอบธรรม

รัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และเข้ามาถืออำนาจรัฐในการบริหารประเทศ ย่อมมีความชอบธรรมตามกฎหมาย และมีอำนาจในเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจในการสร้างกฎเกณฑ์และดำเนินนโยบายต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่

เรื่องง่ายที่ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการหยุดยั้งการดำเนินการนั้นภายใต้ระบบรัฐสภาเนื่องจากฝ่ายค้านเป็นเสียงข้างที่น้อยกว่าในสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งการมีอิทธิพลและการครอบงำองค์กรอิสระในรูปแบบต่าง ๆ โดยรัฐบาลทำให้ระบบการตรวจสอบรัฐบาลในกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นไม่ทำงาน นำไปสู่การเกิดขึ้นของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและขบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ที่ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาล เกิดการรวมตัวต่อต้านอำนาจรัฐ เพื่อต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หากแต่ขบวนการทางการเมืองที่เกิดขึ้นในรัฐบาลไทย ส่วนใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาตนเองก็มีข้อสงสัยในเรื่องของความเป็นกลางในทางการเมือง กล่าวคือขบวนการทางการเมืองของไทยมีความเกี่ยวข้องไม่มากนักน้อยกับฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลในขณะนั้น รวมทั้งประชาชนที่ไม่เห็นด้วย หรือไม่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินนโยบายรัฐในขณะนั้น ในขณะที่การดำเนินการทางการเมืองของขบวนการทางการเมืองของไทย ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาที่มีลักษณะของการดำเนินกิจกรรมหรือชุมนุมในลักษณะที่มีความต่อเนื่อง และยาวนานซึ่งการชุมนุมในลักษณะดังกล่าวนี้ย่อมต้องใช้เงินทุนอย่างมหาศาลในการดำเนินการ ซึ่งขบวนการทางการเมืองเหล่านี้ถึงจะถือได้ว่าเป็นการชุมนุมตามระบอบประชาธิปไตยที่มีสิทธิที่พึงทำได้ แต่รัฐบาลเองก็ไม่ได้เข้าไปสนับสนุนการดำเนินการเช่นเดียวกันกับพรรคการเมือง เงินทุนที่ใช้ในการชุมนุมของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองอาจมาจากการบริจาคของผู้ชุมนุมหรือกลุ่มทุนที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือแม้กระทั่งจากแกนนำของการชุมนุมดังที่กล่าวไว้ในบทก่อนหน้านี้ หากแต่การสนับสนุนทางการเงินของผู้สนับสนุนรายใหญ่ต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้นไม่ค่อยทำการเปิดเผยถึงการสนับสนุน ซึ่งอาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ แต่ประการหนึ่งที่สำคัญคือ หากการดำเนินการ

ต่าง ๆ ของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้น มีลักษณะที่ผิดกฎหมายแล้วนั้น อาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่สนับสนุนในด้านต่าง ๆ ต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้นก็ไม่ได้ (สัมภาษณ์ แกนนนำ กลุ่ม นปช.)

จะเห็นได้ว่าการทำงานของเงินทุนในการเมืองไทย จึงมีส่วนสำคัญในปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยเฉพาะหลังการปฏิรูปทางการเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปี พ.ศ. 2540 และ 2550 เงินทุนถือเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่ทำให้กลุ่มการเมืองต่างๆ ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ทั้งในและนอกสภาการมีรัฐบาลที่ขาดความเป็นกลางและเข้ามามีอำนาจรัฐทำให้ผลประโยชน์แห่งชาติและผลประโยชน์ส่วนตัวกับพวกพ้องอยู่ในพื้นที่ทับซ้อน โดยมีเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด ขาดความยุติธรรม และนำไปสู่ปัญหาทางการเมืองที่ฝังรากลึกในสังคมไทย

2. การนำเสนอและดำเนินนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองโดยใช้งบประมาณบริหารราชการแผ่นดินเป็นแหล่งทุน (ประชานิยม)

จากการดำเนินนโยบายในลักษณะประชานิยม ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองใหม่ในสังคมไทย ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในนามพรรคไทยรักไทยในตอนนั้น โดยพรรคได้รับความนิยมอย่างมหาศาลและได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยในปี 2544 และ 2548 เหนือพรรคการเมืองที่อยู่สังคมไทยมานานอย่างพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งนโยบายดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบและสร้างความพึงพอใจเป็นอย่างยิ่งต่อประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะในระดับรากหญ้าและชนชั้นกลางในสังคม หากแต่ต้นนโยบายสาธารณะที่มีลักษณะประชานิยมนั้นก่อให้เกิดภาระทางการคลังของรัฐบาล ซึ่งเป็นทั้งภาระที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และเป็นภาระผูกพันต่อไปในอนาคตในลักษณะของการกู้ยืมซึ่งเงินงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินนโยบายสาธารณะนี้มีมูลค่ามหาศาล รวมทั้งการนำนโยบายประชานิยมของ

ไทยในระยะหลังต่อมามีลักษณะที่ช่วยคนบางกลุ่มบางอาชีพเป็นหลักเช่น นโยบายรถคันแรกที่มุ่งช่วยเหลือชนชั้นกลางในที่พอมีกำลังซื้อรถยนต์นโยบายรับจำนำข้าวซึ่งมุ่งช่วยเหลือชาวนา เป็นต้น ซึ่งนโยบายประชานิยมเหล่านี้ได้สร้างภาระทางการคลังอย่างมากให้ประเทศ และการออกนโยบายที่ช่วยเหลือคนบางกลุ่มเหล่านี้ ย่อมมีคนบางกลุ่มที่ไม่ได้รับประโยชน์และอาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายดังกล่าวเกิดความไม่พอใจและต่อต้านการใช้เงินงบประมาณมหาศาลของชาติในการดำเนินนโยบายเหล่านั้นนำไปสู่การเกิดปัญหาและวิกฤตการณ์ทางการเมืองของไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการดำเนินนโยบายประชานิยมบางนโยบายมีส่วนไม่น้อยนำไปสู่ความขัดแย้งของกลุ่มชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมไทยไม่มากนัก

การดำเนินนโยบายประชานิยมโดยใช้งบประมาณแผ่นดินและสร้างภาระคลังให้กับประเทศของพรรคการเมืองที่เข้ามาเป็นรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าว เริ่มวาดภาพให้ประชาชนได้เห็นตั้งแต่ช่วงออกนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง และมีการดำเนินนโยบายนั้นอย่างเป็นรูปธรรมเมื่อได้เข้ามามีอำนาจรัฐ การใช้นโยบายประชานิยมในช่วงหลังมีการสื่อสารโฆษณา และใช้หาเสียงเพื่อการเลือกตั้ง โดยการนำเสนอนโยบายประชานิยมนี้นี้ต่อกลุ่มเป้าหมายที่พรรคการเมืองคิดว่าเป็นฐานเสียงที่สำคัญ และมีพลังพอที่จะส่งให้พรรคการเมืองประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าวถือได้ว่ามีลักษณะที่ใช้เงินงบประมาณของรัฐเป็นทุนเพื่อความสำเร็จในการได้มาซึ่งชัยชนะทางการเมือง

3. ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองจากการดำเนินนโยบายทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่าพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมหรือขบวนการทางการเมืองของไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มี ความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินทุนสนับสนุนในการดำเนินการทางการเมืองเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เงินที่สนับสนุนจากรัฐต่อพรรคการเมืองนั้นอาจสร้างความเท่าเทียมแก่พรรคการเมืองของไทยได้ แต่ไม่อาจเป็นปัจจัยในการสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบทางการเมืองต่อพรรคการเมืองนั้น ๆ ได้ ดังนั้นเงินทุนจากกลุ่มทุนที่สนับสนุนพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองและขบวนการทางการเมืองเป็นอย่างสูง เงินทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจูงใจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ให้เข้ามารวมกลุ่มและทำการเมืองร่วมกัน (สิทธิโชค รางคณานนท์, พัฒนาการและบทบาททางการเมืองของกลุ่มธุรกิจการเมืองในประเทศไทย, 2552 สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหารศาสตร์) มีการชักชวนนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่หลายคนเข้ามาในสังกัด โดยใช้ปัจจัยทางด้านเงินทุนสนับสนุนเป็นแรงจูงใจ ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงการเข้าร่วมพรรคการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ โดยมีแรงจูงใจด้านเงินทุนนั้น ทำให้การเข้าร่วมพรรคหรือรวมกลุ่มของนักการเมืองอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ระหว่างพรรคกับนักการเมืองที่เข้ามารวมกลุ่ม ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์นี้ส่งอิทธิพลและเข้าครอบงำต่อการเมืองหรือนักการเมืองที่เข้าร่วมในการดำเนินการหรือการตัดสินใจต่าง ๆ ทางการเมือง

การเมืองสำหรับกลุ่มคนบางกลุ่มนั้นก็มีลักษณะอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีรากฐานทางวัฒนธรรมในสังคมไทย กลุ่มคนบางกลุ่มมีความคุ้นเคยกับการเมืองที่มีการต่อรองและมีการแลกเปลี่ยนกันทางด้านผลประโยชน์ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มพรรคการเมืองสมัยใหม่ หลาย ๆ พรรคมีการอาศัยอำนาจรัฐ สร้างระบบอุปถัมภ์แหล่งใหม่พร้อมกับให้ผลประโยชน์ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมผ่านนโยบายสาธารณะในรูปแบบของประชานิยมอย่างมหาศาล กล่าวคือ การเมืองโดยพรรคการเมืองในสมัยก่อน มีการหาเสียงในการเลือกตั้ง ในพื้นที่ต้องลงรับสมัครโดยมีนโยบายว่า ถ้าได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

ตนจะนำงบประมาณมาทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ต่อผู้คนในพื้นที่ หากแต่นโยบายที่มีลักษณะประชานิยมในปัจจุบันมีลักษณะของการดำเนินโครงการต่างในลักษณะที่เป็นนโยบาย สาธารณะแก่ผู้คนส่วนใหญ่หรือผู้คนบางกลุ่ม แต่ถือว่าเป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมากที่ได้รับประโยชน์ในการดำเนินนโยบายดังกล่าว โดยหวังว่าจะเป็น การแลกกับการได้รับความนิยมนอกจากผู้คนที่ได้รับประโยชน์ และสนับสนุนกลุ่มหรือพรรคของตนเองในทางการเมือง ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้รัฐบาลหรือพรรคการเมืองจะอยู่ในฐานะของผู้อุปถัมภ์ และประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์จะอยู่ในฐานะของผู้ได้รับการอุปถัมภ์ โดยนโยบายประชานิยมส่วนใหญ่มีแนวคิดที่พยายามที่จะช่วยเหลือและเอื้อประโยชน์ ต่อคนจำนวนมากในสังคม เพื่อหวังผลทางการเมืองดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เพราะในระบอบการเมืองการปกครองของไทย ประชาชนคนหมู่มากย่อมเป็นเสียงส่วนใหญ่ ทางการเมือง และมีความชอบธรรม ที่จะผลักดันให้ผู้ดำเนินนโยบายประสพชัยชนะในการเลือกตั้งได้ ในที่สุด

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา มีโครงสร้างทางสังคมที่ยังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่มากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังถือได้ว่ามีรายได้น้อย เป็นชนชั้นล่างหรือชนชั้นรากหญ้า ดังนั้นเมื่อนักการเมืองที่ดำเนินนโยบายที่มีลักษณะประชานิยมและชนชั้นล่างได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินนโยบายนั้น ซึ่งการได้รับประโยชน์ของผู้คนที่มีรายได้น้อย ย่อมคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเฉพาะหน้ามากกว่าความถูกต้อง เหมาะสมหรือผลกระทบระยะยาวในการดำเนินนโยบายนั้น อย่างเช่น นโยบายปรับค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน นโยบายจำนำข้าว เป็นต้น ซึ่งเป็นนโยบายที่ให้ผลประโยชน์ต่อประชาชนเฉพาะกลุ่ม ซึ่งกลุ่มคนที่ได้ผลประโยชน์ดังกล่าวคือ กลุ่มคนชนชั้นแรงงาน และกลุ่มชาวนา ในขณะเดียวกันก็มีผู้คนบางกลุ่มซึ่งเป็นกลุ่มที่มี

จำนวนน้อยกว่าผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ได้รับผลกระทบหรือคิดว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม เช่น กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย หรือ เอสเอ็มอี ที่อาจไม่เห็นด้วยกับการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำในภาวะการณ์ที่ธุรกิจมีการแข่งขันสูง ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มคนเหล่านี้เพิ่มขึ้นด้วย หรือการดำเนินนโยบายจำนำหรือประกันราคาพืชผลการเกษตร เช่น ข้าวและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นั้น อาจให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็มีประชาชนบางกลุ่มที่คิดว่าการดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้นั้นไม่ยุติธรรมกับตนเอง เพราะการดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้รัฐต้องใช้เงินทุนในการสนับสนุนจำนวนมากและรัฐมีโอกาสสูงที่จะขาดทุนในการดำเนินนโยบายดังกล่าว ซึ่งในมุมมองของประชาชนที่ถือว่าเป็นชนชั้นอื่นๆ หรือประกอบอาชีพอื่น ๆ ของประเทศ ถือว่าเป็นการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดและสร้างความเสียหายให้กับประเทศ โดยใช้เงินภาษีอากรจากรายได้ของตนไปส่งเสริมจนเจ้าแก่บุคคลกลุ่มอื่นที่อาจให้ประโยชน์ระยะสั้น แต่เกิดภาระผูกพันและสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศชาติในระยะยาว จากการแนวคิดดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนบางกลุ่มและเมื่อมีการสะสมความไม่พอใจมากขึ้นนำไปสู่การแสดงออกในการต่อต้านในการดำเนินการของรัฐ และรอยร้าวระหว่างชนชั้นในสังคมไทยจนเกิดเป็นปรากฏการณ์ความแตกแยกของสังคมไทยในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรชัย ธนาวุฒิ. (2559). การศึกษากระบวนการปฏิรูปทางการเมืองของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรยง ผิวอ่อน และ ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ. (2558). การจัดการชุมนุมทางการเมือง. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีที่4(2) 218-234.

บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ. (2538). รายงานการวิจัยการปรับปรุงระบบพรรคการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

หากกล่าวโดยสรุป เงินทุนยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเข้าสู่เส้นทางเข้าสู่อำนาจรัฐโดยชอบธรรมตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญของประเทศ ในอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ซึ่งที่มาของเงินทุนเหล่านี้ก็มีความหลากหลายและแตกต่างกันไปในแต่ละพรรคการเมือง เราเองคงได้เห็นแล้วว่ากลุ่มทุนที่มีพลังทางการเงินมากหรือตัวแทนของทุนที่สำคัญของไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ได้มาซึ่งโอกาสและถูกเลือกให้เป็นตัวแทนของประชาชนตามหลักเกณฑ์ทางระบอบประชาธิปไตยเพื่อเข้าไปมีอำนาจในการบริหารประเทศด้วยจำนวนค่อนข้างมากอยู่หลายต่อหลายครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2560 ว่าส่งผลในการพัฒนาการเมืองและพรรคการเมืองอย่างไร

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบเรื่องการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐบาลและการทำงานของกลุ่มทุนทางการเมืองไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพ.ศ. 2540, 2550 และ 2560

- พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์.(2559). การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในประเทศไทยและอินโดนีเซียนำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์ปชั่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และมหาวิทยาลัยมหิดล 6 ธันวาคม 2559.
- พลอย ธรรมาภิรานนท์.(2560). นายทุนไทยในการเมือง : ผู้สนับสนุนประชาธิปไตยแบบมีเงื่อนไข คั่นเมื่อ 30 มิถุนายน 2561. จาก <https://www.the101.world/thai-capitalist>
- ลิขิต อีระเวคิน. (2558). ระบบอุปถัมภ์ ผลในทางบวกและลบ. กรุงเทพฯ: สยามรัฐ
- วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น. (2544). การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไทย. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สังศิต พิริยะรังสรรค์. 2526. ทุนนิยมขุนนางไทย พ.ศ.2475-2503. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สิงห์ทอง บัวชุม.(2550). การเกิดขึ้นและการล่มสลายของพรรคการเมืองไทย พ.ศ. 2475-2547. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สิงห์ทอง บัวชุม. (2549). การบริหารพรรคการเมืองไทย ตามแนวทางการปฏิรูปการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สัมภาษณ์

- แกนนำ ก. [สัมภาษณ์]. พรรคเพื่อไทย และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ, เมษายน 2561.

ประสิทธิผลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

Effectiveness of Education Expansion School under the Office of
Nonthaburi Primary Educational Service Area 2

สุมิตรา บินทสุตร¹, ดร.กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ²

Sumitra Banthasut¹, Dr. Kanratchakan Nilawan²

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต

¹ Master of Education Program

² บัณฑิตวิทยาลัย

² The Graduate School

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ประชากรที่ใช้ คือ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประสิทธิผลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย คณะผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน จำนวน 226 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และ 2) กลุ่มผู้วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูมากที่สุด ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความสามารถในการใช้สื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ด้านความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู และด้านความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมขององค์กรตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม แสดงว่า ผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม แสดงว่า ผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 4 ด้าน มีดังนี้ (1) ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตรให้ตอบปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น (2) ทางด้านการบริหารงบประมาณ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของผู้เรียนอย่างเด่นชัด (3) ด้านการบริหารงานบุคคล คือ การวางแผนอัตรากำลังคน การกำหนดตำแหน่ง และภารกิจของสถานศึกษา การมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ และส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงาน และ (4) ทางด้านการบริหารงานทั่วไป คือ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบชัดเจน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the effectiveness of the Opportunity expansion school management in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2. 2) to purpose the developmental guidelines in the effectiveness of the Opportunity expansion school management in

Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2. The sampling focus group were 1) school director and 226 active teachers that data collection were made by questionnaires. 2) the 5 analyst directors who analyze the developmental guidelines in the effectiveness of the Opportunity expansion school. The statistical instruments of data analysis were percentage, mean, standard deviation and One-way analysis of variance statistics.

The research results were 1) the effectiveness of the Opportunity expansion school management in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2 was overall in high statistical level in descending order of job satisfaction, the ability to allocate resources, the ability to use innovation and technology in media, acquirement in self-development of students and the ability to adaptation in organization. 2) the comparison of the effectiveness of the Opportunity expansion school management in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2 that were classified by the age and found that a school director and active teachers who had the difference in age, their opinions of effectiveness of the Opportunity expansion school had the difference and a factor that was classified by working experience was found that a school director and active teachers who had the difference in working experience, their opinions of effectiveness of the Opportunity expansion school had the difference. 3) The 4 guidelines of the effectiveness development in the Opportunity expansion school management in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2 were 1) the academic administration guideline that was the curriculum development that solved and met the local needs. 2) the budgetary administration guideline that was the basic data analysis of the school for budgetary allocation to prominently student activities supporting. 3) the personal administration guideline that was the human resource planning, placement, academic missions, the right assignment and work promotion. 4) the general administration guideline that was the obviously systematic in administration and organizational development.

Keywords: effectiveness, Education Expansion School

Received: 2019-3-1 Revised: 2019-3-29 Accepted: 2019-4-30

บทนำ

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่ม และจูงใจคนเพื่อก่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างความก้าวหน้าของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายที่กำหนดไว้ (วิรัตน์ มะโนวัฒนา, 2548, หน้า 26) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

โดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนช่วยทำให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 14)

ประสิทธิผลของโรงเรียน เกิดจากการที่โรงเรียนมีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม รอบ ๆ ตัวของผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรในด้านการศึกษา ระบบของโรงเรียนจะมั่นคงก็ต่อเมื่อสร้างผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วัตถุประสงค์ของโรงเรียนคือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (พิมพรรณ สุริโย, 2552, หน้า 27) นั่นคือ ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ โดยข้อจำกัดของการบริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยให้การปฏิบัติของผู้บริหารบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด คือ การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นนักบริหาร มีหน้าที่บริหารให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารงานเกิดเป็นระบบความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลัก สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางเกร็ด อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย ซึ่งมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในการกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวนทั้งหมด 16 โรงเรียน ปัจจุบันทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ได้ดำเนินการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้มี

การกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดระบบนิเทศ กำกับติดตาม ดูแลภารกิจหลักของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ด้วยการยกระดับให้มีมาตรฐานการทดสอบ (O-NET) ปีการศึกษา 2559 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ประสิทธิภาพของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จึงต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ดีขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2, 2559, หน้า 9)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องประสิทธิภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้วยจากสภาพความแตกต่างของสังคมเมือง สังคมชนบท ความเจริญ ความทุรกันดาร และความแตกต่างในด้านการจัดการบริหารจัดการศึกษา และบางโรงเรียนขาดปัจจัยในการดำเนินงาน ส่งผลให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนในภาพรวมไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียน ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนให้บริหารงานในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรี เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญและสรุปผลการวิเคราะห์ได้ 5 ด้าน คือ 1) ความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู 4) ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมขององค์กร รวมถึงการเสนอแนะทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป

2. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนนทบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 16 โรงเรียน ประชากรทั้งสิ้น 536 คน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประสิทธิผลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 608 – 609 อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 48 – 49) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากให้ได้ผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละโรงเรียน และ 2) กลุ่มผู้วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จากตำแหน่งงานและมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรอิสระ คือ อายุ และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพในการบริหาร ประกอบด้วย (1) ความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน (2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู (3) ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู (4) ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และ (5) ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมขององค์กร และ 2) แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงาน ประกอบด้วย (1) การบริหารวิชาการ (2) การบริหารงบประมาณ (3) การบริหารงานบุคคล (4) การบริหารทั่วไป

4. ขอบเขตด้านเวลาที่ทำการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนนทบุรี เขต 2 โดยทำการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์สถานภาพที่เป็นจริงด้านประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. ขั้นตอนการวิจัย

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ซึ่งพบว่าสอดคล้องตรงกับแนวคิดของการบริหารสถานศึกษาตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีลักษณะงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และศึกษาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจากประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ให้ความสนใจ 5 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู 4) ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมขององค์กร

2) สร้างและพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และตอนที่ 2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยมีข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) เป็นค่าคะแนนของปัจจัยตามสภาพที่เป็นจริง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็นระดับการปฏิบัติ 5 ระดับ

3) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า .5 จะนำมาใช้ และมีค่าต่ำกว่า .5 จะนำไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .952

4) นำแบบสอบถามไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

5) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ แล้วจดบันทึกคำสัมภาษณ์ และใช้การบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) คือ เมื่อจบคำถามในแต่ละประเด็น จะอ่านคำสัมภาษณ์ให้ผู้บริหารฟังว่าถูกต้องหรือไม่และจะแก้ไขคำสัมภาษณ์ใดบ้าง แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 และผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยติดต่อแผนกบุคคลของสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดวันและเวลาที่จะเก็บแบบสอบถามกลับ

3) รวบรวมข้อมูลที่ได้รับคืนจากการแจกแบบสอบถาม จำนวน 226 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนเป็นจำนวนทั้งหมด โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลาประมาณ 1 เดือน

4) ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาตามกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอ

อนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และดำเนินการนำส่งหนังสือเพื่อขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการวิจัยระยะเวลา และประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมนัดหมายวัน เวลา สำหรับการสัมภาษณ์ล่วงหน้า

5) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ แล้วจดบันทึกคำสัมภาษณ์ และใช้การบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาตามโครงสร้าง (Content Analysis)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชนิดเลือกตอบ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 สถิติที่ใช้ คือ สถิติ

พื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าร้อยละ (Percentage) 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ 3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยใช้สถิติ F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Tukey HSD และขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ที่ประสิทธิผลการบริหาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน	4.24	.62	มาก
2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.41	.59	มาก
3. ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู	4.27	.69	มาก
4. ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	4.29	.59	มาก
5. ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมขององค์กร	4.23	.61	มาก
รวม	4.29	.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีประสิทธิผลการบริหารด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.29$, S.D.

= .62) เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ประสิทธิผลการบริหารในด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .59) รองลงมาคือด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .59) ด้าน

ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีของครู ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .69) ด้าน ความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .62) และด้านความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมขององค์กร ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .61) ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลในการ บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 และลักษณะตามประชากรศาสตร์

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามอายุ

ประสิทธิผลในการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา	ต่ำกว่า 30 ปี (n=49)		30 – 40 ปี (n=70)		มากกว่า 40 ปี (n=107)		F	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความต้องการพัฒนาตนเองของผู้เรียน	4.20	.221	4.17	.434	4.29	.459	1.92	.148
2. ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.31	.530	4.28	.328	4.53	.418	9.49	.000
3. ด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีของครู	4.16	.534	4.31	.447	4.31	.475	1.80	.166
4. ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ	4.28	.540	4.20	.369	4.36	.389	3.05	.049
5. ด้านความสามารถในการปรับตัวได้อย่าง เหมาะสมขององค์กร	4.25	.620	4.14	.331	4.28	.439	2.10	.125
รวม	4.24	.447	4.22	.272	4.35	.383	3.36	.036

*p<0.5

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาพรวมของประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่า p-value เท่ากับ .036 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงว่า ผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีด้านที่ผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน มี

ความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน คือ ด้านที่ 2 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 และด้านที่ 4 ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่า p-value เท่ากับ .049 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงนำไปเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Tukey HSD มีผลดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบรายคู่โดยจำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของ Tukey HSD

อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 4.31$)	30 – 40 ปี ($\bar{X} = 4.28$)	มากกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 4.53$)
ด้านที่ 2 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู			
ต่ำกว่า 30 ปี	–	–	–0.22*
30 – 40 ปี	–	–	–0.25*
มากกว่า 40 ปี			–
ด้านที่ 4 ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ			
ต่ำกว่า 30 ปี			
30 – 40 ปี	–	–	–0.15*
มากกว่า 40 ปี			
ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาพรวม			
ต่ำกว่า 30 ปี			
30 – 40 ปี	–	–	–0.13*
มากกว่า 40 ปี			

*p<0.5

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูของผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับ อายุมากกว่า 40 ปี และอายุ 30 – 40 ปี กับ อายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมี

ประสิทธิภาพของผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีอายุ 30 – 40 ปี กับ อายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในภาพรวมของผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีอายุ 30 – 40 ปี กับ อายุมากกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ประสิทธิผลในการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา	ต่ำกว่า 5 ปี (n=60)		ตั้งแต่ 5-10 ปี (n=63)		ตั้งแต่ 11-20 ปี (n=50)		มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป (n=53)		F	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง ของผู้เรียน	4.15	.293	4.20	.483	4.36	.266	4.25	.524	2.52	.058
2. ด้านความพึงพอใจในการ ทำงานของครู	4.24	.483	4.35	.361	4.56	.348	4.52	.469	6.78	.000
3. ด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของ ครู	4.08	.508	4.12	.438	4.57	.339	4.38	.454	14.70	.000
4. ด้านความสามารถในการ จัดสรรทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.17	.533	4.22	.335	4.36	.254	4.46	.452	5.95	.001
5. ด้านความสามารถในการ ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมของ องค์กร	4.17	.591	4.18	.351	4.29	.286	4.31	.523	1.29	.279
รวม	4.16	.428	4.21	.291	4.43	.206	4.39	.445	7.07	.000

*p<0.5

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ภาพรวมของประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงว่า ผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้าน

ที่ผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน คือ ด้านที่ 2 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 ด้านที่ 3 ด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู มีค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 และด้านที่ 4 ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่า p-value เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงนำไปเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Tukey HSD มีผลดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบรายคู่โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้วยวิธีการของ Tukey HSD

ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน	ต่ำกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.24$)	ตั้งแต่ 5 – 10 ปี ($\bar{X} = 4.35$)	ตั้งแต่ 11 – 20 ปี ($\bar{X} = 4.56$)	มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.52$)
ด้านที่ 2 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของค				
ต่ำกว่า 5 ปี	–	–	-0.31*	-0.27*
ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	–	–	-0.20*	–
ตั้งแต่ 11 – 20 ปี				
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป				
ด้านที่ 3 ด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู				
ต่ำกว่า 5 ปี	–	–	-0.48*	-0.29*
ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	–	–	-0.44*	-0.26*
ตั้งแต่ 11 – 20 ปี				
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป				
ด้านที่ 4 ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ				
ต่ำกว่า 5 ปี	–	–	–	-0.29*
ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	–	–	–	-0.24*
ตั้งแต่ 11 – 20 ปี				
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป				
ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาพรวม				
ต่ำกว่า 5 ปี	–	–	-0.26*	-0.22*
ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	–	–	-0.21*	–
ตั้งแต่ 11 – 20 ปี				
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป				

* $p < 0.5$

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูของผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ตั้งแต่ 11 – 20 ปี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี กับ ตั้งแต่ 11 – 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ของผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ตั้งแต่ 11 – 20

ปี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี กับ ตั้งแต่ 11 – 20 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี กับ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ของผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี กับ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาพรวม ของผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ตั้งแต่ 11 – 20 ปี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี กับ ตั้งแต่ 11 – 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีดังนี้ (1) ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตรให้ตอบปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น (2) ทางด้านการบริหารงบประมาณ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของผู้เรียนอย่างเด่นชัด (3) ด้านการบริหารงานบุคคล คือ การวางแผนอัตรากำลังคน การกำหนดตำแหน่ง และภารกิจของสถานศึกษา การมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ และส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงาน และ (4) ทางด้านการบริหารงานทั่วไป คือ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีประสิทธิผลการบริหารด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษานิสารัตน์ งามประเสริฐ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

และสอดคล้องกับ ปรีชา ปัญญาานฤพล (2552) ที่พบว่า ระดับปัจจัยในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางการศึกษา และอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้น จึงมีบทบาทที่สำคัญและมีอิทธิพลทางการศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ ดอนเดโร (Dondero, 1993) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการโรงเรียนที่อาศัยโรงเรียนเป็นพื้นฐานระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ประสิทธิภาพของโรงเรียน และความพึงพอใจในงานผลการศึกษา ซึ่งพบว่า การจัดการของโรงเรียนที่อาศัยโรงเรียนเป็น พื้นฐาน มีการจัดการในโรงเรียนตามข้อเสนอแนะของครูผู้ร่วมงาน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดกฎระเบียบในการปกครองตนเองจะพบว่าครูที่ได้รับความรับผิดชอบและให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันจะมีความสุขรอบคอบโรงเรียนมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอก และการที่ครูได้มีโอกาสในการร่วมตัดสินใจจะส่งผลต่อการมีความสัมพันธ์ในด้านบวกกับขวัญและกำลังใจในการทำงาน

การเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า ภาพรวมจำแนกตามอายุ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ภาพรวมของประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การ

วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ภาพรวมของประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้บริหารและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของจตุรภัทร ประทุม (2559, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป สามารถดำเนินการพัฒนาได้โดยพร้อมกัน ซึ่งการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยแนวทางการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อช่วยกันระดมความคิดเห็นในการหาแนวทางการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพอร์สัน (Person, 1993) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการรับรู้ประสิทธิผลของสถาบันของวิทยาลัยชุมชนในรัฐนอร์ทแคโรไลนา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร คณะครู และเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผล

แต่การดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร ไม่มีผลต่อการรับรู้กับประสิทธิผลของวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการบริหารและพัฒนาประสิทธิผลทางการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโดยการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการบริหารของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องควรประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานเพื่อพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิผลของการนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน และเปรียบเทียบประสิทธิผลก่อนและหลังการพัฒนา

2.2 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีที่เกิดจากการนำประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ไปประยุกต์ใช้

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2. (2559). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2559. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2. กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าพาสตอร์นัท (ร.ส.พ.).
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี: เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.
- นิศาตร์นัง นามประเสริฐ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปรีชา ปัญญาณกุล. (2552). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- พิมพ์พรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิรัตน์ มะโนวัฒนา. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2. (2559). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. นนทบุรี: กลุ่มนโยบายและแผนงาน.
- Dondero, Grace M. (1993). *School-based Management, Teacher 'Decisional Participation Level School Effectiveness and Job Satisfaction*. Dissertation Abstracts International.
- Person. J.L. (1993). *An Examination of The Relationship Between Participative. Management and Perceived Institutional Effectiveness in North Carolina community colleges*. Dissertation Abstracts International. 53 (15): 1351 – A.

ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจะเข้เขต 2

Organizational Commitment of The Officials Educational at Chachoengsao
Primary Education Service Area Office 2

ชมบวร เซ็นทองกลาง¹, ดร.กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ²

Chbaworn Centhonglang¹, Dr. Kanratchakan Nilawan²

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต

¹ Master of Education Program

² บัณฑิตวิทยาลัย

² The Graduate School

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2) ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ประชากรที่ใช้ คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 จำนวน 285 คน โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน คือ ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ จำนวน 25 ข้อ และความผูกพันต่อองค์กร จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ในภาพรวม มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านงานที่มีโอกาสปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น รองลงมาคือ ด้านความหลากหลายในงาน ด้านความเป็นอิสระในงาน ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน และด้านผลสะท้อนกลับของงาน 2) ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 มีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีความผูกพันต่อองค์กรมากที่สุด คือ ด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กร รองลงมาคือ ด้านความภักดีต่อองค์กร และด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์มากที่สุดอยู่ในระดับค่อนข้างสูงกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านความเป็นอิสระในงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ด้านผลสะท้อนกลับของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ด้านงานที่มีโอกาสปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

คำสำคัญ: ความผูกพันต่อองค์กร, ข้าราชการครู, ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

Abstract

The objectives of the research were as the followings: 1) to study teacher's job description in the Basic Educational Schools under Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 2. 2) to study the organizational commitment of teachers in the Basic Educational Schools under Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 2. 3) to study the relationship between the organizational

commitment and the job description in the Basic Educational Schools under Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 2. The samples for the research were 285 teachers. The research instruments were questionnaires that was divided into 3 sections the 6 items for personal data, 25 items for job descriptions and 15 items for organizational commitments. The statistical data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson correlation.

The research results were 1) The teacher's job description in the Basic Educational Schools under Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 2 shown that the overview of working conditions were high statistical level, the considering of each aspect found that the high statistical level in descending order of the job that had the interactional opportunities, the autonomous job, the job identities and the job feedback. 2) The organizational commitment of teachers in the Basic Educational Schools under Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 2 shown that the overall organizational commitments were high statistical level, the considering of each aspect found that the high statistical level in descending order of the organizational affiliate, the organizational loyalty and the unified organization. 3) The relationship between the organizational commitment and the job description in the Basic Educational Schools under Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 2 was found that the organizational commitment related in nearly high statistical level with the job description, related in the moderate statistical level with the autonomous job, the job feedback and interactional opportunities and related in the low statistical level with the job identities.

Keywords: Organizational commitment, The Officials Educational, job description

Received: 2019-3-3 Revised: 2019-4-1 Accepted: 2019-4-30

บทนำ

ความมุ่งหมายของการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งให้เห็นว่าการศึกษานับเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนในชาติ เป็นภารกิจที่ทุกคนทุกองค์กรต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น ต้องมีการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพด้วยเช่นกัน บุคลากรครูหรือข้าราชการครูจึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพให้อยู่กับสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างความผูกพันต่อองค์กรให้เกิดขึ้น สเตียร์ (Steers, 1977, p. 48 – 57) ได้กล่าวว่า

ความผูกพันต่อองค์กรเป็นเรื่องสำคัญในการบริหารงานเพราะสามารถใช้ทำนายอัตราการเข้าและออกจากงานของสมาชิกในองค์กรได้ดีกว่าการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานและยังสอดคล้องกับ จุฑาทิพย์ หอยนกกง (2556, หน้า 22) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อความอยู่รอดและมีประสิทธิภาพขององค์กร ดังนั้น สิ่งที่ต้องการหรือสถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ การทำอย่างไรให้สามารถสรรหาบุคลากรที่ดีและมีคุณภาพมาร่วมพัฒนาองค์กร และเมื่อได้บุคลากรที่ดีมีคุณภาพแล้วจะทำอย่างไรจึงจะพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งสร้างความผูกพันต่อองค์กรให้เกิดทั้งกำลังกายและกำลังใจ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมในการทำงานร่วมกันในองค์กรอย่างยั่งยืนและไม่ต้องสูญเสียบุคลากรไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่ให้การกำกับดูแลโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 154 โรงเรียน บุคลากรครูสายการสอนในสังกัดจำนวน 1,037 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2559) อ้างอิงข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2559 กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2) ซึ่งมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนบุคลากรครูในเขตพื้นที่ที่อยู่เสมอ รวมถึงการโอนย้ายสถานศึกษาทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา เนื่องมาจากระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูที่มีความมากน้อยไม่เท่ากัน จึงส่งผลต่อความคงอยู่ปฏิบัติงาน วุฒิพงษ์เข้มด้วง (2555, หน้า 72) กล่าวว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าจะมีความผูกพันต่อองค์กรมากกว่า เพราะครูที่มีประสบการณ์สูงกว่าจะมีความผูกพันและมีความเลื่อมใส ศรัทธาจงรักภักดีต่อองค์กร การปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลานานหรือความมีอาวุโสมากขึ้นก็จะพบว่ามี ความผูกพันต่อองค์กรสูงมากขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับ เชลดอน (Sheldon, 1971) ที่กล่าวว่า บุคลากรที่มีระยะเวลาในการทำงานในองค์กรมายาวนานจะมีความผูกพันมากกว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาการทำงานน้อย โดยในปีการศึกษา 2559 พบว่าขาดแคลนอัตรากำลังครูสายผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น 141 อัตรา (ข้อมูล ณ 10 พฤศจิกายน 2559) อ้างอิงข้อมูลจากโปรแกรม P – OBEC กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2) จากสถิติการขาดแคลนอัตรากำลังครูสายผู้สอนดังกล่าวส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยตรง และส่งผลต่อระดับความพึงพอใจ การยอมรับ เชื่อถือและศรัทธาของประชาชนในท้องถิ่น และต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

ของโรงเรียน ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการเข้ารับบริการทางการศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความผูกพันต่อองค์กร เพื่อให้บุคลากรเกิดความรัก ความเป็นเจ้าของร่วมกันในองค์กร ความปรารถนาที่จะอยู่ในองค์กรต่อไป และไม่ส่งผลให้เกิดการโอนย้ายสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 โดยมุ่งศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูและหาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 จำแนกตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ เพื่อให้ทราบถึงระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา เพื่อลดการโอนย้ายและก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
2. ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จำแนกตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ตามกรอบแนวคิดความผูกพันต่อองค์กรของ Steers (1977) และแนวคิดของ Buchanan (1974)

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จำนวน 154 โรงเรียน จำนวน 1,037 คน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) ความผูกพันต่อองค์กร ได้แก่ (1) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร (2) ความเกี่ยวข้องกับองค์กร และ (3) ความภักดีต่อองค์กร และ 2) ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ (1) ความเป็นอิสระในงาน (2) ความหลากหลายในงาน (3) ความเป็นเอกลักษณ์ของงาน (4) ผลสะท้อนกลับของงาน และ (5) งานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

4. ขอบเขตด้านเวลาที่ทำการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 โดยทำการศึกษาลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครู ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครู และ

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครู

2. ขั้นตอนการวิจัย

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีความผูกพันต่อองค์กร กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้แนวคิดความผูกพันต่อองค์กรของบุคาแนน (Buchanan, 1974) และแนวคิดด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติของสตีเยร์ Steers R.M. (1977) มาเป็นแนวทางในการศึกษา

2) สร้างและพัฒนาเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามมี 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 6 ข้อ และตอนที่ 2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 5 ข้อตามกรอบแนวคิดตัวแปร และ 2) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากเอกสารและงานวิจัยของ อุดมพร ใจเกื้อ (2554) ได้แก่ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความผูกพันต่อองค์กร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) จำแนกเป็น 3 ด้าน ตามกรอบแนวคิดตัวแปรที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา

3) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า .5 จะนำมาใช้ และมีค่าต่ำกว่า .5 จะนำไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .954

4) นำแบบสอบถามไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยเข้าพบผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมนัดวันและเวลาในการจัดเก็บแบบสอบถาม

3) ผู้วิจัยไปจัดเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถรวบรวมข้อมูลที่ได้รับคืนจากการแจกแบบสอบถาม จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ลักษณะงานที่ปฏิบัติ จำนวน 5 ด้าน และวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กร จำนวน 3 ด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) และขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพัน

ต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (r) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า เป็นข้าราชการชาย 72 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30 และเป็นข้าราชการหญิง 213 คน คิดเป็นร้อยละ 74.70 มีอายุ 20 – 30 ปี 53 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 อายุ 31 – 40 ปี 131 คน คิดเป็นร้อยละ 45.96 อายุ 41 – 50 ปี 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.37 อายุ 51 – 60 ปี 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.07 มีอายุราชการต่ำกว่า 2 ปี 46 คน คิดเป็นร้อยละ 16.14 อายุราชการ 2 – 5 ปี 64 คน คิดเป็นร้อยละ 22.46 อายุราชการ 6 – 10 ปี 60 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 อายุราชการ 11 ปี ขึ้นไป 115 คน คิดเป็นร้อยละ 40.35 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 219 คน คิดเป็นร้อยละ 76.80 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 66 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 มีสถานภาพโสด 98 คน คิดเป็นร้อยละ 34.39 สถานภาพสมรส 180 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 สถานภาพเป็นหม้าย/หย่าร้าง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.46 และมีภูมิลำเนาในจังหวัดฉะเชิงเทรา 142 คน คิดเป็นร้อยละ 49.82 มีภูมิลำเนาในจังหวัดอื่น ๆ 143 คน คิดเป็นร้อยละ 50.18

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ความเป็นอิสระในงาน	4.12	0.54	มาก	3
2. ความหลากหลายในงาน	4.21	0.58	มาก	2
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของงาน	4.12	0.46	มาก	3
4. ผลสะท้อนกลับของงาน	4.11	0.53	มาก	4
5. งานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.22	0.50	มาก	1
รวม	4.16	0.50	มาก	

จากตารางที่ 1 ลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีสภาพการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.50) และทุกด้านมีลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ด้านความหลากหลายในงาน ($\bar{X}$

= 4.21, S.D. = 0.58) ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.46) ด้านความเป็นอิสระในงาน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.54) และด้านผลสะท้อนกลับของงาน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ความผูกพันต่อองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร	4.29	0.45	มาก	3
2. ความเกี่ยวข้องกับองค์กร	4.39	0.50	มาก	1
3. ความรักดีต่อองค์กร	4.37	0.52	มาก	2
รวม	4.35	0.49	มาก	

จากตารางที่ 2 ระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49) และทุกด้านมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับความผูกพันต่อองค์กรมากที่สุด คือ ด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กร ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ด้านความรักดีต่อองค์กร ($\bar{X}$

= 4.37, S.D. = 0.52) และด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในภาพรวม

ความผูกพันต่อองค์กร	ลักษณะงานที่ปฏิบัติ				
	ความเป็นอิสระในงาน	ความหลากหลายในงาน	ความเป็นเอกลักษณ์ของงาน	ผลสะท้อนกลับของงาน	งานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร	.548**	.704**	.458**	.536**	.520**
ด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กร	.520**	.618**	.423**	.462**	.330**
ด้านความภักดีต่อองค์กร	.220**	.258**	.127**	.242**	.266**
ความผูกพันต่อองค์กร	.495**	.612**	.385**	.477**	.428**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงกับลักษณะงานที่ปฏิบัติด้านความหลากหลายในงาน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .612 รองลงมา คือ ความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความเป็นอิสระในงาน มีความความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .495 ถัดมา คือ ความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านผลสะท้อนกลับของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .477 ความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .428 และความผูกพันต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .385 แสดงว่า ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความสัมพันธ์กับลักษณะงานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในระดับค่อนข้างสูงกับด้านความหลากหลายในงาน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .704 รองลงมา คือ ด้านความเป็นอิสระในงาน มีความความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .548 ด้านผลสะท้อนกลับของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .536 ด้านงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .520 และด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .458 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กร ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในระดับค่อนข้างสูงกับด้านความหลากหลายในงาน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .618 รองลงมา คือ ด้านความเป็นอิสระใน

งาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .520 ด้านผลสะท้อนกลับของงาน มีความความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .462 ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .423 และด้านงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .330 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กร ด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาด้านความภักดีต่อองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดกับด้านงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่อยู่ในในระดับค่อนข้างต่ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .266 รองลงมา คือ ด้านความหลากหลายงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .258 ด้านผลสะท้อนกลับของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .242 ด้านความเป็นอิสระในงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .220 และด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .127 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กร ด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กรกับลักษณะงานที่ปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับลักษณะงานที่ปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และทุกด้านมีลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รองลงมา คือ ด้านความหลากหลายในงาน ลำดับถัดมา คือ ด้านความเป็นอิสระในงาน ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน และด้านผลสะท้อนกลับของงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Glisson and Durick (1988) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยทำนายความพึงพอใจในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรในองค์กรบริเวณสังคมกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานองค์กรบริการสังคมจำนวน 319 คน จาก 22 องค์กร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะงานใน 3 ด้าน คือ ลักษณะงานที่หลากหลาย เอกลักษณ์งาน และความสำคัญของงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 รายด้านจะพบว่า

1. ลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกันมีระดับความผูกพันต่อองค์กร ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กรแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Steers R.M. (1977) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร ทัศนคติของกลุ่มภายในองค์กรนั้นทำให้บรรยากาศในองค์กรแตกต่างกัน บรรยากาศขององค์กรที่ดี มีความรักความสามัคคีช่วยเหลือร่วมมือกันปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรรู้สึกว่าการทัศนคติของกลุ่มดี ก็จะส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่จะอยู่กับองค์กรต่อไป และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อาภัสสร กลางประพันธ์ (2555) ที่ศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า มีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความต้องการดำรงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์กรแตกต่างกัน

2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกันมีระดับความผูกพันต่อองค์กร ด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กรแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Steers R.M. (1977) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะงานที่ต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อระดับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกัน ลักษณะงานที่ดีจะทำให้บุคลากรรู้สึกมีแรงจูงใจอยากทำงานเพื่อเพิ่มค่าให้กับตนเอง แม้ว่าผลงานจะยังไม่ดีก็ยิ่งทุ่มเทความพยายามให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มรางวัลให้กับตนเองและคุณภาพงานที่ดีขึ้น

3. ลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อองค์กร ด้านความภักดีต่อองค์กรแตกต่างกัน สอดคล้องกับแคนเตอร์ (Kanter, 1968 cited in Mowday, Porter & Steer, 1982) ที่ได้กล่าวว่า สมาชิกในองค์กรแต่ละคนมีความคิด พฤติกรรมที่ต่างกัน และความแตกต่างเหล่านี้ทำให้คนในองค์กรผูกพันกับองค์กรในสาเหตุต่าง ๆ กัน 3 ลักษณะ คือ ความผูกพันต่อเนื่อง ความรู้สึกผูกพันยึดติด และความผูกพันควบคุม และยังสอดคล้องกับจุฑาทิพย์หยอนกคง (2556) ที่ศึกษาเรื่องความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า 1) ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กร ด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร

1 ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 มีความสัมพันธ์กับลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกัน แสดงว่า ลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกันมีระดับความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และผลดำรงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์การแตกต่างกัน

2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกันมีระดับความผูกพันต่อองค์กร ด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กรแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Steers R.M. (1977) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะงานที่ต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อระดับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกัน ลักษณะงานที่ดีจะทำให้บุคลากรรู้สึกมีแรงจูงใจอยากทำงานเพื่อเพิ่มค่าให้กับตนเอง แม้ว่าผลงานจะยังไม่ดีก็ยิ่งทุ่มเทความพยายามให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มรางวัลให้กับตนเองและคุณภาพงานที่ดีขึ้น

3. ลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อองค์กร ด้านความภักดีต่อองค์กรแตกต่างกัน สอดคล้องกับแคนเตอร์ (Kanter, 1968 cited in Mowday, Porter & Steer, 1982) ที่ได้กล่าวว่า สมาชิกในองค์กรแต่ละคนมีความคิด พฤติกรรมที่ต่างกัน และความแตกต่างเหล่านี้ทำให้คนในองค์กรผูกพันกับองค์กรในสาเหตุต่าง ๆ กัน 3 ลักษณะ คือ ความผูกพันต่อเนื่อง ความรู้สึกผูกพันยึดติด และความผูกพันควบคุม และยังสอดคล้องกับจุฑาทิพย์หยอนกคง (2556) ที่ศึกษาเรื่องความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า 1) ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กร ด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร

ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 มีความสัมพันธ์กับลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกัน แสดงว่า ลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกันมีระดับความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 นำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการเสริมสร้างความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครู ในสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่าสถานศึกษาหรือองค์กรใดที่ส่งเสริมให้ลักษณะงานที่ทำให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อาจก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร และเกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารงานด้วยเช่นกัน

1.2 นำแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการเสริมสร้างความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในสถานศึกษา โดยผู้บริหารต้องบริหารงานให้บุคลากรครูได้มีลักษณะงานที่ปฏิบัติที่หลากหลาย

ซึ่งจะทำให้บุคลากรไม่รู้สึกละเลยหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานและเกิดความรักและผูกพันต่อองค์กร ตลอดจนเกิดความสามัคคี ร่วมกันขจัดความแตกต่างเกี่ยวกับลักษณะงานอย่างสิ้นเชิง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวัฒนธรรมองค์กร เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรถือเป็นหัวใจสำคัญอีกด้านหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเจริญของงาน ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของข้าราชการครูในสถานศึกษา

2.2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ของข้าราชการครูในสถานศึกษา โดยนำผลการวิจัยที่ได้ไปต่อยอดในการวิจัยความผูกพันของข้าราชการครูในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบมากที่สุดต่อพฤติกรรม โดยมุ่งเน้นเนื้อหาเชิงลึกเพื่อนำผลศึกษามาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและจัดทำแผนสร้าง/บริหารความผูกพันของข้าราชการครูในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2. (2559). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2559. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2.
- จุฑาทิพย์ หอยนกก. (2556). ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาเพื่อพัฒนารัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วุฒิพงษ์ เข้มดวง. (2555). การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนชุมชนวัดเขาไม้แก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุดมพร ใจเกื้อ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดปทุมธานี. การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Buchanan II, Bruce. (1974). Building Organizational Commitment: The Socialization of Managers in Work Organization. *Administrative Science Quarterly*, 19(4), 533-546.
- Sheldon, M.E. (1971). Investments and involvements as mechanism producing commitment to the organization. *Administrative Science Quarterly*, 16(2), 143-150.
- Steers, R.M., et al. (1991). *Motivation and work behavior* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.

คำแนะนำการส่งบทความ

วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา เป็นวารสารระดับชาติซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดผลงานวิจัยและผลงานวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา เป็นวารสารราย 4 เดือน (3 ฉบับ/ปี) โดยมีกำหนดออก ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม
2. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนาจัดพิมพ์เพื่อเป็นแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้วิชาการ สำหรับคณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนนิสิต นักศึกษา

นโยบายพิจารณาถ้อยแถลงบทความ

1. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนาตีพิมพ์พิจารณาบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร เอกสารการประชุม หรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น
2. ขอบเขตของวารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา จะครอบคลุมเนื้อหา ด้านการวิจัย ด้านบริหารธุรกิจ ด้านการจัดการอุตสาหกรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านบริหารการศึกษา ด้านจิตวิทยาและด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องทางการวิจัยการบริหารการพัฒนา
3. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review)

กระบวนการพิจารณาถ้อยแถลงบทความ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ดังนี้

1. กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบเมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความเรียบร้อยแล้วสมบูรณ์
2. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบบทความว่าอยู่ในขอบเขตเนื้อหาวารสารหรือไม่ รวมถึงคุณภาพงานวิชาการ และประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ
3. ในกรณีที่กองบรรณาธิการพิจารณาเห็นควรรับบทความไว้พิจารณาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความเพื่อกลั่นกรองต่อไป โดยจะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ท่าน ประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมจะลงตีพิมพ์หรือไม่ โดยกระบวนการกลั่นกรองนี้ทั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เขียนจะไม่ทราบข้อมูลของกันและกัน (Double-Blind Peer Review)
4. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะตัดสินใจโดยอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ว่าบทความนั้นๆควรนำลงตีพิมพ์ หรือควรส่งให้ผู้เขียนแก้ไขก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอีกครั้งหนึ่งหรือปฏิเสธการตีพิมพ์

1. ข้อกำหนดต้นฉบับ

1.1 การจัดพิมพ์ต้นฉบับ ผลงานที่เสนอพิจารณาตีพิมพ์ควรมีความยาวประมาณ 10-15 หน้ากระดาษ A4 บทความภาษาไทยพิมพ์ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point บทความภาษาอังกฤษพิมพ์ด้วย ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point

ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับบทความ

- ขนาดกระดาษ A4
 - กรอบของข้อความ ในแต่ละหน้าให้มีขอบเขตดังนี้ จากขอบบนของกระดาษ 1.0 นิ้ว ขอบล่าง 1.0 นิ้ว ขอบซ้าย 1.0 นิ้ว ขอบขวา 1.0 นิ้ว
 - หมายเลขหน้า ให้ใส่ไว้ในตำแหน่งด้านขวาตั้งแต่ต้นจนจบบทความ
- ระยะห่างระหว่างบรรทัด หนึ่งช่วงบรรทัดของเครื่องคอมพิวเตอร์ 8 point
- ตัวอักษร การจัดพิมพ์ต้นฉบับ ผลงานที่เสนอพิจารณาตีพิมพ์ควรมีความยาวประมาณ 10-20 หน้ากระดาษ A4 บทความภาษาไทยพิมพ์ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point บทความภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วย ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point และพิมพ์ตามที่กำหนดดังนี้
- ขนาดกระดาษแยกเป็นสองคอลัมน์เดียว

รายการ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร
ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ (Title)	ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ (ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)	กำหนดตรงกลาง, ตัวหนา	ขนาด 18 point,
ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)	ตัวหนา	กำหนดริมขวา (ไม่ต้องระบุตำแหน่งการพิมพ์หรือค่านำหน้าชื่อ)	ขนาด 14 point
ชื่อหน่วยงานของผู้เขียน	ตัวปกติ	ด้านล่างการอ้างอิง	ขนาด 14 point
ชื่อบทคัดย่อ ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ	ตัวหนา	กำหนดกึ่งกลาง ตัวหนา	ขนาด 16 point
ข้อความบทคัดย่อภาษาไทย	ตัวธรรมดา	ย่อหน้า 0.5 นิ้ว	ขนาด 14 point
คำสำคัญ (Keywords) ใช้ตัวอักษรภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ	ตัวหนา สำหรับหัวข้อ ตัวปกติ สำหรับเนื้อหา *ประมาณ 3-5 คำ	กำหนดชิดขอบซ้าย	ขนาด 14 point
เนื้อหาบทความ หัวข้อใหญ่	ตัวหนา	กำหนดชิดซ้าย	ขนาด 16 point
หัวข้อรอง	ตัวหนา	ย่อหน้า 0.5 นิ้ว	ขนาด 16 point
เนื้อหา	ตัวปกติ	-	ขนาด 16 point
ข้อความในภาพและตาราง	ตัวปกติ	-	ขนาด 14 point
ข้อความอ้างอิง (ด้านล่าง)	ปกติ	-	ขนาด 14 point

2. ส่วนประกอบของบทความ

1. **บทความวิชาการ** หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับ เนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงมีการใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ โดยควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (สามารถมีหัวข้อหรือองค์ประกอบที่แตกต่าง)

1.1 ชื่อเรื่อง (Title)

1.2 บทคัดย่อ (Abstract) สรุปเนื้อหาของบทความให้ได้ใจความชัดเจน และควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ให้มีจำนวนคำควรอยู่ระหว่าง 200-300 คำควรเป็นบทคัดย่อที่สั้น ใช้คำได้กระชับและให้สาระสำคัญตรงประเด็น

1.3 คำสำคัญ (Keywords) ระบุคำที่เป็นคำสำคัญของเนื้อหาเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูลทั้ง

1.4 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา รวมทั้งระบุ ถึงขอบเขตเนื้อหาของบทความ

1.5 เนื้อหา (Body of Text) เป็นส่วนหลักของเนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นออกเป็นย่อๆ และมีการจัดเรียงลำดับเป็นหัวข้อตามรายละเอียดของเนื้อหา

1.6 สรุป (Conclusion) เป็นการสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน และกระชับ โดยมีการสรุป ปิดท้ายเนื้อหาที่เราได้นำเสนอไปแล้วว่ามีผลดี หรือผลเสียอย่างไร

1.7 เอกสารอ้างอิง (Reference) เขียนบรรณานุกรมในรูปแบบAPA (American Psychological Association)

2. **บทความวิจัย** ควรมีการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้รับอย่างเป็นระบบ โดยควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ชื่อควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยชื่อภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา

2.2 ชื่อผู้เขียนและหน่วยงานสังกัด ให้ระบุชื่อนามสกุลของผู้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ต้องระบุตำแหน่งหรือคำนำหน้าชื่อแต่ให้ระบุงานประจำและหน่วยงานสังกัดที่เชิงอรรถ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ความยาวไม่เกิน 15 บรรทัด (การเขียนบทคัดย่อ คือการสรุปสาระสำคัญของเรื่องโดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการ และผลการวิจัย)

2.4 คำสำคัญ (Keyword) ระบุคำที่เป็นคำสำคัญของเนื้อหาเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นการอธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลที่นำไปสู่การวิจัยมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนหรือโต้แย้ง รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.6 วัตถุประสงค์ (Research Objectives) ระบุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

2.7 วิธีการวิจัย (Research Methodology) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียดและชัดเจน

2.8 ผลการวิจัย (Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย การใช้ตารางหรือแผนภูมิไม่ควรเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิโดยมีการแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบอย่างชัดเจน

2.9 อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและตีความผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย

2.10 สรุป (Conclusion) สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยนั้นไปใช้ประโยชน์

2.11 เอกสารอ้างอิง (Reference) เขียนบรรณานุกรมในรูปแบบของ APA (American Psychological Association)

3. การเขียนเอกสารอ้างอิง

วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนาใช้รูปแบบการอ้างอิงของ APA (American Psychological Association)

3.1 การอ้างอิงในเนื้อหา (In text citation)

ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ นาม-ปี (Author-Year Format)

ภาษาไทย (ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า)

ภาษาอังกฤษ (นามสกุล, ปี ค.ศ.)

3.2 อ้างอิงในเนื้อหาจากสิ่งพิมพ์ (หนังสือ ตำรา เอกสาร)

กรณีผู้แต่งคนเดียว

การอ้างอิงให้ระบุ ชื่อ-นามสกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) หรือนามสกุลผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) ตามด้วยเครื่องหมาย (,) ปีที่พิมพ์ เครื่องหมาย (,) ตามด้วยหมายเลขหน้าเอกสารที่อ้างอิงใส่ไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น

(กิงกาน แก้วดี, 2556, หน้า 64)

กรณีที่สรุปเนื้อหาหมดทั้งเล่ม ไม่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ต้องระบุเลขหน้า

เช่น

(กิงกาน แก้วดี, 2556)

กรณีที่ผู้แต่งใช้ฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์ นำหน้าให้คงไว้เหมือนที่ปรากฏในหน้าหนังสือ

เช่น

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2556)

กรณีผู้แต่งมีศทางทหาร ตำรวจ ตำแหน่งทางวิชาการ คำเรียกทางวิชาชีพไม่ต้องใส่ เช่น ศาสตราจารย์กุลพล แสงจันทร์ เป็น

(กุลพล แสงจันทร์, 2556)

การอ้างอิงเอกสารหลายเรื่อง แต่ผู้แต่งคนเดียวกัน ให้เขียนชื่อผู้แต่งครั้งเดียว แล้วเรียงปีที่พิมพ์จากน้อยไปหามาก

เช่น

(กุลพล แสงจันทร์, 2556; 2557)

กรณีผู้แต่ง 2 คน

กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนที่ 1 ตามด้วยเครื่องหมาย (,) เว้นวรรคหนึ่ง ตามด้วย “และ” ไม่เว้นวรรค ตามด้วยผู้แต่งคนที่ 2

เช่น

(กิงกาน แก้วดีและประยงค์ ยั่งยืน, 2556)

กรณีชาวต่างประเทศให้เขียนชื่อสกุล ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) เว้นหนึ่งวรรคตามด้วยตัวอักษรชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) และเครื่องหมายมหัพภาค (.) ตามด้วยเครื่องหมาย “&” และเว้นหนึ่งวรรคตามด้วยชื่อสกุลคนที่ 2 แล้วใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้นแล้วใส่จุด

เช่น

(William, R., & Sales, B. D., (2008)

กรณีผู้แต่ง 3-6 คน

ชาวไทยใช้ชื่อ ชื่อสกุล คั่นเครื่องหมายจุลภาค (,) และเว้นวรรคหน้าผู้แต่งทุกคน และใช้คำว่า “และ” โดยไม่เว้นวรรค หน้าผู้แต่งคนสุดท้าย

เช่น

(กุลพล แสงจันทร์, เกียรติจร เจริญยิ่ง, และสมหญิง ใจชื่อ. (2544).

กรณีชาวต่างประเทศให้เขียนชื่อสกุล ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นผู้แต่งทุกคน เว้นหนึ่งวรรคตามด้วยตัวอักษรชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) และใช้เครื่องหมาย “&” และเว้นหนึ่งวรรค หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายแล้วใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้นแล้วใส่จุด

เช่น

Salmon, M., Earman, J., Wilson, R. T., McGarry, D. D., & Hopman, D. (2009).

กรณีผู้แต่งเป็นสถาบัน

ให้ลงรายการด้วยหน่วยงานระดับสูงก่อน และตามด้วยหน่วยงานระดับรอง ลงมา

เช่น

(มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, บัณฑิตวิทยาลัย, 2560)

เอกสารไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ให้ลงชื่อแล้วตามด้วยปีที่พิมพ์ และเลขหน้า

เช่น

(การพัฒนา, 2556, หน้า 29)

กรณีไม่ใช่ผู้เขียน แต่เป็น ผู้รวบรวม เรียบเรียง ผู้แปล หรือบรรณาธิการ

ให้ลงรายการด้วยชื่อ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และบอกต่อท้ายว่าเป็น “ผู้รวบรวม” “ผู้เรียง” “บรรณาธิการ” หรือ “ผู้แปล”

เช่น

(โกวิท รักชาติ, บรรณาธิการ, 2556)

(Shah & Ratcliffe, editor, 2009)

อ้างอิงในเนื้อหาจากโสตทัศนวัสดุ

ให้ลงรายการชื่อผู้รับผิดชอบหรือผู้ผลิต ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่ผลิต ตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) และลักษณะของโสตทัศนวัสดุ

เช่น

(กระทรวงสาธารณสุข, 2556: CD-ROM)

การอ้างอิงในเนื้อหา จากระบบสารสนเทศออนไลน์ (WWW.)

ให้ลงรายการชื่อผู้รับผิดชอบ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่ค้น

ข้อมูล

เช่น

(มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2556)

(Suan Sunandha Rajabhat University), 2013)

4. การเขียนบรรณานุกรม

4.1 หนังสือ

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

4.2 บทความวารสาร

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่. หน้าแรก-หน้าสุดท้ายที่อ้างถึง

-วารสารสืบค้นจากฐานข้อมูลไทย

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่, หน้าแรก-หน้าสุดท้าย, ค้นเมื่อ วัน

เดือน ปี, จาก URL หรือ ชื่อฐานข้อมูล

4.3 รายงานการประชุม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่ประชุม). ชื่อเรื่อง. วัน เดือน พ.ศ.(หน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

4.4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขา คณะ ชื่อมหาวิทยาลัย, เมืองที่ตั้งมหาวิทยาลัย

4.5 บรรณานุกรมจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือหน่วยงานเจ้าของเว็บไซต์. (ปีที่เผยแพร่ข้อมูล). ชื่อเรื่อง. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี พ.ศ., จาก <http://www>.

4.6 บทความในนิตยสาร หรือ หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อคอลัมน์. (วัน เดือน ปี). ชื่อบทความ. ชื่อนิตยสารหรือ หนังสือพิมพ์, ปีที่, หน้า.

กรณีภาษาอังกฤษ จะใช้ว่า ปี,เดือน วัน (year, month day) และ p. หรือ pp.

4.7 การเขียนบรรณานุกรมแผ่นพับ

ชื่อผู้แต่งหรือหน่วยงานที่ผลิต. (ปี). ชื่อเรื่อง. [แผ่นพับ]. สถานที่พิมพ์: ผู้แต่งหรือหน่วยงานที่ผลิต.

4.8 อ้างอิงจากการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี/เดือน/วัน). ตำแหน่ง. สัมภาษณ์.

การส่งต้นฉบับ

ผู้เขียนส่งไฟล์ต้นฉบับบทความ (Microsoft Word) และแบบฟอร์มนำเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในช่องทางของวารสารระบบออนไลน์ (Online Submission) เท่านั้น

กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณา จะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ประเมินจากภายนอกเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขจะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ